

BHAVAN'S LIBRARY

This book is valuable and
NOT to be ISSUED
out of the Library
without Special Permission

विषय-सूची

योगादी पूजाक्रमः	... २	चतुर्थ मंत्र न्यास	... ३६
सामान्यार्घस्था०	... २	पंचम देव न्यासः	... ३८
मंत्र कीलनम्	... ३	षष्ठ मातृकाभैरव न्यासः	४०
विमलामृत बलि विधानम्	३	ध्यानम्	४२
योग विधानम्	७	शक्ति पोढा न्यासाः	... ४३
कूर्मचक्र यंत्रम्	... ७	विलोम न्यासः	... ४४
आसन शोधनम्	... ८	तत्त्व न्यासः	... ४५
षट् कर्माणि	... ८	स्वस्ति-वाचनम्	... ४५
होमाशक्तौ जप विधिः	... १०	संकल्पः	... ४७
बहि चक्रम्	... १०	गणेश पूजनम्	... ४८
शक्ति मुद्रा	... १०	स्वामि कार्तिक पूजनम्	"
भूत शुद्धिः	... ११	नन्दी पूजनम्	... ४९
प्राणप्रतिष्ठा प्रकारः	... १५	गौरी पूजनम्	... ४९
अन्तरमातृका न्यास	... १७	विशेषार्घ्य स्थापनम्	... ५०
बहिर्मातृका न्यासः	... १९	सावरण यन्त्र पूजनम्	५३
स्थितिन्यासः	... २२	गुरुस्तवः	... ५३
मृष्टिन्यासः	... २३	वेदोक्त शिवपूजनं मुद्रा-	
संहारक्रम न्यासः शुद्ध	... स	सहितम्	... ५७
शिव कलामातृका न्यासः	२७	शतरुद्री	... ६४
ऊर्ध्वान्नाय तन्त्रोक्त शिवपोढा		शिव पूजनेर्घ्य पुष्पाणि	७६
न्यासः	... ३०	विल्व स्तोत्रम्	... ७६
प्रथमं शुद्धमातृ का न्यासः	३०	आवरण पूजनम्	... ७८
द्वितीय मुचन न्यासः	... ३३	पंच वक्त्र पूजनम्	... "
तृतीय मूर्ति न्यासः	... ३४	शैवागमोक्त पूजन विधिः	६०

शिव नीराजनम्	*** ६४	रुद्र. लघुरुद्र. महारुद्र	
पुष्पाञ्जलिः	*** ६७	अतिरुद्र विधान	*** १४२
महामृत्युञ्जय जप विधिः	६८	रुद्रां पाठारम्भः	*** १४३
शिव पंच मुद्रा	*** १०२	रुद्र द्वादश नाम	*** १४३
महामृत्युञ्जयाष्टकम्	*** १०५	पंचमाध्याय का स्वाहा	
महामृत्युञ्जयकवचम्	*** ११०	कार विधान	*** १६०
प्रार्थना	*** ११२	✓ नव ग्रह मन्त्राः	*** १७०
शिव पूजन महिमा	*** ११७	आभयेकाग्तेषुवः पूजनम्	१७१
पार्थिव पूजन विधिः	*** ११६	शिव महिमस्तोत्रम्	** १७३
पार्थिव पूजनेस्तुतिः	*** १२१	शिव पंचाक्षरस्तोत्रम्	*** १७६
महा रुद्रादौ शिववास		शिव ताण्डव स्तोत्रम्	*** ,,
फलं	*** १२२	शिवपराधक्ष० स्तोत्रम्	१८२
प्रयोगारम्भे सूर्यभात	*** १२३	बटुकपोदशां के सुसिद्ध	
लक्ष्मी प्राप्ति प्रकारः	*** १२३	प्रयोग ७ बारों पर	*** १८४
ऋण दूर करने के लिए	१२४	कार्तिकार्यजुन दीप	
आवर्षी शनि प्रतीकारः	१२५	विधिः	*** १८६
शनिस्तुतिः	... १२६	शिवरात्रि पूजाविधिः	*** १६४
तंत्रोक्त हवन विधिः	*** १२७	होलिका पूजाविधिः	*** १६६
अर्वालिनी मुद्रा	*** १३३	शिव पूजने यंत्रचित्रम्	२००
संकल्पः	*** १३५	रुद्राभयेकेशस्तमासाः	स
रुद्राभयेकेश्यासादि	*** १३६	हवने आहुति प्रकारः	स

संस्कृत न जानने वाले इस पुस्तकको न मंगा में
सूत्रे आहुति प्रकारः

सकारं सूतकं चैव वकारं मृत्युमेव च । हकारं प्राण
नाराय आहुतिः कस्यदीयते ॥ १ ॥ सकारं च वकारं च हकारं
च पुनः नपुः ॥ आहुतिस्तत्र दातव्या यत्र आकार दृश्यते ॥२॥

रुद्राभिषेके शस्तमासाः

परशुराम पद्धतौ—जप यज्ञोशुचिर्मासे श्रेष्ठस्यादुत्तरायणे ॥
याम्यायने नभस्तिवष्टः पौषे नष्टः सद्योभयोः ॥ माघादि
पंच मासेषु श्रावणे चारिवनत्रये ॥ शुक्ल पक्षे दिने शुद्धे रुद्रा-
रम्भस्तु शोभनः ॥

पराशरः—वैशाखे श्रावणे मासे आश्विने मार्गशीर्ष के ॥
माघ फाल्गुनयोर्वापि सितेपक्षे शुभे दिने ॥ रुद्रारम्भः प्रकर्तव्यः
पुत्र-पौत्रादि वृद्धये ॥

शुद्ध संहार क्रम न्यासः ॥

ध्यानम् ॥ अक्षस्रजहरिणपोटमुदप्रदं विद्यांकरं रविरतं
वधतोत्रिनेत्रां । अर्द्धेन्दु मौलि भरणाभरविन्दवासां वरुणेश्वरी च
प्रणमस्तन भारखिलाम् ॥ पृथोक्त स्थानेषु विलोम मातृकांभ्यसेत्
ओं नमः ललाटे ॥ ॐ हं नमः मुख वृत्ते ॥ ओ संनमः दक्ष नेत्रे
ओ पंनमः वामनेत्रे ॥ ओं शं नमः दक्षकर्णे ॥ ओ वंनमः वामकर्णे ॥
ओलंनमः दक्ष नासायां ॥ ओ रं नमः वाम नासायां ॥ ओ यं
नमः दक्ष गंडे ॥ ओ मं नमः वाम गंडे ॥ ओ भं नमः ऊर्ध्वोष्ठे ॥
ओ वंनमः अधरोष्ठे ओपंनमः ऊर्ध्व दंतदंती ॥ ओ पंनमः अधो

दन्तपंकी ॥ ओं नं नमः मूर्द्धिन ॥ ओं र्नमः मुख पृत्ते ॥
 ओं दं नमः दक्ष बाहुमूले ॥ ओं र्यनमः दक्ष कूर्परे ॥ ओं रं
 नमः दक्ष मण्डिबंधे ॥ ओं षं नमः दक्ष हस्तांगुलिमूले ॥ ओं
 ङं नमः दक्ष हस्तांगुल्यमे ॥ ओं ङं नमः वाम बाहु मूले ॥
 ओं ङं नमः वामकूर्परे ॥ ओं टं नमः वाममण्डिबंधे ॥ ओं
 थं नमः वाम हस्तांगुलिमूले ॥ ओं थं नमः वाम हस्तांगुल्यमे ॥
 ओं जं नमः दक्ष पादमूले ॥ ओं छं नमः दक्ष जानुनि ॥ ओं चं
 नमः दक्ष गुल्फे ॥ ओं ङं नमः दक्षपादाङ्गुलिमूले ॥ ओं घं
 नमः दक्ष पादांगुल्यमे ॥ ओं गं नमः वामपादमूले ॥ ओं खं
 नमः वाम जानुनि ॥ ओं कं नमः वाम गुल्फे ॥ ओं थ्रं नमः
 वामपादांगुलिमूले ॥ ओं थ्रं नमः वाम पादांगुल्यमे ॥ ओं
 लौं नमः दक्षिण पार्श्वे ॥ ओं लौं नमः वामपार्श्वे ॥ ओं ऐं
 नमः गुंठे ॥ ओं एं नमः नाभौ ॥ ओं लूं नमः उदरे ॥ ओं लूं
 त्वगात्रनेनमः हृदि ॥ ओं श्रूं अमृगात्रने नमः दक्षांसे ॥ ओं श्रूं
 मांमात्रने नमः ककुदि (गर्दन) ओं ऊं मेदात्रने नमः वामांसे ॥
 ओं इं अस्थ्यात्रने नमः हृदयादि दक्ष हस्तांशम् ॥ ओं ईं
 मज्जात्रने नमः हृदयादि वामहस्तान्त्वम् ॥ ओं ईं शुक्रात्रने
 नमः हृदयादि दक्ष पादान्तम् ॥ ओं आं आत्रने नमः हृदयादि
 वाम पादान्तम् ॥ ओं आं परमात्रने नमः हृदयादि परस्तकांतम् ॥
 इति मंदार क्रम न्यासः ॥ २५ पेज में छपा अशुद्ध है ।

ॐ नमः शिवाय ॐ

मानवेभ्यश्चतुर्वर्गप्रदायिनी

* शिवार्चन सृतिः *

विविधोपयोगि विषयोपेता

सुन्नपुरस्य श्रीविद्या-धर्म-वर्द्धिनी पाठशालायाः

(संस्कृत कॉलिज)

कर्मकाण्ड यजुर्वेदाध्यापकेन

विद्याभूषण कर्मकाण्डमणि उपाधिविभूषितेन

अयोध्यानगरस्य "परिडतपरिपद्" समितेः

कर्मकाण्ड विषय परीक्षकेन

श्रीलक्ष्मीनारायण गोस्वामिना

संगृहीता तथा श्री घनश्याम गोस्वामिना संशोधिता

परिवर्द्धिता सम्पादिता सा च

घनश्यामदास कालीचरण भक्ताभ्यां

नवलगढ़ निवासिभ्यां

धर्मार्थ वितरणाय

कौरोनेरान यन्त्रालये शीतलागली नं० ३३६२ सद्गानि

अर्गलपुर (आगरा) नगरे मुद्रयित्वा प्रकाशिता च

सम्बत् १९६७ सन् १९४० ई०

द्वितीय धार]

प्राप्तिस्थानम् ।

[५००

घनश्यामदास कालीचरण बेलनगंज आगरा ।

वंशीधर घनश्यामदास नं० २६ बड़तल्ला स्ट्रीट, कलकत्ता ।

॥ श्रीः ॥

अथ शिवार्चन सूतिः॥

साम्यं हेरम्बदेवं बुधवर लक्ष्मी पूर्व नारायणोर्वं ।
नत्वामन्त्रमहोदधैर्गुरुधिया संहृत्यमन्त्रान्मुधी ॥
विद्याधर्मविद्वद्वयेसुकृतिनां कल्याणकर्त्रन्तया ।
संगृह्णात्रिशुभां शिवार्चनसूतिं विद्वज्जनानां मुदे ॥

प्रयोगादौ पूजाक्रमः ॥

अथ कर्त्ता सन्ध्यातर्पणादि नित्यकर्म विधाय संगृहीत-
सामग्रीकः गोमयोपलिप्तम् ॥ पूजागृहद्वारमागत्य सामान्यार्घं
स्थापयेत् ॥ ॐ अस्त्रायफट्, इति द्वारं मम्मोक्ष्य ॥ दक्षिण
शाखायां— ॐ गं गणपतये नमः ॥ ॐ मं महालक्ष्म्यै
नमः ॥ ॐ सं सरस्वत्यै नमः ॥ ॐ गं गंगार्यै नमः ॥ ॐ यं
यमुनार्यै नमः ॥ ॐ थां शत्रे नमः ॥ ॐ विं विघात्रे नमः ॥

टिप्पणी—१ आसनारोहणं कृत्वा स्वक्षेत्रे विन्दु त्रिकोणवृत्त-
चतुरस्रयंत्रं विधाय तस्योपरि ॐ आधारशक्त्ये नमः इति सम्पूज्य
सामान्यार्घपात्रं संस्थाप्य, नमः इति जलेनप्रपूर्य वषट् इति
पुष्पं, नमः इति गंधं त्रिकुण्डलं तद्वज्रलेन द्वारस्थदेवाग्रपूजयेत् ॥

ॐ नं नन्दाय नमः ॥ ॐ सुं सुन्दाय नमः ॥ ॐ प्रं
 प्रचण्डाय नमः ॥ ॐ क्षं क्षेत्रपालाय नमः ॥ ॐ वं
 वेतालाय नमः ॥ ॐ अं अग्निवेतालाय नमः ॥ इति पूजयेत् ॥
 इति द्वार पूजन क्रमः ॥ अथ क्षेत्र कीलनम् ॥ जपस्थाने
 गत्वा पृथ्वीग्रहणंकुर्यात् ॥ तद्यथा गृहीतस्यास्यमंत्रस्य
 पुरश्चरणसिद्धये । मयेयंगृह्यते भूमि मंत्रोऽयंसिद्धिमाप्नुयात् ॥
 इति भूमिसंगृह्य ॥ अश्वत्योदुवरपुष्पाणामन्यतम वितस्ति-
 मात्रान् दशकीलान् “ॐ नमः सुदर्शनाय अस्त्राय फट्” इति
 मंत्रेण अष्टोत्तरशतकृत्वाभिमंत्रितान् ॥ ॐ ये चात्र विघ्न-
 कर्तारो भुविदिव्यन्तरिक्षगाः ॥ विघ्नभूताश्च ये चान्ये मम मंत्रस्य
 सिद्धिषु ॥ १ ॥ मयैतत्कीलितं क्षेत्रं परित्यज्यविदूरतः ॥
 अपसर्पन्तु ते सर्वे निर्विघ्नासिद्धिरस्तु मे ॥ २ ॥ इति मंत्र-
 द्वयेन १० दिक्षु १० कीलान्निखनेत् ॥ ततस्तेषु ॥ ॐ नमः
 सुदर्शनाय अस्त्राय फट् ॥ इति मंत्रेण प्रत्येक कीलं सम्पूज्य
 दिक्पालेभ्यः क्षेत्रपाल गणपतिभ्यश्च मापभक्तवलिं दत्त्वा-
 तद्वाह्ये भूत (पञ्चमहाभूत) वलिं दद्यात् ॥ तत्र मन्त्राः—
 ये रौद्राः रौद्रकर्माणो रौद्रस्थाननिवासिनः ॥ मातरोऽप्युग्र-

अथ पञ्चमहाभूत वलिदानम् ॥

१—आचम्य प्राणानायम्य ॥ अद्येत्यादि मम (यजमानस्य)
 संकल्पोक्त फलावाप्तये श्रीमहामृत्युञ्जय पुरश्चरणसिद्धये चतुर्दिक्षु
 गणपत्यादि देवताभ्यो दधिमापात्रद्रव्यैः पञ्चमहाभूत वलिदानं

रूपाथ गणाधिपतयश्च ये ॥ १ ॥ भूचराः खेचराश्चैव तथा
 चैवांतरिक्षगाः ॥ ते सर्वे भीतिमनसाः प्रतिगृह्णन्ति वमं-
 वलिम् ॥ २ ॥ इति मंत्रद्वयेन दशदिक्षु बाह्ये षापमक्तवलि-
 दद्यात् ॥ ततो वामकरांगुलिपिरर्घ्यजलेनोत्सृज्य पुष्पांजलिं
 गृहीत्वा ॥ ॐ भूतानि यानीह वसन्ति भूतले वलिं गृहीत्वा
 विधिवत्प्रयुक्तम् ॥ संतोषमासाद्य व्रजन्तु सर्वे क्षमन्तुतान्यत्र
 नमोस्तुतेभ्यः ॥ इति पुष्पाञ्जलिं दत्त्वा मणम्य हस्तौपादौ
 प्रक्षालयाचामेत् ॥ इति क्षेत्र कीलनम् ॥

करिष्ये ॥ चक्रस्य पूर्वे भूमौ भिन्दूरेण विन्दु त्रिकोणं वृत्तं चतुष्पा-
 त्सकं यन्त्रं विलिख्य ॥ गं गणेश वलिपात्राचार मण्डलाय नमः,
 इति गन्धपुष्पाभ्यां सम्पूज्य ॥ तदुपरि अन्नव्यञ्जनयुतमाधारं
 वलिं च निधाय ॥ ॐ गं गणेश वलिद्रव्याय नमः, इति गन्ध
 पुष्पाभ्यां सम्पूज्य पूर्वे गणेशाय नमः, इति सम्पूज्य वलिमुपनीय ॥
 गां गीं गूं गैं गौं गः गणपतये वर वरद सर्वजनं मे वशमानय सर्वोप-
 चारसहितं वलिं गृह्य २ स्वाहा ॥ इति वामांगुष्ठमध्यमाभ्यां
 वलिमुत्सृजेत् दक्षहस्तेन जलं त्यजेत् ॥ कराभ्यां पुष्पाणि गृहीत्वा
 प्रार्थयेत् ॥ सर्वदा सर्वकार्याणि निर्विघ्नं साधयेन्मम ॥ शान्तिं
 करोतु सततं विघ्नराजः सशक्तिरुः ॥ इति पुष्पांजलिदद्यात् ॥ १॥

चक्रस्य दक्षिणे पूर्ववत् यन्त्रं विलिख्य ॥ वं वटुक वलिपात्राचार
 मण्डलाय नमः, इति गन्ध पुष्पाभ्यां सम्पूज्य ॥ अन्नव्यञ्जनयुतमा-
 धारं वलिं च निधाय ॥ ॐ वं वटुक वलिद्रव्याय नमः इति गन्ध
 पुष्पाभ्यां सम्पूज्य ॥ दक्षिणे वं वटुकाय नमः, इति सम्पूज्य वलिमुप-
 नीय ॥ ॐ वं वं श्रीं एह हि देवीपुत्रवटुकनाथ कपिलजटाभार-

भास्वरत्रिनेत्र ज्वालामुख सर्वविघ्नान्नाशय २ सर्वोपचारसहितं बलिं
 गृह्ण २ स्वाहा ॥ इति वामांगुष्ठ अनागिकाभ्यां बलिमुत्सृजेत् ॥ दक्ष
 हस्तेन जलंत्यजेत् ॥ कराभ्यां पुष्पाणि गृहीत्वा प्रार्थयेत् ॥ ॐ कर
 फलितकपालः कुण्डलीदण्डपाणिस्तरुणतिमिरनीलव्यालयज्ञो-
 पवीती ॥ ऋतुसमयसपर्याविघ्नविच्छेदहेतुर्जयति वटुकनाथः सिद्धिदः
 साधकानाम् ॥ बलिदानेन सन्तुष्टो वटुकः सर्वसिद्धिदः ॥ शान्ति
 करोतु मे नित्यं भूतवेताल सेवितः ॥ इति पुष्पाञ्जलिं दद्यात् ॥२॥

पद्मस्य पश्चिमे पूर्ववत् यन्त्रं विलिख्य यां योगिनी बलिपात्राधार
 मण्डलाय नमः ॥ इति गन्धपुष्पाभ्यां सम्पूज्य तदुपरि अन्न
 व्यञ्जनयुतमाधारं बलिं च निधाय ॥ ॐ यां योगिनी बलिद्रव्याय
 नमः ॥ इति गन्धपुष्पाभ्यां सम्पूज्य ॥ पश्चिमे यां सर्वयोगिनीभ्यो
 नमः ॥ इति सम्पूज्य बलिमुपनीय ॥ ॐ सर्ववर्णं योगिनीभ्य इमं
 बलिं गृह्ण २ हुं फट् स्वाहा इति वामांगुष्ठ मध्यमानामिकाभिः बलि-
 मुत्सृजेत् ॥ दक्षहस्तेन जलंत्यजेत् ॥ पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा प्रार्थयेत् ॥
 ॐ ऊर्ध्वं ब्रह्माण्डतो वाः दिवि गगनतले भूतले निष्कले वा ॥ पाताले
 वा (स्थले) ऽनले वा सलिलपवनयोर्यत्र कुत्रस्थिता वा ॥ क्षेत्रे
 पीठोपपीठा दिशि च कृतपद्म धूपदीपादिकेभ्यः ॥ प्रीतादेव्यासदानः
 शुभविधिबलिनापान्तुषीरेन्द्रवन्द्याः ॥ या केचिद्योगिनी रौद्रा-
 सौम्या घोरपरात्पराः ॥ खेचरी भूचरी व्योमवती प्रीतास्तु मे
 सदा ॥ यां योगिनीभ्यः स्वाहा ॥ सर्व योगिनीभ्यः स्वाहा फट् ॥
 इति पुष्पाञ्जलिं दद्यात् ॥३॥

पद्मस्य उत्तरे पूर्ववत् यन्त्रं विलिख्य ॥ चं क्षेत्रपाल बलिपात्रा-
 धार मण्डलाय नमः ॥ इति गन्धपुष्पाभ्यां सम्पूज्य ॥ अन्नव्यंजन-
 युतमाधारं बलिं च निधाय ॥ ॐ चं क्षेत्रपाल बलिद्रव्याय नमः

इति गंधपुष्पाभ्यां सम्पूज्य ॥ उत्तरे च क्षेत्रपालाय नमः इति
सम्पूज्य बलिमुपनीय ॥ ह्रीं ह्रीं ह्रूं ह्रौं ह्रः भो स्थान क्षेत्र-
पाल इमं बलिं गृह्ण २ सर्वकामान् पूरय २ स्वाहा ॥ वामांगुष्ठ-
तर्जनीभ्यां बलिमुत्सृजेत् दक्षहस्तेन जलंत्यजेत् ॥ पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा
प्रार्थयेत् ॥ योऽस्मिन्क्षेत्रे निवासी च क्षेत्रपालः स किंकरः ॥ प्रीतोयं
बलिदानेन सर्वरक्षां करोतु मे ॥ इति पुष्पाञ्जलिं दद्यात् ॥ २ ॥

स्ववामे चतुष्कोणमंडलं बिलिख्य सर्वभूतविघ्नकृत् बलिपात्रा-
धारमंडलाय नमः ॥ इति गन्धपुष्पाभ्यां सम्पूज्य ॥ तदुपरि अन्नव्य-
ञ्जनयुतमाधारं बलिं च निधाय ॥ सर्वभूतकृत् बलिद्रव्याय नमः ॥
इति गंधपुष्पाभ्यां सम्पूज्य ॥ बलिमुपनीय श्रीं सर्वविघ्नकृद्भ्यः
सर्वभूतभ्य इमं बलिं गृह्ण २ हुं फट् स्वाहा ॥ इति सर्वाङ्गुलीभिः
बलिमुत्सृजेत् ॥ दक्षेनजलंत्यजेत् ॥ पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा प्रार्थयेत् ॥
भूता ये विघ्नकर्तारो दिविभूम्यन्तरिक्षगाः ॥ पातालस्थलसंस्थाश्च-
शिवयोगेन भाविता ॥ क्रूराद्याः शतसंख्याकाः पाखण्डाद्याव्य-
वस्थिताः ॥ तृप्यन्तु प्रीतिमनसो भूतागृहन्निवमं बलिम् ॥ नगरे-
वायसंघामे अटर्था वै सरित्तटे ॥ बापी कूपेषु वृक्षेषु शमशाने च
चतुष्पथे ॥ नातारूपवरा ये च बहुरूपधराश्च ये ॥ ते सर्वे चैव
सन्तुष्टा बलिं गृह्णन्तु मे सदा ॥ इति पुष्पाञ्जलिं दद्यात् ॥ ५ ॥

नतः प्रधान बलिः ॥ मध्ये पूर्वमण्डलं विधाय ॐ ह्रसौः
महामृत्युञ्जय बलिपात्राधार मण्डलाय नमः ॥ इति गन्धपुष्पाभ्यां
संपूज्य तदुपरि अन्नव्यञ्जनयुतमाधारं बलिं च निधाय ॥ ॐ
बलिद्रव्याय नमः ॥ इति गन्धपुष्पाभ्यां संपूज्य ॥ ॐ ह्रौं ह्रूं सः
महामृत्युञ्जय शिवाय नमः ॥ इति संपूज्य बलिमुपनीय ॥ ॐ
ह्रौं श्रीं ह्रूं सः भूर्भुवः स्वः इयं वकं यजामहे सुगन्धि पुष्टि
वर्द्धनम् ॥ सर्वाङ्गुलीभिः दक्षेनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् भूर्भुवः

अथ प्रयोग विधानम् ॥

ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थां गतोपि वा ॥
 यः स्मरेत्पुण्डरीकाक्षं सवाह्याभ्यन्तरः शुचिः ॥१॥ इति मंत्रेण
 मण्डपान्तरं प्रोक्ष्य तत्र तावत् आसनभूमौ कूर्मरोघनं कार्यम् ॥
 कूर्म चक्रम् ॥

स न ज्ञ	फ वर्ग	च वर्ग									
श प स ह	<table border="1"> <tr> <td>अं अः</td> <td>अ षा</td> <td>इ ई</td> </tr> <tr> <td>ओ औ</td> <td>०</td> <td>उ ऊ</td> </tr> <tr> <td>ए ऐ</td> <td>ल लृ</td> <td>ऋ ॠ</td> </tr> </table>	अं अः	अ षा	इ ई	ओ औ	०	उ ऊ	ए ऐ	ल लृ	ऋ ॠ	ट वर्ग
अं अः	अ षा	इ ई									
ओ औ	०	उ ऊ									
ए ऐ	ल लृ	ऋ ॠ									
य र ल व	प वर्ग	त वर्ग									

स्वरो जूं सः ह्रीं ॐ एहोदि सर्वे चराचरपिनः इमममृतमयं वलि
 गृह २ सिद्धि देहि २ शुश्रुव्याधिष्ठयं कुरु २ ह्रीं ह्रीं श्रीं श्रीं ह्रूं
 षट् स्वाहा ॥ प्रार्थना ॥ परचरणकृतं वाषायजं कर्मजं वा श्रवण-
 नयनजं वा मानसं वा पराधम् ॥ विदितमविहित वा सर्वमेतत्तमस्व
 जय तय करुणाव्ये श्रीमहादेवशंभो ! इति पुण्याञ्जलि दयान् ॥

॥ इति पञ्चमोऽध्यायः ॥

यत्र जपकर्ता एक एव तत्र कूर्ममुखे उपविश्य जपं तत्रैव
 दीपस्यापनं च कुर्यात् ॥ यत्र बहवो जापकास्तत्र कूर्ममुखोपरि
 दीपमेवस्यापयेत् ॥ एवं कूर्मशोधनं विधाय ॥ तत्रासनाधो
 जलादिना त्रिकोणपत्रं विलिख्य, तत्र ॐ कूर्मासनाय नमः
 ॐ ह्रीं आधारशक्तिरुमलासनाय नमः ॥ ॐ पृथिव्यै नमः ॥
 इति गन्धाक्षत पुष्पैः सम्पूज्य तदुपरि कुशासनं तदुपरि मृगा-
 जिर्नं तदुपरि कंबलाद्यासनमास्तौर्यं स्यापितानां त्रयाणा-
 मासनानामुपरिक्रमेण ॐ अं अनन्तासनाय नमः, ॥ ॐ विं
 विमलासनाय नमः ॥ ॐ पं पद्मासनाय नमः ॥ इति मंत्रेण

ननुः अ० ११ श्लोक ३२ ।

स्वधीर्मात्राजवीर्याच्च स्वधीर्यं बलवत्तरम् ।
 तस्मात्स्येनैव वीर्येण निगृह्णीयादरीन् द्विजः ॥ ३२ ॥

अथ पट्कर्माणि

शान्तिर्वश्यस्तम्भनानि विद्वेषोच्चाटने तथा ।
 मारणान्तानि शंसन्ति पट्कर्माणि मनीषिणः ॥ १ ॥

पट्कर्माणां लक्षणम् ॥

रोग कृत्या प्रहादीनां निरामः शान्तिरीरिता ।
 वश्यं जनानां सर्वेषां विधेयत्वमुदीरितम् ॥ २ ॥
 प्रवृत्तिं रोधः सर्वेषां रतभनं समुदाहृतम् ॥
 स्निग्धानां द्वेषजननं मिथोविद्वेषणं मतम् ॥ ३ ॥
 उच्चाटनं स्वदेशादेर्भ्रंशनं परिकीर्तितम् ॥
 प्राणिनां प्राणहरणं मरणं समुदाहृतम् ॥ ४ ॥
 स्वदेवतादिकालादीन् ज्ञात्वाकर्माणि साधयेत् ॥

त्रीन् दर्भान् प्रत्येक आसनोपरि निदध्यात् ॥ एवमासनं
 संस्थाप्य - तत्र प्राङ्मुख उदङ्मुखो वा आसने उपविश्य
 आसनंशोधयेत् ॥ तत्र मन्त्रः ॥ ॐ पृथ्वीति मंत्रस्य मेरुपृष्ठ
 ऋषिः सुतलं छन्दः कूर्मोदेवता आसनोपवेशने विनियोगः ॥ ॐ
 पृथ्वी त्वया धृतालोका देवि त्वं विष्णुना धृता त्वं च धार्य
 मां देवि पवित्रं कुरुचासनम् ॥ इति त्रिर्वागपार्चिणघातंदत्त्वा ॥
 आसने उपविश्य ॥ इति मंत्रेणासनं प्रोक्षयेत् ॥ ततः मूल
 मंत्रेण शिखांबद्ध्वा आचम्य ॐ जूं सः आत्मतत्त्वंशोधयामि
 स्वाहा ॥ ॐ जूं सः विद्यातत्त्वंशोधयामि स्वाहा ॥ ॐ जूं सः
 शिवतत्त्वं शोधयामि स्वाहा ॥ इति त्रिराचम्य भूतापसर्पणं
 कुर्यात् ॥ ॐ अपःसर्पन्तु ते भूता ये भूता भुविसंस्थिताः ॥
 ये भूता विघ्नकर्तारस्तेनश्यन्तु शिवाज्ञया ॥ इति विघ्नानु-
 त्सार्य हुं अधोरास्त्रायफट् इति तालत्रयं दद्यात् ॥ प्राणायामं
 कुर्यात् ॥ तद्यथा दक्षिणहस्तांगुष्ठेन दक्षिणासापुटं निरुध्य
 वामनासापुटेन मूलं षोडशवारं जपन् प्राणारुन्यवायुमाकृष्य
 शिरसि सहस्रारे धारयेदिति पूरकम् ॥ पुनः दक्षहस्ता-
 नामिकातर्जन्यंगुष्ठेनासापुटद्वयं निरुध्य मूलं चतुष्पष्टिवारं
 जपन् कुम्भयेत् ॥ पुनर्दक्षिणासापुटांगुष्ठनिघनं त्यक्त्वामूलं
 द्वात्रिंशद्वारं जपन् शनैः शनैस्तद्वायुं रेचयेत् इति प्राणायाम
 त्रयं कुर्यात् (मूलमंत्रप्रणवः) देशकालौ संकीर्त्य अमुक गोत्र-
 अमुक देवशर्माहम् श्रीमहामृत्युञ्जयप्रसादसिद्धिद्वारा

सर्वापच्छान्ति दुरितक्षयपूर्वक महामृत्यञ्जयमंत्रस्य सिद्धि
 कामो अथारभ्य यावत्कालेन सेत्स्यति तावत्कालपर्यन्तं
 महामृत्युञ्जयमन्त्रस्य १०८।१००० संख्याकं जपं तद्-
 शांशुहोम तद्दशांशतर्पणं तद्दशांशाभिषेकं तद्दशांशं ब्राह्मण-
 भोजनरूपं पुरश्चरणं (जप पुरश्चरणं वा) करिष्ये ॥
 यज्ञमानपक्षे ब्राह्मणद्वाराकारयिष्ये ॥ इति संकल्प्य ङो नमः
 सुदर्शनाय अस्त्राय फट् इति मन्त्रेण दिग्बन्धनं कृत्वा त्रितालं
 दद्यात् १ अग्निमाकार मुद्रा २ चक्रमुद्रा ३ शक्तिमुद्राः दर्शयेत् ॥
 भूतशुद्धिं च कुर्यात् ॥

टि०-(१) वमांहम, गुप्त्रोहम् । मन्त्रतन्त्र प्रकारो ॥

ॐ असम्भवे च होमस्य होमात्स्यात् द्विगुणो जपः ॥ अन्यत्रापि
 होमकर्मण्यशक्तानां विप्राणां द्विगुणो जपः ॥ इतरेषां च वर्णानाम्
 त्रिगुणोऽपि समीरितः ॥ एकमङ्गं विधीयेत् ततो निष्टमवाप्नुयात् ॥
 अन्नहीनं भवेद्यत् तत्तन्निष्टार्थसाधकम् ॥

वह्निप्राकार मुद्रा प्रयोगसारे ॥

(२) त्रिशूलाग्रौ करौ कृत्वा व्यस्तस्य म्जाभितोन्यसेत् ॥ अन्न-
 मुद्रेयमाख्याता वह्निप्राकार लक्षणा ॥ परद्रोहोपशमनीनाणा-
 शनिभयापहा ॥ चक्रमुद्रा ॥

(३) विपर्यस्ते तले कृत्वा वामदक्षिणदस्तयोः ॥ अंगुष्ठौ
 प्रथमे च्चैत्र कनिष्ठानामिकान्तरे ॥ चक्रमुद्रेयमुद्दिष्टा सर्वसिद्धि-
 करीशुभाः ॥ शक्तिमुद्रा ॥

(४) मुष्टिं कृत्वा कराभ्यां च वामस्योपरिदक्षिणम् ॥

कृत्वा शिरसि संयोज्या शक्तिमुद्रेयमीरिता ॥

अथ यामलोक्त भूतशुद्धिः प्रारभ्यते ।

भूतशुद्धि लिपिन्यासौ विनायस्तु प्रपूजयेत् ।

विपरीत फलं दद्यादभक्त्या पूजने यथा ॥ १ ॥

ॐ सूर्यः सोमो यमः कालः सन्ध्या भूतानि पंच च ॥

एते शुभाशुभस्येह कर्मणो मम साक्षिणः ॥ १ ॥ भो देव !

प्राकृतं चित्तं पापाक्रान्तमभून्मम ॥ तन्निसारय चिचान्मे पापं

तेस्तु नमोनमः ॥ २ ॥ इति प्रार्थ्य स्वदक्षिणभागे ॐ गुं गुरुभ्यो

नमः ॥ स्ववाम भागे ॐ गं गणपतये नमः ॥ पृष्ठे ॐ क्षं

क्षेत्रपालाय नमः ॥ हृदि इष्ट देवतायै नमः ॥ इति नत्वा

भूतशुद्धिं कुर्यात् ॥ तथा च कुम्भक प्राणायामे मूलाधारात्

कुण्डलिनीं परदेवतां विसतंतुनिर्भां समुत्थाप्य ब्रह्मरंध्र-

गतां स्मृत्वा हृदयस्थं जीवं प्रदीप कलिकाकारं गृहीत्वा

सुषुम्णामार्गेण ब्रह्मरंध्रं गत्वा हँ सः सोहँ इति मन्त्रेण

जीवं ब्रह्मणि संयोजयेत् ॥ ततः पादादिजानुपर्यन्तं

चतुष्कोणं वज्रलांबितं स्वर्णवर्णं पृथ्वीमण्डलं (ॐ लं)

इति भू बीजाक्ष्यं स्मरेत् ॥ १ ॥ जान्वादिनाभिपर्यन्तं अर्द्ध

चन्द्राकारं पद्मद्वयाङ्कितं श्वेतवर्णं अपांस्यानं सोममण्डलं

“ॐ वं” इति वरुणाबीजाक्ष्यं स्मरेत् ॥ २ ॥ नाभ्यादि हृदय

शान्तिकर्मणि तिथिवार नियमः ।

द्वितीया च तृतीया च पञ्चमी सप्तमी तथा ।

सुधेन्य काश्य सोमाश्च शान्तिकर्मणि कीर्तिताः ।

पर्यन्तं त्रिकोणं स्वस्तिकाङ्कितं रक्तवर्णमग्निमण्डलं “ॐ रं”
 इति बद्धि बीजाढ्यं स्मरेत् ॥ ३ ॥ हृदयादिभ्रूमध्यपर्यन्तं
 वृत्तं पङ्क्तिदुलाङ्कितं धूम्राभं वायुमण्डलं “ॐ यं” इति
 वायु बीजाढ्यं स्मरेत् ॥ ४ ॥ भ्रूमध्यादारभ्यब्रह्मरंध्रान्तं
 वृत्तं स्वच्छमनोहरमाकाशमण्डलं “ॐ हं” इति आकाश
 बीजाढ्यं स्मरेत् ॥ ५ ॥ एवं भूतगणं स्मृत्वा ततः पूर्वोक्त
 पृथ्वीमण्डले पादेन्द्रियं १ गगनं २ घ्राणं ३ गन्धः ४ ब्रह्मा
 ५ निवृत्तिः ६ समानः गन्तव्यदेशः च एवमष्टौपदाश्चिन्त्याः
 ॥ १ ॥ जलमण्डले हस्तेन्द्रियं १ ग्रहणं २ ग्राह्यं ३ रसना ४
 रस ५ विष्णु ६ प्रतिष्ठो ७ दानाः ८ ध्येयाः ॥ २ ॥ तेज
 मण्डलमध्ये वायु १ विसर्गं २ विसर्जनीयं ३ चक्षु ४ रूप
 ५ शिव ६ विद्या ७ व्याना ८ ध्येयाः ॥ ३ ॥ वायुमण्डले
 उपस्था १ नन्द २ स्त्री ३ स्पर्शन ४ स्पर्श ५ ईशान ६
 शान्त्यु ७ पानाः ८ ध्येयाः ॥ ४ ॥ आकाशमण्डले वाक् १
 वक्तव्य २ वदन ३ श्रोत्र ४ शब्द ५ सदाशिव ६ शान्त्य-
 तीताः ७ प्राणाः ८ इत्यष्टौ चिन्त्याः ॥ ५ ॥ एवं भूतानि
 सश्चिन्त्य पूर्व पूर्व कार्यस्योत्तरं कारणे विलापनं ब्रह्मपर्यन्तं
 कार्यम् तथा च—ॐ लं हुं फट् इत्यनेन पञ्चगुणां पृथ्वी-
 मप्सु उपसंहरामि इति जले भुवं विलापयेत् ॥ १ ॥ ॐ वं
 हुं फट् इति चतुर्गुणा अपोर्णा उपसंहरामि ॥ इति अग्ना-
 थपः विलापयेत् ॥ १ ॥ ॐ रं हुं फट् इति त्रिगुणं तेजो

वायुवुपसंहरामि इति वह्निं वायौ विलापयेत् ॥ ३ ॥ ॐ यं
 हुं फट् इति द्विगुणं वायुमाकाश उपसंहरामि इति वायुमा-
 काशे विलापयेत् ॥ ४ ॥ ॐ हं हुं फट् इत्येकगुणमाकाशम-
 हंकार उपसंहरामि इत्याकाशमहंकारे विलापयेत् ॥ ५ ॥ ॐ
 अहंकारं महत्त्वे उपसंहरामि ॥ इति अहंकारं महत्त्वे विला-
 येत् ॥ ६ ॥ ॐ महत्त्वं प्रकृतावुपसंहरामि ॥ इति महत्त्वं
 प्रकृतौ विलापयेत् ॥ ७ ॥ ॐ प्रकृतिमात्मन्युपसंहरामि ॥ इत्यनेन
 मायामात्मनि विलापयेत् ॥ ८ ॥ एवं शुद्धसच्चिन्मयो भूत्वा
 स्वात्मानं शिवमयं विभाव्य ॥ अहं देव न चान्योस्मि ब्रह्मै-
 वाहं न शोकभाक् ॥ सच्चिदानन्द रूपोहं नित्यमुक्तः स्वभाव-
 वान् ॥ स्वशरीरं दक्षकुक्षौ पापपुरुषं चिन्तयेत् ॥ ब्रह्महत्या
 शिरस्कं च स्वर्णस्तेय भुजद्वयम् ॥ सुरापानहृदायुक्तं गुरुतल्प
 कटिद्वयम् । तत्संयोगिपदद्वन्द्वमंगप्रत्यङ्गपातकम् ॥ उप-
 पातकरोमाणं रक्तश्मश्रुविलोचनम् ॥ खड्गचर्मधरं पापमंगुष्ठ-
 परिमाणकम् ॥ अधोमुखं कृष्णवर्णं दक्षकुक्षौविचिन्तयेत् ॥
 शरीरं स कल्पं मलिनं विचिन्त्य प्राणायामेन निष्पापं कुर्यात् ।
 पूरकप्राणायामे—“ॐ यं” इति वायु बीजेन द्वात्रिंशद्भारं
 (३२) षोडश (१६) बारं वा आवर्त्तितेन पापपुरुषं
 शोपयेत् ॥ ततः स्वशरीरयुतं पापं कुम्भके “ॐ रं” इति
 वह्निबीजेन चतुष्पष्टि (६४) द्वात्रिंशद् (३२) बारं वा-
 आवर्त्तितेन तदुत्याग्निना दहेत् ॥ २ ॥ ततो रेचक प्राणायामे

“ॐ वं” इति वायुबीजेन षोडश वारं अष्टवारं वा जपित्वा
 दक्षिणनाड्या तद्गन्धं स्वशरीराद्वहिः रञ्चयेत् ॥ ३ ॥ ततो
 देहोत्थं भस्म “ॐ वं” इत्युच्चारितेन सुधा बीजेन तदुत्थामृतेन
 सम्प्लाव्य पश्चात् “ॐ लं” इति भू बीजेन तद्गन्धं घनीभूतं
 पिण्डं कृत्वा कनकाण्डवत् भावयेत् ॥ ४ ॥ ततः “ॐ हं”
 इति आकाश बीजं जपन् तत्पिण्डं मुकुराकारं भावयित्वा
 तस्यमूर्द्धादि नखान्ता अवयवा मनसा रचनीयाः ॥ ५ ॥
 ततः पुनरपि सृष्टिमार्गेण ब्रह्मणः सकाशात् आकाशादीनि
 भूतान्युत्पादयेत् ॥ तथा च ब्रह्मणः प्रकृतिः १ प्रकृतेर्बहत् २
 महतोऽहंकारः ३ अहंकारादाकाशः ४ आकाशाद्वायुः ५
 वायोरग्निः ६ अग्नेरावः ७ अद्रभ्यः पृथ्वी ८ पृथिव्या
 ओषधयः ९ ओषधीभ्योऽन्नम् १० अन्नाद्रेतः ११ रेतसः
 पुरुषः १२ इत्युत्पाद्यः ॥ ॐ हं सः सोहम् इति मन्त्रेण
 ब्रह्मणोक्तं भूतं जीवं स्वहृदयाम्बुजे संस्थाप्य कुण्डलिनी
 मूलाधारे स्थापयित्वा स्वशरीरं निरस्त समस्तकिल्बिषं
 देवताराधनयोग्यं भावयेदिति ॥ अथध्यानम् ॥ ॐ रक्ता-
 म्भोधिस्थपोतोत्तुसदरुणसरोजाधिरूढाकराब्जैः, पार्श्वं कोदण्ड
 मिक्षुद्रमवमयचाप्यङ्कुशं पञ्चत्राणान् ॥ विभ्राणां स्रक्पालं
 त्रिनयनलसितापीनवक्षो रुहाड्या ॥ देवी बालार्कवर्णा भवतु
 सुखकरी माणशक्तिः परानः ॥१॥ इति भूतशुद्धिः ॥ एवम्
 भूतशुद्धिकृत्वा स्वशरीरे स्वेष्टदेवतायाः माणान्प्रतिष्ठापयेत् ॥

अथ स्व प्राणप्रतिष्ठा प्रकारः ॥

ॐ अस्य स्व प्राणप्रतिष्ठामन्त्रस्य ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा-
 ऋषयः ऋग्यजुः सामानि इन्द्रांसि प्राणशक्तिदेवता आँ बीजं
 हीं शक्तिः क्रौं कीलकं स्वशरीरे महामृत्युञ्जयदेवस्य प्राण-
 प्रतिष्ठापने विनियोगः ॥ अथ ऋष्यादिन्यासः ॥ ॐ ब्रह्म-
 विष्णुमहेश्वरऋषिभ्यो नमः शिरसि ॥ ॐ ऋग्यजुः सामानि
 इन्द्रोभ्यो नमः मुखे ॥ ॐ प्राणशक्त्यै नमो हृदि ॥ ॐ
 आँ बीजाय नमो गुह्ये ॥ ॐ हीं शक्तये नमः पादयोः ॥ ॐ
 क्रौं कीलकाय नमः सर्वाङ्गे ॥ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ अथ
 करन्यासः ॥ ॐ ङं कं खं घं गं नाभौ वाय्वग्निवाभूम्यात्मने
 अङ्गुष्ठाभ्यान्नमः (हृदयाय नमः) ॐ जं चं छं जं भं शब्द-
 स्पर्श रूप रस गन्धात्मने तर्जनीभ्यान्नमः ॥ (शिरसे स्वाहा)
 ॐ णं टं ठं डं श्रोत्र त्वङ् नयन जिह्वा प्राणात्मने नमः
 मध्यमाभ्यान्नमः ॥ (शिखायैवपट्) ॐ नं तं धं धं दं वाक्पाणि
 पायूपस्थात्मने अनामिकाभ्यान्नमः ॥ (कवचायहुं) ॐ मं
 पं फं भुं वं वक्तव्यादान गमन विसर्गानन्दात्मने कनिष्ठकाभ्यां
 नमः ॥ (नेत्रत्रयायवौपट्) ॐ शं थं रं वं लं हं क्षं सं लं बुद्धि
 मनोहंकार चित्तात्मने करतलकरपृष्ठाभ्यान्नमः (अस्त्रायफट्)
 इति षडंगन्यासः एवं हृदयादि कर षडंगन्यासान् कृत्वा
 नाभेरारभ्य पादान्तम् (आँ) इति पाश बीजं स्मरेत् ॥
 हृदयादारभ्य नाभ्यन्तम् (हीं) इति शक्तिबीजं न्यसेत् ॥१॥

मस्तकादारभ्य हृदयान्तम् (क्रौं) इति सृष्टि बीजं स्मरेत् ॥३॥
 ॐ यं त्वगात्मने नमः ॥ ॐ रं असृगात्मने नमः ॥ ॐ लं
 मांसात्मने नमः ॥ ॐ वं मेदात्मने नमः ॥ ॐ शं अस्थ्यात्मने
 नमः ॥ ॐ पं मज्जात्मने नमः ॥ ॐ सं शुक्रात्मने नमः ॥
 ॐ ह्रीं ओजात्मने नमः ॥ ॐ हं प्राणात्मने नमः ॥ ॐ सं
 जीवात्मने नमः ॥ इति दृष्ट्या हृदि विन्यसेत् ॥ ॐ यं रं लं वं
 शं पं सं हं लं क्षं इति मूर्द्धादिचरणावधि व्यापकं कुर्यात् ॥५॥
 ततः मण्डूकादि परतत्यान्त पीठदेवताभ्यो नमः ॥१॥ ॐ जयादि
 शक्तिभ्यो नमः ॥ २ ॥ इति नत्वा ॥ ॐ आं ह्रीं क्रौं पीठाय
 नमः ॥ इति पीठे प्राणशक्तिं देवीं ध्यायेत् ॥ ध्यानम् ॥ ॐ
 पाशंचापा सृक्पाले शृणीपूञ्छूलं हस्तैर्विभ्रतीं रक्तवर्णाम् ॥
 रक्तोदन्वत्पोतरक्ताम्बुजस्थां देवीं ध्याये प्राणशक्तिं त्रिनेत्रां ॥
 इति ध्यात्वा हृदि करं निधाय ॐ जूं सः शिवाय प्राणात्मने
 नमः ॥ इति स्व हृदि पुष्पंदत्वा ॥ ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं
 सं ह्रीं हंसः ॐ ममशरीरे महामृत्युञ्जय देवतायाः प्राणा इह
 (स्थितः) प्राणाः ॥ पुनः ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं पं सं ह्रीं
 हंसः ॐ ममशरीरे महामृत्युञ्जय देवतायाः जीव इह स्थितः
 ॥२॥ ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं लं वं शं पं सं ह्रीं हंसः ॐ ममशरीरे
 महामृत्युञ्जय देवतायाः सर्वेन्द्रियाणि वाह्यमनश्चक्षुः श्रोत्र
 निहा प्राण पाद पायूपस्थानि इहैवागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु
 स्वाहा ॥ ३ ॥ इति वारत्रयेण महामृत्युञ्जय देवतायाः

प्राणान् प्रतिष्ठाप्य ॥ ततः ॐ इति १५ मणवेन पञ्चदशा-
 वृत्तिं कृत्वा अनेन मम देहस्य महामृत्युंजयस्य गर्भाधानादि
 पञ्चदशसंस्कारान्सम्पादयामि ॥ इति पठेत् ॥ इति स्वस्य
 प्राणप्रतिष्ठा प्रयोगः ॥ एवं प्राणान्प्रतिष्ठाप्य ॥ देवो भूत्वा
 देवं यजेत् ॥ देवतारूपमात्मानं भावयेत् ॥

अथ अन्तरमातृका न्यासः ॥

अयान्तरमातृका न्यास मन्त्रस्य ब्रह्मऋषिः गायत्री-
 छन्दः मातृकासरस्वतीदेवता इत्यो बीजानि स्वराः शक्तयः
 क्षं कीलकं अखिलाप्तये न्यासे विनियोगः ॥ इति जलं भूमौ
 निक्षिप्य प्राणायामं कुर्यात् ॥ तथा च इडया ॥ अ इ उ ऋ लृ
 ए ऐ ओ औ अं अः एभिः स्वरैः पूरयेत् ॥ पुनः कु चु टु तु पु
 इति पञ्चवर्गकेन कुम्भयेत् । पुनः य र ल व श ष स ह एभिरष्ट
 वर्णैः रेचयेत् ॥ इति प्राणायामं कृत्वा ऋष्यादिन्यासंकुर्यात् ॥
 तथा च ॥ ॐ अं ब्रह्मणेऋषये नमः आँ शिरसि ॥१॥ ॐ
 इं गायत्रीछन्दसे नमः ईं मुखे ॥२॥ ॐ उँ सरस्वतीदेवतायै
 नमः ऊँ हृदये ॥ ३ ॥ ॐ एं हृलभ्यो बीजेभ्यो नमः ऐं
 गुह्ये ॥४॥ ॐ औं स्वरेभ्यो शक्तिभ्यो नमः औं पादयोः ॥५॥
 ॐ अं क्षं कीलकाय नमः अः सर्वाङ्गे ॥६॥ इति ऋष्यादि
 न्यासः ॥ ॐ अं कं खं गं घं ङं आँ अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐ इं
 चंङं जं झं ञं ईं तर्जनीभ्यां नमः ॥२॥ ॐ उं टं ठं डं ढं णं

ऊं मध्यमाभ्यां नमः ॥ ॐ एं तं यदं धं नं ऐं अनामिकाभ्यां
 नमः ॥ ४ ॥ ॐ ओं पं फं वं भं मं श्रौं कनिष्ठकाभ्यां नमः
 ॥५॥ ॐ अं यं रं लं वं शं अः करतलकरपृष्ठाभ्यां
 नमः ॥६॥ इति करन्यासः ॥ एवं हृदयादि ॥ ॐ अं कं ५ अं
 हृदयाय नमः ॥१॥ ॐ इंचं ५ ईं शिरसे स्वाहा ॥२॥ ॐ उं
 टं ५ ऊं शिखायै वषट् ॥३॥ ॐ एं तं ५ ऐं कवचाय हुं ॥४॥
 ॐ ओं पं ५ श्रौं नेत्रत्रयाय वीषट् ॥५॥ ॐ अं यं रं लं वं शं
 पं सं हं लं क्षं अः अस्त्राय फट् ॥६॥ इति हृदयादिन्यासः ॥
 ततः कण्ठस्य षोडशदलपञ्चे (ॐ अं नमः एवं क्रमेण सर्वत्र)
 ॐ आं ईं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं लं एं ऐं ओं औं अं अः इति षोडश
 स्वरान्पसेत् ॥१॥ पुनः हृदिस्य द्वादशदले ॐ कं नमः एवं
 खं गं घं ङं चं छं जं भं ञं टं ठं नमः ॥ इति द्वादश वर्णान्
 विन्यसेत् ॥२॥ ततः नाभां दशदले-ॐ हं नमः इति एवं हं
 णं तं थं दं धं नं पं फं नमः ॥ इति दशवर्णान्पसेत् ॥२॥
 तदधोलिगे षड्दले-ॐ वं नमः एवं ॐ भं मं यं रं लं इति षट्
 वर्णान् विन्यसेत् ॥ ४ ॥ आधारे (गुदे) चतुर्दले-ॐ वं
 नमः एवं शं पं सं इति चतुर्वर्णान्पसेत् ॥५॥ पुनः ललाटे
 द्विदले-ॐ हं नमः ॥ ॐ क्षं नमः द्वावर्णान्पसेत् ॥६॥ इति
 न्यासं कृत्वा ध्यायेत् ॥ आधारे लिङ्गनाभां प्रकटितहृदये
 तालुमूले तलाटे ॥ द्वे पत्रं पोटशरं द्विदश दशदले द्वादशाङ्गे
 चतुष्के ॥ वासान्तेवालमध्ये टफकरसहिते कण्ठदेशे

स्वराणां हं क्षं तत्त्वार्थयुक्तं सकलदलगतं वर्णरूपं नमामि ॥
इत्यन्तरमातृकान्यासः ॥

अथ वहिर्मातृका न्यासः ॥

जयार्थं सर्वदेवानां विन्यासे च लिपेर्विना ॥ हुतेतद्वि-
फलं विशाचदादातु लिपिन्यसेत् ॥ ॐ अस्यर्था वहिर्मातृ
कान्यासमन्त्रस्य ब्रह्मा ऋषिः गायत्री छन्दः मातृकासरस्वती
देवीदेवता हलोवीजानि स्वराः शक्तयः क्षं कीलकं अखि-
लाप्तये न्यासे विनियोगः ॥ प्राणायामं कुर्यात् ॥ तथा च
इदया अ इ उ ऋ लृ ए ऐ ओ औं अं अः एभिः स्वरैः पूरयेत् ॥
पुनः कु चु डु तु पु एभिः पंचवर्गकेन कुम्भयेत् ॥ पुनः
अष्टभिः य र ल व श ष स ह आदिना रेचयेत् ॥ इति
प्राणायामं कृत्वा ऋष्यादि न्यासं कुर्यात् ॥ तथा च ॐ
अं ब्रह्मणे ऋषये नमः आं शिरसि ॥ ॐ इं गायत्रीछन्दसे
नमः ईं मुखे ॥ ॐ उं सरस्वती देवतायै नमः ऊं
हृदि ॥ ॐ एं हृत्स्थो वीजेभ्यो नमः ऐं गुह्ये ॥ ॐ औं
स्वरेभ्यो शक्तिभ्यो नमः औं पादयोः ॥ ॐ अं क्षं कीलकाय
नमः अः सर्वाङ्गे ॥ इति ऋष्यादि न्यासः ॥ ॐ अं कं ५
अङ्गुष्ठाभ्यां नमः, हृदयाय ० ॥ ॐ इं चं ५ इं तर्जनीभ्यां,
गिरसे ० ॥ ॐ उं टं ५ ऊं मध्यमाभ्यां ० शिखायै-वपट् ॥
ॐ एं तं ५ ऐं अनामिकां, कवचाय हुँ ॥ ॐ औं पं ५ औं

फनिष्टकाभ्यां० नेत्रत्रयायवौषट् ॥ ॐ अं यं रं लं वं शं पं सं हं
 लं क्षं श्रः करतलकरपृष्ठाभ्यां०, अस्त्रायफट् ॥ ततो वहिर्मातृ-
 का न्यासं कुर्यात् ॥ ॐ श्रं नमः शिरसि ॥ ॐ श्रां नमः
 मुखे ॥ ॐ इं नमः दक्षिण नेत्रे ॥ ॐ ईं नमः वामनेत्रे ॥
 ॐ उं नमो दक्षिण कर्णे ॥ ॐ नमः वाम कर्णे ॥ ॐ ऋं नमः
 दक्षिणनासापुटे ॥ ॐ नमः वामनासापुटे ॥ ॐ लृं नमः
 दक्षिणकपोले ॥ ९ ॥ ॐ लूं नमः वामकपोले ॥ ॐ एं नमः
 ऊर्ध्वोष्ठे ॥ ॐ ऐं नमः अधरोष्ठे ॥ ॐ श्रौं नमः ऊर्ध्व-
 दन्तपंक्तौ ॥ ॐ श्रौं नमः श्रयोदन्तपंक्तौ ॥ ॐ श्रं नमः
 मूर्द्धनि ॥ ॐ श्रः नमः मुखवृत्ते ॥ ॐ कं नमः दक्षिणदाह्यु-
 मूले ॥ ॐ खं नमः दक्षिण कूर्परे ॥ ॐ गं नमः दक्षिण
 मणिवन्धे ॥ ॐ घं नमः दक्षिण हस्तांगुलिमूले ॥ ॐ ङं
 नमः दक्षिण हस्तांगुल्यग्रे ॥ ॐ चं नमः वामदाह्युमूले ॥
 ॐ छं नमः वाम कूर्परे ॥ ॐ जं नमः वाम मणिवन्धे ॥
 ॐ भं नमः वाम हस्तांगुलिमूले ॥ ॐ वं नमः वाम
 हस्तांगुल्यग्रे ॥ ॐ टं नमः दक्षिण पादमूले ॥ ॐ नमः
 दक्षिण जानुनि ॥ ॐ ढं नमः द० गुल्फे ॥ ॐ ढं नमः
 दक्षिण पादांगुलि मूले ॥ ॐ णं नमः दक्षिण पादाङ्गुल्यग्रे ॥
 ॐ तं नमः वाम पादमूले ॥ ॐ थं नमः वामजानुनि ॥
 ॐ दं नमः वामगुल्फे ॥ ॐ धं नमः वाम पादाङ्गुलिमूले ॥
 ॐ नं नमः वाम पादांगुल्यग्रे ॥ ॐ पं नमः दक्षिण

वाश्वे ॥ ॐ फं नमः वाम पार्श्वे ॥ ॐ वं नमः
 पृष्ठे ॥ ॐ भं नमः नाभौ ॥ ॐ मं नमः उदरे ॥ ॐ य
 त्वगात्मने नमः हृदि ॥ ॐ रं अस्त्रगात्मने नमः दक्षांसे ॥
 ॐ लं मांसात्मने नमः ककुदि (गर्दन में) ॐ वं मेदात्मने
 नमः वामांसे ॥ शं अस्थ्यात्मने नमः हृदयादि दक्ष हस्तां-
 तम् ॥ ॐ पं मज्जात्मने नमः हृदयादिं वामं हस्तान्तम् ॥
 ॐ सं शुक्रात्मने नमः हृदयादि दक्षपादान्तम् ॥ ॐ हं
 आत्मने नमः हृदयादि वाम पादान्तम् ॥ ॐ लं परमात्मने
 नमः जठरे ॥ ॐ क्षं प्राणात्मने नमः मुखे ॥ इति विन्यस्य ॥

अथ ध्यानम् ॥

ॐ पञ्चाशत्तिलपिभिर्विभक्तमुखदोः यत्सन्धिवक्षस्यलां
 भास्वन्मौलिनिवद्ध चन्द्रशकलामापीनतुङ्गस्तनीम् ॥ मुद्रामक्ष
 गुणमुदात्थं कलशं विद्यां च हस्ताम्बुजैर्विभ्राणां विशद-
 प्रभां त्रिनयनां वाग्देवतामाश्रये ॥

इति वहिर्मातृकान्यासः ॥

मक्षचारी, स्थिति संहार एवं सृष्टि क्रम से करे। गृहस्थ संहार,
 सृष्टि, और स्थिति क्रम से करे यति एवं बाणप्रस्थ सृष्टि, स्थिति
 और संहार क्रम से करे। यह क्रम मेरुतन्त्र में लिखा है,
 जो मृत शुद्धि करने में असफल है यह जो हों १८८ बार जपे।

अथ * स्थितिन्यासः ॥

ध्यानम् ॥ सिन्दूरकान्तिमसिताभरणां त्रिनेत्रां विद्यास
 सूत्रमृगपोतवरंदधानां ॥ पार्श्वस्थितां भगवती मपिकाञ्च-
 नार्ङ्गी ध्याये कराब्जघृत पुस्तकवर्णमालाम् ॥ ऐं भं नमः
 नाभौ ॥ ऐं वं नमः पृष्ठे ॥ ऐं फं नमः वाम पार्श्वे ॥
 ऐं पं नमः दक्षिण पार्श्वे ॥ ऐं नं नमः वाम पादाङ्गु-
 ल्यग्रे ॥ ऐं धं नमः वाम पादाङ्गुलि मूले ॥ ऐं दं नमः
 वाम गुल्फे ॥ ऐं थं नमः वाम जानुनी ॥ ऐं तं नमः
 वाम पाद मूले ॥ ऐं णं नमः दक्षिण पादाङ्गुल्यग्रे ॥
 ऐं ङं नमः दक्षिण पादाङ्गुलि मूले ॥ ऐं ङं नमः दक्षिण
 गुल्फे ॥ ऐं ठं नमः दक्षिण जानुनि ॥ ऐं टं नमः दक्षिण
 पाद मूले ॥ ऐं थं नमः वाम हस्ताङ्गुल्यग्रे ॥ ऐं भं नमः
 वाम हस्ताङ्गुलि मूले ॥ ऐं जं नमः वाम मणिवन्धे ॥
 ऐं छं नमः वाम कूर्परे ॥ ऐं चं नमः वाम बाहु मूले ॥ ऐं ङं

मन्त्रतन्त्रप्रकाशे.-कृताभावारभ्य ते यस्तु हृदये च समाप्यते ।

स्थितिन्यासः स विज्ञेयो दृष्टादृष्ट फलप्रदः ॥

संहतेर्दोषसंहारः सृष्टेश्च सुतपुष्टिदः ॥ स्थितिस्तु शान्ति-
 विन्यासेस्तस्मात्कार्येस्त्रिधा च सः ॥ स्थितिन्यासो गृहस्थानां
 सुदिष्टः सर्वसिद्धिदः ॥ प्रथमाश्रमिणां न्यासं उत्पत्तिः समुदाहृतः ॥
 धर्तीनां च वनस्थानां संहारः समुदाहृतः ॥ विरक्तन्य गृहस्थस्य
 संहारोपि विधीयते ॥ सपत्नीक वनस्थानां स्थितिन्यासो विधीयते ॥
 विद्यार्थिनामथैतेषां सृष्ट्यन्तोपि विशिष्यते ॥

नमः दक्षिण हस्तांगुल्यग्रे ॥ ऐं घं नमः दक्षिण हस्तांगुलि
 मूले ॥ ऐं गं नमः दक्षिण मणिबन्धे ॥ ऐं खं नमः दक्षिण
 कूर्परे ॥ ऐं कं नमः दक्षिण बाहु मूले ॥ ऐं अः नमः मुखे ॥
 ऐं अं नमः मूर्द्धिना ॥ ऐं औं नमः अधो दन्त पंक्तौ ॥ ऐं ओं
 नमः ऊर्ध्व दन्तपंक्तौ ॥ ऐं ऐं नमः अधरोष्ठे ॥ ऐं एं
 नमः ऊर्ध्वोष्ठे ॥ ऐं लृं नमः वाम गंडे ॥ ऐं लृं नमः
 दक्ष गंडे ॥ ऐं श्रं नमः वाम नासायां ॥ ऐं ऋं नमः दक्ष
 नासायां ॥ ऐं ऊं नमः वाम कर्णे ॥ ऐं उं नमः दक्षिण कर्णे ॥
 ऐं ईं नमः वाम नेत्रे ॥ ऐं ईं नमः दक्षिण नेत्रे ॥ ऐं आं नमः
 मुखवृत्ते ॥ ऐं अं नमः ललाटे ॥ ऐं लं परमात्मने नमः
 हृदयादिमस्नकान्तम् ॥ ऐं हं आत्मने नमः हृदयादि वाम
 पादान्तम् ॥ ऐं सं शुक्रात्मने नमः हृदयादि दक्ष पादा-
 न्तम् ॥ ऐं पं मज्जात्मने नमः हृदयादि वाम भुजान्तम् ॥
 ऐं शं अस्थ्यात्मने नमः हृदयादि दक्ष भुजान्तम् ॥
 ऐं वं मेदात्मने नमः वामांसे ॥ ऐं लं मांसात्मने नमः
 ककुदि (गर्दन में) ऐं रं अस्त्रगात्मने नमः दक्षांसे ॥
 ऐं यं त्वगात्मने नमः हृदि ॥ इति स्थिति क्रम न्यासः ॥

अथ सृष्टिन्यास क्रमः ॥

तत्र तु त्रिमर्गान्वितः प्रणवपुटितो वा माया लक्ष्मी
 धीनपुटितो वा वाग्भवाद्यो वा न्यस्तव्यः ॥ ध्यानम् ॥
 पञ्चाशदूर्ध्वं रचिताङ्गभागं धृतेन्दुखण्डा कुमुदावदताम् ॥

वराभये पुस्तकमक्षसूत्रं भजे गिरंसन्दर्ती त्रिनेत्राम् ॥ त
 वाग्भवाद्यो यथाः ऐं अं नमः ललाटे ॥ ऐं आं नमः मुख
 वृत्ते ॥ ऐं इं नमः दक्ष नेत्रे ॥ ऐं ईं नमः वाम नेत्रे ॥ ऐं उ
 नमः दक्ष कर्णे ॥ ऐं ऊं नमः वाम कर्णे ॥ ऐं ऋं नमः दक्ष
 नासायां ॥ ऐं ॠं नमः वाम नासायां ॥ ऐं लृं नमः दक्ष
 गंडे ॥ ऐं लृं नमः वाम गंडे ॥ ऐं एं नमः ऊर्ध्वोष्ठे ॥ ऐं
 ऐं नमः अधरोष्ठे ॥ ऐं ओं नमः ऊर्ध्वं दन्तपंक्तौ ॥ ऐं औं
 नमः अधो दन्तपंक्तौ ॥ ऐं अं नमः मूर्द्धिनि ॥ ऐं अः नमः
 मुखे ॥ ऐं कं नमः दक्ष बाहु मूले ॥ ऐं खं नमः दक्ष
 कूर्परे ॥ ऐं गं नमः दक्ष मणिबन्धे ॥ ऐं घं नमः दक्ष
 हस्तांगुलि मूले ॥ ऐं ङं नमः दक्ष हस्तांगुल्यग्रे ॥ ऐं चं
 नमः वाम बाहु मूले ॥ ऐं छं नमः वाम कूर्परे ॥ ऐं जं
 नमः वाम मणिबन्धे ॥ ऐं झं नमः वाम हस्तांगुलि मूले ॥
 ऐं ञं नमः वाम हस्तांगुल्यग्रे ॥ ऐं टं नमः दक्षिण पाद
 मूले ॥ ऐं ठं नमः दक्षिण जानुनि ॥ ऐं डं नमः दक्षिण
 गुल्फे ॥ ऐं ढं नमः दक्षिण पादांगुलिमूले ॥ ऐं णं नमः
 दक्ष पादांगुल्यग्रे ॥ ऐं तं नमः वाम पाद मूले ॥ ऐं थं नमः
 वाम जानुनि ॥ ऐं दं नमः वाम गुल्फे ॥ ऐं धं नमः वाम
 पादांगुलि मूले ॥ ऐं नं नमः वाम पादांगुल्यग्रे ॥ ऐं पं

ॐ वीर चूडामणि तन्त्रानुसारतः ॥ विद्याकामेन वाग्भवाद्यः ॥
 लक्ष्मीकामेन रमा बीजाद्यः ॥ शक्तिकामेन मायाद्यः ॥ स्त्रीकामेन
 स्त्री बीजाद्यः ॥ मोक्षकामेन विपत्रीजाद्यः ॥

नमः दक्षिण पार्श्वे ॥ ऐं फं नमः वाम पार्श्वे ॥ ऐं वं नमं
 पृष्ठे ॥ ऐं भं नमः नाभौ ॥ ऐं मं नमः उदरे ॥ ऐं यं
 त्वगात्मने नमः हृदि ॥ ऐं रं असृगात्मने नमः दक्षांसे ॥
 ऐं लं मांसात्मने नमः ककुदि (गर्दनमें) ॥ ऐं वं मेदात्मने नमः
 वामांसे ॥ ऐं शं अस्थ्यात्मने नमः हृदयादि दक्षभुजान्तम् ॥
 ऐं पं मज्जात्मने नमः हृदयादि वाम भुजान्तम् ॥ ऐं सं
 शुक्रात्मने नमः हृदयादि दक्ष पादान्तम् ॥ ऐं हं आत्मने
 नमः हृदयादि वाम पादान्तम् ॥ ऐं लं परमात्मने नमः
 हृदयादि मस्तकान्तम् ॥ इति सृष्टिन्यास क्रमः ॥

अथ संहारन्यास क्रमः ॥

ध्यानम् ॥ अक्षस्रजं हरिणपोतमुदग्रटकं विद्यांकरै रविरतं-
 दधतीं त्रिनेत्रां ॥ अर्द्धेन्दुमौलिभरणापरविन्दवासां वर्णेश्वरीं
 च प्रणमः स्तनभारखिन्नाम् ॥ पूर्वोक्त स्थानेषु विलोमं
 मातृकान्यसेत् ॥ ऐं क्षं परमात्मने नमः हृदयादिमस्तका-
 न्तम् ॥ ऐं हं आत्मने नमः हृदयादि वामपादान्तम् ॥ ऐं सं
 शुक्रात्मने नमः हृदयादि दक्षपादान्तम् ॥ ऐं पं मज्जात्मने
 नमः हृदयादि वामहस्तान्तम् ॥ ऐं शं अस्थ्यात्मने नमः
 हृदयादि दक्षहस्तान्तम् ॥ ऐं वं मेदात्मने नमः वामांसे ॥
 ऐं लं मांसात्मने नमः ककुदि (गर्दन में) ॥ ऐं रं असृ-
 गात्मने नमः दक्षांसे ॥ ऐं यं त्वगात्मने नमः हृदि ॥
 ऐं भं नमः उदरे ॥ ऐं भं नमः नाभौ ॥ ऐं वं नमः पृष्ठे ॥

ऐं फँ नमः वाम पार्श्वे ॥ ऐं पँ नमः दक्षिण पार्श्वे ॥
 ऐं नँ नमः वाम पादांगुल्यग्रे ॥ ऐं धँ नमः वाम पादांगुलि
 मूले ॥ ऐं दँ नमः वामगुल्फे ॥ ऐं र्यँ नमः वाम जानुनि ॥
 ऐं तँ नमः वामपादमूले ॥ ऐं णँ नमः दक्ष पादांगुल्यग्रे ॥
 ऐं ढँ नमः दक्ष पादांगुलि मूले ॥ ऐं ढँ नमः दक्षगुल्फे ॥
 ऐं ठँ नमः दक्ष जानुनि ॥ ऐं टँ नमः दक्ष पाद मूले ॥
 ऐं ञँ नमः वाम हस्तांगुल्यग्रे ॥ ऐं भँ नमः वाम हस्तां-
 गुलि मूले ॥ ऐं जँ नमः वाम मणिवन्धे ॥ ऐं छँ नमः
 वाम कूर्परे ॥ ऐं चँ नमः वामबाहु मूले ॥ ऐं ङँ नमः
 दक्ष हस्तांगुल्यग्रे ॥ ऐं घँ नमः दक्ष हस्तांगुलि मूले ॥
 ऐं गँ नमः दक्ष मणिवन्धे ॥ ऐं खँ नमः दक्ष कूर्परे ॥
 ऐं कँ नमः दक्ष बाहु मूले ॥ ऐं श्रः नमः मुखवृत्ते ॥ ऐं अँ
 नमः मूर्द्धिनि ॥ ऐं थ्रँ नमः अधो दन्तपंक्ती ॥ ऐं थ्रँ
 नमः ऊर्ध्व दन्तपंक्ती ॥ ऐं ऐं नमः अधरोष्ठे ॥ ऐं ए
 नमः ऊर्ध्वोष्ठे ॥ ऐं लँ नमः वाम गँडे ॥ ऐं लँ नमः दक्ष
 गँडे ॥ ऐं ञ्रँ नमः वाम नासायां ॥ ऐं ञ्रँ नमः दक्ष
 नासायां ॥ ऐं ऊं नमः वाम कर्णे ॥ ऐं उं नमः दक्ष कर्णे ॥
 ऐं इं नमः वाम नेत्रे ॥ ऐं इं नमः दक्ष नेत्रे ॥ ऐं अँ
 नमः मुखवृत्ते ॥ ऐं अँ नमः ललाटे ॥

अथ ॐ शिवकला मातृकान्यासः ॥

ॐ अस्य श्रीशिवकला मातृकान्यास मन्त्रस्य दक्षिणा
मूर्ति ऋषिर्गायत्रीछन्दः अर्द्धनारीश्वरो देवता इत्यो
वीजानि स्वराः शक्तयः स्वाभीष्टसिद्धये जपे विनियोगः ॥
ॐ दक्षिणामूर्ति ऋषये नमः शिरसि ॥ ॐ गायत्री छन्दसे
नमः मुखे ॥ ॐ अर्द्धनारीश्वरो देवतायै नमः हृदि ॥ ॐ
हल्भ्यो वीजेभ्यो नमः गुह्ये ॥ ॐ स्वरेभ्यो शक्तिभ्यो
नमः पादयोः ॥ ॐ विनियोगाय नमः सर्वाङ्गे ॥ इति
ऋष्यादि न्यासः ॥

अथ हृदयादि न्यासः ॥

ॐ ह्रंसां अङ्गुष्ठाभ्यां नमः, हृदयाय नमः ॥ ॐ ह्रंसां
तर्जनीभ्यां नमः, शिरसे स्वाहा ॥ ॐ ह्रंसूं मध्यमाभ्यां
नमः, शिखायैवपट् ॥ ॐ ह्रंसैं अनामिकाभ्यां नमः,
कवचायहुम् ॥ ॐ ह्रंसां कनिष्ठकाभ्यां नमः नेत्रत्रयाय-
वौपट् ॥ ॐ ह्रंसः करतल करपृष्ठाभ्यां नमः, अस्त्रायफट् ॥

अथ ध्यानम् ॥

१ पाशाङ्कुशवराक्षस्रक्पाणि शीतांशु शेखरम् ॥ व्यक्ष
रक्त सुवर्णाभपर्द्धनारीश्वर मजे ॥ ॐ ह्रंसां अं श्रीकण्ठेश-

ॐ श्रीकण्ठादीच्छम्भुभक्तः कुर्यान्न्यासादिकन्तथा, मन्त्रमहोदधी
२१ तरंगे ॥

अट-१ पाशाङ्कुरो वामयोः ॥ रज्जे हरंराः, सुवर्णोमः देव्यंशः

पूर्णोदरीभ्यां नमः ललाटे ॥ ऐं ह्रसौं आं अनन्ताय विर-
 जयाभ्यां नमः मुखवृत्ते ॥ ऐं ह्रसौं ईं सूक्ष्मेश शाल्मलीभ्यां
 नमः दक्ष नेत्रे ॥ ऐं ह्रसौं ईं त्रिमूर्तीश लोलाक्षीभ्यां नमः
 वाम नेत्रे ॥ ऐं ह्रसौं उँ अमरेश वर्तुलाक्षीभ्यां नमः दक्ष
 कर्णे ॥ ऐं ह्रसौं ऊँ अर्धीश घोपणाभ्यां नमः वामकर्णे ॥
 ऐं ह्रसौं ऋँ भारभूतेश दीर्घमुखीभ्यां नमः दक्ष नासापुटे ॥
 ऐं ह्रसौं ॠँ तिथीश गौमुखीभ्यां नमः वाम नासापुटे ॥
 ऐं ह्रसौं लँ स्याएवीश दीर्घ जिह्वाभ्यां नमः दक्ष गंडे ॥
 ऐं ह्रसौं लँ हरः श्रीकण्ठेश कुण्डोदरीभ्यां नमः वाम गंडे ॥
 ऐं ह्रसौं एँ फिटीश ऊर्ध्वकेशीभ्यां नमः ऊर्ध्वोष्ठे ॥
 ऐं ह्रसौं ऐँ भौतिकेश विकृतमुखीभ्यां नमः अधरोष्ठे ॥
 ऐं ह्रसौं ओँ सद्योजाताय ज्वालामुखीभ्यां नमः ऊर्ध्व दन्त
 पंक्ती ॥ ऐं ह्रसौं आँ अनुग्रहेश उल्कामुखीभ्यां नमः अधो
 दन्तपंक्ती ॥ ऐं ह्रसौं अँ अक्रूरेश श्रीमुखीभ्यां नमः शिरसि ॥
 ऐं ह्रसौं अः महासेनेश विद्यामुखीभ्यां नमः मुखे ॥ ऐं ह्रसौं
 कँ क्रोधीश महाकालीभ्यां नमः जिह्वाग्रे ॥ ऐं ह्रसौं
 खँ चण्डेश सरस्वतीभ्यां नमः फण्डदेशे ॥ ऐं ह्रसौं गँ
 पञ्चान्तकेश सर्वसिद्धि गौरीभ्यां नमः दक्ष बाहुमूले ॥
 ऐं ह्रसौं घं शिवोत्तमेश त्रैलोक्येश विद्याभ्यां नमः दक्ष
 कूर्परे ॥ ऐं ह्रसौं ङँ एकद्वेष मन्त्रशक्तिभ्यां नमः दक्ष
 मणिवन्दे ॥ ऐं ह्रसौं चँ कूर्मेश आत्मशक्तिभ्यां नमः दक्ष

हस्ताङ्गुलि मूले ॥ ऐं ह्रसौं छँ एकनेश भूतमातृभ्यां नमः
 दक्ष हस्ताङ्गुल्यग्रे ॥ ऐं ह्रसौं जं चतुराननेश लम्बोदरीभ्यां
 नमः वाम बाहुमूले ॥ ऐं ह्रसौं झँ अनेशद्राविणीभ्यां
 नमः वाम कूर्परे ॥ ऐं ह्रसौं ञँ सर्वेश नागरीभ्यां नमः
 वाम मणिवन्धे ॥ ऐं ह्रसौं टँ सामेशखेचरीभ्यां नमः वाम
 हस्ताङ्गुलि मूले ॥ ऐं ह्रसौं ठँ लीगलीश मञ्जरीभ्यां नमः
 वामहस्ताङ्गुल्यग्रे ॥ ऐं ह्रसौं डँ दारकेश रूपिणीभ्यां नमः
 दक्ष जानुनि ॥ ऐं ह्रसौं ढँ अर्द्धनारीशवीरिणीभ्यां नमः
 दक्ष पाद मूले ॥ ऐं ह्रसौं णँ उमाकान्तेश काकोदरीभ्यां
 नमः दक्षपाद गुल्फे ॥ ऐं ह्रसौं तं आपादीश पूतनाभ्यां
 नमः दक्ष पादाङ्गुलि मूले ॥ ऐं ह्रसौं थँ चण्डीश भद्र-
 कालीभ्यां नमः दक्ष पादाङ्गुल्यग्रे ॥ ऐं ह्रसौं दं अन्त्रीश
 योगिनीभ्यां नमः वाम पाद मूले ॥ ऐं ह्रसौं धँ मीनेश
 शंखिनीभ्यां नमः वाम जानी ॥ ऐं ह्रसौं नं मेषेप
 तर्जनीभ्यां नमः वाम गुल्फे ॥ ऐं ह्रसौं पँ लोहितेश काल-
 रात्रीभ्यां नमः वाम पादाङ्गुलि मूले ॥ ऐं ह्रसौं फं
 शिखीश कुञ्जिनीभ्यां नमः वाम पादाङ्गुल्यग्रे ॥ ऐं ह्रसौं
 बँ द्वागलण्डेश कपर्दिनीभ्यां नमः दक्ष पार्श्वे ॥ ऐं ह्रसौं
 भँ द्विरंडेश वज्रीभ्यां नमः वाम पार्श्वे ॥ ऐं ह्रसौं मं
 महाकालेश जयाभ्यां नमः पृष्ठे ॥ ऐं ह्रसौं यं त्वगात्म-
 भ्यां वालीश सुमुखेश्वरीभ्यां नमः उदरे ॥ ऐं ह्रसौं रँ

अमृगात्मभ्यां भुजगेश रेवतीभ्यां नमः हृदि ॥ ऐं ह्रसौं
 लं मांसात्मभ्यां पिनाकीश माधवीभ्यां नमः दक्षांसे ॥
 ऐं ह्रसौं वं मैदत्रात्मभ्यां खड्गीश वारुणीभ्यां नमः
 ककुदि (गर्दनपे) ऐं ह्रसौं शं अस्थ्यात्मभ्यां वकेश वायवी-
 भ्यां नमः वामांसे ॥ ऐं ह्रसौं पं मज्जात्मभ्यां श्वेतेश रक्षा
 विदारिणीभ्यां नमः हृदयादि दक्ष हस्तान्तम् ॥ ऐं ह्रसौं
 सँ शुक्रात्मभ्यां भृग्वीश सहजयाभ्यां नमः हृदयादि वाम
 हस्तान्तम् ॥ ऐं ह्रसौं हँ प्राणात्मभ्यां नकुलीश लक्ष्मीभ्यां
 नमः हृदयादि दक्षपादान्तम् ॥ ऐं ह्रसौं लँ शिवेश व्यापि-
 नीभ्यां नमः हृदयादि वाम पादान्तम् ॥ ऐं ह्रसौं क्षँ क्रोधा-
 त्मभ्यां संवर्तकेश महामायाभ्यां नमः हृदयादि मस्तकान्तम् ॥
 अथ ऊर्ध्वान्नाय तन्त्रोक्त ॥

शिव पोढान्यास प्रकारः ॥

तत्र प्रथम मातृकान्यासः ॥

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अं मपञ्चरूपायै त्रियै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं
 श्रीं आं बीजरूपायै मायायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं इं जलधि-
 रूपायै कमलायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ई गिरिरूपायै
 त्रिपुत्ररूपायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं उं पत्तनरूपायै पद्म-
 धारिण्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ऊं पीठरूपायै समुद्रतन-
 यायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ऋं क्षेत्ररूपायै लोकमात्रं नमः ॥
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ॠं वनरूपायै कमल वासिन्यै नमः ॥ ॐ ऐं

हीं श्रीं लृं आश्रमरूपायै इन्दिरायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं
 लृं गुहारूपायै मात्रे नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं एं नदीरूपायै
 रमायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ऐं चत्वरकररूपायै लक्ष्म्यै
 नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं औं उद्विजरूपायै नारायणप्रियायै
 नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं औं स्वेदनरूपायै सिद्धि लक्ष्म्यै
 नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अं जरापुत्ररूपायै राजलक्ष्म्यै नमः ॥
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अः अण्डजरूपायै महालक्ष्म्यै नमः ॥ ॐ
 ऐं ह्रीं श्रीं कं लवरूपायै आर्यायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं
 खं त्रुटिरूपायै उमायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं गं कलारूपायै
 चण्डिकायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं घं काष्ठारूपायै दुर्गायै
 नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ङं निमेषरूपायै शिवायै नमः ॥ ॐ
 ऐं ह्रीं श्रीं चं शशाङ्गरूपायै अर्णायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं
 श्रीं छं घटिकारूपायै अम्बिकायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं जं
 मुहूर्तरूपायै सत्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं झं प्रहररूपायै
 ईश्वर्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ञं दिवसरूपायै शाम्भव्यै
 नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं टं संध्यारूपायै ईशान्यै नमः ॥
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ठं रात्रिरूपायै पार्वत्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं
 डं तिथिरूपायै सर्वमंगलायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ढं वार-
 रूपायै दाक्षायण्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं णं नक्षत्ररूपायै
 ह्रमवत्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं तं योगरूपायै महामायायै
 नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं थं करणरूपायै महेश्वर्यै नमः ॥

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं दं पक्षरूपायै मृदान्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं
 घं मासरूपायै रुद्रायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं नं राशिरूपायै
 शर्वायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पं ऋतुरूपायै परमेश्वर्यै
 नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं फं अयनरूपायै काल्यै नमः ॥ ॐ
 ऐं ह्रीं श्रीं वं वत्सररूपायै कात्यायन्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं
 श्रीं भं युगरूपायै गार्ग्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं मं प्रलय-
 रूपायै भनान्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं यं पंचभूतरूपायै
 ब्राह्म्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं रं तन्मात्ररूपायै वागीश्वर्यै
 नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं लं ज्ञानरूपायै वार्यै नमः ॥ ॐ ऐं
 ह्रीं श्रीं वं कर्मेन्द्रियरूपायै सावित्र्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं
 शं अनिलरूपायै सरस्वत्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पं गुण-
 रूपायै गायत्र्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं सं श्यन्तरूपायै वाक्-
 प्रदायै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं हं कक्षारूपायै शारदायै
 नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं लं श्रवस्थारूपायै भारत्यै नमः ॥
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं क्षं दोषरूपायै विद्यात्मकायै नमः ॥ एतेषां-
 स्थाननियमो हृदयान्तः प्रकीर्तितः ॥ त्रितारमूल सकल
 प्रपञ्चादिस्वरूपतः ॥ आर्यैः पराम्बादेव्यै नमः उक्तवाच्यापकं
 चरेत् ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं प्रपञ्चरूपायै आर्यैः पराम्बादेव्यै नमः
 अनेनव्यापकं कुर्यात् ॥

इति प्रथम मातृकान्यासः ॥

द्वितीय भुवन न्यासः ॥

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अ आं इ अतल लोकनिलय शतकोटिगुह्य-
 रूययोगिनीमूल देवताधार शक्त्यम्बादेव्यै नमः पादयोः ॥ ॐ
 ऐं ह्रीं श्रीं ई उ ऊ वितल गुह्यतर अनन्तसंज्ञक शतकोटिगुह्य
 रूययोगिनीमूलदेवताधारशक्त्यम्बादेव्यै नमः गुल्फयोः ॥
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ऋ ॠ ल सुतल अतिगुह्य अचिन्त्यसंज्ञक शत-
 कोटि गुह्यरूययोगिनीमूलदेवताधारशक्त्यम्बादेव्यै नमः
 जंघयोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ल ए ऐं महातल महागुह्यस्वतन्त्रसंज्ञक
 शतकोटिगुह्यरूययोगिनीमूलदेवताधारशक्त्यम्बादेव्यै नमः
 जान्वोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं औ औ तलातलपरमगुह्य अभि-
 धानक शतकोटि गुह्यरूययोगिनीमूल देवताधारशक्त्यम्बा-
 देव्यै नमः ऊर्वोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अ अः रसातल रहस्य
 ज्ञानसंज्ञक शतकोटिगुह्यरूययोगिनीमूलदेवताधारशक्त्य-
 म्बादेव्यै नमः गुह्यदेशे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं क वर्ग पाताल-
 लोक निलयरहस्यनितराक्रियाशतकोटि गुह्यरूययोगिनी-
 मूल देवताधारशक्त्यम्बादेव्यै नमः आधारे ॥१॥ ॐ ऐं
 ह्रीं श्रीं च वर्ग भूरहस्यातिरहस्य डाकिनी शतकोटि
 गुह्यरूययोगिनीमूलदेवताधारशक्त्यम्बादेव्यै नमः स्वाधि-
 ष्ठानचक्रे ॥ (लिङ्गोपरिदेशे) पेडू ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं

टवर्ग भूर्मावहारहृत्पराकिनी शतकोटिगुह्यारूपयोगिनी-
 मूल देवताधारशक्त्यम्बादेव्यै नमः नाभौ (मणिपूरचक्रे) ॥
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं तवर्ग स्व परमरहस्य लाकिनी शतकोटि
 गुह्यारूपयोगिनीमूल देवताधारशक्त्यम्बादेव्यै नमः हृदये
 (अनाहत चक्रे) ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पवर्ग महागुह्यरहस्य-
 काकिनी शतकोटि गुह्यारूपयोगिनीमूल देवताधारशक्त्यम्बा
 देव्यै नमः तालुमूले (विशुद्धचक्रे) ॐ ऐं ह्रीं श्रीं यवर्ग जनो
 गुप्ततरशाकिनी शतकोटि गुह्यारूपयोगिनीमूल देवताधार-
 शक्त्यम्बादेव्यै नमः भ्रूमध्ये (आज्ञाचक्रे) ॐ ऐं ह्रीं श्रीं
 शवर्ग तपश्चाति गुह्यशाकिनी शतकोटिगुह्यारूपयोगिनीमूल
 देवताधारशक्त्यम्बादेव्यै नमः ललाटे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं
 तं क्षं सत्य महागुह्याकिनी शतकोटि गुह्यारूपयोगिनीमूल-
 देवताधारशक्त्यम्बादेव्यै नमः ब्रह्मरंध्रे (परमशिवस्पृष्टे)
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं चतुर्दश भुवनाधिपार्यै श्रीपराम्बादेव्यै नमः
 अनेन व्यापकं चरेत् ॥ इति द्वितीय भुवन न्यासः ॥

तृतीय मूर्ति न्यासः ॥

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अं केशवाय अक्षायै नमः मस्तके ॥ ॐ ऐं
 ह्रीं श्रीं अं नारायणाय ललाटे नमः आजने ॥ ॐ ऐं ह्रीं
 श्रीं इं माधवाय इन्द्राण्यै नमः दक्षस्कन्धे ॥ ॐ ऐं ह्रीं
 श्रीं ईं गोविन्दाय ईशान्यै नमः वामस्कन्धे ॥ ॐ ऐं ह्रीं
 श्रीं उं विष्णवे उग्रायै नमः दक्षपार्श्वे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं

ऊं मधुसूदनाय ऊर्ध्वनयनायै नमः वामपार्श्वे ॥ ॐ ऐं
 हीं श्रीं ऋं त्रिविक्रमाय इच्छायै नमः दक्षकण्ठे ॥ ॐ ऐं हीं
 श्रीं ऋं वामनाय रुषियै नमः वामकण्ठे ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं
 लृं श्रीधराय मूकायै नमः दक्षऊर्वोः ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं लृं
 हृपीकेशाय अनुनदायै नमः वामऊर्वोः ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं
 एं पद्मनाभाय एकनाथिकायै नमः दक्षजानुनि ॥ ॐ ऐं
 हीं श्रीं ऐं दामोदराय ऐं कारिण्यै नमः वामजानुनि ॥
 ॐ ऐं हीं श्रीं औं वासुदेवाय उच्यवत्यै नमः दक्षजंघायां ॥
 ॐ ऐं हीं श्रीं औं संकर्षणाय सर्वकामायै नमः वाम
 जंघायां ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं अं मधुम्नाय अञ्जनप्रभायै नमः
 दक्षपादे ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं अः अनिरुद्धाय अस्थिमाला
 धरायै नमः वामपादे ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं कं भवाय करभद्रायै
 फट् वामपादे ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं खं शर्वाय खचगलायै फट्
 दक्षपादे ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं गं रुद्राय गरिमायै फट् वाम पार्श्वे ॥
 ॐ ऐं हीं श्रीं घं पशुपतये आदिकल्पप्रदायै फट् दक्षपार्श्वे ॥
 ॐ ऐं हीं श्रीं ङं उग्राय छन्दोमय्यै फट् वामबाहोः ॥
 ॐ ऐं हीं श्रीं चं महादेवाय जगते फट् दक्षबाहोः ॥ ॐ ऐं हीं
 श्रीं छं भीमाय स्थानायै फट् कण्ठे ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं जं ईशानाय
 ज्वलदे फट् पूर्व मुखे ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं झं तत्पुरुषाय नारायै
 फट् दक्षमुखे ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं ञं अघोराय ज्ञानदायै फट्
 पश्चिममुखे ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं टं सद्योजानाय टंकधरायै फट्

वृत्तरमुखे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं तं वामदेवाय तं कृत्यं फट् ऊर्ध्व
 मुखे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं तं ब्रह्मणे यक्षिण्यै नमः शिरसि ॥ ॐ
 ऐं ह्रीं श्रीं मजापतये रंजिन्यै नमः भ्रुवोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं एं
 वेधसे लक्ष्म्यै नमः नेत्रयोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं तं परमेष्ठिने
 वज्रिण्यै नमः मुखे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं घं पितामहाय शशि
 धारिण्यै नमः गण्डयोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं दं विधात्रं पदा-
 धारिण्यै नमः हृदि ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं घं विरिचये सर्व
 नायिकायै नमः उदरे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं नं स्रष्टुं हमितान-
 नायै नमः लिङ्गे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पं चतुराननाय ललितायै
 नमः ऊर्वोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं फं हिरण्यगर्भाय क्षमायै नमः
 पादयोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं श्रोत्रिमूर्त्तिपात्मिकायै आयै पराम्बा-
 देव्यै नमः अनेन व्यापकं कुर्यात् ॥ इति तृतीय मूर्ति न्यासः ॥

चतुर्थ मन्त्र न्यासः ॥

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं एकलक्षकोटिभेदायै ॐ श्रं श्रां इं
 अखिलमन्त्राधिदेवतायै सकलफलप्रदायै आयै क ए ल ह्रीं
 एकलक्षकूटेश्वर्यम्बादेव्यै नमः आधारे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं द्विलक्ष
 कोटिभेदायै ॐ इं उं ऊं अखिलमन्त्राधिदेवतायै सकल
 फलप्रदायै आयै ह स क ल ह्रीं द्विकूटेश्वर्यम्बादेव्यै नमः
 लिङ्गे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं त्रिलक्षकोटिभेदायै ॐ कं ऋं लृं
 अखिलमन्त्राधिदेवतायै सकलफलप्रदायै आयै ॐ स क ल

हीं ज्यादिकूटेश्वर्यम्वादेव्यै नमः नाभौ ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं
 चतुर्लक्षकोटिभेदायै ॐ लं एं ऐं अखिलमन्त्राधिदेवतायै
 सकलफलप्रदायै आयै चन्द्रादिकूटेश्वर्यम्वादेव्यै नमः
 हृदि ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं पञ्चलक्षकोटिभेदायै ॐ ओं श्रौं अं
 अः अखिलमन्त्राधिदेवतायै सकलफलप्रदायै आयै सूर्यादि
 कूटेश्वर्यम्वादेव्यै नमः कण्ठे ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं षड्लक्षकोटि
 भेदायै ॐ कं खं गं अखिलमन्त्राधिदेवतायै सकलफल-
 प्रदायै आयै स्कन्दादि कूटेश्वर्यम्वादेव्यै नमः भ्रुवोर्मध्ये ॥
 ॐ ऐं हीं श्रीं सप्तलक्षकोटिभेदायै ॐ घं ङं चं अखिल-
 मन्त्राधिदेवतायै सकलफलप्रदायै आयै गणेशादिकूटे-
 श्वर्यम्वादेव्यै नमः उन्मन्यां ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं अष्टलक्ष-
 कोटिभेदायै ॐ छं जं झं अखिलमन्त्राधिदेवतायै सकलफल-
 प्रदायै आयै बटुकादिकूटेश्वर्यम्वादेव्यै नमः नादे दक्षकर्णे ॥
 ॐ ऐं हीं श्रीं नवलक्षकोटिभेदायै ॐ ङं टं ठं अखिल-
 मन्त्राधिदेवतायै सकलफलप्रदायै आयै ब्रह्मादि कूटेश्वर्य-
 म्वादेव्यै नमः वापकर्णे ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं दशलक्षकोटिभेदायै
 ॐ ङं ङं णं अखिलमन्त्राधिदेवतायै सकलफलप्रदायै आयै
 विष्ण्वादिकूटेश्वर्यम्वादेव्यै नमः भ्रूमण्डले ॥ ॐ ऐं हीं श्रीं
 एकादशलक्षकोटिभेदायै ॐ तं थं दं अखिलमन्त्राधि-
 देवतायै सकलफलप्रदायै आयै रुद्रादिकूटेश्वर्यम्वादेव्यै नमः

टि०—१ एकाम मन होय जब आंख थोड़ी मो खुली रहे ।

ब्रह्मरन्ध्रे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं द्वादशलक्षकोटिभेदायै धं नं पं
 अखिलमन्त्राधिदेवतायै सकलफलप्रदायै आर्यै वाण्यादि
 कूटेश्वर्यम्बादेव्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं त्रयोदशलक्षकोटि
 भेदायै ॐ वं फं भं अखिलमन्त्राधिदेवतायै सकलफल
 प्रदायै आर्यै लक्ष्म्यादिकूटेश्वर्यम्बादेव्यै नमः ॥ ॐ
 ऐं ह्रीं श्रीं चतुर्दशलक्षकोटिभेदायै ॐ मं यं रं अखिल-
 मन्त्राधिदेवतायै सकलफलप्रदायै आर्यै गौर्यादिकूटेश्वर्यम्बा
 देव्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पञ्चदशलक्षकोटिभेदायै
 ॐ लं वं शं अखिलमन्त्राधिदेवतायै सकलफलप्रदायै
 आर्यै दुर्गादिकूटेश्वर्यम्बादेव्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं षोडश-
 लक्षकोटिभेदायै ॐ षं सं हं अखिलमन्त्राधिदेवतायै सकल
 फलप्रदायै आर्यै त्रिपुरादिषोडशाक्षरात्माखिलमन्त्राधि-
 देवतायै सकलफलप्रदायै आर्यै षोडशेश्वर्यम्बादेव्यै
 नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं सर्वमन्त्रात्मिकायै आर्यै पराम्बा-
 देव्यै नमः अनेन व्यापकं चरेत् ॥ इति चतुर्य मन्त्रन्यासः ॥

पञ्चम देव न्यासः ॥

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अं अं सदस्रकोटियोगिनी कूलसेवितायै
 निवृत्ताम्बादेव्यै नमः पादांगुष्ठयोः ॥ सर्वत्र दक्षादिवामान्तं ॥
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं इं इं इमां योगिनीप्रतिष्ठासेवितायै निवृत्ताम्बा
 देव्यै नमः गुल्फयोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं उं ऊं तपस्वी

कूलविद्यासेवितायै निवृताम्बादेव्यै नमः जंघयोः ॥ ॐ
 ऐं ह्रीं श्रीं कूं ऋं शान्तकूल शान्तिसेवितायै निवृताम्बा
 देव्यै नमः जान्त्रोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं लूं लूं मुनिकूलशान्त्य-
 तोत सेवितायै निवृताम्बा देव्यै नमः ऊर्ध्वोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं
 श्रीं एं ऐं देवकूलहृत्जेखासेवितायै निवृताम्बादेव्यै नमः
 कट्योः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं औं औं राक्षसकूल गगनसेवितायै
 निवृताम्बा देव्यै नमः दक्षपार्श्वे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं अं अं
 विद्याधर कूलरक्तासेवितायै निवृताम्बादेव्यै नमः वाम-
 पार्श्वे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं कं खं महोग्राभा कूलसेवितायै
 निवृताम्बादेव्यै नमः स्तनयोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं गंघं साध्य
 कूलमहाकरालासेवितायै निवृताम्बादेव्यै नमः ॥ वक्ष-
 स्यलयोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ङं चं अप्सरोजायां कूलसेवितायै
 निवृताम्बादेव्यै नमः करयोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं छं जं गन्धर्व
 कूलविनयासेवितायै निवृताम्बादेव्यै नमः स्कन्धयोः ॥
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं भं जं गुह्यक कूलसेवितायै निवृताम्बादेव्यै
 नमः कर्णयोः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं टं टं पक्षकूलपराजिता
 सेवितायै निवृताम्बादेव्यै नमः ऊर्ध्वे ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं ढं ढं
 किन्नरकूलवामासेवितायै निवृताम्बादेव्यै नमः ॥ ॐ ऐं
 ह्रीं श्रीं एं तं पन्नगकूलज्येष्ठासेवितायै निवृताम्बादेव्यै नमः ॥
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं थं दं पितृकूलरोद्राम्बासेवितायै निवृताम्बा-

देव्यै नमः॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं धं नं गणेशकूलमायासेवितायै
 निवृताम्बादेव्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पं फं भैरवकुंडली
 कूलसेवितायै निवृताम्बादेव्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं वं मं
 वदुककाली कूलसेवितायै निवृताम्बादेव्यै नमः॥ ॐ ऐं ह्रीं
 श्रीं मं यं क्षेत्रेशकालरात्री कूलसेवितायै निवृताम्बादेव्यै
 नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं रं लं प्रथमभगवन्तीकूलसेवितायै
 निवृताम्बादेव्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं वं शं ब्रह्मासर्वेश्वरा-
 कूलसेवितायै निवृताम्बादेव्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पं स
 विष्णुसर्वज्ञाकूलसेवितायै - निवृताम्बादेव्यै नमः ॥ ॐ ऐं
 ह्रीं श्रीं हं लं रुद्रसर्वकर्त्रीकूलसेवितायै निवृताम्बादेव्यै
 नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं क्षं वराचरकुण्डलिकूलसेवितायै
 निवृताम्बादेव्यै नमः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं सर्वदेवतात्मिकायै
 आर्यैपराम्बा देव्यै नमः अनेन व्यापकं चरेत् ॥

इति पञ्चम देवन्यासः ॥

षष्ठ मातृका भैरव न्यासः ॥

ॐ ऐं ह्रीं श्रीं कवर्गानन्तफोटिभूचरीकूलसेवितायै
 आं क्षं मंगलाम्बादेव्यै नमो द्रांक्षां ब्रह्मणालोम्बादेव्यै
 अनन्तफोटि भूतसेवितायै अं क्षं मंगलनाथाय अं क्षं असि-
 ताङ्ग भैरवाय नमो मूलाधारचक्रं ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं कवर्गा-
 नन्तफोटि खेचरीकूल सेवितायै इंणीं चाकचर्चिका मह-

श्वर्यम्वादेव्यै नमो द्रां क्षां वेतालाम्वादेव्यै अनन्त-
 कोटि-वेतालसेवितायै म इं लां चर्चिकनाथाय इं लं रु रु
 भैरवाय नमः लिङ्गे (स्वाधिष्ठान चक्रे) ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं
 त्वर्गानन्तकोटिपातालचरीकूलसेवितायै उं हां योगे-
 श्वराम्वादेव्यै नमो द्रां क्षां कौमार्यम्वादेव्यै अनन्तकोटि-
 पिशाचसेवितायै उं हं योगेशनाथाय उं हं चण्डभैरवाय
 नमः नाभौ, (मणिपूरचक्रे) ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं त्वर्गानन्त-
 कोटिदिग्चरीकूलसेवितायै ऋं सां हरसिद्धान्ताम्वादेव्यै
 नमो द्रां क्षां वैष्णव्यम्वादेव्यै अनन्तकोटिअपस्मार-
 सेवितायै ऋं सं हरसिद्धान्तनाथाय ऋं सं क्रोधभैरवाय नमः
 हृदये (अनाहतचक्रे) ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं पवर्गानन्तकोटि-
 सहचरीकूलसेवितायै लं पां भट्टिकावाह्यम्वादेव्यै नमो द्रां क्षां
 अम्वादेव्यै अनन्तकोटिव्रह्मराक्षससेवितायै लं पं भट्ट-
 नाथाय लं पं उन्मत्तभैरवाय नमः कण्ठे (विशुद्धचक्रे) ॥
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं यवर्गानन्तकोटिदिविचरीकूलसेवितायै
 ऐं शां किलिकिल्यम्वादेव्यै नमो द्रां क्षां इन्द्रायम्वा-
 देव्यै अनन्तकोटि चेटकसेवितायै एं शं किलिनाथाय
 एं शं कापालिभैरवाय नमः भ्रूमध्ये (आज्ञाचक्रे) ॥
 ॐ ऐं ह्रीं श्रीं शवर्गानन्तकोटिवनचरीकूलसेवितायै
 श्रीं चां देविकालाम्वादेव्यै नमो द्रां क्षां रात्र्यम्वादेव्यै
 अनन्तकोटि चामुण्डासेवितायै ॐ वं कालरात्रिनाथाय ॐ

वं भीषणभैरवाय नमः मालतले भ्रूमध्ये ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं
 लं क्षं अनन्तकोटि जलचरीकूलसेवितार्यं मां लां भीषणाम्बा
 देव्यै नमो द्वां क्षां महालक्ष्मीश्रम्बादेव्यै अनन्तकोटि शाकिनी
 मेवितार्यं यं लं भीषणनायाय श्रं लं मंदार भैरवाय नमः
 ब्रह्मरन्ध्रे (परमशिवस्थाने) ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं मातृभैरवाधिपार्यै
 श्रार्यै पराम्बादेव्यै नमः अनेन व्यापकं चरेत् ॥

इति षष्ठ मातृकाभैरव न्यासः ॥

मानसोपचारैः सम्पूज्य ॥

अथ ध्यानम् ॥

अमृतःखं मध्योद्यन्मणिद्वीपे सुशोभितं ॥ कल्पवृक्ष-
 वनान्तस्थ नवमाणिक्य मण्डपे ॥ नवरत्नमयं श्रीमत्सिंहा-
 मनगतेम्बुजे ॥ त्रिकोणाम्बः समानीनंचन्द्रसूर्यसमन्वितम् ॥
 अर्धाम्बिकासमायुक्तं प्रविभक्तविभूषणम् ॥ कोटिकन्दर्प
 लावण्यं मदापोडशवार्पिकम् ॥ मन्दस्मितमुखाम्भोजं
 त्रिनेत्रंचन्द्रचूडकम् ॥ दिव्याम्बरस्रगालेपं दिव्याभरण-
 भूषितम् ॥ एवं चित्ताम्बुजेध्यायेदर्द्धनारीश्वरं शिवम् ॥
 पुंरूपं वा स्मरेद्देवि स्त्रीरूपं वा विचिन्तयेत् ॥ अथवा
 निष्कलंध्यायेत्सच्चिदानन्द लक्षणम् ॥ सर्वतेजोमयंदेवि
 मचराचर विग्रहं ॥

अमृत के समुद्र में शामायान मणि, द्वीप के मध्य में कल्पवृक्ष
 का वन है उसके बीच में नवीन मणियों का मण्डप बना है ।

जो महानुभाव शक्ति पूजन करना चाहें तो शक्ति पोढ़ान्वास कर लें शिदका नहीं करें ।

अथ शक्ति पोढ़ान्वास प्रकारः ।

तत्र प्रथम शुद्ध मातृका न्यासः ॥

अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं लृं नमो हृदि ॥ एं ऐं
 औं श्रीं अं अः कं खं गं घं नमो दक्ष भुजे ॥ ङं चं छं जं
 भं वं टं ठं डं ढं नमो वाम भुजे ॥ एं तं थं दं धं नं पं फं
 वं भं नमो दक्ष पादे ॥ मं यं रं लं वं शं पं सं हं लं क्षं
 नमो वाम पादे ॥ इति प्रथम शुद्ध मातृका न्यासः ॥

अथ द्वितीय न्यासः ॥

श्रीं अं श्रीं अं श्रीं अं श्रीं अं नमो ललाटे इत्यादि सृष्टिन्यास
 के अनुमार उन्हीं स्थानों में होगा—

अथ तृतीय न्यासः ॥

ह्रीं श्रीं ह्रीं श्रीं ह्रीं श्रीं नमो ललाटे, पूर्वोक्त प्रकार
 से यह भी होगा । न्यास में तत्त्वमुद्रा सब जगह लगाना ।

त्रिगुणात्मक जल के घीच में सुन्दर रत्नजटित कमलों के निहा-
 मन पर शिव पार्वती सूर्य चन्द्रमा करके सुशोभित- सुन्दर सुन्दर
 आभूषणों से युक्त तथा करोड़ों कामदेव से भी मनोहर मदा
 (मर्पदा) १६ वर्ष की अवस्था के अनुसार मन्द मन्द हंमते हुए
 नीन नेत्र और जटाओं में अर्द्धचन्द्रमा कर के युक्त हैं सुन्दर यस्त्र
 पुष्पमाला, लीप और आभूषणों से सुसज्जित हैं इस प्रकार की
 अर्द्धनारीश्वर शिव की मूर्ति को अपने हृदय कमल में पुरूप रूप

अथ चतुर्थ न्यासः ॥

ह्रीं श्रीं ह्रीं श्रीं ह्रीं श्रीं नमः ललाटे पूर्वोक्त स्थानों पर सृष्टिन्यास की तरह होगा—

अथ पञ्चम न्यासः ॥

ऐं ह्रीं ऐं जूं सः भूर्भुवः स्वः ज्यम्बकं यजापहे सुगन्धि पुष्टिवर्द्धनम् ॥ उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ॥ भूर्भुवः स्वरोन्सः ह्रीं एं ह्रीं ह्रीं ऋं ऋं हूं नमः ललाटे ॥ सृष्टिन्यास के अनुसार तथा मुद्रा भी वही—

अथ षष्ठ न्यासः ॥

केवल मूत्रमन्त्र से सृष्टिन्यास के अनुसार होगा—

अथ विलोम न्यासः ॥

मूलमन्त्र से संहारन्यास के अनुसार होगा—

वा स्त्रीरूप अथवा सच्चिदानन्द (सत्य चैतन्य) और आनन्द स्वरूप सम्पूर्ण तेजोमय चरअचर के स्वामी का ध्यान करे । तथा सदसदल कमल (ब्रह्मरन्ध्र) में गुरु का पूजन, ध्यान, शिव रूप मान कर करे । सब देवता स्वरूप वर अभय धारण करने हुए मुन्दर चन्दन आदि से युक्त प्रसन्नमुख । इस प्रकार न्यास करने में महादेव कहते हैं कि हे पारवती ! वह मेरा ही स्वरूप हो जाता है । निग्रह अनुग्रह की शक्ति माधक में ही जाती है जो साधक इस महा पोदान्यास को नित्य करता है वह मुझको पाता है । इति उद्धर्मान्याय तन्त्रे शिव पार्वती सम्वादे शिव महापोदान्यास प्रकारः ।

अथ तत्त्व न्यासः ॥

ऐं ह्रीं ऐं जूंसः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं यजामहे आत्म-
तत्त्वाय नमः पादादिनाभि पर्यन्तम् ॥ सुगन्धि पुष्टिवर्द्धनम्
उर्वारुकमिव बन्धनान् विद्यातत्त्वाय नमः नाभ्यादि हृदय
पर्यन्तम् ॥ मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् भूर्भुवः स्वरो जूंसः
ह्रीं ऐं शिवतत्त्वाय नमः हृदयादि शिरः पर्यन्तम् ॥
ततो नवधा सप्तधा पञ्चधा वा मूलमुच्चरन् व्यत्य हस्ता-
भ्यां व्यापकं न्यासं विधाय पूजांमारभेत् ॥

इति आगरा नगरस्थ श्रीविद्या-धर्म-वर्द्धिनी पाठशालायाः
कर्मकाण्ड यजुर्वेदाध्यापकेन "श्रीलक्ष्मीनारायण गोस्वामिना"
संप्रहीत शिवार्चनसूत्रो न्यासादि प्रथमखण्डः समाप्तः ॥

ततो न्यासान्कृत्वा स्वस्तिवाचनपूर्वकं स्वामिकार्तिक नंदी
पार्वती गणेशादि देवान्प्रपूज्य पीठपूजां कुर्यात् ॥
आचम्य प्राणानायम्य स्वस्तिवाचनं पठेत् ॥

अथ स्वस्ति वाचनम् ॥

हरिः ॐ आनो भद्राः क्रतवो यन्तु विश्वतो दव्या-
सोऽग्रपरीतासऽऽद्रिदः ॥ देवानो ययासदमिदृष्ट धेऽन्न-
प्रायुवोरक्षितारोदिवेदिवे ॥ १ ॥ देवानां भद्रा सुमतिऽर्कजृ-
यतान्देवानाथं रातिरभिनोनिवर्तताम् ॥ देवानाथं सख्य-
मुपसे दिमावयन्देवानऽऽयुः प्रतिरन्तु जीवसे ॥ २ ॥ तान्पूर्व-
यानि विदाहूय देवयम्भगम्पित्रमदितिन्दक्ष मसिधम् ॥ अर्थ-

मण्वरुणर्षेऽ सोममश्विना सरस्वतीनः सुभगामघस्करर्षे
 ॥३॥ तन्नो वातो मयो भुवातु भेषजन्तन्माता पृथिवी तत्पिता-
 र्षाः । तद्ग्रावाणः सोमसुतो मयो भुवस्तदश्विना शृणुतं धि-
 ष्यायुवम् ॥ ४ ॥ तपोशानं जगतस्तस्थुपस्पतिन्धियञ्जिन्व
 मवसेहूमहेवयम् ॥ पूषानो यथा वेदसामसद्वृषेरक्षितापा
 सुरदव्यः स्वस्तये ॥५॥ स्वस्तिनऽन्द्रो बृद्धश्रवाः स्वस्तिनः
 पूषा विश्ववेदाः स्वस्तिनस्ताक्षर्यो अरिष्टनेमिः स्वस्तिनो
 बृहस्पतिर्धातु ॥ ६ ॥ पृषदश्वा मरुतः पृश्निमातरः शुभ
 यावानो विदथेषु जग्मयः ॥ अग्निजिह्वा मनवः सूरचक्षसा
 विश्वेनो देवाऽऽवसागमन्निह ॥७॥ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवा
 भद्रं श्रोत्रेणो माक्षभिर्यजत्राः ॥ स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाथं सस्तनू
 भिर्यज्ञं महि देवहितं यदायुः ॥८॥ शतमिन्नुशरदोऽअन्वि
 देवा यत्रानश्वाक्राजर सन्तनूनाम् ॥ पुत्रा सा यत्र पितरो
 भवन्ति मानो मद्भ्यारो रिपतायुर्गन्तोः ॥ ९ ॥ अदितिर्द्यौं
 रदितिरन्तरिक्षं मदितिर्माता सपिताः सपुत्रः । विश्वेदेवाऽ
 अदितिः पञ्चजनाऽ अदितिर्जातमदितिर्जनित्वम् ॥१०॥
 र्याः शान्तिरन्तरिक्षर्षेऽ शान्तिः पृथिवी शान्तिरापः शान्ति
 रोपयपः शान्तिः ॥ वनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः शान्ति-
 र्ब्रह्मशान्तिः सर्वर्षेऽ शान्तिः शान्तिरेव शान्तिः सामाशान्ति-
 रेधि ॥ ११ ॥ विश्वानि देव सवितर्दुरितानि परासुव ॥
 यद्भ्रन्तन्नाऽयसुव ॥ १२ ॥ विश्वानि देव देव विश्वानि विश्वा-

निदेव ॥ देवसवितः सवितर्देवदेवदेवसवितः सवितर्दुरि-
 तानि दुरितानि सवितः सवितर्दुरितानि” दुरितानिपरा
 परादुरितानि परा ॥ दुरितानितिदुः इति निपरासुवा
 सुवापारा परा सुवा सुवेति सुवा ॥ यद्भद्रंभद्रं यद्भद्रम्
 भद्रंतत्तद्भद्रं भद्रंतत् ॥ तन्नोनस्तन्नः ॥ नऽआसुवा सुवाने
 नऽआसुव ॥ आसुवा सुवेति सुवा ॥ १३ ॥ एतन्तेदेवसवितर्यज्ञं
 प्राहुर्वृहस्पतये ब्रह्मणे ॥ तेनयज्ञं यज्ञपतिन्तेन मामव
 ॥ १४ ॥ मनोजूतिं जुपतांमाज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमिमन्तनो-
 त्वरिष्टं यज्ञं० समिमन्दधातु ॥ विश्वेदेवा सऽइहमादय-
 न्तामो प्रतिष्ठः ॥ १५ ॥ एषै प्रतिष्ठानाम यज्ञो यत्रैतेन यज्ञेन
 यजन्ते सर्वमेव प्रतिष्ठितं भवति ॥ सिद्धिवुद्धिः सहित
 श्रीमन्महागणेशाय नमः ॥ ध्यानार्थे पूजनार्थे अक्षतान्
 ममर्पयामि नमः ॥ देशकालौ संकीर्त्य मम (गोत्रामुक
 यजमानस्य) शरीरे उत्पन्नोत्पत्स्य मानाखिल अरिष्टनिवृत्तये
 श्रीमहामृत्युञ्जय प्रसादादीर्घायुष्य सततमारोग्यतावाप्तये
 सहस्र संख्याकं महामृत्युञ्जयमन्त्रजपं करिष्ये ॥ तदङ्गतया
 स्वामिकार्तिक नन्दी (पार्ष्णिनिर्माण) पार्वती महामृत्युञ्जय-
 गणेशादिदेवानाम् यथा मिलितोपचारद्रव्यैः पूजनञ्च करिष्ये ॥
 (ब्रह्मण द्वारा कारयिष्ये) इति यजयानोक्तिः ॥

१ टिप्पणो लिङ्ग शालग्रामयोरावाहन विसर्जने नस्तः ॥

२ यजमान पक्षे, करिष्यामि इति ब्राह्मणोवदेत् ॥

गणेश पूजनम् ॥

हस्ते गन्धाक्षत पुष्पाद्यादाय ॥ ॐ गणानांत्वा
गणपति इवामहे कविकवीना मुपमश्रवस्तमम् ॥ ज्येष्ठराजं
ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पतयानः ॥ शृण्वन्नूतिभिः सीदसादनम् ॥
ॐ गणपतये नमः ॥ गन्वादिभिः सम्पूज्य ॥

अथ ध्यानम् ॥

एकदन्तं शूर्पकर्णङ्गजवक्त्रं चतुर्भुजम् ॥ पाशाङ्कुश
धरन्देवम्पोदकान्वितभ्रतङ्करिः ॥ रक्तपुष्पवयीम्पालांकण्डे
हस्ते परांशुभाम् ॥ भक्तानाम्बरदम् सिद्धिवुद्धिभ्यां सेवितं
सदा ॥ सिद्धिवुद्धिप्रदन्टणान्धर्मार्थं काममोक्षदम् ॥
ब्रह्मरुद्र हरीन्द्रार्थं स्संस्तुतम्परमर्षिभिः ॥ अनया पूजया
सिद्धिवुद्धिसहितगणेशः प्रीणातु ॥

स्वामिकार्तिक पूजनम् ॥

ॐ यदक्रन्दः प्रथमंजायमानऽउद्यन्समुद्रा द्रुतवापुरी-
पात् ॥ श्येनस्यपक्षा हरिणस्यबाहूऽउपस्तुत्यं महिजातंतेऽ
अर्वन् ॥ ॐ एमुखाय नमः ॥ पाद्यादिभिः सम्पूज्य ॥

अथ ध्यानम् ॥

अर्चिष्यन्तिविदार्यनक्त्रं कुहराण्यासृकित्तीवासुके-
रङ्गुल्या विपकर्वरान्गणयतः संस्पृश्यदन्ताङ्कुरान् ॥ एकं त्रीणि

च सप्त पंच पडिति प्रध्वस्तसंख्याक्रमा वाचः क्रौञ्चरिपोः
शिशुत्वविक्रला श्रेयांसि पुष्पान्तु वः ॥ अनया पूजया
परमुखः प्रीयताम् ॥

नन्दी पूजनम् ॥

ॐ प्रैतुव्वाजी कनिकदन्नानदद्रासभः पत्वा ॥ भरन्न-
गिनम्पुरीष्यम्मापाहायुपः पुरा ॥ नन्दिने नमः ॥ पाद्यादिभिः
सम्पूज्य ॥

ध्यानम् ॥

कण्ठालङ्कार घण्टाघणघण रचिताध्मातरोदः कटाहः।
कण्ठेकालाधिरोहो चितघनसुभगंभावुकस्निग्धपृष्ठः ॥१॥
साक्षाद्गमो वपुष्मान्धवल ककुदनिर्भूत कैलासकूटः ॥ कूटस्थो
वः ककुद्धान्निविडतरतमः स्तोमवृष्यांविट्टयात् ॥२॥

गौरी पूजनम्

ॐ गौरीर्मिमायसलिलानि तद्यत्येकपदी द्विपदी
चतुष्पदी अष्टापदी नवपदी बभ्रुवुषी सहस्राक्षरापरमेव्योमन् ॥
गौर्यैर्नमः ॥ पाद्यादिभिः सम्पूज्य ॥

ध्यानम् ॥

धिरञ्चिनारायण वन्दनीयोमानं विनेतुंगिरिशोऽपि
यस्याः । कृपाकटाक्षेण निरीक्षणानिव्यपेक्षते सायतु वो
भवानो ॥ अनया पूजया गौरी प्रीयताम् ॥

* विशेषाख्य स्थापन विधिः ॥

स्वाग्रे दक्षे वा त्रिकोण पट्कोण वृत्तं चतुर्गुणं कृत्वा
 शंखमुद्रयाः स्तंभयेत् ॥ मध्ये । —ॐ ज्य ध्वनि
 मातः स्वाहेति घण्टां संपूज्य वादयेत् ॥ आगमार्थतु देवानां
 गमनार्थं तु रक्षाम् । घण्टारवं प्रकुर्वति देवताप्रीति
 कारकम् ॥

मध्ये ह्रीं इतिबीजं विलिख्य सामान्यार्योदकेनाभ्युक्ष्य
 ततः चतुरस्रकोणेषु ॐ पूर्णगिरि पीठाय नमः पूर्वे ।
 ॐ उड्डीयान पीठाय नमः दक्षिणे ॥ ॐ कामरूप पीठाय
 नमःपश्चिमे । ॐ जालंधर पीठाय नमः उत्तरे ॥ त्रिकोणं

द्विपक्षी-ॐ अर्घ्यं पाद्याचमनीयमधुपर्काचमस्य च ।

पञ्चपात्राणिपुष्पादीन् स्थापयेत्स्वीय दक्षिणे ॥

मंत्र महोदधौ २१ त० ७५ श्लोक ।

धर्मसारे ॥ कलशं शङ्ख घण्टे च पाद्याख्यचमनीयकम् ।

संपूज्यप्रोक्ष्यचात्मानं पूजासंभारमेव च ॥

पूजासागरे ॥ मुवासितजलं पूर्य सव्यकुम्भं प्रपूजयेत् ।

कलशास्त्रेतिमन्त्रेण तीर्थान्यावाहयेत्ततः ॥

धामेऽम्बुपात्रं ह्यग्रमादर्शचामरे ।

कृताञ्जलिर्वाग्दत्तं गुरुन्गणपतिनमोन् ॥

शंख मुद्रा लक्षणम् ॥ १ वामाङ्गुष्ठन्तुसंगृह्य दक्षिणेन तु मुष्टिना ।

कृत्वात्तानं तथा मुष्टिमङ्गुष्ठन्तु प्रसारयेत् ॥

वामाङ्गुष्ठ्यस्तथाशिताष्टाः संयुताः मुप्रसारिता ।

दक्षिणाङ्गुष्ठकेलना मुद्राराष्ट्रस्यभूतिदा ॥

मूल खंडत्रयेण संपूज्य ॥ ॐ ह्रीं आधार शक्तये नम इति
 संपूज्य, षट्काणेषु षडङ्गानिसंपूज्य । तत्राधारे अर्घ्यपात्रं
 संस्थाप्य, नम इति सामान्यार्घ्योदकेनाभ्युक्ष्य ॥ मं दश
 कलात्मने बह्निमंडलाय नमः ॥ ॐ यं धूम्राचिवे नमः ।
 ॐ रं ऊर्मायै नमः ॥ ॐ लं ज्वालिन्यै नमः । ॐ
 वं ज्वालिन्यै नमः । ॐ शं विस्फुलिंगिन्यै नमः । ॐ पं
 सुश्रियै नमः । ॐ सं स्वरूपायै नमः । ॐ हं कपिलायै
 नमः ॥ ॐ लं हव्य वाहायै नमः । ॐ घं कच्य वाहायै
 नमः ॥ इति सम्पूज्य ॥ ॐ फडिति पात्रं प्रक्षाल्य ॥ ॐ
 महामृत्युञ्जय शिवार्घ्यपात्रं संस्थापयामि इति संस्थाप्य ।
 ॐ अं अक्रमंडलाय द्वादशकलात्मने अर्घ्य पात्राय नमः ॥
 ॐ कं भं तनिन्यै नमः । ॐ खं बं तापिन्यै नमः । ॐ
 गं फं धूम्रायै नमः ॥ ॐ घं पं मरीच्यै नमः ॥ ॐ ङं
 नं ज्वालिन्यै नमः ॥ ॐ चं घं रुच्यै नमः ॥ ॐ छं दं
 सुषुम्णायै नमः ॥ ॐ जं खं भोगदायै नमः । ॐ झं तं
 विश्वायै नमः ॥ ॐ ञं शं बोधिन्यै नमः । ॐ टं ढं
 धारिण्यै नमः ॥ ॐ टं ढं क्षमायै नमः । इति सम्पूज्य ॥
 विलोम मातृकां पठन् अर्घ्यपात्रं पूरियामीति जलेन
 (तीर्थोदकेन) कलशं पूरयित्वा । तत्र श्वेतचन्दन पुण्यादि
 निक्षिप्य ॥ ॐ सं षोडश कलात्मने सोममण्डलाय नमः ।

सामान्यार्घ्य विधि पृष्ठ २ में है ।

ॐ अं अमृतायै नमः ॥ ॐ आं मानदायै नमः । ॐ इं
 पूषायै नमः ॥ ॐ इं तुष्यै नमः । ॐ उं पुष्यै नमः ॥
 ॐ ऊं वृत्त्यै नमः । ॐ ऋं धृत्त्यै नमः ॥ ॐ ॠं शक्त्यै
 नमः । ॐ लृं चंडिकायै नमः । ॐ लृं कान्त्यै नमः । ॐ
 एं ज्योत्स्नायै नमः ॥ ॐ ऐं श्रियै नमः । ॐ श्र्यां प्रीत्यै
 नमः ॥ ॐ आं गदायै नमः । ॐ अं पूर्णायै नमः । ॐ
 अः पूर्णामृतायै नमः । इति संपूज्य ॥ कुशेन त्रिकोणं वृत्त
 पट् फोखं लिखित्वा तन्मध्ये त्रिकोण रेखायां अं आं इं इं
 उं ऊं ऋं ॠं लृं लृं एं ऐं श्र्यां श्र्यां अं अः कं खं गं चं छं
 चं छं जं झं ञं टं ठं डं ढं णं तं थं दं धं नं पं फं बं भं
 मं यं रं लं वं शं षं सं इति विलिख्य त्रिकोण रेखायां मध्ये
 हं लं चं इति विलिख्य मूलखण्डप्रयेण त्रिकोणं संपूज्य ॥
 पट्कोणेषु षडंगं च पूजयित्वा । गंगे च यमुनेचैव गोदा-
 वरि सरस्वति । नर्मदे सिन्धुकावेरि जलेस्मिन्सन्निधिकुरु ॥
 ॐ ब्रह्माण्डोदरतीर्थानि करैःस्पृष्टेन ते रवे । तेन सत्येन
 मे देव तीर्थं देहि दिवाकर ॥ इति मंत्रेण अंकुशः सुद्रया
 सूर्यमंडलात्तीर्थान्यावाह्य वीपट् इति पुष्पं वपट् इति
 गालिनीः सुद्रां प्रदर्शय ॥ महामृत्युञ्जय रुद्राय नमः ॥ इति

१ अजुमध्या मध्यपर्वाक्रान्तातर्जन्यधोमुखी विष्टयांकुशमुद्रैश्च
 कुर्विता मध्यपर्वतः ॥

टिप्पणी- गालिनी सुद्रा यथा-वनिष्ठं शुद्धकं दुक्तौ करयोरितरेतरम् ।
 तर्जनी मध्यमा नामासहतीभुजं वर्जिताः ॥

ध्यात्वा सम्पूज्य ॥ तत्तन्मंत्रेण पूर्वादिक्रमेण रत्नानि
 प्रपूजयेत् । ॐ ग्लं गगन रत्नेभ्यो नमः ॥ ॐ स्लं स्वर्ग
 रत्नेभ्यो नमः । ॐ म्लं मर्त्या रत्नेभ्यो नमः । ॐ न्लं
 नागरत्नेभ्यो नमः । ॐ प्लं पाताल रत्नेभ्यो नमः । इति
 सम्पूज्य । आनन्द भैरव आनन्द भैरव्याध्यायेत् ॥ सूर्य
 कोटि प्रतीकाशं चन्द्रकोटि सुशीतलम् ॥ अष्टादश भुजं
 देवं पञ्च वक्त्रं त्रिलोचनं ॥ अमृतार्णव मध्यस्थं ब्रह्मपद्मोपरि
 स्थितम् ॥ घृपारूढं नीलकण्ठं सर्वाभरणभूषितम् ॥ कपाल
 खट्वाङ्गधरं घंटाढमरुवादनम् ॥ पाशांकुशधरं देवं गदा
 मुसलधारिणम् ॥ खड्गखेटक पट्टीशमुद्गरं शूलदंढकम् ॥
 विचित्र खेटकं मुंडवरदाभयपाणिकम् ॥ लोहितं देव देवे-
 शंभावयेत्साधकोत्तमः ॥ वं इति घेनु मुद्रयांमृती कृत्य ।
 तज्जलेन स्वात्मानं पूजा सामर्थ्यं च प्रोक्षयेत् । इति
 विशेषार्घ्यं विधिः ॥

श्रीवागमोक्त महामृत्युञ्जय सावरणयन्त्र पूजन विधानम् ॥

बायुकोणादारभ्यईशानान्तम् गुरु चतुष्टय पूजनम् ।

ॐ गुं ॐ गुरुभ्यो नमः । ॐ पं परमगुरुभ्यो
 नमः । ॐ पं परापर गुरुभ्यो नमः । ॐ पं पर-
 मेष्ठी गुरुभ्यो नमः । पुष्पाञ्जलिमादाय मूलान्ते

ॐ गुरुस्तव—ॐ ब्रह्मस्थानसरोजमध्य विलसच्छीतांशु-
 पीठस्थितम् । स्फुरत्स्वर्यरुचिं वराभयकरं कर्पूरकुन्दोज्वलम् ॥

अमोप्यसिद्धिभेदेहि शरणागत वत्सल । भक्त्या ममर्षये
 तुम्यं गुरुसंक्ति प्रपूजनम् ॥ ॐ ह्रीं श्रीं आधार शक्तये
 नमः । ॐ मं मंडूकाय नमः ॥ ॐ कां कालाग्नि रुद्राय
 नमः । ॐ कूं कूर्माय नमः । ॐ वं वराहाय नमः । ॐ धं
 धर्माय रक्तवर्णाय वृषभरूपवराय नमः । ॐ ज्ञां ज्ञानाय
 अनन्त वर्णाय नमः । ॐ वै वैराग्याय शुभ्रवर्णाय नमः ।
 ॐ ऐ ऐश्वर्याय कुन्देन्दु गौरवर्णाय नमः । ॐ अं प्रथ-
 माय शुभ्रवर्णाय नमः । ॐ अं अज्ञानाय तेजो रूपाय

श्वेतः सुखंसनानुलेखनयुतं विग्रुद्रुचाकान्तया । संश्लिष्टा
 र्द्धतनुं प्रसन्नवदनं वन्दे गुरुं सादरम् ॥१॥ मोहध्वान्त महावृतां
 ग्रहवृतां चतुर्विधोन्मोलयन् । यशके रुचिराणितानिदयया
 ज्ञानांजनाम्बुजनैः ॥ ध्यातंयन्महसा जगत्रयमिदं तत्त्व
 प्रबोधोदयम् ॥ तं वन्दे शिवरूपिणं निज गुरुं सर्वार्थ
 सिद्धि प्रदम् ॥२॥ मातंगी भुवनेश्वरी च वगलाधुमावती
 भैरवी । ताराछिन्नशिरोवरा मगवतो श्याया रमा सुन्दरी ॥
 दातुं नः प्रभवन्ति वाञ्छित फलं यस्य प्रसादं विना । तं वन्दे
 शिव रूपिणं निज गुरुं सर्वार्थ सिद्धि प्रदम् ॥३॥ काशी ट्यार-
 वती प्रयाग भयुरायोध्या गयावन्तिका । माया (हरिद्वार)
 पुष्कर कांचिकोस्कल गिरी श्री शैलविंध्यादयः ॥ नैतेतारं-
 बितुं भवति कुशलाः यस्य प्रसादं विना । तं वन्दे शिव-
 रूपिणं निज गुरुं सर्वार्थ सिद्धिप्रदम् ॥४॥ रेवा सिन्धु

नमः । ॐ अं अन्नैराज्ञाय धूम्रवर्णाय नमः । ॐ अं
 अर्नैश्वर्याय नीलजीमूत वर्णाय नमः । धर्मादयः पीठपादाः
 इतरेपीठ गात्राणि ॥ मध्ये ॥ ॐ अं अन्नन्ताय नमः ।
 ॐ तं तत्त्वपद्माय नमः ॥ ॐ आं आनन्दमय कंदाय नमः
 ॐ सं संबिन्नालाय नमः ॥ ॐ विं विकारमय केसरभ्यो
 नमः । ॐ प्रं प्रकृत्यात्मक पत्रेभ्यो नमः । ॐ पं पंचाशद्वर्ण
 कणिकाम्यो नमः । ॐ सं सत्वाय चन्द्रवर्णाय नमः ।
 ॐ रं रजसे रक्तवर्णाय नमः । ॐ तं तमसे तमाल
 श्यामलाय नमः । ॐ स्रं सूर्यमंडलाय नमः । ॐ अं अग्नि
 मंडलाय नमः । ॐ चं चन्द्रमंडलाय नमः । ॐ मं माया
 तत्वाय नमः ॥ ॐ कं कला तत्वाय नमः । ॐ विं विद्या
 तत्वाय नमः । ॐ शिं शिव तत्वाय नमः । ॐ आं आत्मने
 नमः ॥ ॐ अं अन्तरात्मने नमः ॥ ॐ पं परमात्मने नमः ।
 ॐ जीं जीवात्मने नमः । ॐ वां वामायै नमः । ॐ
 ज्यं ज्येष्ठायै नमः । ॐ रौं रौद्रायै नमः । ॐ कां काल्यै
 नमः । ॐ कं कलविकरिण्यै नमः । ॐ वं बल विकरि
 ण्यै नमः ॥ ॐ वं बल प्रमथिन्यै नमः ॥ ॐ सं सर्वभूत
 दमन्यै नमः । ॐ मं मनोन्मन्थ्यै नमः ॥ इति पीठसंपूज्य ।

सरस्वती त्रिपथगासूर्यात्मजा कौशिकी ॥ गंगा सागर संग-
 माद्रितनमा लोहित्य शोणादयः ॥ नालं प्रीक्तफल प्रदान
 समये यस्य प्रसादं विना ॥ तं धन्दे शिवरूपिणं निज

आसन मन्त्रः ।

मूलम् ॐ नमो भगवते सकलगुणात्म शक्तियुक्ताय
अन्नत्राय योगीठात्मने नमः ॥

घेनुमुद्रां प्रदर्शय ।

ततः मूलमुच्चार्य महामृत्युञ्जय रुद्रं ध्यात्वा कुंडलिनी-
मुत्थाप्य तथा सद्यश्चित्रेण संयोज्य (यं) वायुब्रंजेन वाम

गुरुं सर्वार्थ सिद्धि प्रदम् ॥५॥ सत्कीर्तिर्विमलायज्ञः सुकविता
पाण्डित्यमारोग्यता ॥ वादे वाक् पटुता कुले चतुरता
गांभीर्यमक्षोभिता ॥ प्रागल्भ्यं प्रभुता गुणे निपुणता यस्य
प्रसादाद्भवेत् ॥ तं वन्दे शिवरूपिणं निज गुरुं सर्वार्थ
सिद्धि प्रदम् ॥६॥ लोकेशो हरिरंविता स्मर हरो माता
पिता म्यागता ॥ आचार्यः कुल पूजितो पति वरो वृद्ध-
स्तथाभिजुक्तः ॥ नैते वस्यतुलां व्रजन्तिकलया कारुण्य
चारुनिधेः ॥ तं वन्दे शिवरूपिणं निज गुरुं सर्वार्थ सिद्धि
प्रदम् ॥७॥ ध्यानं व्रत पूजनं गुरु तपोदानाग्नि होत्रादयः ॥
पाठो होम निषेवनं पित्रमत्ताहयभ्यागतार्चा बलिम् ॥
एते व्यर्थफला भवन्ति नियतं यस्य प्रसादं विना ॥ तं
वन्दे शिवरूपिणं निज गुरुं सर्वार्थ सिद्धि प्रदम् ॥८॥

टिप्पणी—१ ॐ ह्रीं ॐ जूसः भूर्भुवः र वः सम्प्रत्ययकं यजादे
मुगन्धि पुष्टिषट्कं नम उर्वाहकमिव धन्वन्तान्मृत्योर्मु क्षीयसामृतात् ।
भूर्भुवः स्वरो जूसः ह्रीं ॐ "मूल" स्थाने मंत्रोऽयम् सर्वत्र योजनीयः ।
केवल रुद्रपूजने—आसन मंत्र—ॐ नमो भगवते रुद्राय नमः ।

नासापुटेन सुपुण्यामार्गेण वा देवं कुसुमाञ्जलावानोय यंत्र
मध्ये (पार्थिवोपरि) समर्प्य । इति ध्यात्वा प्रार्थयेत् ॥

(मू०) देवेश ! मत्तं सुलभं परिवार समन्वित ।

भावत्त्वां पूजयिष्यामि तावदेव इहावह ।

आवाहनाद्युपचारैः संपूजयेत् तद्यथा ॥

* आवाहनम् ॥

(मू०) तस्मिन्पीठे गुरुं नित्यमनन्तशक्तिभिर्भुतम्

उमारमण विरवेशं रहितं कलुषैस्त्रिमिः ॥

गुणार्थबंप्रपंचेषु सर्वज्ञं च सदाशिवम्

आवाहये महादेवं श्वेतपर्वतमस्तकात् ॥

सूर्यमंडल ती वापि हृदवाम्भुज गह्वरात् ॥

अनेनावाहन मुद्रयावाह ।

आवाहन मुद्रा लक्षणम् ॥

पूर्वाशाभिस्तुखीकृताञ्जलि पुटः श्लोकाष्टकं चः पठेत् ॥

षौरश्चर्यधिधि विनापि लभते मंत्रस्यसिद्धि पराम् ॥ नो

विघ्नैः परिभूयते प्रतिदिनं प्राप्नोति पूजा कलम् ॥

देहान्ते परमंपदं हि विशते यद्योगिनां दुर्लभम् ॥ ६ ॥

वामकेशवर तन्त्रे पार्वतीश्वर संवादे गुरुस्तवराज सम्पूर्णः ।

दिप्पणी ॐ शालग्रामेनार्मदे च नित्यं सन्निहितः शिवः (हरिः) ।

तस्मादावाहनं विसर्जनेनस्तः । पार्थिवेहावाहनं विसर्जने कार्यं सदा

बुधैः ॥ तत्रैव वाचस्पतौ ॥ कुर्यादावाहनं मूर्तौ मृण्मय्यां सर्वदेवदि ।

प्रतिमायां जले च हौनावाहनं विसर्जने ॥

सम्यक् संपूजितैः पुष्पैः कराभ्यां कल्पिताञ्जलिः ।
आवाहनी समाख्याता मुद्रादेशिक सत्तमः ॥
स्थापनम् ।

(मू०) त्रवेयं गहिमामूर्तिस्तस्यां त्वं सर्वगः प्रभो ॥
भक्तिस्नेह समाकृष्ट दीपवत्स्थापयाम्यहम् ॥२॥
स्थापन मुद्रा लक्षणम्
अधोमुखी कृतासैव स्थापनीति निगद्यते ॥
अनेन स्थापन्या मुद्रया संस्थाप्य ॥
आसनम् ॥

(मू०) ॐ सर्वान्तर्यामिनेदेवं सर्वबीजमयं शुभम् ।
स्वात्मस्थायपरं शुद्धमासनं कल्पयाम्यहम् ॥३॥
आसनं गृहाण नमः ।
अस्मिन्वरासने देव सुखासीनोऽक्षरात्मक ।
प्रतिष्ठितो भवेश त्वं प्रसीदपरमेश्वर ! ॥
उपविष्टाभव नमः सन्निधानम् ॥

(मू०) अनन्यातव देवेश मूर्तिशक्तिरिषं प्रभो ।
सान्निध्यं कुरु तस्यां त्वं भक्तानुग्रहतत्पर ॥४॥
इति सन्निधाय ॥ सन्निधान मुद्रा लक्षणम्
आत्रिलिष्टमुष्टियुगलप्रोन्नतांगुष्ठयुग्मका ।
सन्निधाने समुद्दिष्टा मुद्रेयं तन्त्रवेदिभिः ॥
सन्निरोधनम् ॥

(मू०) आज्ञया तव देवेश कृपाम्भोधे गुणाम्बुधे ।

आत्मानन्दैकवृत्तं त्वां निरुणधि पितगुरो ॥५॥

सन्निरोधन मुद्रा लक्षणम् ॥

अंगुष्ठगभिणी सैव सन्निरोधे समीरिता ॥

सन्मुखीकरणम् ॥*

(मू०) अज्ञानाद्दुर्मनस्ताक्षा वैकल्यात्साधनस्य च ।

यदपूर्णं भवेत्कृत्यं तदप्यभिमुखो भव ॥ ६ ॥

संमुखी मुद्रा ॥

हृदि अञ्जली बंधनं प्रार्थनी मुद्रा ॥

सकलीकरणम् ॥

(मू०) दृशापीयूषवर्षिण्या पूरयन् यज्ञविष्टरम् ॥

मूर्त्तीं वा यज्ञसम्पूर्तः स्थितो भव महेश्वर ॥७॥

यहाँ षडङ्गन्यास करना इसे सकलीकरण कहते हैं ।

तथा प्राण प्रतिष्ठा—पृष्ठ में है

सकलीकरण मुद्रा ॥

देवांगेषु षडङ्गानां न्यासः स्यात्सकली कृतिः

अथवान्या सकलीकरण मुद्रा ॥

हृदयादि शरीरान्ते कनिष्ठाद्यंगुलीषु च ।

हृदादि मन्त्र विन्यासः सकलीकरणं मतम् ॥

अवगुण्ठनम् ॥

(मू०) अव्यक्तवाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रप्रज्वलितघृते ।

स्ववेजः पुञ्जकेनाशु वेष्टितोभव सर्गतः ॥

अवगुण्ठन मुद्रा ॥

सव्यहस्त कृतामृष्टिः दीर्घाधोमुंखतर्जनी ।

अवगुंठनमुद्रेयमभितो आमिताभनेत् ॥

इत्यवगुंठ ॥ छोटिकयादिग्बंधनं कुर्यात् ॥

अमृतीकरणम् ॥

अमृतीकरणं कुर्यात्तयादेशिकं सत्तमः ॥

धेनुमुद्रा अमृतीमुद्रा

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ - नमिका पुनः ॥

॥

ततो धेनुमुद्रया अमृतीकृत्य ॥ परमीकरण मुद्रया
परमीकृत्य ॥ महामुद्राविरचयन् ॥

महामुद्रालक्षणम्

अन्योन्य ग्रथितांगुष्ठां प्रसारित् करांगुलिः ।

महामुद्रे यमुदिता, परमीकरणान्बुधैः ॥

स्वागतमाचरेत् ॥

(मू०) यस्यदर्शनं मिच्छन्ति देवाः स्वाभीष्टसिद्धये ॥

तस्मैते परमेशाय स्वागतं स्वागतं च मे ॥११॥

तयाहुर्यादिति श्रौतं मन्त्रशास्त्र विशारदैः ॥

मुस्वागतम् । कुशलम् ॥

(मू०) कृतार्याऽनुगृहीतोऽस्मि सकलं जीवितं मय ॥

आगती देव देवेश मुस्वागतमिदं पुनः ॥१२॥

श्यामाकविष्क्रान्ता कमलदूर्वायुतं ।

(मू०) यद्भक्तिलेश संपार्कात्परमानन्दविग्रहम् ।

तस्मै ते चरणाब्जाय पाद्यं शुद्धाय कल्पये ॥१३॥

इति पाद्यम् ॥

लवंगजाति कंकोलम् प्रक्षिप्याचमनीयके ।

(मू०) वेदानामपि वेद्याय देवानां देवतात्मने ॥

आचामं कल्पयामीश शुद्धानां शुद्धिहेतवे स्वधा ॥१४॥

इत्याचमनम्, अर्घ्वेवस्तूनि ॥

दूर्वा विल दर्भाग्र सर्पपान् यत्र पुष्पाक्षतान् गन्धं ।

(मू०) तापत्रयहरं दिव्यं परमानन्दलक्षणम् ।

वापत्रययिनिर्मुक्तं तवायं कल्पयाम्यहम् स्वाहा ॥१५॥

इत्यर्घम् शिरसि, मधुपर्कं तस्तूनि दधि मधु घृत ॥

(मू०) सर्वकालुष्यहीनाय परिपूर्णसुखात्मने ।

मधुपर्कमिदं देव ! कल्पयामि प्रसीद मे ॥१६॥

इति मधुपर्कम् ॥

(मू०) उच्छिद्योप्यशुचिर्वापि यस्यस्मरणमात्रतः ।

शुद्धिमामोति तस्मै ते पुनराचमनीयकम् ॥१७॥

पुनराचमनीयम् ॥

॥ स्नान वस्त्रोपवीतान्ते नैवेद्यान्तेपि तत्स्मृतम् ।

सुगन्धित इत्र तैलं ॥

[मू०] ॐ स्नेहं गृहाण स्नेहेन लोकनाथ ! महाशय ! ।
सर्वलोकेषुशुद्धात्मन् ! ददामि स्नेहमुत्तमम् ॥१॥
उद्धर्तनम् ॥

(मू०) हरिद्राघ्नैस्तमुद्धर्त्य स्नापयेदुभयं पठन् ॥
नाना सुगंधि द्रव्यं च चन्दनं रजनीयुतम् ॥१६॥
उद्धर्तनं मन्नादत्तं स्नानार्थप्रतिगृह्यताम् ॥
देवे अंगुष्ठपर्णशोदोपः ॥ तन्त्रान्तरे
नांगुष्ठैर्मर्दयेद्देवनाभः पुष्पैसमर्चयेत् ।
कुशाग्रैर्नक्षिपेत्तोर्यं वज्रपातसर्पं भवेत् ॥२०॥
पंचामृत स्नानम् ॥
पृथक्कीरं तथा नीरं शर्करामधुसंयुतम् ।
पञ्चामृतमितिल्यातं प्रत्येकं तु पलं पलम् ॥
दुग्ध स्नानम् ॥

[मू०] कामधेतु समुद्भूतं सर्वेषां जीवनं परम् ॥
पावनं यज्ञहेतुरच पयःस्नानार्थमर्पितम् ॥२१॥
पुनः शुद्धीकदेन संस्नाप्य ॥
दधि स्नानं ॥

[मू०] पयसस्तु समुत्पन्नं मधुरालमं शशि प्रभम् ।
दध्यानीतं मयादेव स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥२२॥
पुनः शुद्धीकदेन संस्नाप्य ॥

घृत स्नानम् ॥

[मू०] नवनीत समुत्पन्नं सर्वसंतोषकारकम् ।

घृतं तुभ्यं प्रदास्यामि स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥२३॥

पुनः शुद्धोदकेन संस्नाप्य ॥

मधु स्नानम् ॥

[मू०] तरुपुष्प समुद्भूतं सुस्वादु मधुरं मधु ।

तेजः पुष्टिकरं दिव्यं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥२४॥

पुनः शुद्धोदकेन संस्नाप्य ॥

शर्करास्नानम् ॥

[मू०] इक्षुसार समुद्भूता शर्करा पुष्टिकारिका ।

मलापहारिकादिव्या स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥२५॥

पुनः शुद्धोदकेन संस्नाप्य

एकीकृत्य पंचामृतेन स्नानम् ॥

[मू०] पयोदधि घृतं चैव मधु च शर्करायुतम् ।

पंचामृतं मयानीतं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥२६॥

चन्दन [गंध] स्नानम् ॥

[मू०] मलयाचल संभूतं चन्दनागरु सम्भवम् ॥

चन्दनं देवदेवेश स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥२७॥

पुनः शुद्धोदकेन संस्नाप्य ॥

सांग स्नानम् ॥

[मू०] परमानन्द बोधाव्ये निमग्न निजमूर्तये ।

सांगोपांगामिदं स्नानम् कल्पयाग्यहमीश ते ॥२८॥

शतरुद्री

हरिः ॐ ॥ नमस्ते रुद्रमन्यवऽउतोतऽइषवेनमः ॥
 बाहुबन्ध्यामुततेनमः ॥ १ ॥ याते रुद्रशिवातनूरघोरापा-
 षकाशिनी ॥ तयानस्तन्वाशन्तमयागिरिशन्तामि-
 चाकशीहि ॥ २ ॥ यामिपुङ्गिरिशन्तहस्तेविभर्ष्यस्तवोः
 शिवाङ्गिरिचताङ्कुरुमाहिर्ठंसीः पुरुषञ्जगत् ॥ ३ ॥ शिवे-
 नव्यवसान्वागिरिशाच्छाब्धदांसि ॥ यथानः सर्व्वमि-
 ज्जगदयक्ष्मर्ठं सुमनाऽअसत् ॥ ४ ॥ अद्भ्यवोचदमिव
 त्ताप्प्रयमोर्देव्योभिपक् ॥ अर्होश्चसर्वाञ्जम्भयन्त्स
 र्व्वाश्चयातुधान्न्योधराचीः परासुव ॥ ५ ॥ असौक-
 स्ताम्भोऽअरुणऽउतवल्भुः सुमङ्गलः ॥ येचैर्नठं रुद्राऽअ-
 मितोदिसुश्रिताः सहस्रयोवैपाथं हेडऽईमहे ॥ ६ ॥
 असीयोवसर्पतिनीलग्नीवोविलोहितः ॥ उत्तैर्नङ्गी-

* अभिपेकम् *

ततः सहस्रशंखेनशतंवाशक्तोपिवा ।

गन्धयुक्तोऽर्करीशमभिपिचेन्गनुम्मरन् ॥

● टि० गद्दाभिपेकं सर्व्वशंखेनैवप्रकल्पयेत् । शिवसूर्यार्चनंविना ॥

शतरुद्री क्रमः

नमस्ते रुद्रसूर्कच पुनष्पोऽशमेवच । एषतेद्विर्नगस्ते द्विर्नववि-
 श्रयमेवच ॥ मीढुष्टमष्टचत्वारिवयर्ठं चाष्टमंयजेत् ॥

पाऽअदृशश्चदृशश्चनुदहार्यःसदृष्टोमृडयातिनः ॥७॥ नमोस्तु-
 नीलग्रीवायसहस्राक्षायमीदुपे ॥ अथोयेऽअस्यसत्त्वानोहन्ते-
 बभ्योकरन्नमः ॥८॥ प्रमुञ्चधन्वनस्त्वमुभयोरात्न्योऽज्ज्याम् ॥
 याश्चतेहस्तऽइषवःपरातामगवोव्वप ॥ ९ ॥ विज्ज्यन्धनुःक-
 पर्दिनोऽत्रिशल्लयोवाखवांरउत ॥ अनेशन्नस्ययाऽ इषवऽआ-
 भुरस्यनिपङ्गधिः ॥ १० ॥ यातेहेतिर्मादुष्टमइस्तेवभूवतेध-
 नुः ॥ तथास्मान्निवधतस्त्वमयत्तमयापरिभुज ॥ ११ ॥
 परितेधन्वनोहेतिरस्मान्बृणक्तुव्विश्वतः ॥ अथोयऽइषुधिस्तं
 चारेऽअस्मन्निधेहितम् ॥ १२ ॥ अवतत्यधनुष्टवर्ठं सहस्राक्ष-
 शतेषुवे ॥ निशीर्य्यशल्यानाम्मुखाशिवोनःसुमनाभव ॥१३॥
 नमस्तऽआयुघायानाततायधृप्पणवे ॥ उभाभ्यामुततेनमोवाहु
 बभ्यान्तवधन्वने ॥ १४ ॥ मानोमहान्तमुतमानोऽअर्भरु-
 म्मानऽउच्चन्तमुतमानऽउच्चितम् ॥ मानोव्वधीःपितरम्मोतमात
 र्मानःपित्रयास्तन्वोरुद्ररीरिपः ॥ १५ ॥ मानस्तोकेतनये-
 मानऽआयुपिमानोगोषुमानोऽअश्वेषुरीरिपः ॥ मानोव्वोरान्त्रु
 द्रभामिनोव्वधीर्हविष्मन्तःसदमित्त्राहवामहे ॥ १६ ॥ नमो
 हिरयवाहवेसेनान्येदिशाश्चपतयेनमोनमोव्वृक्षेभ्योहरिकेशे-
 बभ्यःपशूनाम्पतयेनमोनमःशष्पिपञ्जरायत्त्विपीमतेपथीनाम्पत-
 येनमोनमोहरिकेशायोपवीतिनेपुष्टानाम्पतयेनमोनमोव्वभ्लुशा
 य ॥ १७ ॥ नमोव्वभ्लुशाय । व्व्याधिन्नेन्नानाम्पतयेनमोनमो
 मवस्यहेत्पैजगताम्पतयेनमोनमोरुद्रापाततायिनेक्षेत्राणाम्प-

तयेनमोनमःश्रुतायाहन्त्यैव्वनानाम्पतयेनमोनमोगोहिताय॥१८
 नमोरोहिताय । स्थपतयेव्वृक्षाणाम्पतयेनमोनमोभुवन्तयेव्वा-
 रिवस्कृतायौषधीनाम्पतयेनमोनमोमन्त्रियेव्वाग्निजायकक्षाणा
 म्पतयेनमोनमऽउर्चघोपायाकक्रन्दयतेपत्तीनाम्पतयेनमोनमः
 कृत्स्नायतया ॥ १९ ॥ नमःकृत्स्नायतया । धावतसस्वनाम्प-
 तयेनमोनमः सहमानायनिष्क्याधिनऽआळ्याधनीनाम्पतये
 नमोनमोनिपङ्क्तिणैककृमायस्तेनानाम्पतयेनमोनमोनिचेरवेपरि-
 चरायारणानाम्पतये नमोनमोज्वञ्चते ॥ २० ॥ नमोव्वञ्चते ।
 परिचञ्चतेस्तायूनाम्पतयेनमोनमोनिर्पाङ्क्तिणऽपुधिमतेतस्कराणा
 म्पतयेनमोनमःसृक्कायिन्म्योजिघा ५ सद्भ्योमुष्णताम्पतये
 नमोनमोसिमद्भ्योनक्रञ्चरद्भ्योच्चिकृन्तानाम्पतयेनमः ॥२१॥
 नमऽउष्णीषिणे । गिरिचरायकुलुञ्चानाम्पतये नमोनमऽइपुम
 द्भ्योघन्वायिन्म्यश्चवोनमोनमऽआतन्वानेन्म्यःप्रतिदधा
 नेन्म्यश्चवोनमोनमऽआयच्छद्भ्योस्यद्भ्यश्चवोनमोनमो
 च्विसृजद्भ्यः ॥ २२ ॥ नमोविसृजद्भ्यो ॥ विद्ध्पद्भ्य
 श्चवोनमोनमः स्वपद्भ्यो ॥ जाग्रद्भ्यश्चवोनमोनमःशयाने-
 न्म्यऽआसीनेन्म्यश्चवोनमोनमस्तिष्ठद्भ्योधावद्भ्यश्चवो
 नमोनमःसभाभ्यः ॥ २३ ॥ नमःसभाभ्यः । समापतिन्म्य
 श्चवोनमोनमोश्चवोन्म्योश्चपतिन्म्यश्चवोनमोनमऽआव्या
 धिनीन्म्योच्चिविद्ध् यन्तीन्म्यश्चवोनमोनमऽउगणाभ्यस्तृठ्
 हतीन्म्यश्चवोनमोनमोगणैभ्यः ॥ २४ ॥ नमोगणैभ्यो ।

गणपतिव्यशश्चवोनमोनमोव्रातेव्योव्रातपतिव्यशश्चवो-
 नमोनमोव्रातेव्योव्रातपतिव्यशश्चवोनमोनमोव्यिरूपेव्यो-
 व्विधरूपेव्यशश्चवोनमोनमः ॥ २५ ॥ नमःसेनाव्यः
 सेनानिव्यशश्चवोनमोनमोरथिव्योऽअरथेव्यशश्चवोनमोन-
 मःनतृव्यःसंगृहीतृव्यशश्चवोनमानमो महद्व्योऽअर्मकेव्य,
 शश्चवोनमः ॥ २६ ॥ नमस्तत्त्वव्यो । रथकारेव्यशश्चवोन-
 मोनमः कुलालेव्यः कर्मरिव्यशश्चवोनमोनमोनिपादेव्यः-
 पुञ्जिष्ठेव्यशश्चवोनमोनमःश्वनिभ्योमृगपुव्यशश्चवोनमोनमः
 श्वव्यः ॥ २७ ॥ नमःश्वव्यः । श्वपतिव्यशश्चवोनमोनमो-
 भवायचरुद्रायचनमःशर्व्यायचपशुपतयेचममोनोलग्रीवायच
 शितिकण्ठायचनमःकपर्दिने ॥ २८ ॥ नमः कपर्दिनेचव्युप्तके
 शायच नमः सहस्राक्षायचशतधन्वनेचनमोगिरिशायचशिपि-
 विष्टायचनमोमीढुष्टमायचेपुमतेचनमोहस्त्राय ॥ २९ ॥
 नमोहस्त्राय । चव्वामनायचनमोवृहतेचव्वर्षीयसेचनमोवृद्धा
 यचसवृधेचनमोऽयायचप्रथमायचनमऽआशवे ॥ ३० ॥
 नमऽआशवे । चाजिरायचनमःशीग्र्यायचशीव्यायचनमः ।
 ऊर्भ्यायचावस्वन्यायचनमोनादेयायचद्वीप्यायच ॥ ३१ ॥
 नमोज्ज्येष्ठाय । चकनिष्ठायचनमःपूर्वजायचापरजायच
 नमोमद्ध्यमायचापगल्भायचनमोज्ज्येष्ठायचयुद्धायचनमः
 सोव्याय ॥ ३२ ॥ नमःसोव्याय । चप्रतिसर्ष्यायच नमोया
 म्यायचक्षेत्र्यायचनमःश्लोक्यायचावसान्यायचनमऽउर्व्याय

यचत्वन्यायचनमोवन्याय ॥३३॥ नमोवन्याय । चक्रव्याय
 चनमःश्रवायचप्रतिधवायचनमऽध्याशुपेणायचाशुरथायचनमः
 शूरायचात्रमेदिनेचनमोविन्मिने ॥ ३४ ॥ नमोविन्मिने । चक्र
 षचिनेचनमोव्यमिणेचव्वरुधिनेचनमः श्रुतायचश्रुतसेनायच
 नमोदुन्दुव्यायचाहनन्याच नमोऽष्टप्लवे ॥ ३५ ॥ नमोऽष्ट-
 प्लवे । चप्रमृशायचनमोनिर्पंगिणेचेपुधिमतेचनमस्तोदणप-
 वेचायुधिनेचनमःस्यायुधायचसुधन्वनेच ॥३६॥ नमःस्रुत्याय ।
 चपत्थ्यायचनमःकाश्यायचनीप्यायचनमःकुन्त्यायचसरस्या-
 यचनमोनादेयायचवैशन्तायचनमःकूप्याय ॥ ३७ ॥ नमः
 कूप्याय । चावध्यायचनमोव्वीद्र्यायचातप्यायचनमोमे-
 ग्यायचव्विद्युत्यायचनमोव्वर्ष्यायचनमोव्व्यात्याय ॥ ३८ ॥
 नमोव्व्यात्याय । चरेष्व्यायच नमोव्व्यास्तव्व्यायचव्व्यास्तु-
 षायचनमःसोमायचरुद्रायचनमस्ताम्रायचारुणायचनमःशं-
 गवे ॥३९॥ नम शंगवे । च पशुपतयेचनमऽउग्रायचमीमा-
 यचनमोग्रेवघायचदूरेवघायचनमो हन्त्रेचहनीयसेचनमोव्वृचे-
 व्व्योहरिकेशेचनमस्ताराय ॥४०॥ नमःशम्भवाय । चम-
 योमथायचनमःशङ्करायचमयस्करायचनमः शिवायचशिवत-
 रायच ॥४१॥ नमःपार्याय । चावार्यायचनमः प्रतरणायचो-
 स्तरणायचनमस्तीर्थ्यायचकून्त्यायचनमःशुप्याय चफेन्या
 यचनमःसिकत्याय ॥ ४२ ॥ नमःसिकत्याय । चप्रवाहायच
 नमः किर्तेशिलायचवयणायचनमःरुपदिनेचपुलस्तयेचनम

सुखाकृधि ॥ ५३ ॥ असह्ययातासहस्राणि । येरुद्राऽग्रधिभू
 म्याम् ॥ तेषां सहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ५४ ॥
 अस्मिन्महरयर्षेन्तरिचेमवाऽग्रधि ॥ तेषां सहस्रयोजनेव
 धन्वानितन्मसि ॥ ५५ ॥ नीलग्रीवाःशतकण्ठादिवर्धंरुद्र
 द्राऽउपरिश्रताः ॥ तेषां सहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ५६ ॥
 नीलग्रीवाःशतिकण्ठाःशर्वाग्रधःक्षमाचराः ॥ तेषां सहस्रयोज
 नेवधन्वानितन्मसि ॥ ५७ ॥ येवृक्षेषु । शष्पिपञ्जरानील
 ग्रीवात्रिलोहिताः ॥ तेषां सहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ५८ ॥
 येभूतानामधिपतयोच्चिशिखासःकपर्दिनः ॥ तेषां सहस्रयोज
 नेवधन्वानितन्मसि ॥ ५९ ॥ येपथाम्पथिरक्षयऽएलवृदाऽ
 श्रापुष्ट्युधः ॥ तेषां सहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ६० ॥
 येतीर्थानि । प्रचरन्तिसृकाहस्तानिपंगिणः ॥ तेषां
 सहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ६१ ॥ येन्नेषु । विवि
 द्ध्यन्तिपात्रेषुपिवतेजनान् ॥ तेषां सहस्रयोजनेवधन्वानित
 न्मसि ॥ ६२ ॥ यऽएतावन्तरश्चभूयां सश्चदिशोरुद्र
 च्चितस्थिरे ॥ तेषां सहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ६३ ॥
 नमोस्तु । रुद्रेभ्योपेदिविषेपांस्वर्षमिपवः ॥ तेभ्योदशप्रा
 चीर्दशदक्षिणादशप्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्द्वार्वीः ॥ तेभ्यो
 नमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्दिभ्योयश्चनेोद्द्वेष्टि
 तमेपाञ्जमेदध्वमः ॥ ६४ ॥ नमोस्तु । रुद्रेभ्योयेन्तरिचेयेपां
 च्वातऽपवः ॥ तेभ्योदशप्राचीर्दशदक्षिणा दशप्रतीचीर्दशो

दीचीर्दशोद्वर्वाः तेऽभ्योनमोऽभस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्दि
 ष्मोयश्चनोद्द्वेष्टितमेपाञ्जम्भेदध्म ॥ ६५ ॥ नमोस्तु । रुद्रेऽभ्यो
 येषृथिऽभ्यांयेपामन्नमिषवः ॥ तेऽभ्योदशप्राचीर्दशदक्षिणादं
 शप्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोद्वर्वाः ॥ तेऽभ्योनमोऽभस्तुतेनोवन्तुतेनो
 मृडयन्तुतेयन्दिऽभ्योयश्चनोद्द्वेष्टितमेपाञ्जम्भेदध्मः ॥ ६६ ॥
 नमस्तेरुद्रमन्यवऽउतोतऽइषवेनमः ॥ बाहुऽभ्यामुततेनमः ॥ ६७ ॥
 यातरुद्राशिवातनूरघोसापापकर्ताशनी ॥ तयानस्तन्वाशन्तम
 यागिरिशन्तामिचाकशीहि ॥ ६८ ॥ यामिपुंगिरिशन्तहस्तं
 विमर्ष्यस्तवे ॥ शिवांगिरित्रताङ्गुरुमाहिठंसीःपुरुपञ्जगत् ॥ ६९ ॥
 शिवेनव्वचसात्त्वागिरिशाच्छ्राव्वदामसि ॥ यथानःसर्वमिज्ज
 गदयन्मठं सुमनाऽभसत् ॥ ७० ॥ अद्ध्यवोचदधिवक्ताप्रथमो
 देऽभ्योभिपक् ॥ अर्हीश्चसर्वाञ्जम्भयन्तसर्वाश्चयातुधा
 न्नयोघोचीःपरासुव ॥ ७१ ॥ असौयस्ताम्प्रोऽभरुणऽउतव
 वः सुमंगलः ॥ येचनठं रुद्राऽभिमितोदित्तुश्रिताः अहसशो
 वेपाहेडऽईमहे ॥ ७२ ॥ असौयोवसर्पतिनीलग्रीवाविलो
 हितः ॥ उर्तेनगोपाऽभदृश्शन्नदृश्शन्नुदहार्यःसदृष्टोमृडया
 तिनः ॥ ७३ ॥ नमोस्तुनोलग्रीवायसहस्राक्षायमोदुपे ॥ अथो
 येऽभस्यसत्त्वानोहन्तेऽभ्योकरन्नमः ॥ ७४ ॥ प्रमुञ्चधन्वन
 स्त्वमुभयोरात्नर्योज्ज्वर्याम् ॥ याश्चतेहस्तऽइषवःपराताभगघोव्यप
 ॥ ७५ ॥ विज्ज्यन्धनुःकपदिनोऽविशल्क्योवाशवाँरुत ॥
 अनेशन्नस्ययाऽइषवऽआभुरस्यनिपंगधिः ॥ ७६ ॥ यात्रेहेति

र्मीदुष्टमहस्तेषभूवतेधनुः ॥ तथास्मान्निश्चतस्त्वमपदमया
 परिभुज ॥ ७७ ॥ परितेधन्वनोहेतिरस्मान्दृष्टुक्तुच्छितः ॥
 अथोयद्दुष्टिस्तवारे अस्मन्निधेहितम् ॥ ७८ ॥ अवतत्यधनु
 ष्ठवर्ष ० सहस्राक्षशतेषुधे ॥ निशीर्यशल्पानाम्मुखाशिवोनःसुम
 नामव ॥ ७९ ॥ नमस्तऽप्रापुधायानाततायदृष्टुत्त ॥ उभा
 व्म्यामुततेनमोवाहुष्म्यान्तवधन्वने ॥ ८० ॥ मानोमहान्त
 मुतमानोऽश्र्मन्मानऽउच्चन्तमुतमानऽउक्षितम् ॥ मानोव्व
 धीःपितरम्मोतमातरम्मानः प्रियास्तन्गौरुद्ररीरिपः ॥ ८१ ॥
 मानस्तोके तनयेमानऽप्रापुपिमानोगोपुमानोऽश्र्वेषुरीरिपः ॥
 मानोव्वीरान्द्रुद्रभामिनोव्वधीर्हविष्मन्तःसदमित्वाहवामहे
 ॥ ८२ ॥ एपतेरुद्रभागःसहस्वस्त्राम्बिक्रयातञ्जुपस्वा द्वैपतेरुद्र
 द्रभागऽआनुस्तेपशुः ॥ ८३ ॥ अवरुद्रमदीमस्रवदेवन्व्यम्ब
 कम् ॥ यथानोव्वस्वसस्करद्यधानः श्रेयसस्करद्यधानोव्व्यव
 साययात् ॥ ८४ ॥ नमस्तेरुद्रमन्व्ययवऽउतोतऽपवेनमः ॥
 वाहुष्म्यामुततेनमः ॥ ८५ ॥ यातेरुद्रशिवातनूधोरापाप
 काशिनी ॥ सयानस्तन्वाशन्तमयागिश्शिन्तामिचाकशाहि
 ॥ ८६ ॥ नतम्बिदाथयद्दमाजजानान्पद्युष्माकमन्तरम्ब
 भूव ॥ नीदारेणप्रापृताजल्प्याचामुतुपऽउकथशासश्चरन्ति
 ॥ ८७ ॥ त्रिश्चकम्मीहजनिष्टु देवऽआदिद्रन्धर्वोऽश्र्मभव-
 दिद्रतीयःवृतीयःपिताजनितापथोनाभपांगव्भन्व्यदघात्पुरुव्रा
 ॥ ८८ ॥ मीदुष्टमशिवतम । शिवोनःसुमनाभव ।

परमेवृक्षऽआयुधन्निघाय कृत्तिव्वसानऽआचरपिनाकम्बिभ्रदा
 गहि ॥ ८६ ॥ व्विकिरिद्रव्विलोहित । नमस्तेऽअस्तुम-
 गवः ॥ यास्तेसहस्रठंहेतयोन्पमस्मन्निवपन्तुताः ॥ ८७ ॥
 सहस्राणिसहस्रशोवाहोस्तवहेतयः ॥ तासामीशानोभगवः
 पराचोनामुखाकृत्ति ॥ ८१ ॥ असह्ययातासहस्राणि । येरुद्रा
 ऽअधिभूम्याम् ॥ तेषाँसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ८२ ॥
 वयठंसेामव्रतेतवमनस्तनूपुविभ्रतः ॥ प्रजावन्तःसचेमहि ॥ ८३ ॥
 एपते रुद्रमागःसहस्वस्रान्धिकयातञ्जुपस्वस्वाहैपतेरुद्रमाग
 ऽआखुस्तेपशुः ॥ ८४ ॥ अवरुद्रमदीमह्यवदेवन्त्यम्बकम् ॥
 यथानो व्वस्यसस्करद्यथानःश्रेयसस्करद्यथानोव्व्यवसाययात्
 ॥ ८५ ॥ भेपजमसि । भेपजंगवेश्वायपुरुपायभेपजम् । सुख-
 म्भेपायमेण्यै ॥ ८६ ॥ त्व्यम्बकंयजामहे । सुगन्धिष्पुष्टि
 चर्दनम् । उर्वारुकमिवबन्धनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् । त्व्य-
 म्बकंयजामहे सुगन्धिष्पतिवैदनम् । उर्वारुकमिवबन्धना-
 दितोमुक्षीयमामृतः ॥ ८७ ॥ एतत्तेरुद्रावसन्तेनपरोमूजवतो
 तोहि ॥ अवततधन्वा पिनाकावसःकृत्तिवासाऽअहिर्दंशन्नःशिवो
 तोहि ॥ ८८ ॥ त्र्यायुपञ्जमदग्नेःकरयपस्यत्र्यायुपम् ॥ यह
 वेपुऽत्र्यायुपंतन्नोऽअस्तुत्र्यायुपम् ॥ ८९ ॥ शिवोनामासिस्व
 धितिस्तेपितानमस्तेऽअस्तुमामाहिर्दंसीः ॥ निवृत्तयाम्म्यायुपे
 न्नायायप्प्रजननायरायस्पोषाय सुप्प्रजास्त्वायसुवीयर्थाय ॥ १०० ॥
 इत्यनेन शिवोशरि महाभिषेकं कृष्यात् ॥ इतिशतरुद्री ॥

अचमनम्, वस्त्रम् ॥

माया चित्रपटच्छन्न निजगुह्योरु तेजसे ।
निरावरण विज्ञानवासस्ते? कल्पयाम्यहम् ॥

उत्तरीय वस्त्रम् ॥

यमाश्रित्य महामाया जगत्संमोहिनी सरः ।
तस्मैते परमेशाय कल्पयाम्युत्तरीयकम् ॥

यज्ञोपवीतम् ॥

यस्य शक्तित्रयेणैदं संप्रोतमखिलं जगत् ।
यज्ञसूत्राय तस्मै ते यज्ञसूत्रं प्रकल्पये ॥

आभूषणामात्रे अक्षतान् ॥

स्वभावसुंदरांगाय नानाशक्त्याश्रयाय त्वै ।
भूषणानि विचित्राणि कल्पयाम्यमराचितम् ॥

गंधम् ॥

परमानन्दसौभाग्य परिपूर्णदिगन्तरम् ।
गृहाण परमगंधं कृपया परमेश्वर ! ॥

टिप्पणी १-पीतं विष्णो सितं शम्भौ रवर्तविघ्नार्कं शक्तिषु ।
मच्छिद्रं मलिनं ज्ञानं त्वजेत्तैलादि दूषितम् ॥
स्नान वस्त्रोपवीत नैवेद्यान्तेषु दक्षमाधमनीकम् ॥

गंधमुद्रा ॥

कनिष्ठांगुष्ठ योगेन गंधमुद्रांप्रदर्शयेत् ।

नाना परिमल सौभाग्य द्रव्याणि च समर्पयामि ॥

अक्षतान् ॥

अक्षताश्च सुरश्रेष्ठ ! कुङ्कुमाक्ताः सुशोभिताः ।

मया निवेदिता भक्त्या गृहाण परमेश्वर ! ॥

पुष्पाणि

तुरीय वनसंभृतं नानागुणमनोहरम् ॥

अमन्दसौरभंपुष्पं गृह्यतामिदमुत्तमम् ।

सर्वान्यंगुष्ठयोगेन पुष्पमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥

ऋतुकालोद्भवानि पुष्पाणि ॥

सेवन्तिका वकुल चम्पक पाटलाब्जैः ।

पुन्नाग जाति करवीर रसाल पुष्पैः ॥

बिन्वप्रवाल तुलसीदल मालतीभिः ।

त्वां पूजयामि जगदीश्वर ! मे प्रसीद ॥

लोकमोहनम् ॥

मूलमंत्रेण पुटितमेकैकं मातृकाक्षरम् ।

ईदंन्यसेदेवतांगेषु योगोपलोक मोहनम् ॥

शिवे वर्ज्यं पुष्पाणि ॥

बन्धुकां केतकी कुन्दं केसरं कुटजं जयाम् ।
 शंकरेनार्पयेद्विद्वान् मालतीयूथिकामपि ॥
 निर्गन्ध केश कीटादि दूषितं चोग्रगन्धकम् ।
 मलिर्नतुच्छ संस्पृष्टमाघातं स्वविकासितम् ॥
 अशुद्धभाजनानीतं स्नात्वानीतं च याचितम् ।
 शुष्कं पर्युषितं कृष्णं भूमिगं नार्पयेत्सुमम् ॥
 पत्रंपुष्पं? फलदैव्यं न प्रदद्यादघोसुरवम् ।
 पुष्पाञ्जली न तदोपस्तथापर्युषितस्य च ॥

विल्वपत्रम् * ॥

त्रिदलं त्रिगुणाकारं त्रिनेत्रं च त्रिसयुधम् ।
 त्रिजन्मपाप संहारमेकविल्वं शिवार्पणम् ॥

विन्द्वस्तोत्रम् ॥

ओं त्रिदलं त्रिगुणाकारं त्रिनेत्रं च त्रिसयुधम् ।
 त्रिजन्म पापसंहारमेकविल्वं शिवार्पणम् ॥ १ ॥
 अखंडं विल्वपत्रं च पूजयेन्नदिशङ्करम् ।

१ पत्रं वा यदि वा पुष्पं फलनेष्टमघोसुखम् ।
 यथोत्पन्नं तथादैर्यं विल्वपत्रमघोसुखम् ॥
 एतमासानन्तरं विल्वपत्रं पर्युषितं भवेत् ।
 पूज्या एतेन वै देवा सूर्यं लम्बोदरौ विना ॥
 वसुभार्गं विहायैव विल्वपत्रं समर्पयेत् ॥

श्रुच्यते सर्वपापेभ्यो एकविल्वं शिवार्पणम् ॥ २ ॥
 शालग्रामे तु विप्राणां तडागादिषु कूपयोः ।
 यज्ञकोटि सहस्रेण एकविल्वं शिवार्पणम् ॥ ३ ॥
 मेरु कांचने यद्दानं गवां कोटि शतैरपि ।
 कन्या कोटि महादानमेकविल्वं शिवार्पणम् ॥ ४ ॥
 नवर्णं न च गन्धं च न पुष्पं न च कोमलम् ।
 यज्ञ कोटि सहस्रैस्तु एकविल्वं शिवार्पणम् ॥ ५ ॥
 दर्शनं विल्वपत्रस्य स्पर्शनं पापनाशनम् ।
 यज्ञ कोटि समंदानं एकविल्वं शिवार्पणम् ॥ ६ ॥
 त्रिशखैः विल्वपत्रैश्च अछिद्रैः कोमलैः शुभैः ।
 तव पूजां करिष्यामि एकविल्वं शिवार्पणम् ॥ ७ ॥
 तुलसी विल्वनिर्वैश्च जंवीरैरामलैः शुभैः ।
 पंचविल्वमितिख्यातं प्रसीद परमेश्वर ॥ ८ ॥
 नमस्कारादि संयुक्तं शिव इत्यक्षरद्वयम् ।
 जिह्वाग्रे वसते यस्य सफलं तस्य जीवनम् ॥ ९ ॥
 उमया सह देवेश वाहनं नन्दि भूषणम् ।
 तव पूजां करिष्यामि एकविल्वं शिवार्पणम् ॥ १० ॥
 अज्ञानेन कृतं पापं स्मरणेन विनश्यति ।
 तव पूजां करिष्यामि एकविल्वं शिवार्पणम् ॥ ११ ॥
 इति विल्वस्तोत्रम् संपूर्णम् ॥

दक्षिण करस्याङ्गुष्ठातामिक्षाम्यां विन्वपत्रं शिवोपरि
घासणीयम् तथा च वामाङ्गुष्ठात्तर्जनीभ्यान्तमपसार्य वामक-
तलेन शिवोपरि संमाज्यं पुनरन्यविन्वपत्रार्पणकृते सति भदि-
तिमर्चकार्याणि सिद्ध्यन्तीति शंखागम शिवरहस्ययोश्च ।

ओं रुद्राय शूलपाणये स्वाहा । अनेन समर्पणम् ॥

पुष्प पूजाविधायेत्यं कूर्पादावरणार्चनं ।

अथ आवरण पूजनम् ॥

पुष्पाञ्जलिमादाय ॥

(मू०) सच्चिन्मयपरोदेव ! परामृत रसप्रिय ! ॥

देहि मृत्युञ्जय ! मेऽनुज्ञां पश्चिमात्तर्चनाय हि ॥

अथ पंच कोणेषु पंचवक्त्र यजनम् ॥

प्रथम पश्चिम वक्त्र पूजनम् ॥

ॐ सद्योजाताय पादाभ्यां पश्चिमवक्त्राय नमः ।

ॐ मद्योजातायेति पादयोर्न्यस्य ॥ सद्योजात इति सद्य
श्चपिः ब्रह्मादेवता गायत्री छन्दः श्वेतशर्गा हंसवाहन
पश्चिम वक्त्र पृथ्वीतत्वं पश्चिम वक्त्र पूजने विनियोग । ॐ

ॐ ब्रह्मणे नमः ॥ ॐ हां इपु बाण मुद्रां प्रदर्श्य । ॐ सद्यो
जलं प्रपद्यामि सद्यो ज्ञाताय वै नमोनमः ॥ भवे भवेनाति
भवे भवस्व मां भवोद्भवाय नमः ॥

अथ पश्चिम वक्त्र कला पूजनम् ॥

ॐ ऋं ऋष्यै नमः । ॐ वृं वृद्ध्यै नमः ॥ ॐ वृं
वृत्त्यै नमः । ॐ लं लक्ष्म्यै नमः ॥ ॐ मे मेघायै नमः । ॐ
कां कान्त्यै नमः ॥ ॐ श्रं श्रद्धायै नमः । ॐ प्रं प्रभायै नमः ॥
सद्योजात कलाद्येतारष्टौ च परिकीर्तिताः । श्वेताक्षतैः श्वेत
पुष्पैः पूजयेद्वंसवाहनम् ॥ सिद्धयन्ति सर्वकार्याणि प्राप्यते
च न संशयः ॥

अथ ध्यानम् ॥

प्रालेयामल बिन्दुकुन्दधवलं गोचीरफेनप्रभं ।
मस्माभ्यंग मनंगदेह दहनज्वालावली लोचनम् ॥

टिप्पणी—१ इपु बाणमुद्रा लक्षणम् ॥

वामस्य मध्यमाग्रन्तु तर्जन्यग्रैर्नयोजयेत् ।

अनामिकां कनिष्ठकांतस्यांगुष्ठेन पाङ्कयेत् ॥ १ ॥

दर्शयेद्दक्षिणः स्कन्धे धनुमुद्रेयमारितेति ।

दक्षिण मुष्टिस्थ तर्ज्ज्या दीर्घया बाण मुद्रिकेति ॥ २ ॥

अनेन्द्रादि मरुद्गणैः स्तुतिपरैरुपचितं योगिमिः ।
 वन्देहं सकलं कलंकरहितं स्थाणोर्मुखं पश्चिमम् ॥१॥
 इति ध्यात्वा पुष्पाञ्जलिं यंत्रे दद्यात् ॥

अथ उत्तर वक्त्र पूजनम् ॥

ॐ वाम देवाय गुह्ये उत्तर वक्त्राय नमः । ॐ वाम-
 देवायेतिगुह्येऽस्य वामदेवेति वामदेव ऋषिर्विष्णुर्देवता
 जगतोऽन्दः कृष्णवर्णं गरुड वाहन उत्तर वक्त्र आपस्तम्बं
 उत्तर वक्त्र पूजने विनियोगः ॥ ॐ विं विष्णवे नमः ॥ ॐ
 ह्रीं पद्ममुद्रां प्रदर्शय ॥ ॐ वाम देवाय नमो ज्येष्ठाय नमो
 श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमो कालाय नमो कल विकरणाय
 नमो बल विकरणाय नमो बल प्रमथनाय नमः । सर्व-
 भूतदमनाय नमो मनोन्मनाय नमः ॥

उत्तर वक्त्र कला पूजनम् ॥

रजो रक्षा इति ॥ ॐ रं रजसे नमः । ॐ रं रक्षायै
 नमः ॥ ॐ विं चित्त्यै नमः । ॐ वां पाल्यै नमः ॥ ॐ
 कां कामार्यै नमः । ॐ सं संजोवन्यै नमः ॥ ॐ किं क्रियार्यै
 नमः । ॐ बुं बुद्धयै नमः ॥ ॐ प्रिं प्रियार्यै नमः ॥ ॐ

(१) पद्म मुद्रा लक्षणम् ॥ करौतु मंहतीकृत्वा सन्मुखा-
 बुध्नतां गुह्यी । तन्नाम्तर्भोलितांगुष्ठौ कुर्वादेपाञ्जमुद्रिकेति ॥

धां धान्यै नमः । ॐ भ्रां भ्रामण्यै नमः ॥ ॐ मों मोहायै
नमः । ॐ ज्वं ज्वरायै नमः ॥ रजो रक्षाक्षितीपाली कामा
संजीवनी तथा । क्रियाबुद्धी प्रियाघात्रो वा भ्रामणी
मोहाञ्जरा ॥ वामदेव कलाह्येतास्त्रयोदश वरानने ।
तुलसोशतपत्रैश्च पूजयेद्गगरुड वाहनम् ॥ सर्वारिष्ट (सर्वदोष)
विनाशाय प्राप्यतेऽथिय सम्पदः ॥

अथ ध्यानम् ॥

गौरं कुंकुम पिञ्जरं सुतिलकं ध्यापांडु मंडस्थलम् ।
भ्रूविक्षेप कटाक्ष वीक्षणलसत्संसिक्ल कर्णात्पलम् ॥
स्निग्धं धिक्कलाधरं प्रहसितं नोलालकालंकृतम् ।
वन्दे पूर्णशरांक मंडल निभंक्त्रं हरस्योत्तरं ॥ १ ॥
इति ध्यात्वा पुष्पाञ्जलिं यंत्रे दद्यात् ॥

अथ पूर्व वक्त्र पूजनम् ॥

ॐ तत्पुरुषाय मुखे पूर्ववक्त्राय नमः । तत्पुरुषामिति
ध्यायन् तत्पुरुषं मुखेऽन्यस्य ॥ तत्पुरुषेति तत्पुरुषश्चक्षुः
शूर्यदेवता गायत्री छन्दः रक्तवर्ण अश्ववाहन पूर्ववक्त्र
वायुस्त्वं पूर्ववक्त्रपूजने विनियोगः । ॐ आदिस्थाय नमः ॥

वामदेव सुवर्णाभं दिव्यास्त्र गणधेवितं ।

अतिरिक्तमुमाहान्तं वन्दे हं ह्युत्तरं मुखम् ॥

हे कवच! मुद्रां प्रदर्श्य । ॐ तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय
धीमहि तन्नोरुद्रः प्रचोदयात् ॥ ॐ निं निवृत्त्यै नमः । ॐ प्रं
प्रतिष्ठायै नमः ॥ ॐ विं विद्यायै नमः । ॐ शां शान्त्यै नमः ॥

अथ पूर्वं वक्त्र कला पूजनम् ॥

निवृत्तिश्च प्रतिष्ठा च विद्या शान्तिस्तथैव च ।
तत्पुरुषस्य कलाद्ये तारतुर्याथैव न संशयः ॥
दूर्वाङ्कुरैः रक्तपुष्पैः पूजयेदश्व वाहनम् ।
ध्यापुष्यं वदन्ते तस्य चतुर्गां फलदायकः ॥

अथ ध्यानम् ॥

संवर्ताग्निताडितप्रतप्त कनकं संसिद्धि तेजोरुणम् ।
गंभोरस्मित निसृतांशुवहनं प्रोद्धासिताम्राघरम् ॥
पालेन्दुद्युति लोलपिंगलजटा हारप्रवद्धोरगम् ।
चन्दे सिद्ध सुरासुरैः प्रणमितं पूर्वमुखं शूलिनः ॥३॥

इति ध्यात्वा पुष्पाञ्जलिं यत्रे दद्यात् ।

अथ दक्षिण वक्त्र पूजनम् ॥

ॐ अधोराधहृदये दक्षिण वक्त्राय नमः । अधोरे हृदये
न्यस्य । ॐ अधोरेत्यस्याधोरेष्यपिः रुद्रो देवता अनुष्टुप्छन्दः

(१) करद्वद्वांगुलयोरचर्मणि स्युरितितल्लक्षणम् ।
सर्वाङ्गुल्य अनाभेः पाणयो कवचबन्धनम् ॥
इति अनाभेः स्कन्धात् ॥

नीलवर्णं कूर्मवाहनं दक्षिणं वक्त्रं पूजने विनियोगः ॥
ॐ ह्रीं ज्ञानमुद्रां प्रदर्शय ॐ अशारेभ्यो घारेभ्यो घोरे
घोरतरेभ्यः । सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यः नमस्तेऽस्तु रुद्ररूपेभ्यः
नमः सदा शिवाय ॥

दक्षिणं वक्त्रं कलापूजनम् ॥

ॐ तं तमसे नमः । ॐ मां मोहायै नमः ॥ ॐ ह्यं
क्षयायै नमः । ॐ तं तृष्णायै नमः ॥ ॐ व्यां व्याधिरूपायै
नमः ॥ ॐ मृत्युं मृत्युरूपायै नमः । ॐ तं तृपायै नमः ॥
तमो मोहान्क्षयात्तृष्णा व्याधिमृत्युश्चुघात्तृषा । अयोरस्य कला
क्षेत्राण्यौ च परिकीर्तिताः ॥ नीलोत्पलैः कर्णवोरैः पूजये
त्कूर्मवाहनम् ॥ सर्वव्याधि विनाशाय ज्ञानमोक्षप्रसाधकम् ॥

अथ ध्यानम् ॥

कालाभ्रभ्रमराञ्जनाचलनिभं व्यावर्तपिंगेक्षणम् ।
खण्डेन्दुद्वयनिर्मृतं सुदशनं प्रोद्भिन्नदंष्ट्रांकुम्भम् ॥
सर्पप्रोतकपालशक्तिः सकलव्याकीर्णविच्छेत्खरम् ।
बन्दे दक्षिणमोरवरस्य कुटिलं भ्रूभंगरौद्रमुखम् ॥४॥
इति ध्यात्वा पुष्पाञ्जलिं यन्त्रे दद्यात् ।

(१) वर्ज्यगुणैः सक्ताव्ययतो हृदिविन्यसेत् ।

ज्ञानमुद्रा भवेत्पेतिवज्रक्षणम् ॥

स्वाहा शिवायैवपद् शिवादेवतायै वायव्ये ॥ ॐ ह्रीं ॐ
 जूं सः भूर्भुवः स्वः उर्वरिहृमिव बन्धनान् ॐ नमो भगवते
 रुद्राय त्रिपुरान्तकाय ह्रीं ह्रीं कवचायह्रूं कवच देवतायै
 ईशान्ये ॥ ॐ ह्रीं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मृत्योर्मुक्षीय ॐ नमो
 भगवते रुद्राय त्रिलोचनाय ऋः यजुः साममंत्राय नेत्रत्रयाय वी
 पद् नेशदेवतायै पूर्वो ॥ ॐ ह्रीं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः माम्सात्
 ॐ नमो भगवते अग्नित्रयाय ज्वल २ मारुच २ अघोरान्नाय
 फट अन्नदेवतायै ॥ (सर्वत्र) सर्व दिक्षु ॥

करयोः पुष्पाणि गृहीत्वा ॐ अमीष्ट सिद्धिम्मे देहि
 शरणागत वत्सल ! भक्त्या समर्पये तुभ्यं द्वितीयावरणार्च-
 नम् ॥ यन्त्रे पुष्पाञ्जलिं दद्यात् ॥

अष्टदले ईशनादि क्रमेण ॥

ॐ ह्रीं ईशानाय सूर्यमूर्तये नमः ॥ ॐ मं महादेवाय सोम
 मूर्तये नमः ॥ ॐ सं सर्वाय त्रितिमूर्तये नमः ॥ ॐ मं
 मन्त्राय जलमूर्तये नमः ॥ ॐ रुं रुद्राय अग्निमूर्तये नमः ।
 ॐ उं उग्राय वायुमूर्तये नमः ॥ ॐ भों भीमाय आकाश
 मूर्तये नमः ॐ पं पशुपतये यजमानमूर्तये नमः ।

पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा ॥

पू० देवेश ! भक्त सुलभ ! परिवार समन्वित ! ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं द्वितीयावरणार्चनम् ॥ ३ ॥

अष्टदले पूर्वादि क्रमेण प्रादक्षिण्येन ॥

सर्वाधवल प्रभाष्येयाः ॥

ॐ रं रमायै नमः । ॐ रां राकायै नमः ॥ ॐ प्रं
प्रमायै नमः । ॐ ज्यो ज्योत्स्नायै नमः ॥ ॐ पूं पूर्णायै
नमः । ॐ ऊं ऊपायै नमः ॥ ॐ पूं पूरण्यै नमः । ॐ सुं
सुघायै नमः ॥ पुष्पांजलिं गृहीत्वा ॥

मू० देवेश ! भक्त सुलभ ! परिवार समन्वित ! ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं चतुर्थविरणार्चनम् ॥ ४ ॥

सर्वाश्याम प्रभाष्येयाः ॥

ॐ विं विश्वायै नमः ॐ वं चन्द्रायै नमः ॥ ॐ सिं
सितायै नमः । ॐ प्रं प्रहायै नमः ॥ ॐ सां सारायै नमः ।
ॐ सं सन्ध्यायै नमः ॥ ॐ शिं शिवायै नमः । ॐ निं
निशायै नमः ॥ पुष्पांजलिं गृहीत्वा ॥

मू० देवेश ! भक्त सुलभ ! परिवार समन्वित ! ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं पञ्चमावरणार्चनम् ॥ ५ ॥

सर्वाश्रुण प्रभाष्येयाः ॥

ॐ श्यां श्यायै नमः । ॐ प्रं प्रज्ञायै नमः ॥ ॐ प्रं
प्रमायै नमः । ॐ में मेघायै नमः ॥ ॐ शां शान्त्यै नमः ।
ॐ कां कान्त्यै नमः ॥ ॐ घृं घृत्यै नमः । ॐ मं मृत्यै नमः ॥

पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा ॥

मू० देवेश ! भक्त सुलभ ! परिवार समन्वित ! ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं षष्ट्यावरणार्चनम् ॥ ६ ॥

सर्वापीत प्रमाध्येयाः ॥

ॐ धं धरार्यं नमः । ॐ उं उमार्यं नमः ॥ ॐ षं
षावर्यं नमः । ॐ षं षड्मार्यं नमः ॥ ॐ शां शान्तायै नमः
ॐ मों मोघायै नमः ॥ ॐ जं जषायै नमः ॥ ॐ अं अम-
लायै नमः ॥ पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा ॥

मू० देवेश ! भक्त सुलभ ! परिवार समन्वित ! ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं सप्तमावरणार्चनम् ॥ ७ ॥

ॐ अं अनन्ताय नमः । ॐ सूं सूड्माय नमः ॥ ॐ शि
शिवोत्तमाय नमः । ॐ एं एकनेत्राय नमः ॥ ॐ एं एक
रुद्राय नमः । ॐ त्रिं त्रिमूर्तये नमः ॥ ॐ श्रीं श्रीखण्डाय
नमः । ॐ शिं शिखण्डिने नमः ॥ पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा ॥

मू० देवेश ! भक्त सुलभ ! परिवार समन्वित ! ।

भक्त्या समर्पये तुभ्यं अष्टमावरणार्चनम् ॥ ८ ॥

ॐ उं उमार्यं नमः ॐ चं चण्डेश्वराय नमः ॥ ॐ नं
नन्दिने नमः । ॐ मं महाकालाय नमः ॥ ॐ गं गणेशाय
नमः । ॐ षुं षुषमाय नमः ॥ ॐ भुं भृङ्गरीडिने नमः ।
ॐ स्कं स्कन्दाय नमः ॥

पुष्पाञ्जलिं गृहोत्वा ॥

मृ० देवेश ! भक्त सुलभ ! परिवार समन्वित ! ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं नवमावरणार्चनम् ॥९॥
पूर्वादिक्रमेण ॥

ॐ प्रां ब्राह्म्यै नमः । ॐ मां माहेश्वर्यै नमः ॥ ॐ कौं
कौमार्यै नमः ॐ वै वैष्णव्यै नमः ॥ ॐ वां वाराह्यै नमः ।
ॐ इं इन्द्रायै नमः ॥ ॐ चां चामुण्डार्यै नमः । ॐ मं
महालक्ष्म्यै नमः ॥ पुष्पाञ्जलिं गृहोत्वा ॥

मृ० देवेश ! भक्त सुलभ ! परिवार समन्वित ! ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं दशमावरणार्चनम् ॥ १० ॥
भूपुरे पूर्वादिक्रमेण ।

ॐ लं इन्द्राय नमः पूर्वे । ॐ रं अग्नये नमः
अग्निकोणे ॥ ॐ मं यमाय नमः दक्षिणे । ॐ क्षं निष्कृतये
नमः निष्कृतिकोणे । ॐ वं वरुणाय नमः पश्चिमे ॥ ॐ यं
वायवे नमः वायौ । ॐ सं सोमाय नमः उत्तरे ॥ ॐ हं
ईशानाय नमः ईशाने ॥ ॐ हीं अनन्ताय नमः इन्द्र ईशान-
योर्मध्ये ॥ ॐ श्रं ब्रह्मणे नमः निष्कृति पश्चिमयोर्मध्ये ॥
पूर्वादि क्रमेण ।

ॐ वं वज्राय नमः । ॐ शं शक्रये नमः ॥ ॐ दं
दण्डाय नमः । ॐ खं खड्गाय नमः ॥ ॐ पां पाशाय नमः ।
ॐ श्रं शंक्रुशाय नमः । ॐ गं गदायै नमः ॥ ॐ शूं त्रिशूलाय

नमः । चं चक्राय नमः ॥ ओं पं पद्माय नमः ॥ मध्ये ॐ
शि शिवाय नमः । ईशाने, ॐ वि विष्णवे नमः ॥ अग्नये,
ॐ स्रुं सूर्याय नमः । नैऋत्ये, ॐ गं गणेशाय नमः ।
वायव्ये; ॐ दुं दुर्गाय नमः ॥

ओं देवेश ! भक्त सुलभ परिवार समन्वित ॥

भवत्या समर्पये तुभ्य मा वरुण का दशार्चनम् ॥

एवं परिवारं पूजयित्वा उपचारान्तरं कुर्यात् ॥

शैवागमोक्त पूजनविधिः ॥

धूप पात्रं फट् मंत्रेण प्रोच्य । नमः पुष्पंदत्त्वा वाम
तर्जन्या संस्पृशन् पूजित घंटांवादयेत् । दक्ष हस्तेन गुग्गुलं
दहेत् ॥ मूलं ॐ वनस्पति रसापेतो गंधाब्जः सुमनोहर ।
आग्नेयः सर्वदेवानां धूपीयं प्रतिगृह्यताम् ॥ सांगाय सपरि-
वाराय महामृत्युञ्जय देवाय धूपमाघ्रापयामि नमः ॥
अर्घ्यं जलमुत्सृज्य ॥ तर्जन्यंगुष्ठ योगेन धूप मुद्रांप्रदर्शयेत् ।
ओंजयध्वनिमातः स्वाहेति गंधाक्षत पुष्पैः घंटांसंपूज्य वादयेत् ॥
देवतांस्तुत्याकीर्तयेत् । एवं दीपपात्रं फट् मंत्रेण प्रोच्य ॥
नमः पुष्पं दत्त्वा वाम तर्जन्यास्पृशन् दक्षिण हस्तेन घंटां
वादयेत् । मूलं ॐ सुप्रकाशो महादीपः सर्वतस्तिमिरापह ॥
मवाह्याभ्यन्तरं ज्योतिर्दीपोयं प्रतिगृह्यताम् । देवतानामिदेशे
नीचैः ॥ नेत्रदेशे उच्चैः दर्शयेत् । सांगाय सपरिवाराय

महामृत्युञ्जयाय प्रत्यक्ष दीपं दर्शयामि नमः ॥ घृतदीपो
दक्षिणे च तैलदीपस्तु वामतः ॥ सितवर्तिर्दक्षिणे च रक्तवर्ति-
स्तु वामतः । जलमुत्सृज्य ॥ मध्यमांगुष्ठ योगेन दीप मुद्रां
प्रदर्शयेद् घंटां वादयेच्च ।

स्वर्णादिपात्रे नैवेद्यं घृत्वार्पणं कुर्यात् ॥

नैवेद्यं "फट्" मंत्रं जलेन संग्रोहयेत् ॥ शैवागमेतु ॥
ओं जूं सः वौपट् इति मंत्रेण सदर्म शंखस्थ जलेन सप्तधा
प्रोक्ष्य ततश्चक्रं मुद्रयामिरक्ष्य वायु (यं) बीजेन द्वादशवा-
राभिमंत्रित जलेन हविः प्रोक्ष्य । तदुत्थ वायुना तद्दोषं
संशोष्य ॥ दक्षिण करतलेऽग्नि (रं) बीजं विचिन्त्य तत्पृष्ठं
वाम करतलं कृत्वा नैवेद्यं प्रदर्श्य तदुत्थाग्निना तद्दोषं
दग्ध्वा वाम करतलेऽमृत (वं) बीजं विचिन्त्य तत्पृष्ठलग्नं
दक्षिण करतलं कृत्वा नैवेद्यं प्रदर्श्य तदुत्थामृतधारया
प्लावितं विभाव्य मूलमंत्रित जलेन संग्रोह्य, तदखिलम-
मृतात्मकं घ्नात्वा तत्सृष्ट्वा मूलमंत्रमष्टधाजप्त्वा धेनुमुद्रां
प्रदर्श्य जलगंधं पुष्पैरभ्यर्च्य देवतायै पुष्पांजलिं समर्प्य

चक्रमुद्रा ॥

१-हस्तौ तु सम्मुखौ कृत्वा संलग्नौ सुप्रसारितौ ॥

कनिष्ठांगुष्ठकौ लग्नौ मुद्रैषा चक्र संक्षिता ॥

२- सत्यन्त्वर्तेन परिषिचामीति प्रातः ॥ ऋतंत्वासत्येनपरि-
षिचामीति सायं ।

तन्मुखोत्तजो गतमिति ध्यात्वा वामांगुष्ठेन मुख्य नैवेद्यपात्रं
 स्पृष्ट्वा दक्षिणकरेण जलं गृहीत्वा । मूलमंत्रं स्वाहान्तम्
 पठित्वा ॐ सत्पात्रसिद्धिं सुहवित्रिविधानेकं भक्षणम् ॥
 निवेदयामि देवेश ! सानुगाय गृहाणतन् ॥

जवनिकांकृत्वा पद्यद्वयंपठेत् ॥

ब्रह्मेशार्थः परित उरुभिः सूपविष्टः समेतलेक्ष्यासिजद्वलय
 करयासादरं वीज्यमानः । नर्मन्नेलो प्रहसन् मुखं चर्यापु-
 वन्पङ्क्तिं मध्यं, मुक्तापात्रे कनकपटिते पद्मसंपार्वतीश ! ॥ १ ॥
 शालोमकं सुमकं शिशिर करशितं पायसापूपं सूपं, लेह्यं पेयं
 च चोप्यं सितममृतफलं द्वारिकार्थं सुखाद्यं । आज्यं प्राज्यं
 ममोज्यं नयनरुचिकरं राजिकैलामरीचं स्वादीयः शाकं
 गजी परिकरममृताहारं जोषं जुपस्व ॥ २ ॥ मूलं सां० सप०
 महादेवाय० नैवेद्यं समर्पयामि नमः । इति जलमुत्सृज्य नैवेद्यं
 मुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ ततः सपुष्पाभ्यां हस्ताभ्यां अंगुष्ठानामि-
 काभ्यां नैवेद्यपात्रं त्रिःशोद्धरन् ॥ निवेदयामि भवतेदं जुपाणंदं
 हविश्शिवः ॥ ॐ अमृतोपस्तरणमसि स्वाहेति देवकरेजलं सम-
 र्पयेत् ॥ वामकरेण विकचोत्पलं सदृशीं ग्रासमुद्रां प्रदर्श्य दक्षिण
 करेण समंत्राः प्राणादिमुद्राः प्रदर्शयेत् ॥ ॐ प्राणाय स्वाहा
 अंगुष्ठानामिकाकनिष्ठाभिः ॥ ॐ अपानाय स्वाहा अंगुष्ठतर्जनी
 मध्यमाभिः ॥ ॐ उदानाय स्वाहा । इत्यंगुष्ठं मध्यमानामिका
 भिः ॥ ॐ व्यानाय स्वाहा इत्यंगुष्ठतर्जनी मध्यमानामिकाभिः ॥

ॐ समानाय स्वाहा ॥ इत्यांगुष्ठादि सर्वाङ्गुलीभिः । मूलं
 मां० स० महामृत्युञ्जयाय नैवेद्यं समर्पयामि नमः ॥ ततो
 आपोशानं दद्यात् ॥ ॐ अमृतोपिधानमसि स्वाहा ॥
 मूलं ॐ समस्त देव देवेश सर्ववृत्तिकरं परम् ॥ अखंडा-
 नन्द सम्पूर्णं गृहाणजल मुत्तमम् ॥ इत्यापोशानं (आचमनं)
 दत्वागतसारं नैवेद्यं नैऋत्यादिशि संस्थाप्य ॥ कर्पूरादि
 नाना सुगन्ध मिश्रित ताम्बूलमानीय ॥ "फट्" मन्त्रेण
 संप्रोक्ष्य, ॐ वनिस्पति देवताय ताम्बूलाय नमः इति
 संपूज्य ॥ मूलं ॐ नारिकेरं स कर्पूरपूगभागैरलंकृतम् ॥
 नागवल्ली दलोपेतं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम् ॥ सा० स०
 महामृत्युञ्जयाय एतत्ते ताम्बूलं समर्पयामि नमः ॥ इति
 समर्प्य ॥ मूलेन, दर्पणां, छत्रं, चामरं, नृत्य, गीतादिकं
 समर्प्य सुप्रसन्नं सांव महामृत्युञ्जयं विभाव्य ॥ यथा ॥

बुद्धिःसवासनावल्लसदर्पणमंगलानि च ।

मनोवृत्तिर्विचित्राते नृत्यरूपेण कल्पिता ॥

धनयोगीतरूपेण शब्दवाद्य प्रभेदतः ।

अत्राणि नरपद्मानि कल्पितानि मयाप्रभो ॥

सुपुम्णाध्यजरूपेण प्राणाद्याथामरात्मना ।

अहंकारो गजत्वेन वेगःवल्लभो रथात्मनः ॥

इन्द्रियाण्यश्वरूपाणि शब्दादिरथ वर्त्मना ।

मनःप्रग्रहरोषेण युद्धिःसारधिरूपतः ॥

सर्वमन्यतयावत्कृप्तं तवोपकरणात्मना ॥

मूलं पुष्पांजलिं दत्त्वा प्राग्बुद्धिः सम्पूज्य संतर्प्य
नीराजनं ॥ रं इति प्रज्जान्य श्रीं हीं ग्लूं स्लूं म्लूं प्लूं न्लूं
हीं श्रीं इति गंधाचत पुष्पैः सम्पूज्य चक्रमुद्रां रं प्रदर्यास्त्रेण
प्रोक्ष्य घंटावादन पूर्वकं नववारं मूलेन आरातिमन्त्रेण वा
नीराजयेत् ॥

शिवनीराजनम् ॥

ॐ जय गंगाधरहर, शिव जय गिरिजाधीश ! । शिव० ॥

त्वं मां पालय नित्यं, कृपया जगदीश ! ॥१॥ ॐ हर हर हर म०

केशसे गिरिशिखरे, कल्पद्रुम विपिने । शिव० ॥

गुं जति मधु हरपुंजे, कृञ्जवने गहने ॥२॥ ॐ हर हर हर म०

कोकिल कृजति खेतति, हंसावनललिता ॥ शिव० ॥

रचयति कलाकलापं, नृत्यति मुदसहिता ॥३॥ ॐ हर हर०

तन्मिन्ललित सुदेशै, शालामणि रचिता । शिव० ॥

तन्मध्ये हरनिकटे, गौरोमुद सहिता ॥४॥ ॐ हरहरहर म०

क्रोडारचयतिभूषां, रञ्जितनिजमोशम् । शिव० ॥

त्रयादिकु सुर सेवित, प्रथमतितेशीर्षम् ॥५॥ ॐ हरहरहर०

रतिपत्नी-मुद्रयायत्कृतं कर्मतदक्षय फलप्रदम् ॥ इति तन्त्रान्तरे ७१५०

विबुधवधु बहुनृत्यति, हृदये सुदसहिता । शिव० ॥

किंभरणानं कुरुते, सप्तस्वर सहिता ॥६॥

ओं हर हर हर महादेव ॥

घिनकत थं थं घिनकत, मृदंग वादयते । शिव० ॥

स्वयस्वय ललितावेणु, मधुरं नादयते ॥७॥ ओं हरहर०

रुण्डरुणु चरणे स्वपति, नृपुरमुज्वलिता । शिव० ॥

चक्रावर्ते भ्रमयति, कुरुते तांघिकतां ॥८॥ ओं हरहरहर म०

तां तां लुप लुप तालं, मधुरं नादयते । शिव० ॥

अंगुष्ठांगुलिनादं, लस्यकतां कुरुते ॥९॥ ओं हरहरहर म०

कूर्मद्युति गौरं, पंचानन सहितं । शिव० ॥

त्रिनयन शशिधर मौले, विपधर कंठयुतम् ॥१०॥ ओं हर०

मुन्दरजटा कलापं पावकयुत मालम् । शिव ॥

डमरु त्रिशूल पिनाकं, कर धृत नृकपालम् ॥११॥ ओं हर०

शङ्खनिनादं कृत्वा, भल्लरि नादयते । शिव० ॥

नीरात्रयते ब्रह्मा, वेदश्रुचां पठते ॥१२॥ ओं हर हरहर म०

इति मृदुचरण सरोजे, हृदि कमले धृत्वा । शिव० ॥

भवलोकपति महेशं, ईशं अभिनत्वा ॥१३॥ ओं हरहरहर०

श्रद्ध रचित उरमाला, पद्म गमुपवीतम् । शिव० ॥

शाम विभागे गिरिजा, रूपं अति ललितम् ॥१४॥ ओं हर०

मरुत्तगुरोरे मनसिन्न, कृत भस्माभरणम् । शिव० ॥

इति घृणमध्वज रूपं, तापत्रय हरणम् । १५॥ ओं हर हर०

ध्यानं आरति समये, हृदये इति कृत्वा । शिव० ॥
गमं त्रिजगानार्थं, ईशं अभिनत्वा ॥ ॐ हरहरहर महादेव ॥
संगिनमेवं प्रतिदिन, पठनं यः कुरुते । शिव० ॥
शिवसायुज्यं गच्छति, भक्त्या यः शृणुते ॥१७॥ ॐ हर०

भाषा की आरती ॥

जय शिव ओंकारा हर, जय शिव ओंकारा ।
ब्रह्मा विष्णु सदाशिव, अर्द्धाङ्गी धारा ॥ ॐ हरहरहर म०
एकानन चतुरानन पञ्चानन रत्न । शिव०
हंभानन गरुडासन, वृषभासन साजे ॥ ॐ हरहरहर म०
दोयभुज चार चतुर्भुज, दश भुज ते सोहे । शिव०
तीनों रूपनिरखता, त्रिभुवन जन मोहे ॥ ॐ हरहर म०
अचमाला वनमाला, रुण्डमाला धारी । शिव०
चन्दनमृगप्रद चन्द्रा, भाले शुभकारो ॥ ॐ हरहरहर म०
त्रिपुरारी शुभकारो, कर कमलाधारी । शिव०
भस्मारी दुःखहारी, शिर गंगाधारी ॥ ॐ हरहर म०
श्वेताम्बर पीताम्बर, वाघम्बर अंगे । शिव०
ब्रह्मादिक सनकादिक भूतादिक संगे ॥ ॐ हरहर०
करके मध्य कमण्डलु, चक्र त्रिशूल धरता । शिव०
जगकर्ता जगभर्ता, जग संहार कर्ता ॥ ॐ हरहर म०
ब्रह्मा विष्णु सदा शिव, जानन अविवेका । शिव०
प्रणवाक्षर गुण मध्ये, ये तीनों एका ॥ ॐ हरहरहर म०

काशी में विश्वनाथ विराजै, नन्दा ब्रह्मवारी ॥ शिव०
नित उठ दर्शन पावै महिमा अति भारी । ॐ हरहर०
सांघ सदाशिव की आरति, जो कोई नर गावै । शिव०
कहत शिवानन्द स्वामी मनवांछित पावै ॥

ॐ हर हर हर महादेव ॥

एवं नीराजयित्वा ॥ ११ मूलेन वेदोक्त मन्त्रेण वा

पुष्पाञ्जलिं कुर्यात् ॥

ॐ यज्ञेनयज्ञमयजन्तदेवास्तानि घर्माणि प्रथमा-
न्यासन् ॥ तेहनाकम्महिमानः सचन्तयत्रपूर्वेसाध्याः सन्ति
देवाः ॥ ॐ राजाधिराजाय प्रसन्नवाहिने नमोवयं वैश्रवणाय
धर्मदे ॥ स मे कामान्कामकामायमह्यं ॥ कामेश्वरो वैश्रवणो
ददातु ॥ कुबेराय वैश्रवणाय राजाधिराजाय महाराजाय
नमः ॥ ॐ स्वस्ति साम्राज्यं भोज्यं स्वाराज्यं वैराज्यं पार-
मेष्ठ्यं राज्यं महाराज्यमाधिपत्यमयं समन्तपर्यायीस्या-
स्मार्वमौमः सार्वपुष आन्तादापरार्धात् । पृथिव्यैः समुद्र-
पयन्ताया एकराडिति ॥ तदप्येष श्लोकोभिगीतोमरुतः
परिष्कारोमरुत्तस्यावमन् गृहे ॥ आशोचितस्य कामप्रेविंशे
देवाः समासद् इति ॥

ॐ त्रिभुवतश्चतुर्भुवश्चिद्विश्वतो मुखोच्चिद्विश्वतो चादुरुत
त्रिभुवतस्त्रात् ॥ सम्बाहुभ्यान्धमति सम्भतश्रैर्या वा भूमी

जनयन्देवकः ॥ ॐ साङ्गाय सायुधाय सशक्त्रिकाय सपरिवाराय सबाहनाय महामृत्युञ्जय शिवाय नमः । मन्त्रपुष्पाञ्जलिं समर्पयामि नमः ॥

प्रार्थना ॥

पत्यश्व मातङ्ग रथैर्वरुधिनीं सहस्रलक्षायुत कोटि भोषणाम् ।
अत्रौहिणीनां शतमाततापिनां छिन्द्यान्मृड घोरकुठारघातात् ॥
निहन्तु दस्युन्प्रलपानक्षार्चिर्ज्वलत्त्रिशूलं त्रिपुरान्तकस्य ।
शादूलसिद्धर्क्षं घृकादि हिंस्रान्सन्त्रायत्वीश । घनुः पिताकः ॥

दुःस्वप्न दुःशकुन दुर्गति दौर्मनस्य -
दुर्मिच्छ दुर्च्यसन दुःसहदुर्यशांसि ।
उत्पात ताप विष भीतिमसद्ग्रहार्ति-
च्यार्थीश्च नाशयतु मे जगतामघीश ॥

इति पुनः पुनः प्रणम्य क्षमापय ॥

अथ महामृत्युञ्जय मन्त्रन्यासः ॥

अष्टकमासीयामुक्पक्षीयामुक्तिधौ वासरं स्वस्य
(यजमानस्यवा) शरीरेउत्पत्स्यमानाखिलारिष्ट (वाश्रमुक
ध्याधि) निवृत्तये श्रीमहामृत्युञ्जय प्रसादसिद्धि द्वारा सर्वा-
पञ्चान्तिदूर्वक ऋटिति दीर्घायुष्य सतत आरोग्याताप्राप्तये ।
महामृत्युञ्जय मंत्रस्य सहस्र (शत) संख्याकं जपमहं करिष्ये ॥
ॐ अस्य श्री महामृत्युञ्जय मंत्रस्य वामदेवकहोल वसिष्ठा

ऋषयः पंक्तिगायत्री अनुष्टुप्छन्दांसि सदाशिव महामृत्युञ्जयरुद्र
 देवता हीं शक्तिः श्रीं बीजं ममाभीष्टसिद्धये जपेविनियोगः ॥
 अथ ऋष्यादि न्यासः ॥ ॐ वामदेवकहोल वसिष्ठऋषिभ्यो
 नमः शिरसि ॥ ॐ पंक्ति गायत्री अनुष्टुप्छन्दोभ्यो नमः
 सुप्ते ॥ ॐ सदाशिव महामृत्युञ्जय रुद्रदेवतायै नमः हृदि ॥
 ॐ हीं शक्तये नमः सिंगे ॥ ॐ श्रीं बीजाय नमः पादयोः ॥
 मूलेन करौ प्रमृज्य ॥ ॐ हीं ॐ जूंसः भूर्भुवः स्वः इयम्भकं
 ॐ नमो भगवते रुद्राय शूलपाणये स्वाहा अंगुष्ठाभ्यां नमः
 (हृदयाय नमः) ॥ ॐ हीं ॐ जूंसः भूर्भुवः स्वः यजामहे ॐ
 नमो भगवते रुद्राय अमृत मूर्तये मांजीवय तर्जनीभ्यां नमः
 (शिरसे स्वाहा) ॐ हीं ॐ जूंसः भूर्भुवः स्वः सुगन्धि
 पुष्टि बद्धनं ॐ नमो भगवते चन्द्र शिरसे जटिने स्वाहा
 मध्यमाभ्यां नमः (शिखायैवपट्) ॐ हीं ॐ जूंसः भूर्भुवः
 स्वः उर्वाहकमिव बन्धनात् ॐ नमोभगवते रुद्राय त्रिषु-
 रान्तकाय हीं हीं अनामिकाभ्यां नमः (कवचापदुम्)
 ॐ हीं ॐ जूंसः भूर्भुवः स्वः मृत्योर्मुक्षोप ॐ नमो भगवते
 रुद्राय त्रिलोचनाय ऋग्यजुः साम मंत्र त्रयाय कनिष्ठिकाभ्यां
 नमः (नेत्रत्रयाय वौपट्) ॐ हीं ॐ जूंसः भूर्भुवः स्वः
 याम्बतात् ॐ नमो भगवते रुद्राय अग्नित्रयाय ज्वल २
 मां रत्वात् अपोरात्रापदट् करतल कर पृष्ठाभ्यां नमः

(अस्त्रायफट) इति षडंगन्यासः ॥

अथाक्षरं न्यासः ॥ ओं ६१ ॐ वृं नमः पूर्वमुखे ॥ ॐ
 ६ ॐ वं नमः पश्चिममुखे ॥ ओं ६ ॐ कं नमः याम्यमुखे ॥
 ॐ ६ ॐ यं नमः उत्तरमुखे ॥ ॐ ६ ॐ जां नमः उरसि ॥
 ॐ ६ ॐ मं नमः कण्ठे ॥ ॐ ६ ॐ हं नमः मुखे ॥ ॐ ६ ॐ
 सुं नमः नाभौ ॥ ओं ६ ॐ गं नमः हृदि ॥ ॐ ६ ॐ घिं नमः
 पृष्ठे ॥ ॐ ६ ॐ पुं नमः कुक्षौ ॥ ओं ६ ॐ टिं नमः लिंगे
 ॐ ६ ॐ वं नमः गुदे ॥ ॐ ६ ॐ उं नमः द० ऊरु मूले ॥
 ओं ६ ॐ नं नमः वाम ऊरु मूले ॥ ओं ६ ॐ उं नमः दक्षिण
 ऊरु मध्ये ॥ ओं ६ ॐ वीं नमः वाम ऊरु मध्ये ॥ ओं
 ६ ॐ रुं नमः दक्षिण जानौ ॥ ॐ ६ ॐ कं नमः वाम
 जानौ ॥ ओं ६ ॐ मिं नमः द० जानु वृत्तौ ॥ ओं ६ ॐ वं नमः
 वाम जानु वृत्तौ ॥ ओं ६ ॐ वं नमः दक्षिणस्तने ॥ ओं ६
 ॐ घं नमः वामस्तने ॥ ओं ६ ॐ नां नमः दक्षिण पार्श्वे ॥
 ओं ६ ॐ मृं नमः वाम पार्श्वे ॥ ओं ६ ॐ त्यों नमः
 दक्षिण पादे ॥ ओं ६ ॐ मुं नमः वाम पादे ॥ ओं ६ ॐ
 नीं नमः दक्षिण करे ॥ ओं ६ ॐ यं नमः वाम करे ॥
 ओं ६ ॐ मां नमः दक्षिण नासायां ॥ ओं ६ ॐ मृं नमः
 वाम नासायां ॥ ओं ६ ॐ तान् नमः मूर्द्ध्नि ॥

द्विपदा १ ६ ॐ ह्रीं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः एवं सर्वत्र ॥

अथ पदन्यासः ॥ ॐ त्र्यम्बकं नमः शिरसि ॐ यजा
महं नमो भ्रुवोः ॥ ॐ सुगन्धि नमः नेत्रयोः । ॐ पृष्टि
वर्द्धनं नमः मुले ॥ ॐ उर्वरुकं नमः गण्डस्थले । ॐ इव
नमः हृदये । ॐ वन्धनान्नमो उदरे । ॐ मृत्योः नमः लिङ्गे ॥
ॐ मुक्षोप नमः ऊर्ध्वोः । ॐ मां नमः जान्वोः ॥ ॐ अमृता
न्नमः पादयोः । मूलेन व्यापकं कुर्यात् ॥ मानसोपचारैः
सम्पूज्य ॥ यथा ॥ ॐ लं पृथिव्यात्मकं गन्ध विलेपयामि
नमः कनिष्ठांगुष्ठाभ्यां । ॐ हं आकाशत्मकं पुष्पाणि समर्प-
यामि नमः अंगुष्ठानामिकाभ्यां ॥ ॐ यं वाय्वात्मकं धूपमा-
प्रापयामि नमः मध्यमांगुष्ठाभ्यां ॥ ॐ रं वह्न्यात्मकं दीपं दश-
यामि नमः अंगुष्ठतर्जनीभ्यां । ॐ वं अमृतात्मकं नैवेद्यनिवेदया-
मि नमः अंगुष्ठानामिकाभ्यां ॥ ॐ सं सोमात्मकं ताम्बूल छत्र
चामरादीनिमंत्र पुष्पांजलिं समर्पयामि नमः सर्वांगुलीभिः ॥

ध्यानम् ॥ ॐ हस्ताम्भोज युगस्थ कुम्भयुगलादुद्धृत्य
तोयं शिरःसिञ्चन्तं करयोर्युगेनदधतं स्वाङ्गैस्स कुम्भौ करौ
अक्षमृङ् मृगहस्तमश्रुजगतमूर्द्ध्वस्थचन्द्रस्रवत्पीयूषोन्न चतु-
भजे स गिरिजे मृत्युञ्जये शङ्करम् ॥ १ ॥ ॐ चन्द्रोद्भासित
मूर्ध्नि सुरपति पीयूषपात्रं बहद्गस्ताब्जैर्नदधत् सुदिव्यममलं
हास्यास्य पङ्केरुहम् । सूर्येन्द्राग्नि विलोचनं करतलैः पाशाञ्च
स्रवाङ्कुशांभोजं विभ्रतमचर्यं पशुपतिं मृत्युञ्जयं सुसुरे ॥

इति ध्यात्वा पञ्च मुद्राः प्रदर्शयेत् ॥
मुष्टि सारंग शक्त्याख्या लिंग पंचमुखाभिधाः ।
मुद्राः प्रदर्श्य प्रजपेन्नक्षत्रं तस्य दशांशतः ॥
दश द्रव्यैः प्रजुहुयात्तानि बिल्वफलं तिला ।
पायसं सर्पपादुग्ध दधि दूर्वा च सप्तमी ।
बटात्पलाशात्त्वदिरात्समिधो मधुराप्तुताः ॥

मुष्टिमुद्रा ॥

मुष्टि दक्षिण हस्तेन विधापोद्ध्वं समुन्नयेत् ।
मुद्रामुष्ट्याभिधाख्याता सर्वविघ्नविनाशिनी ॥१॥

भाषा—दक्षिण हाथ की मुष्टी बांध कर ऊँची करने को मुष्टि मुद्रा कहते हैं ।

सारंग (मृग) मुद्रा ॥

दक्षस्यानामिकांगुष्ठ मध्यमाप्राणि योजयेत् ।
शिष्टेद्वेउद्धिते कुर्यान्मृग मुद्रेयमीरिता ॥ २ ॥

भाषा—दक्षिण हाथ की मध्यमा, अनामिका अर्थात् बीचकी दो उंगलियों को अंगुठेके अग्र भागसे मिलाना तथा उधर उधर की दो उंगलियां मीधा करने को मृग मुद्रा कहते हैं ।

शक्ति मुद्रा ॥

मुष्टीकरो विधापद्वौ वामस्योपरि दक्षिणम् ।
कृत्वा शिरसियुञ्जीत शक्ति मुद्रेयमीरिता ॥३॥

भाया-दोनों हाथ की मुट्टी बना वाईं मुट्टी पर दहिनी धरकर मिर पर रखने को शक्ति मुद्रा कहते हैं ।

लिंग मुद्रा ॥

उच्छ्रितं दक्षिणांगुष्ठं वामांगुष्ठेन बन्धयेत् ।

वामांगुली दक्षिणाभिरंगुलीभिरच बन्धयेत् ॥

लिंगमुद्रेयमाख्याता शिव सान्निध्यकारिणी ॥४॥

भाया-दक्षिण हाथ के अंगूठेको वामहाथके अंगूठेसे बांधना बाकी वामअंगुलियां दक्षांगुलियोंसे बांधने को लिंग मुद्रा कहते हैं ।

पञ्चमुख मुद्रा ॥

मणिवंध करौ युक्तावंगुल्यग्राणि मेलयेत् ।

मुद्रा पञ्चमुखाख्येयं दक्षिंता शिवतोपिणी ॥५॥

भाया-दोनों हाथ की पांचों अंगुलियों के अगले पोरुओं को मिलानेसे पंचमुख मुद्रा होती है । इससे महादेवजी प्रसन्न होते हैं ।

जपमाला मूलेन संप्रोक्ष्य ॥

ॐ मां माले महामाये सर्वशक्तिस्वरूपिणी ॥ चतुर्वर्ग-
स्त्वपिन्यस्तस्त्वमान्मेसिद्धिदाभव ॥ हीं सिद्धयै नमः ॥

इति मालां सम्पूज्य ॥ ॐ अविघ्नं कुरुमालेत्वं जपकाले

सदामम । त्वंबीजः सर्वमन्त्राणां त्वंशक्तिः सिद्धिदायिनी ।

त्वयि स्पर्शं वशादेवि सिद्धिरिष्टा करेमम ॥ इति प्रार्थ्य ॥

प्रणवो मातृकादेवी हृल्लेखेत्यमृतत्रयम् ॥ अमृतत्रय संयो-

गाद्भ्रष्ट मंत्रोर्जपि जीवति ॥ शापोद्धार, सजीवन, उत्कीलन,
निर्मलीकरण इत्यादि संस्कारान् (गुरुमुखादवगतव्यः)
कृत्वा स्व शिरसिगुरुं कण्ठेपीतवर्णं मूलं हृदि महामृत्युञ्जय
देवतां गुरुपादयोरात्मानं आशाचक्रेण त्रयाणामैक्य विभाव्य
पुनर्हृदि देवं ध्यायन् यथासंख्यं सहस्रं, १००० शतं १००
वा जपं कुर्यात् ॥ ॐ ह्रीं ॐ जूंसः भूर्भुवः स्वः ज्यम्बकं
यत्रामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्द्धनम् । उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्यो-
र्मुक्षीय मामृतात् भूर्भुवः स्व रौं जूंसः ह्रीं ॐ ॥ यथा
संख्यं जप्त्वा पुनः मालां ह्रीं सिद्धये नमः इति सम्पूज्य ॥

ॐ स्वं माले सर्वदेवानां प्रीतिदा शुभदा मम ।

शिवं कुरुष्व मे मद्रे यशोवीर्यं च सर्वदा ।

इति मालां शिरसि संस्थाप्य पुनः जपान्ते जाग्रदवस्था,
दीपन अवस्था शापोद्धारदिकम् कृत्वा पुनः प्राणायामादि
स्वासान्विधाय ।

ॐ गुह्यातिगुह्य गोप्तात्वं गृहाणास्मत्कृतं जपम् ।

सिद्धिर्भवतु मे देव । त्वत्प्रसादान्महेश्वर ।

इति विशेषार्घ्यं जलेन जपदेव दक्षहस्ते समर्प्य मालां
गदसि (जपस्थान्यां) स्थापयेत् । ततः प्रदक्षिणा नमस्कारं
देवं संतोष्य स्तोत्रादिकं मृत्युञ्जयाष्टकं मृत्युञ्जय
चरणादिकं च पठेत् ।

महामृत्युञ्जयाष्टकम् ॥

ॐ मृत्युञ्जय ! परेशान ! जगदामय नाशन ! ।
तव ध्यानेन देवेश ! मृत्युमप्राप्तोपिजीवति ॥ १ ॥
पञ्चास्यदोर्दण्ड दशांप्रितेप्रदिनेशभालेन्दु युतंगखेशैः ।
वानाग्रसंस्था गिरिजासमेतं वन्दे महामृत्यु विनाशरूपम् ॥ २ ॥
देवं मृत्यु विनाशनं मयहरं साम्राज्य मुक्तिप्रदम् ।
नानाभूतगणान्वितं दिवि पदैर्देवैः सदा सेवितं ॥ ३ ॥
अज्ञानान्धक नाशनं शुभकरं विद्यासुसौख्य प्रदम् ।
सर्वसर्वपतिं मृडेश्वर ! हरं मृत्युंजयं भावये ॥ ४ ॥
वन्दे ईशान देवाय नमस्तस्मै पिनाकिने ।
आदि मध्यान्त रूपाय मृत्युनाशं करो तु मे ॥ ५ ॥
नमस्तस्मै भगवते कैलासाचल वासिने ।
नमो ब्रह्मेन्द्र रूपाय मृत्युञ्जय ! प्रसीदमे ॥ ६ ॥
नमो विष्णुवर्क रूपाय नमो ह्यज्ञ स्वरूपिणे ।
मृत्युनाशयतामाशु मृत्युञ्जय ! प्रसीदमे ॥
धर्मवक्त्राय नमस्तुभ्यं पंचास्याय नमोनमः ।
दोर्दण्डचापाय नमो मम मृत्युं विनाशय ॥ ७ ॥
नमो अर्द्धेन्दु रूपाय नमो दिग्गजनाय च ।
नमो महातिदन्त्रे च मम मृत्युम्बिनाशय ॥ ८ ॥

मृत्युञ्जयाष्टकं दिव्यं त्रिकाले यः पठेन्नरः ।
 तस्यापमृत्युर्नश्यन्ति सत्यं सत्यं शिवाज्ञया ॥ ६ ॥
 अर्द्धरात्रेजपेन्नित्यं चतुराशीति संख्यया ।
 काले मृत्युर्विनश्येत अकालान्पस्पका कथा ॥ १० ॥
 आलस्येनाप्रसंगेन श्रद्धाहीनेन चेतसा ।
 पठेद्यद्यप्य कालेषु ध्रुवमृत्युं निवारयेत् ॥ ११ ॥

इति मृत्युंजयाष्टकम् ॥

महामृत्युञ्जय स्तोत्र ॥

ॐ नमो मृत्युञ्जयाय ॥ नन्दिकेश्वर उवाच ॥
 कैलासस्योत्तरे शृङ्गे शुद्धस्फटिकसन्निभे । तमोगुणविहीने
 तु जरामृत्यु विवर्जिते ॥ १ ॥ सर्वतीर्थीस्पदाधारे सर्वज्ञान
 कृतालये । कृताञ्जलिपुटोन्नता ध्यानशीलः सदाशिवम् ॥२॥
 पप्रच्छ प्रणतोभूत्वा जानुभ्यामवनिगतः । सर्वार्थं सम्यगा-
 धारं ब्रह्मालोकापतामहः ॥ ३ ॥ ब्रह्मोवाच ॥ केनोपायेन
 देवेश ! चिरायुर्लोभशोऽभवत् । तन्मेब्रहि महेशान ! लो-
 कानां हितकाम्यया । ४॥ श्रीसदाशिव उवाच ॥ शृणुब्रह्मन्
 प्रवक्ष्यामि चिरायुर्मुनिसत्तम । । संजातः कर्मणा येन
 व्याधिमृत्यु विवर्जितः ॥ ५ ॥ तस्मिन्नेकार्णवे घोरे सलिलौघ
 परिप्लुते । कृतांत मयनाशाय स्तुतोमृत्युञ्जयः शिवः ॥ ६ ॥

तस्य संकीर्तनाश्रित्यं मुनिर्मृत्यु विवर्जितः । तमेव कीर्तयन्
 भ्रमन्मृत्युं जेतुं न संशयः ॥ ७ ॥ लोमश उवाच ॥ देवाधि-
 देव ! देवेश ! सर्वप्राण भृतांवर । प्राणिनामपि नाथस्त्वं
 मृत्युञ्जय नमोस्तुते ॥ ८ ॥ देहिनां जीवभूतोऽसि जीवोजी-
 वस्य कारणम् । जगतां स्वकस्त्वंनै मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥ ९ ॥
 हिमाद्रिशिखराकार सुधावीचि मनोहर ! । पुण्डरीक !
 परंज्योतिर्मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥ १० ॥ ध्यानाधार ! महा
 ज्ञान ! सर्वज्ञानैक कारण ! । परिक्रातासि लोकानां मृत्यु-
 ञ्जय ! नमोस्तुते ॥ ११ ॥ निश्वासेन कालेन स देवासुर
 मानवाः । गन्धर्वाप्सरसश्चैव सिद्धविद्याधरास्तथा ॥ १२ ॥
 साप्याश्च वसवोऽष्टास्तथाशिवनिसुताब्रुमौ । मरुतश्चदिशो
 नागाः स्थावराजङ्गमास्तथा ॥ १३ ॥ जिता सोपित्वाध्या-
 नान्मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥ १४ ॥ ये ध्यायन्ति परामृतिं पूज-
 यन्त्यमराधिप ! । न ते मृत्युवशापान्ति मृत्युञ्जय ! नमो-
 स्तुते ॥ १५ ॥ त्वमोक्तोऽसि वेदानां देवानां च सदाशिवः ।
 आधाराग्रिः शङ्कोर्ना मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥ १६ ॥ स्थावरे
 ब्रह्मैवापि यावत्सिष्टति मेदिनी । जीवत्वित्पाहलीकोऽयं
 मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥ १७ ॥ सोमयुर्याग्नि मध्यस्थ व्योम-
 स्थापित्वादो गिव । । कमलत्रय ! महाकाल ! मृत्युञ्जय !
 नमोस्तुते ॥ १८ ॥ प्रबुद्धे वाप्रबुद्धे च त्वमेवमृत्युञ्जय जगत् ।

सृष्टिरूपेण देवेश ! मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥ १६ ॥ ध्योमिन्त्वं
 ध्योमरूपोसि तेजस्सर्वत्र तेजसि । प्राणिनां ज्ञानरूपोसि
 मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥ २० ॥ जगज्जीवो जगत्प्राणः स्रष्टा
 त्वं जगतः प्रभुः ॥ कारणं सर्वतीर्थानां मृत्युञ्जय नमोस्तुते
 ॥ २१ ॥ नेता त्वमिन्द्रियाणां च सर्वज्ञान प्रबोधक ! । सांख्य
 योगश्च हेसश्च मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥ २२ ॥ रूपातीतः सुरू-
 पश्च पिएहश्च पदमेव च । चतुर्गुण कलाधार ! मृत्युञ्जय !
 नमोस्तुते ॥ २३ ॥ रचके बन्धिरूपोसि सोमरूपोसि पूरके ।
 कुम्भके शिवरूपोसि मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥ २४ ॥ घ्यं करोपि
 पापानां पुण्यानामपि वर्द्धनम् । हेतुस्त्वं श्रेयसान्नित्यं मृत्यु-
 जय ! नमोस्तुते ॥ २५ ॥ सर्वमाया कलातोत ! सर्वेन्द्रिय
 पंसावर ! सर्वेन्द्रिय कलाधीश ! मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥ २६ ॥
 रूपगन्धोरसः स्पर्शः शब्द संस्कार एवच ॥ त्वत्तःप्रकाश
 एतेषां मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥ २७ ॥ चतविंधानां सृष्टीनां
 हेतुस्त्वं कारणेश्वर ! । भावामाव परिच्छिन्न मृत्युञ्जय नमो-
 स्तुते ॥ २८ ॥ त्वमेकोनिष्कलो लोके सकलं भुवनत्रयम् ।
 अतिवृत्ताति रूपस्त्वं मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥ २९ ॥ त्वं प्रबोध
 स्वमाधारस्त्वद्बीज भुवनत्रयम् । सत्त्वरजस्तमस्त्वं हि मृत्यु-
 जय ! नमोस्तुते ॥ ३० ॥ त्वं सोमस्त्वं दिनेशश्च त्वमात्मा
 प्रकृतेः परः ॥ अष्टत्रिंशत्कलानाथ ! मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥ ३१ ॥

सर्वेन्द्रियाणामाधारः सर्वभूत गुणाशयः । सर्वज्ञानमयानन्त
 मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥३२॥ त्वमात्मासर्वभूतानां गुणानां
 त्वमधीश्वरः । सर्वानन्दमयाधार । मृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥३३॥
 त्वं यज्ञः सर्वयज्ञानां त्वं बुद्धिर्धोष लक्षणाः ॥ शब्दः ब्रह्म
 त्वमोकारोमृत्युञ्जय ! नमोस्तुते ॥३४॥ श्रीसदाशिव उवाच ॥
 एवं संकोर्तयेद्यस्तु शुचिस्तद्गत मानसः ॥ भक्त्या शृणोति
 यो ब्रह्मज्ञसमृत्युवशो भवेत् ॥ ३५ ॥ न तु मृत्युमयं तस्य
 प्राप्तकालं च लंघयेत् । अपमृत्युमयं तस्य प्रणश्यति न
 संशयः ॥ ३६ ॥ व्याधयो नोपद्यन्ते नोपसर्गमयं क्वचित् ।
 प्रत्यासन्नान्तरेकाले शतैकावर्तने कृते ॥ ३७ ॥ मत्पुनर्जायते
 तस्य रोगान्मुच्यते निश्चितम् । पञ्चम्यां वा दशम्यां वा
 पौर्णमास्यामथापिवा ॥ ३८ ॥ शतमावर्तयेद्यस्तु शतवर्षसजी-
 वति । तेजस्वी चलसम्पन्नो लभतेश्रियमुच्यते ॥३९॥ त्रिविधं
 नाशयेत्पार्यं मनोवाक्याय सम्भवम् । अभिचासणि सर्वाणि
 कर्माण्याधर्वणानि च ॥४०॥ क्षीयन्ते नात्रसंदेहो दुःस्वप्नं
 च विनश्यति । इदं रहस्यं परमं देवदेवस्य शूलिनः ॥४१॥
 दुःख प्रणाशनं पुण्यं सर्वविघ्न विनाशनम् ॥ ४२ ॥

इति श्री शिवब्रह्मा सम्वादे श्रीमृत्युञ्जय स्तोत्रं
 सम्पूर्णम् ॥

श्रीमहामृत्युञ्जय कवचम् ॥

श्रीभैरव उवाच ॥ शृणुष्वपरमेशानि कवचं मन्मुखो-
 दितम् । महामृत्युञ्जयस्यास्य न देयं परमाद्भुतम् ॥१॥ यं
 धृत्वा च पठित्वा च यं श्रुत्वा कवचोत्तमम् । त्रैलोक्याधि-
 पतिर्भूत्वा सुखितोऽस्मि महेश्वरि ॥ २ ॥ तदेववर्णयिष्यामि
 तवप्रोत्पावरानने । तथापि परमतत्त्वं न दातव्यं पुरा-
 त्मने ॥ ३ ॥ ॐ अस्य श्रीमहामृत्युञ्जय कवचस्य श्रीभैरव
 ऋषिर्गायत्रीछन्दः श्रीमृत्युञ्जय रुद्रोदेवता ॐ वीजं जूं शक्तिः
 सः कीलकं हौमितितत्त्वं शरीरारोग्यार्थं पाठे विनियोगः ॥
 अथ ऋष्यादि न्यासः ॥ ॐ भैरवऋषये नमः शिरसि ।
 ॐ गायत्रीछन्दसे नमो मुखे ॥ ॐ श्रीमृत्युञ्जय रुद्र देवतार्थं
 नमो हृदि । ॐ बीजाय नमो लिङ्गे ॥ ॐ जूं शक्तये नमः पादयोः ॥
 ॐ सः कीलकाय नमः सर्वाङ्गे । ॐ हौं तत्त्वाय नमो ह्र्वादि ॥
 ध्यानम् ॥ हस्ताभ्यां कलशद्वयामृतरसै राप्लावयन्तं शिरो । द्वाभ्यां
 तौ दधतं मृगाचक्षुष्ये द्वाभ्यां वहतं परम् ॥ अङ्गुल्यस्त करद्व-
 याश्चतुष्टयं कलासकान्तं शिवम् । स्वच्छाम्भोजगतं नयेन्दु
 मुकुटं देवं त्रिनेत्रं भजे ॥१॥ चन्द्रार्काग्नि विलोचनं स्मित-
 मुखं पद्मद्वयान्तः स्थितम् । मुद्रामाश मृगाचक्षुषं विलसत्-
 पाणिं हिमांशुप्रभम् ॥ कोटीरेन्दुगलत्सुधाप्लुत तनुं हारादिभूषो
 ज्वलम् । कान्त्या विरवविमोहनं पशुपतिं मृत्युञ्जयं भावये ॥२॥

चन्द्रमण्डल मध्यस्ते रुद्रमान्ये विचित्रिते । तत्रस्थं चिन्त-
 येत्साध्यं मृत्युं प्राप्नोपिजोवति ॥१॥ ॐ जूंसः हौं शिरः पातु
 देवो मृत्युञ्जयोमम । श्रीशिवो वै ललाटं च ॐ हौं भ्रुवौ
 सदाशिवः ॥ २ ॥ नीलकण्ठोऽवतान्नेत्रे कपर्दीमेऽवताच्छ्रुती ।
 त्रिलोचनोऽवतारण्डौ नसोर्मे त्रिपुरान्तकः ॥ ३ ॥ मुखेपीयूष
 पटभृदोष्ठी मे कृत्तिकाम्बरः । हनुं मे हाटकेशानो मुखंबटुक
 भैरवः ॥४॥ कंधरांकाल मथनो गलं गण प्रियोवतु ॥ स्कंधौ
 स्कन्द पितापातु हस्तौ मे गिरिशोवतु ॥ ५ ॥ नखान्मे
 गिरिजानाथः पायादंगुलि संयुतः । स्तनौ तारापतिपातु
 वचः पशुपतिर्मम ॥ ६ ॥ कुक्षिं कुबेर वरदः पार्श्वौ मे माह
 शासनः । शर्वःपातु तथानामि शूलीपृष्ठं ममावतु ॥७॥ शिरनं
 मे शंकर पातु गुह्यं गुह्यकवल्गमः । कटिं कालान्तकः पायादूरु
 भेधकघातकः ॥ ८ ॥ जागरूको वताञ्जानू जंघे मे काल
 भैरवः । गुण्फौ पायाञ्जटाधारी पादौ मृत्युञ्जयोवतु ॥ ९ ॥
 पादादि मूर्द्ध पर्यन्तं सद्योजातो ममावतु । रक्षाहीनं नामहीनं
 वपुः पात्वधेश्वरः ॥ १० ॥ पूर्वं बलविकरणो दक्षिणेकाल
 शासनः । पश्चिमे पार्वतीनाथ उत्तरे मां मनोन्मनः ॥ ११ ॥
 ऐशान्यामोश्वरः पायादाग्नेयामग्निलोचनः । नैऋत्यं शम्भु-
 रन्यान्मां वायव्यां वायुवाहनः ॥ १२ ॥ ऊर्ध्वं बलप्रमथनः
 पाताले परमेश्वरः । दशदिक्षु सदापातु महामृत्युञ्जयश्च

माम् ॥१३॥ रणे राजकुलेषूते विपमे प्राणसंशये । पापादौ
 जूं महारुद्रो देवदेवो दशाक्षरः ॥१४॥ प्रभाते पातुमां ब्रह्मा
 मध्यान्हे भैरवोवतु । सायं सर्वेश्वरः पातु निशार्था नित्य
 चेतनः ॥ १५ ॥ अर्द्धरात्रे महादेवो निशान्ते मां महोदयः ।
 सर्वदासर्वतः पातु ॐ जूं सः हौं मृत्युञ्जयः ॥ १६ ॥ इतीदं
 कवचं पुण्यं त्रिपुलोकेषु दुर्लभं । सर्वमंत्र मयंगुह्यं सर्व
 तन्त्रेषु गोपितम् ॥ १७ ॥ पुण्यं पुण्यप्रदं दिव्यं देवदेवाधि
 दैवतम् । य इदं च पठेन्मंत्रकवचं वाचयेत्ततः ॥१८॥ तस्य
 हस्ते महादेवित्र्यम्बकस्याष्टसिद्धयः । रणेघृत्वा चरेद्युद्धं हत्वा
 शत्रूञ्जयं लभेत् ॥ १९ ॥ जपंकृत्वा गृहेदेवि स प्राप्स्यति
 सुखं पुनः । महाभये महारोगे महामारीभये तथा ॥ २० ॥
 दुर्मित्रे शत्रुसंहारे पठेत् कवचमादरात् । सर्वं तत्प्रशमं याति
 मृत्युञ्जय-प्रसादतः ॥ २१ ॥ धनंपुत्रान्सुखं लक्ष्मीमारोग्यं सर्व
 सम्पदः । प्राप्नोति साधकः सद्यो देवितत्यं न संशयः ॥२२॥
 इतीदं कवचं पुण्यं महामृत्युञ्जयस्य तु । गोप्यं सिद्धिप्रदं गुह्यं
 शोपनीयं स्वयोनिवत् ॥ २३ ॥

इतिथी महामृत्युञ्जय कवचम् ॥

॥ प्रार्थना ॥

ॐ नमोऽकार स्वरूपाय वेदरूपाय ते नमः ।

अलिङ्ग लिङ्गरूपाय विश्वरूपाय ते नमः ॥१॥

नमो मोक्ष प्रदेतुभ्यं नमो नादात्मने तथा ।

नमः शब्दस्वरूपाय रूपातीताय ते नमः ॥२॥
त्वं माता सर्वलोकानां त्वमेव जगतः पिता ।

त्वं आता त्वं सुहृन्मित्र त्वं प्रियः प्रियरूपधृक् ॥३॥

त्वं गुरुस्त्वं गतिः साक्षात्त्वं पिता त्वं पितामहः ।

नमस्ते भगवन्नरुद्रभास्करामित तेजसे ॥ ४ ॥
संसार सागरे मग्न मामुद्धर शिवाव्यय ।

अनेन पूजनेन त्वं वांछितार्थं प्रदोभव ॥ ५ ॥
अंगहीनं क्रियाहीनं विधिहीनं महेश्वर ! ।

पूजितं यन्मया देव ! तत्त्वमस्वाम्बिकापते ॥६॥
अन्यथा सक्र चित्तेनक्रियाहीनेन वा विभो ।

भक्ति श्रद्धाविहीनेन मंत्रतंत्र चिना प्रभो ॥ ७ ॥
मनोवाक्काय दुष्टेन पूजितं परमेश्वर ! ।

तत्सर्वेष्वम्यतां देव ! दासे कृत्वा दर्यामयि ॥८॥
ज्ञानप्रदाय किलऋत्मय नाशनाय ।

भक्त प्रियाय शशि शोमित शेखराय ॥९॥
गंगाघगय गिरिजापतये नमोद्य ।

भक्तिर्ददा भवतु मे त्वयि भो महेश ॥ १० ॥
हे चन्द्रचूड ! जगदीश्वर ! मन्मथारे !

गौरीपते ! शिव ! शरण्य ! पिनाकपाये ॥

ज्योतिःस्वरूप ! घृपभध्वज ! पञ्चवक्त्र !

न स्वामृते जगति कः सुखदोस्ति स्वामिन् ॥११॥

प्रणतमनुज कष्टघ्नाय गंगाधराय ।

त्रिभुवन जनकाय उपम्बकापात्रराय ॥

मनसिज दहनायामीष्टदात्रे शिवाय ।

त्वयि भवतु दृढा मे ते नमोस्त्वीश ! भक्तिः ॥१२॥

त्वमेव माता च पिता त्वमेव त्वमेव बन्धुश्च सखा त्वमेव ।

त्वमेव विद्या द्रविणं त्वमेव त्वमेव सर्वं मम देवदेव ॥१३॥

शिखे भक्तिः शिखे भक्तिः शिखे भक्तिर्भवेभवे ।

अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम ॥१४॥

मन्त्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं महेश्वर ! !

यत्पूजितं मया ! देव परिपूर्णं तदस्तु मे ॥१५॥

रूपं देहि जय देहि भगं भगवन्देहि मे ।

भुक्तिं मुक्तिं फलं देहि गृहाणार्चा त्वपाधुना ॥१६॥

अज्ञानाद्यदि वा ज्ञानाज्जप पूजादिकर्मया ।

कृतं तदस्तु सफलं कृपया तवशंकर ॥ १७ ॥

तावकस्त्वद्गतप्राणस्त्वचित्तो हं सदा मृड ! !

पुष्पाञ्जलिं समर्प्यै व क्षमाप्य विधिपूर्वकम् ॥

पूजा काले पुनर्देव ! त्वयागन्तव्यमेव हि ।

मृत्युञ्जयस्य (-पार्थिवस्य च-) लिंगस्य

पुनःपुनः पूजनं कृतम् ।

तेनमे भगवान्कृतो वाञ्छितार्थं प्रपच्छतु ॥१८॥

इति पुनः पुनः प्रणम्य ॐ श्रीसांव सदाशिवार्पणमस्तु ॥

भूमौ स्वलितपादानां भूमिरेवावलम्बनं ।

स्वयिजातापराधानां त्वमेवशरणं शिव ! ॥

अपराधी भवत्येव सेवकस्य पदेपदे ।

कोररः सहतां लोके केवलं स्वामिनं चिना ॥

क्षमस्व देव ! देवेश ! क्षमस्व जगदीश्वर ! ।

तवचरणाम्बुजे नित्यं निश्चला भक्तिरस्तु मे ॥

इति क्षमाप्यं श्लिगमुद्रया प्रणमेत् ॥

ॐ इतः पूर्वं बुद्धिदेह घर्माधिकारतो जाग्रत्स्वप्न सुशु-

प्त्यवस्थासु मनसा वाचा हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिरसा

यत्स्मृतं यदुक्तं यत्कृतं तत्सर्वं श्रीगुरुदेव समतिमस्तु स्वाहा ॥

अर्घ्योदिकेन इत्यात्मार्पणं कृत्वा मां मदीयञ्च सकलं श्रीसांव

सदाशिवचरणयोः समपितमस्तु ॥ तत अर्घ्यपात्रे १ मुत्थाप्य

देवोपरि त्रिभ्रामय । ॐ साधु वा साधु वा कर्म यद्यदा चरितं

१-मंत्र तंत्र प्रकारे । पूजयेद्वन्ध पुष्पाद्यैः शर्यं च देववद्भुषः ॥

अन्यत्रापि ॥ त्रैलोक्ये यानि तीर्थानि वासुदेवस्य चाज्ञया । शंखे-

तिष्ठन्ति विप्रेन्द्र तस्माच्छरणं सदा र्चयेत् ॥

मया ॥ तत्सर्वं कृपया देव ! गृहाणाराधनंमम । इति तृतीय
 भागं दक्षहस्ते समर्प्यपात्रं स्थाप्य गुर्वात्मने पराङ्मुखं
 शेषं विभजेत् ॥ वृतोपुष्पाञ्जलिमादाप्य ॥ ॐ रश्मिरूप महेश-
 शान ! अत्रपूजित देवता । श्रीशिवाङ्गेलोनास्तु सन्तु सर्व
 शुभावह ॥ इति पुष्पाञ्जलिं दत्वा आवरणं देवता शिवाङ्गे
 लीनं विभाव्य तालत्रयेण प्रबोध्य । ॐ नमो महादेवाय ॥
 इति मूलेनसंहार मुद्रया विसृज्य गणेश कुमारौ तत्तन्मन्त्रेण
 विसृज्य ॥ ॐ गच्छ गच्छ परं स्थानं स्वस्थानं परमेश्वर ! ।
 देहि मे वाञ्छितार्थञ्च पुनरागमनाय च ॥ गच्छ त्वं परमं
 स्थानं स्वस्थानं परमेश्वर । यत्र ब्रह्मदयो देवा नविदुः परमं
 पदम् । इति निर्माल्यपुष्पद्वारा हृदि मन्त्रेण श्रीसांघशिर्व
 हृदानीय मनसा सम्पूज्य पङ्कगं विधाय ॥

आत्मानं शिवरूपं ध्यात्वा ईशाने त्रिकोणवृत्त चतुरस्रं
 विधाय । ॐ चण्डोश्वराय नमः ॥ इति सम्पूज्य । ॐ लेख
 चोष्पपानानि ताम्बूलं सृग्विलेपनं । निर्माल्य भोजने तुभ्यं
 ददामि श्री शिवाङ्गया ॥ इति नैवेद्यांश्च किञ्चिन्निक्षिप्य
 ऊर्ध्वं पट्टं तन्मंत्रं किञ्चित् जप्त्वा स्वयं निर्माल्य शिवो-
 परतः विपुलं उद्धृत्य स्वशिखायां धारयेत् । ततः ॥ ईं
 हंसः श्रीगुरुं इदमर्घ्यं स्वाहा ॥ इत्यर्घ्यं दत्वा ॥ यञ्छिद्रं
 तपःशिद्रं यञ्छिद्रं पूजने मम । तत्सर्वमशिद्रमस्तु भास्करस्य

प्रसादतः ॥ इति छिद्रमन्वधार्य ॥ गुरुं च त्रिधा प्रशम्य ॥

अकाल मृत्यु हरणं ब्रह्महत्या विनाशनम् ।

व्याधिघ्नं पुण्यमारयेऽहं शिव निर्णोजनोदकम् ॥

इति मंत्रेण शिवचरणामृतं पिबेत् ॥

बाण रावण चंडीश नन्दी भृंगीरिटादयः । सदाशिवप्रसादते
सर्वगृहन्तुशात्मवाः ॥ प्रसादं स्वीकृत्य यथासुखं विहरेत् ।

शिव पूजनकाले नारदोक्तम् ॥

असारे खलु संसारे सारमेतच्चतुष्टयम् ।

कार्या वासः सर्तासंगो गंगाम्भः शम्भु सेवनम् ॥

अग्नि पुराणे ॥

विना अस्म त्रिपुण्ड्रेण विना रुद्राक्षमालया ।

विना मालूरपत्रेण शिवपूजा वृथा भवेत् ॥

पूजितोपि महारुद्रो नस्यात्तस्य फलप्रदः ।

लिंग पुराणे ॥

एकंपाशुपतं लिंगमृच्छिलादि विनिर्मितम् ॥

शालग्राम शिलामेकां गृहस्थथैव पूजयेत् ॥

स्कान्दे-अग्निहोत्रं त्रिवेदाश्च प्रज्ञाश्च बहुदक्षिणाः ।

शिवलिंगार्चनस्यैते कोट्यशेनापि नो समाः ।

छित्त्वामित्वा च भूतानि हत्वा सर्वमिदं जगत् ॥

यजेद्देवं विरूपाक्षं न स पापेन लिप्यते ।
 अनेक जन्म साहस्रं भ्राम्यमाणस्तु योनिषु ॥
 कः समाप्नोति वै मुक्तं लिंगार्चनमृते नरः ।
 प्रातरुत्थाय योर्लिंगं मक्त्या संपूजयेत्सकृत् ॥
 कपिलाञ्जसंख्यदानस्य यत्फलं तदवाप्नुयात् ।
 मध्यं दिनकरेप्राप्ते यो लिंगं परिपूजयेत् ॥
 सम्पूर्णां पृथ्वीं दत्त्वा यत्फलं तदवाप्नुयात् ।
 वारुणीमाश्रिते सूर्ये शिवं सन्यक् समर्चयेत् ॥
 गवां शत सहस्रस्य दत्तस्य फलमाप्नुयात् ।
 आकाशं लिंगमित्याहुः पृथिवी तस्य च पीठिका ॥
 प्रलये सर्वदेवानां लयनान्लिंगमुच्यते ॥

शिव पूजा फलम् रहस्ये ॥

फलौ कलि मल ध्वंसं सर्वं पापहरं शिवम् ।
 येर्चयन्ति नरानित्यं तेपिवन्द्या यथा शिवः ॥१॥
 स्वयं यजति चेद्देवमुत्तमासोदरात्मजः ।
 मध्यमा या भवेद्भृत्यैरथमा साघन क्रिया ॥२॥
 देव पूजाविहीनो यः स नरो नरकेपचेत् ॥
 यथा कथञ्चिद्देवाचां विधेया श्रद्धयान्विताः ॥३॥
 ॐ जन्मतारा श्रये रोगान्मृत्युञ्चापि विनाशयेत् ।

विश्वेपादथवालिरयाञ्जप होमार्चनांतरा ।

उत्तिष्ठति तदान्यासं पङ्गंविन्यसेत्पुनः ॥

शिवपूजने त्रिराचमनम् ॥

ॐ हां आत्मतत्वाय स्वाहा । ॐ हीं विद्यातत्वाय
स्वाहा । ॐ हूं शिव तत्वाय स्वाहा ॥

शैवे द्वारदेवता पूजनम् ॥

ॐ नंदिने नमः । ॐ महाकालाय नमः । ॐ धृषभाय
नमः । ॐ भृगिरीटिने नमः । ॐ स्कन्दाय नमः । ॐ पार्वती-
शाय नमः । ॐ चण्डेश्वराय नमः ॥

शिवपूजनं कृत्वास्य मंत्रस्य जपेन तीव्रोदरशूलो
नश्यति । ॐ मीढुष्टम शिवातन शिषोनः सुमनाभवा ॥ परमे
ष्ठ्यश्चासुषन्निषाय कृत्विवासान आचर पिनाकं विभ्रदागहि ॥

अथ पार्थिव पूजन विधिः ॥

मृदाहरण संघटनं प्रतिष्ठाह्वानमेव च । स्नपनं पूजनं
चैव विसर्जनमतः परम् ॥ ॐ हरो महेश्वरश्चैव शूल पाणिः
पिनाक धृक् । शिवाः पशुपतिश्चैव महादेव इति क्रमात् ॥
इति क्रमः ॥ ॐ हराय नमः । इति मृदाहरणम् ॥ ॐ महे-
श्वराय नमः । इति संघटनम् ॥ ॐ शूलपाणये नमः । इति
प्रतिष्ठा ॥ अथ स्नानम् ॥ ॐ ध्यायेन्नित्यं महेशं रजतगिरि

निमं चारु चन्द्रांगतंसं रत्ना कन्पोज्ज्वलांगं परशुमृगवराऽमीति
 हस्तं प्रयत्नम् । पद्मासीनं समन्तात्स्तुतिममरणव्याघ्रकृति
 वासानम् । विश्वाद्यं विश्वान्यं निखिलमयहरंपंचकूर्त्रं त्रिने-
 त्रम् । इति स्वाहा ॥ स्वाशिरसिपुष्पधृत्वामानसपूजांकृत्वादेवो-
 परिपुष्पं दत्त्वा स्वाहस्तेनाञ्जलिं कृत्वा प्राणप्र तथां कारयेत् ।
 ॐ आं ह्रीं क्रौं यं रं नं वं शं षं स्रं ह्रीं हंसः शूलपाण्ये इह
 सर्वेन्द्रियाणि वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रं घ्राणप्राणा इहागत्य
 सुखंचिरं तिष्ठन्तु स्वाहा । ॐ नौं स्रं हंसः ह्रीं ॐ । स्वामिन्सर्व
 जगन्नाथ ! यावत्पूजावसानकम् । तावत्वांप्रीति भावेन लिंगे
 स्मिन्सन्निधौ भव ॥ इति पुष्पाञ्जलिं दद्यात् । ॐ शूलपाण्ये
 नमः सहप्रतिष्ठोभव भो पिनाकधृक् ! तिष्ठसन्निहितो वरदोभव
 अत्राघिष्ठानं कुरु २ ममपूजा गृहाण यावत्पूजां करोम्यहम्
 तावदिहा घष्ठानं कुरु स्वाहा । ॐ अद्येहेत्वादि० सकल
 पापक्षय पूर्वकं श्री उमापद्मेश्वर चाणारविन्दयोः परमादृढा
 मक्तिः कामपूज्य लिंगपूजनमह करिष्ये ॥

ॐ पशुपतये नमः आसनार्थं पुष्पं समर्पयामि नमः ॥
 ॐ पशुपतये नमः पादयोः पाद्यं समर्पयामि नमः । ॐ पशु
 पतये नमः हस्तपोख्यं समर्पयामि नमः ॐ पशुपतये नमः
 मुखे आचमनार्थं समर्पयामि नमः ॥ ॐ पशुपतये नमः
 मूर्धांगं स्नानार्थं समर्पयामि नमः । ॐ नमः शिवाय

बद्धशैवीनोपरीतार्थं गंधाक्षत पुष्पाणि समर्पयामि नमः ॥
 ॐ नमः शिवाय गन्धं विलेपयामि नमः । ॐ नमः शिवाय
 अक्षतान्समर्पयामि नमः ॥ ॐ नमः शिवाय पुष्पाणि
 समर्पयामि नमः । ॐ नमः शिवाय विल्वदलानि समर्पयामि
 नमः ॥ ॐ नमः शिवाय धूपं आघ्रापयामि नमः ॐ नमः
 शिवाय एषदोषः ॥ ॐ नमः शिवाय इदं तर्पणं । आचमन
 तांबूल पु गीकलादीनि समर्पयामि नमः ॥

अथाष्टमूर्ति पूजा वामावर्तेन ॥

ॐ सर्वाय चित्तिमूर्तये नमः । ॐ रुद्रायाग्निमूर्तये नमः ।
 ॐ भवाय जलमूर्तये नमः । ॐ उग्राय वायुमूर्तये नमः ॥
 ॐ भीमाय आकाशमूर्तये नमः ॥ ॐ पशुपतये यजमान
 मूर्तये नमः । ॐ ईशानाय सूर्यमूर्तये नमः ॥ ॐ महादेवाय
 सोममूर्तये नमः ॥ अथ मूलमंत्र १०८ जपं कुर्यात् । ॐ नमः
 शिवाय इति मूलम् ॥ अथ स्तुति ॥

सर्वज्ञान प्रविज्ञान प्रदायक महात्मने ! ॥ नमस्ते देव !
 देवेश ! सर्वभूत हितेशः ॥ १ ॥ अनन्त कान्ति सम्भोग !
 परमेश ! नमोस्तुते । अनन्तशान्ति सम्पन्न अनन्तासन
 सस्थित ! ॥ परापर परतीत ! उत्पत्तित्यति कारक ! ।
 सर्वार्थ साधनोपाय ! विश्वेश्वर ! नमोस्तुते ॥ सर्वार्थ
 निर्मला भोग ! सर्वव्याधि विनाशन ! ॥ योगयोगि

महायोगी योगीश्वर ! नमोस्तुते ॥ कृत्वा लिंगप्रतिष्ठां च
ध्यात्वादेवं सदा शिवम् ॥ पूजयित्वा विधानेन स्तवमेतदु-
दीरयेत् । लिंगस्तवं महापुण्यं यः शृणोति सदानरः ॥ नोत्प-
द्यते च संसारे स्थानं प्राप्नोति शाश्वतम् । पापकंचुक निर्मुक्तः
प्राप्नोति परमं पदम् ॥ भविष्यपुराणे लिंगस्तवः समाप्तः ॥

ॐ गुह्यातिगुह्य गोप्तात्वं गृहाणास्मत्कृतं वर्षं ॥
सिद्धिर्मवतु मे देव त्वत्प्रसादान्महेश्वर ॥ इति पठित्वा जलं
सदाशिव दक्ष करे दत्त्वा गंडूपवाद्यं 'संहारमुद्रया विसर्ज-
येत् । ॐ गच्छ २ महादेव गच्छ २ पिनाकधृक् ॥ कैला-
सादि पीठे गच्छन्तु यत्र तिष्ठति पार्वति ॥

महारुद्रादौ शिववास फलम् ।

तिथिं च द्विगुणी कृत्य धारणैः संयोजयेत्ततः । सप्त-
मिथ्यहरेद्रामं शिववासं समुदिशेत् ॥ १ ॥ एकेनवासः कैलासे
द्वितीये गौरि सन्निधौ । तृतीये वृषभारूढ समायां च
चतुष्टये ॥२॥ पंचके भोजने चैव क्रीडायां परिमते तथा ।
श्मशाने सप्तशोपे च शिववास इतीरितः ॥ कैलासे लभते
सौख्यं गौर्यां च सुख सम्पदः । वृषभे ऽभीष्ट सिद्धिः
स्यात्सभा संताप कारिणी ॥ भोजने च भग्नेस्पीडा क्रीडायां

टिप्पणी—१ दक्षिण हस्त अगुष्ट तर्जनीभ्यां दक्षिण गंडेपातं
कुर्यात् ॥

(१२३) ,

इष्टमेव च । श्मशाने मरणं ज्ञेयं फलमेवं विचारयेत् ॥

शिव वासे शुभ तिथयः ।

शुक्ल पक्षे शुभ तिथयः २-५-६-६-१२-१३

कृष्ण पक्षे शुभ तिथयः १-४-५-८-११-१२-३०

प्रयोगारम्भे सूर्यमात शुभाशुभ फलम् ॥

स्थान	भानि	फलानि
शीर्षे	३	हानिः
मुखे	३	सिद्धिः
कंठे	३	मृत्युः
हस्ते	४	शत्रु भयन
हृदये	४	इष्टाप्तिः
उदरे	३	हानि
फट्यां	३	इष्टाप्ति
परग्रे	४	घनदः

यामलोक लक्ष्मीप्राप्तिप्रकारः १२ सहस्रं १२ शतं वा पठेत् ।
ॐ श्रीं ह्रीं श्रीं कमले कमलालये प्रसीद प्रमीद श्रीं ह्रीं

श्रीं महालक्ष्मि नमः दुर्गेष्मृता हरसिभीतमशेषजन्तोः स्वस्थं
 स्मृतामतमतीव शुमान्दःसि हिरण्यवर्णाहिरिणीं सुवर्ण
 रजतस्रजाम् ॥ चन्द्रां हिरण्यमर्थांलक्ष्मीं जातवेदो म आबह
 दारिद्र्य दुःख भयहारिणि कात्वदन्या सर्वोपकार करणाय
 सदाद्रिचिता ॐ श्रीं ह्रीं श्रीं कमलेकमलालये प्रसीद प्रसीद
 श्रीं ह्रीं श्रीं महालक्ष्मि नमः ॥ १ ॥ एवं क्रमेण ॥

ॐ श्रीं ह्रीं श्रीं दुर्गेष्मृता० ताम्म आबह० दारिद्र्य०
 ॐ श्रीं ह्रीं श्रीं ० २, अश्वपूर्वा० ३, कासोस्मितां ४ चंद्रप्रमा
 सां० ५, आदित्य वर्णे० ६, उर्पतुमां० ७, चुत्पिपासा०
 ८ गन्धद्वारां० ९, मनसः० १०, कर्दमेनप्रजा० ११, आपः
 सृजन्तु० १२, आर्द्रांयःकरणां १३, आर्द्रांपुष्करिणीं० १४,
 तांम आबह० १५, यः शुचिः प्र० १६ ।

ऋण अपाकरण भौमप्रयोगः ॥

खदिराङ्गारकेनाथ ! कुर्याद्रेखा समत्रयम् ।

वामपादेन मंत्राम्यामेताभ्यांतत्प्रमाजंयेत् ॥ १ ॥

दुःखदौर्भाग्य नाशाय पुत्र (पौत्र) संतान हेतवे ।

कृत्रेखात्रयं वामपादेनतत्प्रमाज्म्यहम् ॥ २ ॥

ऋणदुःख विनाशाय मनोभीष्टार्थ सिद्धये ।

माज्जेषाम्यसितारेखास्तिस्त्रोजन्म त्रयोद्भवाः ॥ ३ ॥

ततः पुष्पाञ्जलि करा स्तुवीत धरणी सुतम् ।

ध्यायती चरणाम्भोजं पूजामागन्व सिद्धये ॥ ४ ॥

घरणं गर्भमम्भूतं विद्युत्तेजः समप्रभम् ।

कुमारं शक्तिं हस्तं च मंगलं प्रणमाम्यहम् ॥ ५ ॥

ऋणहर्त्रे नमस्तुभ्यं दुःख दासिद्रव्य नाशिने ।

नमामि द्योतमानाय सर्वकल्याण कारिणे ॥ ६ ॥

देव दानव गन्धर्व यक्ष राक्षस पन्नगाः ।

सुखं पान्ति यतस्तस्मै नमो घरणि सूनवे ॥ ७ ॥

यो वरु गतिमापन्नो नृणां विघ्नं प्रयच्छति ।

पूजित सुख सौभाग्यं तस्मै च्छमा सूनवे नमः ॥

प्रसादं कुरु मे नाथ ! मंगल प्रद ! मंगल ! ।

मेववाहन ! रुद्रात्मन् ! पुत्रान् (पौत्रान्) देहि धनं यशः ॥

मौम गायत्री तथा वैदिक मन्त्रः ॥

ॐ अंगारकाय विग्रहे शक्तिहस्ताय धीमहि तन्नोमौमः
प्रचोदयात् । ॐ अग्निर्मूर्धादिवः ककुत्पतिः पृथिव्याऽ
भयम् ॥ अशाश्रेताश्रमि जिन्वति ॥ यथाशक्ति जपेत् ॥

अथ शनेश्चर जाप प्रारम्भः ॥

शनौ प्रातःकाले ७ वार पठनीयम् ।

यः पुरा राज्य भ्रष्टाय नलाय प्रददौ किल ।

स्वप्नेशौरि स्वयंमन्त्रं सर्वकाम फलप्रदम् ॥ १ ॥

मोटं नोलांजनं प्रख्यं नीलजीमूत सन्निभं ।

छाया मार्तण्ड सम्भृतं नमस्यामि शनैश्वरं ॥ २ ॥
 ॐ नमोर्कपुत्राय शनैश्वराय नोहारवर्णाजिन नीलकाय ।
 स्मृत्वारहस्यं भुविमानुपत्वे फलप्रदो मे भव सूर्यपुत्र ॥३॥
 नमोस्तु प्रेतराजाय कृष्णवर्णाय ते नमः ।
 शनैश्वराय क्रूराय सिद्धियुद्धि प्रदायिने ॥ ४ ॥
 य एभिर्नामभिस्तौति तस्य तुष्टोभवाम्यहम् ।
 मामकानांभयं तस्य स्वप्नेष्वपि न जायते ॥ ५ ॥
 गार्गेय कौशिकस्यापि पिप्पलादो महामुनिः ।
 शनैश्वर कृतापीडा न भवन्ति कदाचन ॥ ६ ॥
 क्रोडस्तु विंगलो वभ्रुः कृष्णो रौद्रान्तको यमः ।
 शौरिः शनैश्वरो भृन्द पिप्पलादेन संयुतः ॥ ७ ॥
 एतानि शनिनामानि प्रातरुत्थाय यः पठेत् ।
 तस्य शौरेः कृतापीडा न भवन्ति कदाचन ॥ ८ ॥

इति शनि स्तुतिः ॥

अथ शनिभार्या नाम ॥ १ ध्वजनी, २ घामनी, ३
 चैव कंकाली, ४ कलहप्रिया ॥ ५ कलही, ६ कंटकी, ७
 चापिथजा, ८ महिषी, ९ तुरंगमा ॥ नामानि शनिभार्यायाः
 निर्यं जपतियःपुमान् । तस्य दुःखाविनश्यन्ति सुख सौभाग्य
 श्ववर्द्धते ॥ इति शनिभार्यानाम ॥

तत्रादौ कुण्डस्थंडिलादि विधिः ॥ वसिष्ठ पञ्चरात्रे
विद्वानललितायां च । सर्वाधिकारिकं कुण्डं चतुरस्रन्तु सर्व-
दम् चतुरस्रं चतुष्कोणम् । भविष्योत्तरे । सहस्रत्वथ
द्वौतये कुर्यात्कुण्डङ्करात्मकं । द्विहस्तमयुतेतच लक्षद्वौमे
चतुष्करम् । द्विहस्तादिकेयामलः । पूर्वं पूर्वस्य कुण्डस्य कोण
सूत्रेण निर्मितम् । उत्तरोत्तरं कुण्डानां मानन्तत्परिकीर्तितम् ।
पूर्वं पूर्वस्य कुण्डस्य हतद्विहस्तादि मितस्य कोण सूत्रेण
ईशानान्निर्धृतिकोण दत्त सूत्रेण परिमितं यन्मानमुत्तरोत्तर
कुण्डानान्तदेव पारिभाषिक द्विहस्तादिमानन्तु प्रकृतहस्त
ईशुण्णादिमितम् । तथात्वेद्विहस्तादि मितस्य चतुर्हस्तपरि-
माणापत्तेः । कृषिकस्य भूमेः परिमाणवन् वसिष्ठ पञ्चरात्रे ।
यारान्तु कुण्डस्य विस्तारः । खननन्तावदिष्यते हस्तेकेमेखला-
स्त्रिंशो वेदाग्निनयनाङ्गुलाः । कुण्डेद्विहस्तेताद्वेषा रसपेद-
गुणाङ्गुलाः । चतुर्हस्ते तु कुण्डेता वगुतर्कगुणाङ्गुलाः ॥
मन्त्रचारि मंगलारम् । कुण्डवेष्टिनामृद्वपटिताः ताथ स्यात्
देवादाशेषकाङ्गुलरूपं कण्ठं पारशर्यज्य उच्छ्रयेणविम्बारेण
शेन्वादि क्रमेण वेदापटगुणाः । एतद्विपरीतास्तन्यान्तरोक्ताः
प्यवहार विरुद्धाः । वेदाधत्वागः अग्नयस्यः नयने द्वे रसाः
पट् गुणाश्चयः यगु तर्क गुणानि अष्ट पट् चत्वारि । विग
सामने । स्यादादेकाङ्गुलं त्यक्तगामेयज्ञानां विधिर्भवेत् ।

एक कुण्डस्य पश्चिम दिक् कर्तव्यतामाह । महादान-निर्णये
 वसिष्ठ पञ्चरात्रे । भुक्तौ मुक्तौ तथा पुष्टौ जीर्णोद्वारे तथैव च ।
 सदा होमे सदा शान्तावेक वारुण दिग्गतम् । शारदा तिलके ।
 होतुगाग्नेयोनिरासामुपर्यश्वत्थ पत्रवत् । सुष्टयस्त्न्येक हस्तानां
 कुण्डानां योनिरीरिता । षट् चतुर्द्वयङ्गुलायामविस्तारोन्नति-
 शालिनो । एकाङ्गुलंतुयोन्यग्रं कुर्वादीपदधोमुखम् एकै-
 काङ्गुलतो योनिंकुण्डेष्वन्येषु वर्द्धयेत् । यावद्द्वयक्रमेणैव
 योन्यग्रमपि वर्द्धयेत् । स्थलोदारभ्यनालंस्याद्यान्या मध्ये
 सरन्त्रकम् । आसांमेखलानां अश्वत्थपत्र वदित्यनेनचतुरं-
 गुल विस्तृतमूलाद्यथोक्त क्रमेण एकाङ्गुलां तत्संकुचित
 विस्तारः होम ईनमिच्छाग्निस्थापनार्थंस्थण्डिलविधिः । वसिष्ठ
 संहतार्या । तस्मात्सम्यक्परीक्ष्यैवंकर्तव्याशुभवेदिका । हस्त-
 मात्रंस्थण्डिलम्वा संचिप्ते होम कर्मणि । क्रियासारेपि ।
 कुण्डमेवं विधन्यस्यात् स्थण्डिलं वासमाश्रयेत् शारदा तिल-
 केपि । नित्यंनैमित्तिकं काम्यं स्थण्डिलं वा समाचरेत् । हस्त-
 मात्रंतु तत्कुर्वाचतुरस्रं समन्ततः इति तिथ्यादि तत्त्रेऽपि च
 गोभलः ॥ अनुगुप्ता अपत्राहृत्य प्रागुदक्प्रवणं देशं समं
 वा परिसमुद्र उपालप्य मध्यतः प्राचीरेखांमुल्लिख्य उदीचीं
 च संहतां पश्चान्मध्यप्राचोःस्तिस्त्र उल्लिख्याभ्युक्षयेल्लक्षणा
 वदेषो सवेत्रेति । अनुगुप्ता आच्छादितः । पतितादिभिस्सदृष्टा

इति यावत् । प्राङ्नीचादि फल माह गृहसंग्रहे गोमिल पुत्रः ।
 प्राङ्नीचत्रय वचस्यमुदङ्नीचं यशोत्तमम् । पिण्डदक्षिण-
 तोनीचम् प्रतिष्ठात्मकं समम् । यशोत्तममित्यत्र सान्ता
 अप्यदन्ता इत्युक्तेरदन्तोपि यश शब्दः गयाशिरे इति वत् ।
 पारसमुह्य सर्वतः कुशः पार्थादिकमपसार्य उत्तरस्यान्दिशि-
 सार्द्धं हस्तोपरिचिपेत् । परि समुह्य वितस्त्रये उत्तरतउत्कर
 करोतीति हरिशर्मधृतवचनात् । तच्चदुपलेपनम् । तत्र कार-
 णमाह गृहसंग्रह ॥ इंद्रेणवन्नाभिहतः पुरावृत्रो महामुरः ।
 भेदसांतस्य संक्लिन्नातदर्थमुपलेपयेत् । इति मध्यतःस्थं-
 डिला भ्यन्तरे दक्षिणांशे नतु मध्यांशे उदङ्गर्तकविंशत्यङ्गु-
 लोत्तानुरोधान् अन्यथाकुरीः संमाजयेद्भूमिशुद्धामादौ-
 शुचिस्ततः हस्तमात्रांचतुरस्रांगोमयेनोपलेपयेत् इतिभारद्वा-
 जीय हस्तप्रमाणस्थाण्डलेतदनुपपत्तेः । प्राचोमप्राग्गताम् ।
 उदोचीञ्च संहताम् पश्चादिति । प्राग्गताया पश्चिमं भागे
 संलग्नामुदगग्रां मध्येउदग्गताया प्राची प्राग्ग्रास्तिस्त्रोरेखा
 उल्लिख्याभ्युक्षयेदिति रेखाभ्य उद्धृत मृत्तकोद्धारण पूर्वक-
 मभ्युक्षयेत् । उल्लिख्य उद्धृतपाभ्युक्षयेदिति कार्यापन
 मन्नात् ॥ उत्कर प्रक्षेपदेशमाह गृह संग्रहः । उत्कर गृह
 रेखाभ्योर्जतिमात्रे निधापयेत् । द्वारगेतत्पदार्थानाम् प्राग्गु-
 दोच्यान्दिशि स्मृतम् ॥ इति ॥ परिसमूनादि पण्डितान्तं कर्म

लक्षणं संज्ञकं तस्य लक्षणस्यावृत्प्रक्रिया सर्वत्र यत्र यत्राग्नि
प्रखयनं तत्र तत्र बोध्या रेखा प्रमाणमाह । छन्दोग परि-
शिष्टे कात्यायन । दक्षिणे प्रसगतापास्तु प्रमाणं द्वादश-
ङ्गुलम् ॥ तन्मूल लग्ना बोदीची तस्याएवबबोत्तरम् ।
उदग्गताया संलग्नाशेषाः प्रादेशमात्रकाः सप्तसप्ताङ्गुली
स्त्यक्त्वाकुरोनेव* समुल्लिखेत् ॥

नबोत्तर नवाधिक द्वादशाङ्गुलमेकविंशत्यङ्गुलमित्यर्थ ॥
शेषा उक्तरेखयोरशिष्टास्तिस्र कुरोने इति सर्वत्राग्निसम्ब-
ध्यते । एवं कारेण शाखान्तरोक्तस्य व्यावृत्तिः ॥ रेखाणां
देवतावर्णाश्चाह स्मृतिः । प्रामता पाथिबीज्ञेया चाग्नेयी
चाप्युदग्गता ॥ प्राजा पत्या तथा चन्द्री सौमी च प्राक्कृ-
तास्मृता । पाथिबी पीतवर्णास्यादाग्नेयी लोहिता भवेत् ॥
प्राजापत्या भवेत्कृष्णा नीला चन्द्री प्रकीर्तिता । श्वेतवर्णेन
सौमीस्याद्रेखाणां वर्णं लक्षणम् ॥ अग्निस्थापन पर्यन्तं
सव्यहस्त प्रादेशस्य विधानमाह गृह्यसंग्रहे । सव्यं भूमौ
प्रतिष्ठाप्यप्रोक्तरेखादिदृश्ये न तु ॥ तावन्नोत्थापयेत्पाणि

* तथा च संग्रहकारः ॥ फलेनफलमाप्नोति पुष्पैस्तुभ्रियमि-
च्छति पत्रेणघनलाभश्च दीर्यमायुःकुरोने तु ॥ भवेन्नग्नेनकुनस्वी
कीलेन व्याधि मृच्छति । अम्भनाहुतनाराः स्यान्मृन्मयेनकलि-
प्रवम् ॥ तम्मान्फलेनपत्रेण कुरोनेतुमुमेन वा । प्राग्नेत्वोक्तेस्वर्णं
विविधमिद्विः कर्मसु सर्वदा ॥

वावदग्निं निधापयेत् । मानकर्तारिमाह छन्दोग परिशिष्टेः
 कात्यायनः ॥ मानक्रियायामुक्तायामनुक्तेमान कर्तारिः । मान-
 कृद्यजमानस्याद्विदुषामेव निश्चयः ॥ अंगुष्ठाङ्गुलिमानमाह-
 स एव । अंगुष्ठाङ्गुलिमानन्तु यत्र यत्रोपदिश्यते ॥ तत्र
 तत्र बृहत्सर्वं ग्रन्थिभिर्मिनुयात्सदा । यजमानासन्निधौ होमे-
 तु साधारणाङ्गुलिमानम् ॥ यथा कपिल पञ्चरात्रे । अष्ट-
 मिस्तं मन्वेज्ज्येष्ठ्यं मध्यमं सप्तभिर्यवैः । कन्यसं पङ्क्तिरुद्विष्ट-
 मंगुल मुनि सत्तमैः ॥ तैः प्रक्रम्य मानयवैः । कन्यसं कनि-
 ष्टम् ॥ मानन्तु पार्श्वेन । पङ्क्यवाः पार्श्वमिताः ॥ संस्कार-
 तत्रे कात्यायन वचनात् । नाजप्तः सिद्धयते मन्त्रो नाहुतश्च
 फलप्रदः ॥ नानिष्टो यच्छतकामांस्तस्मात्रितयमर्चयेत् ।
 पूजया लभते पूजां जपात्सिद्धिर्न संशयः । विभृतिश्चाग्नि
 कार्येण सर्वं सिद्धिश्चिदिति ॥ नीलतन्त्रेपि । नित्यहोमं-
 प्रवक्ष्यामि सर्वार्थयेन विन्दति । सपर्यां सम्यगापात्र बलि-
 पूर्वश्चरेद्विधिम् ॥ नतो होमन्तर्पणञ्च चरेत्साधक सत्तमः ॥
 बलिर्वशवादिकं चैव ब्राह्मणममुपाचरेत् । अर्घ्यादिकेन संप्रो-
 च्यतिसो रेखास्तमालिखेत् । विधिवदग्निं मानीषकृत्यादेभ्यो
 नमस्तथा ॥ मूलमन्त्रं समुच्चार्य कुंडेवा स्थण्डिलेपि ॥

भूमौ वा संस्तरेद्वि १ व्याहृति त्रितयेन च ॥ ततोर्देवं
समावाह्य मूलेन षोडशाहुतिम् ॥ हुत्वा स्तुत्वा नमस्कृत्य
विमृजेदिन्दु मण्डले ॥ इति तार्त्रिक कुशंडिका विधिः ॥

एवं जप समाप्त्यान्ते दशहोमं समाचरेत् ! प्राणानायम्य,
पङ्कगन्यासादिकम् मूलेन कृत्वा मूलेन इक्षुण्णम् फट् इति
कुशं स्तरणम् ॥ हुँ मुष्टिबद्ध्वाग्निं सिंचेत् ततो त्रिकाण
पट्कोण, अष्टदल भूपुरात्मक यन्त्रं चित्तिग्य यंत्र मध्ये
तारपुटां (मापां) प्रासादवीजं वा लिखित्वा पीठमर्चयेत् ।
ॐ मं मण्डूकादि परतत्वान्त पीठशक्तिभ्यो नमः । ॐ ह्रीं
वागीश्वरी वागीश्वरयोर्वीगपोटाय नमः । ॐ ह्रीं वागोश्व-
राय नमः । ॐ ह्रीं वागोश्वर्यै नमः ॥

ततः फडिति मन्त्रेणाग्निपात्रं गृहीत्वा हुमित्यनेन
तमुद्घाटयेत् । पुनः अस्त्र मन्त्रेण नैऋत्यकोणे क्रव्यादां-
शंत्यक्त्वा मूलेनपुरतो धृत्वा वीक्षणदि संस्कारान्कृत्वा ॥

१-टिप्पणी-अग्निफलमाह गीतमीये । पापाण भव बन्धि च यदि
वारिण्यु सम्भयम् । श्रीत्रियाणां गेहजं च वनस्थं वायमाहरेत् ॥
यदृच्छालाभ संयुक्तो ऽप्ययोग्यो यागकर्मणि । निरग्नि ब्राह्मणा
हलक्ष्यो ह्यर्द्ध लाभकरो भवेत् । क्षत्र वया चतुर्थांशं फलं दयाद्
हुताशनः । वैश्याच्छुद्राचविफलं जायते होम कर्मणि । तस्मात्सर्वं
प्रयत्नेन यन्दिमुत्तंसमाहरेत् । तन्त्रान्तरे ॥ द्विजाति भवनाद्वापि-
बन्धिमान्नीय सायकः ।

वह्निदेवतयो रामना सहैक्यं विभाव्य ॐ रं इत्यनेनाभि-
 मन्त्र्य वं धेनुमुद्रयामृतोक्त्य वाहुभ्यां समुदुधृत्य त्रि प्रणव
 (ॐ) पठेत् । कुण्डोपरि त्रि भ्राम्यजानु स्पृष्टमहीतलः शिव-
 बांज बुद्ध्यात्मनोभिमुख देव्या योनौएनं (अग्निं) चिपेत् ॥
 ॐ हौं सावरण वह्निमृतये नमः । अनेन सम्पूज्य रं वान्ह
 चेतन्याय नमः इति चेतन्यं संयोज्य ॥ विश्राण्य आचमा-
 नादि दत्वा ॥ चित्पिण्डल दन् २ दह २ पच २ सर्वज्ञाज्ञाप्य
 स्वाहा । काष्ठं धृत्वा ज्वालयेत् ॥

ज्वालनी मुद्रा ।

मणिवन्धयुतौ कृत्वा प्रमृताङ्गुलिकौकरौ ।

कनिष्ठांगुष्ठ युगले मिलित्वान्त प्रसारिते ॥

ज्वालनी नाम मुद्रेयं वैश्वानरप्रियं करो । ध्यानम् ॥

अग्निं प्रज्वलितं वन्दे जातवेदं हुताशनम् । सुवर्ण
 यणं ममलं समिद्धं विश्वतोमुखम् ॥ इत्युपतिष्ठेत् ॥ भो अग्ने-
 त्वं वरदनामासीति शान्तिं पुष्टिषु द्वि कार्येषु ॥ ॐ वैश्वानर
 जातवेद इहा बह लोहितान् सर्वकर्माणि साधय स्वाहा अनेन
 मंत्रेण अर्घ्यादि पूजनं कार्यम् । अथ सप्तजिह्वापूजनम् ।
 स्युं हिरण्यार्पणं नमः ॥ स्युं गगनार्पणं नमः । स्युं रक्षार्पणं
 नमः ॥ स्युं कृष्णार्पणं नमः । स्युं सुवर्णार्पणं नमः । स्युं
 पद्मरूपार्पणं नमः । स्युं अतिशिरार्पणं नमः ॥ ॐ गीर्वाण्यदि

अग्निजिह्वाधिष्ठातृ देवताभ्यो नमः । ॐ सहस्राक्षिणे हृदयाय
 नमः ॥ इति अग्नि पङ्गेभ्यो नमः । ॐ अग्नये जात वेद-
 सेत्याद्यष्ट मूर्तिभ्यो नमः ॥ तद्वाद्ये । अग्न्याद्यष्ट शक्तिभ्यो
 नमः । तद्वाद्येः पञ्चाद्यष्टनिधिभ्यो नमः ॥ तद्वाद्ये । इन्द्रादि
 लोकपालेभ्यो नमः । तत्रैव वज्राद्यष्टेभ्यो नमः ॥ ततः
 प्रादेशमात्रं कुरापत्रद्वयं घृत मध्ये निक्षिप्य सध्यापसच्य
 मध्य भागेषु इडां पिंगलां सुषुम्णां ध्यात्वा होमं कुर्यात् ।
 सुक्लुवयोः संस्कारं कृत्वा वाम भागाज्यं गृहीत्वा ॥ ॐ
 अग्नये स्वाहा ॥ इत्यग्ने दक्षिण नेत्रे जुहुयात् । तथैव ।
 ॐ सोमाय स्वाहा, वाम नेत्रे जुहुयात् ॥ मध्यनेत्रे ॐ अग्नि
 सोमाभ्यां स्वाहा । ॐ अग्नये स्विष्टः कृते स्वाहा ॥ इत्यग्नि
 मुखे । ॐ वैश्वानर जातवेद इहावह लोहिताक्ष सर्व कर्माणि
 साधय स्वाहा । इत्यनेन त्रिवारं जुहुयात् ॥ ततोमनौ मूलं-
 पीठपूर्वकं देवतां सम्पूज्य । तन्मुखे घृतेन मूलमंत्रेण २५
 वारं जुहुयात् ॥ बन्धि देवत्योरात्मना सहैक्यं विमाद्य मूल-
 मंत्रेण ११ दशाहुतीजुहुयात् ततोसावस्थ देवता हवने
 अममर्थता काले मूलमंत्रस्यागदेवता स्वाहा । शक्रश्चेत्
 प्रत्येकं एकैकाहुतिजुहुयात् ॥ ततः मङ्गल्पं विधाय ॥
 तत्तत्सङ्गपोक्त द्रव्येण होमं कुर्यात् । ततो मूलेन पूर्णाहुति-
 दत्त्वा संहार मुद्रया स्पष्ट देवतां हृदये समानीय क्षमस्व इति

विद्युज्य दक्षिणादिना स्वगुरं सम्पूज्य ॥ इति स्रु घ्नपुरं निवासि
विद्वद्वर पं० बुलाखीराम गोस्वामी तनुज भू० पू० श्री वि०
ध० व० पाठशालायाः कमकाण्ड यजुर्वेदाध्यापकेन श्री लक्ष्मी-
नारायण गोस्वामिना सङ्कलिता शिवार्चनसूतौ पूर्वाश्व समाप्त ॥

॥ अथ श्रीरुद्रामिपेकमाहात्म्यम् ॥

अनुष्टुप्वृत्तम् ॥

रुद्रामिपेकमाहात्म्यं देवानामपि दुर्लभम् ।

पठेद्यः प्रयत्नो भक्त्या प्राप्नोति परमां श्रियम् ॥ १ ॥

वंशवृद्धिः कुले कीर्तिरायुष्यमचलं ध्रुवम् ।

जायते सततं तस्य नैरुच्यं वर्द्धते परम् ॥ २ ॥

दुर्भादौर्भाग्यशत्रूणां पठनाद्याति संक्षयः ।

सौभाग्यवृद्धिमित्राणां प्राप्तिर्भवति तत्क्षणात् ॥ ३ ॥

पतिमतां शिर्यां परनीं भ्रातरं राजरूपिणम् ।

प्रतापिनं सुतं दक्षं मुक्तिमाप्नोति दुर्लभाम् ॥ ४ ॥

इद्यां विद्यां समाप्नोति सन्मानं लभते परम् ।

सदाशिवप्रसादेन सर्वमाप्नोत्यसंशयम् ॥ ५ ॥

अथेत्यादि० एवंगुणविशेषखविशिष्टायां शुभयुष्यतिथौ ममा
(यजमानस्य) आत्मनः श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तफलप्राप्त्यर्थं धर्मार्थं
काममोक्षसिद्धिद्वारा सर्वव्याधिनिशासपूर्वकं भूटिति सर्वाभोट-
सिद्धयर्थं ॐ भूर्भुवःस्वः श्रीगवानीशङ्करमहारुद्रदेवताप्रीत्यर्थं
यथाज्ञानेन यथा मिलितापचारद्रव्यैः पङ्कन्यासपूर्वकं पुरुषसूक्तेन
स्यानाज्वाहनादिषोडशोपचारैः अन्योपचारैश्च सकृद्भूद्रावर्त-

नेनाभिपेक [रुद्रं महारुद्रमतिरुद्रं वा] पूर्वकपूजनमहं करिष्ये ॥
 पढङ्गन्यासाः—मनोजूर्तिरिति मन्त्रस्य बृहस्पतिर्ऋषिः बृहती-
 छन्दः बृहस्पतिर्देवता हृदयन्यासे (हवने) जपे विनियोगः ॥
 ॐ मनोजूर्तिमुपतामाज्ज्यस्यबृहस्पतिर्यज्ञमिमन्तनोत्वारिण-
 य ऋठ०समिमन्दघातु ॥ च्विश्वेदेवासऽइहमादयन्तामो ३
 म्रतिष्ठ ॥ ॐ हृदयाय नमः ॥ १ ॥ अत्रोद्धर्थाग्निरिति मन्त्रस्य
 बुधगविष्टिरा ऋषिः त्रिष्टुप्छन्दः अग्निर्देवता शिरोन्यासे
 (हवने) जपे विनियोगः ॥ ॐ अत्रोद्धयग्निः समिधाजना
 नाम तिधेनुमिवायतीमुपासम् ॥ यहाऽइवप्रथयामुज्जिहाना
 प्रमानव—सिस्रतेनाक्रमच्छ ॥ ॐ शिरसे स्वाहा ॥ २ ॥
 मूर्द्धानिमिति मन्त्रस्य माडाजर्ऋषिः त्रिष्टुप्छन्दः अग्निर्देवता
 शिखान्यासे (हवने) जपे विनियोगः ॥ ॐ मूर्द्धानिन्दिवोऽअ-
 रतिमृथिव्यावेश्वानरमृतऽआजातमग्निम् ॥ कविठ०सम्प्राज-
 र्मातथिजनानामासन्नापात्रजनयन्त देवाः ॥ ॐ शिखायै वषट्
 ॥ ३ ॥ मर्मर्षित इति मन्त्रस्य अप्रतिरथर्ऋषिः विराट्-
 छन्दः मर्मर्षि देवता कवचन्यासे (हवने) जपे विनियोगः ।
 ॐ मर्मर्षिते च्चर्ममंणाच्छादयामि सोमस्त्वाराजामृतनानु-
 वस्ताम् ॥ उरोर्चरीयोव्यारुणस्तेकृणोतुजयन्तन्त्वानुदेवाम-
 दन्तु ॥ ॐ कवचाय हुम् ॥ ४ ॥ विद्यतश्चतुरिति मन्त्रस्य
 विध्वकर्माभौवनर्ऋषिः त्रिष्टुप्छन्दः विध्वकर्मा देवता नेत्रन्यासे

(हवने) जपे विनियोगः ॥ ॐ त्रिंशत्शतं चक्षुरुत्त्रिंशत्शततो
 मुखो त्रिंशत्शततो वा हुरुत्त्रिंशत्शतत्त्वात् ॥ सम्ब्राहुर्ब्रह्म्यान्ध-
 मतिस्सम्पत्तत्रैर्धावाभूमोजनयन्देवऽएक - ॥ ॐ नेत्रत्रयाय
 चौषट् ॥ ५ ॥ मानस्तोक इति मन्त्रस्य परमेष्ठी ऋषिः
 जगती छन्दः एकरोद्रो देवता अस्त्रन्यासे (हवने) जपे विनि-
 योगः ॥ ॐ मानस्तोके तनये मानऽआयुषि मानो गीषु मानोऽअश्वे-
 पुरोरिषः ॥ मानो व्वोरान् रुद्र मामिनो व्वधीर्हविष्मन्तः स दमिस्त्वा
 हवामहे ॥ ॐ अस्त्राय फट् ॥ ६ ॥ इति न्यासान्कृत्वा
 कलशपूजनम् - * कलशस्य मुखे विष्णुः ० इति कलशमावाह्य
 तस्मिन्वरुणावाहनम् - ॐ तत्त्वायामिन्द्राणां च्चन्दमानस्तदा-
 शास्ते यजमानो हविर्भिः । अहेडमानो वरुणे हवो ध्युरुश
 समानऽआयुः प्रमोषीः ॥ अस्मिन्कलशे वरुणमावाहयामि ॥

* ओं कलशस्य मुखे विष्णुः कंठे रुद्रः समाहितः ॥ मूले
 तत्रस्थितो ब्रह्मा मध्ये मातृगणाः स्मृताः ॥ १ ॥ कुक्षीतु सागरा-
 रसस्र सप्तद्वीपा वसुन्धरा ॥ ऋग्वेदोथ यजुर्वेदो सामवेदो ह्यथर्वणः
 ॥ २ ॥ अंगैश्च सहिताः सर्वे कलशान्तु समाहिताः ॥ अत्रगायत्री
 मावित्री शान्तिः पुष्टि करी सदा ॥ ३ ॥ आचान्तु "१ यजमा-
 नस्य" (ममगृहे च) दुरित क्षयकारकाः ॥ सर्वेस मुद्राः सरित-
 न्तीर्थानि जलदानदाः ॥ ४ ॥ आचान्तु "२ यजमानस्य" (मम-
 गृहे च) दुरितक्षय कारकाः ॥

कलशप्रार्थना—देवदानवसंवादे ० १ इति मंत्रार्घ्यं ॐ भूर्भुवःस्वः
 कलशस्थवरुणाय नमः आवाहयामि ॥ सर्वोपचारार्थं गन्धाद्यत
 पुष्पाणि समर्पयामि नमस्करोमि ॥ ततः कलशोदकेन पूजा
 द्रव्याणि तथात्मानं च संप्रोक्ष्य अपवित्रः ० इति मंत्रेण ॥
 कलशमुद्रां२ प्रदर्श्य ॥ शङ्खपूजनम्—ॐ अग्निर्धृषिः पवमानः
 पाञ्चजन्यः पुरोहितः । तमीमहे महागयम् ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः
 शङ्खस्थदेवतार्थं नमः आवाहयामि सर्वोपचारार्थं गन्धाद्यत-
 पुष्पाणि समर्पयामि नमस्करोमि ॥ शङ्खमुद्रां३ प्रदर्श्या ॥ घण्टा

(१) देवदानव संवादे मध्य माने महो दधी ॥ उत्पन्नोमि तदा
 कुंभः विधृतो विष्णुना स्वयम् ॥ १ ॥ त्वत्तोये सर्वं तोर्यानि देवाः
 सर्वे त्वयि स्थिताः ॥ त्वयि तिष्ठन्ति भूतानि त्वयि प्राणाः प्रतिष्ठिताः
 ॥ २ ॥ शिवः स्वयं त्वमेवासि विष्णुस्त्वं च प्रजापतिः ॥ आदि-
 त्या वसवो रुद्रा विश्वे देवाः सपैतृकाः ॥ ३ ॥ त्वयि तिष्ठन्ति सर्वेऽ-
 पियतः कामफलप्रदाः ॥ त्वत्प्रसमादादिमं यज्ञं कर्तुमीहे जलोद्भव
 ॥ ४ ॥ साङ्घ्रियं कुरु मे देव । प्रमन्नो भव सर्वदा ॥ पाशापाणेन-
 मन्तुभ्यं पद्मिनीजीव नायक ॥ ५ ॥ प्रधान पूजनं यावत्तावत्वं
 मन्निधो भव ॥

कुम्भ मुद्रा—हस्तयेन सावकाराक मुष्टिकरणे कुम्भ मुद्रा
 शक्य मुद्रा—वामाङ्गुष्ठं तु संगृह्य दक्षिणेन तु मुष्टिना ।
 कुम्भोत्तानं तथा मुष्टि मद्गुष्ठन्तु प्रसारयेत् ॥
 वामाङ्गुष्ठं तथा दक्षिणाः संयुक्ताः सुप्रसारिताः ।
 दक्षिणाङ्गुष्ठं च सन्ना मुद्रांशं रयन्भूतिदा ॥

पूजनम्—ॐ सुपर्णोसि गरुत्समाँस्त्रिवृत्तेशिरोगायत्रञ्चक्षुर्वृद्ध-
 द्दयन्तरंषची । स्तोमआत्कमा छन्दोस्यङ्गानियजूषिनाम ।
 वामतेतनूषामिदेव्ययज्ञायज्ञियम्पुच्छन्धिष्यायाःशफाःसुपर्णो-
 सिगरुत्समान्दिवंगच्छस्वः पत ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः घण्टास्थाप
 गङ्गाय नमः आवाहयामि सर्वोपचारार्थं गन्धाक्षतपुष्पाणि
 समर्पयामि नमस्करोमि ॥ घण्टामुद्रां प्रदर्शयं दीपपूजनम्—
 ॐ अग्निज्ज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा सूर्योज्ज्योतिर्ज्योतिः
 सूर्यः स्वाहा । अग्निर्व्वर्चोर्ज्योतिर्व्वर्चःस्वाहासूर्योर्व्वर्चो-
 र्ज्योतिर्व्वर्चः स्वाहा । ज्योतिः सूर्यः सूर्योज्ज्योतिः स्वाहा ॥
 ॐ भूर्भुवः स्वः दीपस्थदेवतार्थं नमः आवाहयामि सर्वोप-
 चार्थं गन्धाक्षतपुष्पाणि समर्पयामि नमस्करोमि ॥ शिव-
 ध्यानम्—* ॐ नमस्तरुद्रगन्धर्वऽउतोतऽइषवेनमः । बाहु-
 ज्योत्सुततेनमः ॥ आवाहनम्—ॐ सहस्रशोर्षा० ॐ भूर्भुवः
 स्वः श्रोमवानिशङ्करदेवताभ्यो नमः आवाहनं समर्पयामि ॥
 आसनम्—ॐ पुरुषएवेद० ॐ भू० श्री० नमः आसनं सम० ॥
 पाद्यम्—ॐ एतावानस्य० ॐ भू० श्री० नमः पाद्यं सम० ॥
 अक्षयम्—त्रिपादूर्ध्व० ॐ भू० श्री० नमः अक्षयं सम० ॥
 आचमनम्—ॐ ततो विराट्० ॐ भू० श्री० नमः आचम-
 नोपं सम० ॥ स्नानम् ॐ तस्माद्यज्ञा० ॐ भू० श्री० नमः

घण्टा मुद्रा—वाममुष्टि धामवेदिति घण्टा मुद्रा ।

* ध्यानं १४० सफे में हे ।

४ ३ ३ ३ ० ११ २ ०
 विधिरामश्च रामरामद्विकैककम् । द्वौ द्वौ पृथग्भिर्मंत्रैस्तु नम-

१ २ ३ ४ ५ ६

कारचमकाः स्मृताः ॥ वाजश्च सत्यमूकचारिमाचाग्निरंशुप्

७ ८ ९ १० ११

तथाग्निः ॥ एकाचैव चतस्रश्च त्र्यविर्वाजा इति क्रमः ॥”

एवं चमकानेकादशधा विभज्य एकैकभागं नमकेषु संयोज्य

पठेत्स “रुद्रः” ॥ तैस्कादशरुद्रैः “लघुरुद्रः” ॥ तैस्कादश-

गुर्यैः “महारुद्रः” ॥ तैस्कादशावृत्तैः “अतिरुद्रः” ॥

कुम्भ मुद्रा—मुष्टयोर्हूर्ध्वाकृताद्गुष्ठे तर्जन्यग्रेषु विन्यत् ।

सर्वं रक्षाकरीह्येषा कुम्भमुद्रा प्रकीर्तिता ॥

अङ्गुश मुद्रा । ऋष्वी मध्यमिकांकृत्वा तर्जनी मध्यपर्वणि ॥

संयोज्याकुम्भयेत्किञ्चिन्मुद्रेषाङ्गुश संक्षिता ॥

१ एक ब्राह्मण से “रुद्र” ११ ब्राह्मण द्वारा “लघुरुद्र”

१२१ ब्राह्मण द्वारा “महा रुद्र” १३३१ ब्राह्मण द्वारा “अति रुद्र”

वाणरावणचंडीशर्नंदीमृंगीरिटादयः ॥ सदाशिवप्रसादंते सर्वेगृ

हन्तुरांभवाः ॥ अजोहरि हिरण्याख्य वाणासुर गजाननाः ॥

षसिष्ठव्यासवाल्मीकि दुर्वासागत्य गौतमाः ॥ सदाशिवप्रसादं

ते सर्वेगृहन्तुरांभवाः ॥ ओन्नमः शिवाय षडसुर मष्टोत्तरशर्तत्र

पेत् ॥ ओं तत्पुरुषार्थाविद्महेमहादेवायधीमहितन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥

इति रुद्र गायत्री दश वारं जप्त्वा ततः ॥

ऋण रोगादि दारिद्र्य पापबुद्रापमृत्यवः ॥

अरोपाय प्रणाराय प्रसीद मम शंकर ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ॐ ॥ गणानान्त्वागणपतिं २
हवामहेऽप्रियाणान्त्वाऽप्रियपतिं २ हवामहे निधोनान्त्वानिधि-
पतिं २ हवामहेऽसोमम ॥ आह मजानिगर्भमधमात्त्वमजासि-
गर्भमधम् ॥ १ ॥ गायत्रीतिष्ठद्बुजगत्यनुष्टुप्पङ्क्त्यासह ॥
बृहत्यापिण हाककुप्सूचीभिः शम्भ्यन्तुत्वा ॥ २ ॥ द्विपदा
याश्चतुष्पदास्त्रिपदायाश्चपट्पदाः ॥ विचञ्चन्दायाश्च स-
चञ्चन्दाः सूचीभिः शम्भ्यन्तुत्वा ॥ ३ ॥ सहस्तोमाः सह-
चञ्चन्दसऽआवृतः सहप्रमाऽऽपयः सप्तद्वैव्याः ॥ पूर्वपान्प-
न्धामनुदृश्यधोऽऽन्नन्वालेभिरेत्थ्योनरश्मीन् ॥ ४ ॥ ॐ
*भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥ यज्ञाग्र
प्रथम तु महादेवद्वितीयंचमहेश्वरं ॥ तृतीयशकरंप्रोक्तंचतुर्थं
वृषभध्वजं ॥ पंचमंशुलपाणिंचषष्ठं कामांगनाशनं । सप्तमं देव
देवेशं श्रीकण्ठचाप्टमंतथा ॥ नवमंचेश्वरं प्रोक्तं दशमंपार्वतीपतिं ॥
रुद्रमेकादशंप्रोक्तं द्वादशं शिवमेवच ॥ द्वादशैतानिनामानि यः
पठेत्सुममाहितः गोघ्नश्चैवकृतघ्नश्चब्रह्महाशुरुतल्पगः ॥ स्त्रीवाल
पातकश्चैवसुरारोघृषलीपतिः ॥ मुच्यते सर्व पापैश्चशिवलोके
महीयते ॥ अन्यथाशरणं नास्तितत्रमेव शरणं मम ॥ तस्मात्कारु
ण्यभावेन क्षमस्व परमेश्वर ॥

प्रार्थना ।

दुःख शोकाग्नि संतप्तं संसार भय नाशनं ॥ बहु रोगाकुलं
दोषत्रामात्स्वंघृषवाहन ॥ घृषस्यघृषणंस्पृष्ट्वाशुं गयोर्मघ्यतः
शिवं ॥ विलोक्य महितं देव्या प्रार्थयेत्पूजितेशिवे ॥

* रुद्राभिषेक में स्वाहाकार नहीं बोलना ।

तोद्गममुदतिर्दवन्तदुसुप्तस्यतथैवेति ॥ द्गमज्ज्योतिपाज्ज्यो
तिरेकन्तन्मेमनः शिवसङ्कल्पमस्तु ॥ ५ ॥ येनकर्मण्य
पसोमनीपिणो यज्ञेकृत्वन्तिच्छिद्येपुधीराः ॥ यदपूर्वय्यचम
न्तः प्रजानान्तन्मेमनः शिवसङ्कल्पमस्तु ॥ ६ ॥ यत्प्रज्ञा
नमृतचेनोधृतिश्चयज्ज्योतिरन्तरमृतप्रजासु ॥ यस्मान्नऽश्च
तेकिञ्चनकर्मविक्रयतेतन्मेमनः शिवसङ्कल्पमस्तु ॥ ७ ॥
येनेदम्भूतम्भुवनम्भविष्यत्परिशृहीतममृतेनसर्वम् ॥ येनय
ज्ञस्तापतेसप्तहोतातन्मेमनः शिवसङ्कल्पमस्तु ॥ ८ ॥
यस्मिन्नृचःसामयजूऽपियस्मिन्प्रतिष्ठितारथनामाविषारा ॥
यस्मिश्चित्तं सर्वमोतप्रज्ञानान्तन्मेमनः शिवसङ्कल्प
मस्तु ॥ ९ ॥ सुपार्षथश्चानिवयन्मनुष्यान्नेनीयतेमीशु
मिर्वाजिनऽश्च ॥ इत्प्रतिष्ठन्पदाजिस्त्रविष्टन्तन्मेमनः
शिवसङ्कल्पमस्तु ॥ स्वाहा ॥ १० ॥ ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ
भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥ इति रुद्रेः प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥
हरिः ॐ ॥ ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः
स्वाहा ॥ सहस्रशोर्षापुरुषःसहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ सभूमिः सर्व
तस्पृत्त्वात्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥ १ ॥ पुरुषोऽप्येदं सर्वंय
द्भूतंयच्चमाच्यम् ॥ उतामृतस्वस्येशानोयदन्नेनातिरोहति
॥ २ ॥ एतावानस्यमहिमातोऽज्ज्योर्षाश्चपुरुषः ॥ पादोस्य
त्विश्वभूतानित्त्रिपादस्यामृतन्दिवि ॥ ३ ॥ त्रिपादूर्ध्वऽ

उदैत्पुरुषः पादोस्येहाभवत्पुनः ॥ ततोविविष्वङ्व्यक्राम
 साशानानशनेऽग्रमि ॥ ४ ॥ ततोव्विराडजायतव्विराजोऽ
 ग्रविपुरुषः ॥ सजातोअस्यरिच्यतपश्चान्द्रमिमथोपुरः ॥ ५ ॥
 तस्माद्यज्ञारसर्व्वहुतः सम्भृतम्पदाब्ज्यम् ॥ तशूस्तांश्चक्रेव्वा
 यच्यानारण्याग्राम्याश्श्वये ॥ ६ ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्व्वहुतऽ
 श्वनःसामानिजज्ञिरे ॥ छन्दा ऽसिजज्ञिरेतस्माद्यजुस्तस्मादजा
 यत ॥ ७ ॥ तस्मादरथाऽग्रजायन्तयेकेचोभयादतः ॥ गावो
 हजज्ञिरेतस्मात्समाज्ञाताऽग्रजावयः ॥ ८ ॥ तंयज्ञमर्हि
 पिप्रौचन्पुरुषजातमग्रतः ॥ तेनदेवा अयजन्तसाद्द्वयोऽष्टप
 पंचये ॥ ९ ॥ यत्पुरुषंयदधुः कतिधाव्यकन्पयन् ॥ मुख
 क्षिमस्यासीत्किन्वाहकिमूरुपादाऽठच्छयेते ॥ १० ॥ ब्राह्मणो
 स्यमृतमासीद्वाहाराजन्त्यः कृतः ॥ ऊरूतदस्ययदूद्वैश्यः
 पदुभ्या ऽशूद्रोऽग्रजायत ॥ ११ ॥ चन्द्रमामनसोजातश्चक्षोः
 स्योऽग्रजायत ॥ शश्रोत्राद्वापुश्चप्राणश्चमुखादग्निर-
 जायत ॥ १२ ॥ नाच्ययाऽआसीदन्तरिच ऽशोष्णोऽधोः समव-
 चत ॥ पदुभ्याम्भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथालोकौऽअकन्पयन्
 ॥ १३ ॥ यत्पुरुषेणहविषादेवायज्ञमतन्वत ॥ व्वसन्तीऽस्या
 सीदाब्ज्यङ्गीगमऽश्मः शरद्विः ॥ १४ ॥ सप्तास्यासन्परि
 षयस्त्रिः सप्तसमिधः कृताः ॥ देवायद्यज्ञन्तन्वानाऽअवघ्न
 न्पुरुषम्पशुम् ॥ १५ ॥ यज्ञेनयज्ञमयजन्तदेवास्तानिघर्मा

सिप्रथमान्यासन् ॥ तेहनाकम्महिमानः सचन्तयत्रपूर्वे
 साद्वयाः सन्तिदेवाः ॥ स्वाहा ॥ १६ ॥ अभ्यः सम्भृतः पृथिव्यै
 रसाच्चिद्विश्वकर्मणः समवर्त्तताग्रे ॥ तस्यत्वष्टाद्विदधद्रूप
 मेतितन्मर्त्यस्यदेवत्वमाजानमग्रे ॥ १७ ॥ वेदाहमेतम्पुरुष
 म्महान्तमादित्यवर्णान्तमसः परस्तात् ॥ तमेवावदित्वाति
 मृत्युमेतनान्यः पन्थाव्वद्यतेयनाय ॥ १८ ॥ प्रजापतिश्च
 रतिरर्धेऽङ्गन्तरजायमानोबहुधाव्विजायते ॥ तस्ययोनिम्परि
 पश्यान्तधीरास्तस्मिन्हतस्तथुम्भुवनानिाव्वरथा ॥ १९ ॥
 योदेवैभ्यःऽऽतर्पातियोदेवानाम्पुरोहितः ॥ पूर्वोयोदेवैभ्यो
 जातो नमोरुचायव्ब्राह्मणे ॥ २० ॥ रुचम्ब्राह्मजनयन्तोदेवाः
 अग्रेतदन्ववन् ॥ यस्त्वेवम्ब्राह्मणोव्विद्यात्तस्यदेवाःअसन्वशे
 ॥ २१ ॥ श्रीश्तेलक्ष्मीश्चपत्वन्यावहोरात्रेपार्थेनक्षत्राणिरूप
 मश्चिनौव्व्यात्तम् ॥ इष्णान्नयाणामुम्मःऽऽयाणसर्वलोकम्मः
 इपाण ॥ स्वाहा ॥ २२ ॥ ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥
 ॐ स्वः स्वाहा ॥ इति स्त्रे द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥ हरिः
 ॐ ॥ ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥
 आद्युः शिशानोऽवृषमोनमीमोघनाघनः क्षोभणश्चपणीनाम् ॥
 सङ्क्रन्दनोनिमिपऽकवीरः शत ५ सेनाऽअजयत्साकामन्द्रः
 ॥ १ ॥ सङ्क्रन्दनेनानिमिपेणजिष्णुनापुत्कारेणदुरन्व्यवने
 नष्ट्णुना ॥ तदिन्द्रेणजयतत्सहद्वंयधुवोनरऽपुहस्तेनवृ

ष्या ॥ २ ॥ सऽऽपुहस्तैः सनिपङ्क्तिभिर्ध्वशीस २ स्रष्टामयुधऽ
 इन्द्रो गणेन ॥ स २ मृष्टजिरतोमपावाहुशद्वयुं म्रघन्वाप्रतिदि
 तामिरस्ता ॥ ३ ॥ बृहस्पतेपरिदीयास्थेनरदोहामित्राँ २
 ऽभपबाधमानः ॥ प्रमञ्जन्तसेनाः त्प्रमृणोयुधाजयन्नस्माकमे
 दधवितारयानाम् ॥ ४ ॥ बलविज्ञायस्थवीरः प्रवीरः सहस्वा
 न्नाजीसहमानऽऽग्रः ॥ अभिपीरोऽद्यभिसत्त्वासहोजालैत्र
 मिन्द्रस्थमातिऽद्रुगोवित् ॥ ५ ॥ गोत्रमिदङ्कोविदं वञ्च गद्दु
 ख्यन्तमज्जमप्रमृणन्तमोजसा ॥ इम २ सजाताऽऽब्रुवीर्यद्व
 मिन्द्र २ सखायोऽब्रुनुस २ मद्भवम् ॥ ६ ॥ अभिगोत्राणिसहसा
 गामानोदयोव्वोरः शतमन्पुस्त्रिन्द्रः । दुररक्ष्यवनः पृतनाषा
 ड्युद्धयोस्माक २ सेनाऽऽभवतुप्रयुत्सु ॥ ७ ॥ इन्द्रऽऽव्याप्तान्ने
 तावृहस्पतिर्दक्षिणायज्ञः पुरः एतुसोम २ ॥ देवसेनानाममि
 मञ्जतीनाञ्जयन्तीनाममरुतीयन्त्वग्रम् ॥ ८ ॥ इन्द्रस्यवृष्णो
 व्वरुणस्यराज्ञऽऽदिदयानाममरुता २ शर्द्धऽऽग्रम् ॥ महामन
 साम्भुवनच्छवानाहोपोदेवानाञ्जयतामुदस्त्यात् ॥ ९ ॥ उद्ध्वह
 यमवधन्नापुधान्युत्सत्त्वनाम्मामकानाम्मना २ मि ॥ उद्ध्वह
 न्नाजिनाञ्वाजिनान्युद्रयानाञ्जयतार्ययन्तुपीषाः ॥ १० ॥
 अस्माकमिन्द्रः ममृतेपुद्ब्रजेऽऽवस्माकरपाऽऽपवस्ताजयन्तु ॥
 अस्माकं व्वोराऽऽउत्तरेऽऽवन्त्वस्माँ २ ऽऽदेवाऽऽभवताद्वेषु ॥ ११ ॥
 अमोषाञ्चितम्प्रतिलोमयन्तीपृहारांगान्यप्यप्रेपरेदि ॥ अभि

श्रेहिनिर्दहहृत्सुशोकैरन्धेनामित्रास्तमसासचन्ताम् ॥ १२ ॥
 श्रवसृष्टापरापतशरव्येव्रह्मसंश्रिते ॥ गच्छामिञ्चान्प्रपद्यस्व
 मामीपाङ्कश्चनोच्छ्रपः ॥ १३ ॥ प्रेताजयतानरऽइन्द्रोवः शर्म
 यच्छतु ॥ उग्र्रावः सन्तुवाहवोनाधृष्यायथासथ ॥ १४ ॥
 असौयासेनामरुतः परेषामर्भ्यतिनऽश्रीजसास्पृद्धमाना ॥
 ताङ्गूहसतमसापव्रतेनयथामोऽअन्नयोऽअन्न्यन्नजानन् ॥ १५ ॥
 यत्रवाणाः सम्पतन्तिकुमाराव्विशिखाऽइव ॥ तन्नऽइन्द्रोवृह
 स्पतिरदितिः शर्मयच्छतुव्विरश्वाहाशर्मयच्छतु ॥ १६ ॥
 मर्मोषितेव्वर्मणाच्छादयामिसोमस्त्वाराजामृतेनानुवस्ताम् ।
 उरोर्व्वरीयोव्वरुणस्तेकृणोतुजयन्तन्त्वानुदेवामदन्तु ॥ स्वाहा ॥
 ॥ १७ ॥ ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥
 इतिरुद्रे तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

हरिः ॐ ॥ ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ
 स्वः स्वाहा ॥ च्चिञ्च्राड्बृहत्पिबतुसोम्यम्मद्वापुर्दधयज्ञपता
 वविव्रहुतम् ॥ व्वातजूतोयोऽअभिर च्चित्मनाप्रजाः पुपोपपुरु
 षाच्चिराजति ॥ १ ॥ उदुस्यञ्जातवेदसन्देवंव्वहन्तिकेतवः ॥
 दशेव्विश्वायसूर्य्यम् ॥ १ ॥ येनापावकचक्षसाभुरण्यन्तञ्जना
 रऽअनु ॥ त्वंवरुणपरयसि ॥ ३ ॥ देव्यावद्वृष्युऽआगत
 रथेनसूर्य्यत्वचा ॥ मद्व्यायज्ञं समजाथे ॥ तम्प्रत्वनथाऽ
 यवेनश्चिञ्चन्देवानाम् ॥ ४ ॥ तम्प्रत्वेन्थापूर्वथाविश्वथेमथा

ज्योतिषातिश्वहिंपद २ स्वव्विदम् ॥ प्रतीचीनं वृजनन्दो हसेधु
 निमाशुञ्जयन्तमनुयासुवर्द्धसे ॥ ५ ॥ अयं व्वेनरथोदयत्पृश्न
 ण्मज्ज्योतिर्जरायूरजसोर्व्वमाने ॥ इममपा २ संगमेसूर्य्य
 स्पाशुञ्जव्विप्रामातिभारिहान्त ॥ ६ ॥ चिञ्जन्देवानामुद
 गादनीकञ्चुम्निञ्जस्यव्वरुणस्याग्नेः ॥ आप्राद्याचार्य्यथो
 ऽन्तरिच २ पूर्य्य २ आत्माजगतस्तस्तुपश्च ॥ ७ ॥ आन २
 र्वाभिर्व्विदयेसुरास्तिव्वश्चानरः सवितादेव २ एतु ॥ अपिप
 धायुवानोमत्सयानोव्विश्वञ्जगदाभिपित्वेमनीषा ॥ ८ ॥ यद
 धकञ्चव्वृहन्नुदगा २ आभिस्सूर्य्य ॥ सर्व्वन्तदिन्द्रतेज्वशे ॥ ९ ॥
 तरणिव्विश्वदर्शतो ज्ज्योतिष्कृदसिस्सूर्य्य ॥ व्विश्वमामासिरो
 घनम् ॥ १० ॥ तत्सूर्य्यस्य देवत्वन्तन्महित्वम्मद्वयाकर्तो
 चित्तव २ मञ्जमार ॥ यदेदयुरुहस्तिः सुघस्त्यादाद्द्राञ्चीव्वा
 सस्तनुतेसिमग्म ॥ ११ ॥ तन्निमञ्जस्यव्वरुणस्याभिचक्षेत्
 योरूपङ्कणुतेयोरुपस्थे ॥ अनन्तमन्नयद्रुशदस्यपाजःकृष्ण
 मन्वद्वरितः सम्भरन्ति ॥ १२ ॥ षण्महो २ असिस्सूर्य्यवडा
 दित्यमहो २ २ असि ॥ महस्तेसतोमहिमापनस्यतेद्वादेवमहो २ २
 असि ॥ १३ ॥ षट्सूर्य्यधवसामहो २ २ असिसत्रादेवमहो २
 असि ॥ मन्हादेवानामसूर्य्यः पुरोहितोव्विमुज्ज्योतिरदा
 ष्यम् ॥ १४ ॥ आयन्त २ व्वसूर्य्यव्विश्वश्चोदिन्द्रस्यमचत ॥
 वयनिजातेजनमान २ भोजसाप्रतिभागक्षदीधिम् ॥ १५ ॥

अथादेवाऽऽदितासूर्यस्यनिरुहसः पिपृतानिखद्यान् ॥ तन्नो
 मित्रोच्चरुणो मामहन्तामदितिसिन्धुः पृथिवीऽऽतद्यौः ॥ १६ ॥
 आकृष्णेनरजसाव्वर्त्तमानोनिवेशयन्नमृतम्मत्यञ्च ॥ हिरण्य
 येनमवितारयेनादेवोयातिभुवनानिपश्यन् ॥ स्वाहा ॥ १७ ॥
 ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥
 इति रुद्रे चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

ॐ हरिः ॐ ॥ ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः
 स्वाहा ॥ ॐ नमस्तेरुद्रमन्यवऽऽतोऽऽश्विनमः ॥ बाहुभ्या
 मृततेनमः स्वाहा ॥ १ ॥ ॐ यातेरुद्रशिवातनूरघोरापापकाशिनी
 तयानस्तन्वाशन्तमयागिरिशन्तामिचाकशोहि स्वाहा ॥ २ ॥
 ॐ यामिपुङ्गिरिशन्तहस्तेषिमर्ष्यस्तवे ॥ शिवाङ्गिरिञ्चता
 ङ्कुरुमाहि ॥ सोः पुरुषञ्जगत् स्वाहा ॥ ३ ॥ ॐ शिवेनव्वच
 सात्त्वागिरिशाब्दाव्वदामसि ॥ यथानः सर्वमिज्जगदपत्तम ॥
 सुमनाऽऽसत्त्वा स्वाहा ॥ ४ ॥ ॐ अद्वयवोचदधिवक्त्राप्रथमो
 दंष्ट्र्योमिपक् ॥ अहीश्वसर्वाङ्गिमयन्तसर्वाश्वयातुधान्न्या
 घराचोः परामुव स्वाहा ॥ ५ ॥ ॐ असौयम्ताम्प्रोअरुणऽ
 उतवन्धुः सुमंगल ॥ येचैन ॥ रुद्राऽऽमितादित्युभिनाः सह
 स्रशोर्वपाऽऽहेडऽईमहे स्वाहा ॥ ६ ॥ ॐ असौयोवसर्पतिनी

रुद्राभिषेक में शतरुद्रो ६४ पेजमें से पाठ करना यहां स्वाहा
 चारहें मो ध्यान में रहे ।

लग्नोविलोहितः ॥ उर्तनंगोपाऽश्रद्धश्च दृशश्चन्दुदहार्यः
 सदृशोमृदयातिनः स्वाहा ॥ ७ ॥ ॐ नमोस्तुनीलग्नीवाय
 सदृसाचायमीदुषे ॥ अथोयेऽश्रस्यसत्त्वानोहन्तेऽभ्योकरन्नमः
 स्वाहा ॥ ८ ॥ ॐ प्रमुञ्चधन्वनस्त्वमुमयोराक्त्योज्ज्वलाम् ॥
 पाथतेहस्तज्जयवः परातामगोच्चप स्वाहा ॥ ९ ॥ ॐ विज्ज्य
 न्धनुः कपदिनोव्विशन्त्योबाणवाँरउत ॥ अनेशन्नस्ययाऽप
 वऽश्राभुरस्यनिपंगधिः स्वाहा ॥ १० ॥ ॐ आतेहेतिर्मादुष्ट
 महस्तेचभूवतेधनुः ॥ तथास्मान्निवश्वतस्त्वमयचमयापरिभुज
 स्वाहा ॥ ११ ॥ ॐ परिधेधन्वनीहेतिरस्मान्बृहद्भुवश्चतः
 अयोपऽपुधिसतवारेऽश्रस्मान्निधेदितम् ॥ स्वाहा ॥ १२ ॥ ॐ
 अत्रतरधनुष्ट्व ॥ सदृसाचशतेपुधे ॥ निशीर्ष्यशून्यानाम्मुखा
 रिवोनः सुम्नाभव स्वाहा ॥ १३ ॥ ॐ नमस्तऽश्रायुधाया
 नाततापभृष्णवे ॥ उभाच्यदामुततेनमोवाहुच्ययान्तवधन्वने
 स्वाहा ॥ १४ ॥ ॐ मानोमहान्तमुतमानोऽश्रर्चमन्मानऽउ
 धन्तमुतमानऽऽघतम् ॥ मानोव्वधीः पितरमोतमातरममानः
 प्रियास्तन्बोदृष्ट् रीरिपः स्वाहा ॥ १५ ॥ ॐ मानरतोके ।
 तनयेमानऽश्रायुपिमानोमोपुमानोऽश्रश्चेपुरीरिपः ॥ मानोव्वधी
 रान्कृत्मानिनोव्वधीर्हविष्मन्तः सदमित्त्वाहवामहे ॥ स्वाहा
 ॥ १६ ॥ ॐ नमोहिरण्यवाहवे । सेनान्पेदिशाश्चपतयेनमः
 स्वाहा ॥ ॐ नमोऽश्रुदेभ्योहरिकेशेभ्य पशुनाम्पतयेनमः

स्वाहा ॥ ॐ नमः शंष्पिञ्जरायस्त्रिपीमतेपयीनाम्पतयेनमः
 स्वाहा ॥ ॐ नमोहरिकेशायोपवीतिनेपुष्टानाम्पतयेनमः
 स्वाहा ॥ ॥ १७ ॥ ॐ नमो वन्मुशाय । च्याधिनेक्षाना
 म्पतयेनमः स्वाहा ॥ ॐ नमोमवस्यहेत्यैजगताम्पतयेनमः
 स्वाहा ॥ ॐ नमोहृद्द्रायाततायिनेक्षेत्राणाम्पतयेनमः स्वाहा ॥
 ॐ नमः सूतायाहन्त्यैव्यनानाम्पतयेनमः स्वाहा ॥ १८ ॥
 ॐ नमोगेदिताय । स्त्यपतयेच्युक्षाणाम्पतयेनमः स्वाहा ॥
 ॐ नमोभुवन्तयेव्वारिवस्कृतः यौषधोनाम्पतयेनमः स्वाहा ॥
 ॐ नमोमन्त्रिणेव्वारिजायकक्षाणाम्पतयेनमः स्वाहा ॥ ॐ
 नमऽउर्चग्वोषायाक्कन्दयतेपत्तोनाम्पतयेनमः स्वाहा ॥ १९ ॥
 ॐ नमः कृस्नायतया । धावतेसत्त्वनाम्पतयेनमः स्वाहा ॥
 ॐ नमः सहमानायनिच्य्याधिनऽत्राच्य्याधिनीनाम्पतयेनमः
 स्वाहा ॥ ॐ नमोनिर्पंगिणेककुमायस्तेनानाम्पतयेनमः
 स्वाहा ॥ ॐ नमोनिर्बरेपरिचरायारख्यानानाम्पतयेनमः
 स्वाहा ॥ ॥ २० ॥ ॐ नमोव्वश्वतः । परिवश्वतस्नायूनाम्पत
 येनमः स्वाहा ॥ ॐ नमोनिर्पंगिणऽहृपुधिमतेतस्कराणाम्प
 तयेनमः स्वाहा ॥ ॐ नमः सृक्तोयिभ्योजिषा ॥ सद्भ्योभृष्ण
 ताम्पतयेनमः स्वाहा । ॐ नमोसिमद्भ्योनऽत्ररद्भ्योव्वि
 कृन्तानाम्पतयेनमः स्वाहा ॥ २१ ॥ ॐ नमऽउष्णीर्षिणे ।
 गिरिचरायकुलुञ्चानाम्पतयेनमः स्वाहा ॥ नमऽ इपुमद्भ्यो

धन्वायिभ्यश्चवोनमः स्वाहा ॥ ॐ नमऽत्रातन्वानेभ्यः
 प्रतिदधानेभ्यश्चवोनमः स्वाहा ॥ ॐ नमऽआयच्छद्भ्यो
 म्यद्भ्यश्चवोनमः स्वाहा ॥ ॥२२॥ ॐ नमोत्विसृजद्भ्यो
 बिद्भ्यश्चवोनमः स्वाहा ॥ ॐ नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्य
 श्वोनमः स्वाहा ॥ ॐ नमः शयानेभ्यऽश्राप्तीनेभ्यश्चवो
 नमः स्वाहा ॥ ॐ नमस्तिष्ठद्भ्योधावद्भ्यश्चवोनमः
 स्वाहा ॥ २३ ॥ ॐ नमः समाभ्यः समापतिभ्यश्चवोनमः
 स्वाहा ॥ ॐ नमोश्चेभ्योश्चपतिभ्यश्चवोनमः स्वाहा ॥
 ॐ नमऽआद्याधिनीभ्योविविद्भ्यन्तोभ्यश्चवो नमः
 स्वाहा ॥ ॐ नमऽउगणाभ्यस्तृठं हतोभ्यश्चवोनमःस्वाहा ॥
 ॥२४॥ ॐ नमोगणेभ्यो गणपतिभ्यश्चवोनमः स्वाहा ॥
 ॐ नमोव्यातेभ्योव्यातपतिभ्यश्चवोनमः स्वाहा ॥ ॐ नमो
 गृमेभ्योगृत्सपतिभ्यश्च वोनमः स्वाहा ॥ ॐ नमोत्विरूपे
 भ्योत्विधरूपेभ्यश्चवोनमः स्वाहा ॥ २५ ॥ ॐ नमः
 मेनाभ्यः सेनानिभ्यश्चवोनमः स्वाहा ॥ ॐ नमोरधि
 भ्योऽधरथेभ्यश्चवोनमः स्वाहा ॥ ॐ नमः क्षत्रभ्यः सह
 होत्रभ्यश्चवोनमः स्वाहा ॥ ॐ नमोमहद्भ्योऽधर्मकेभ्य
 श्वोनमः स्वाहा ॥ २६ ॥ ॐ नमस्तद्व्यो । रथकारे
 भ्यश्चवोनमः स्वाहा ॥ ॐ नमः कुललेभ्यः कर्मरिभ्य
 श्वोनमः स्वाहा ॥ ॐ नमोनिषादेभ्यः पुत्रिष्टेभ्यश्चवोनमः

स्वाहा । ॐ नमः श्वनिन्म्योमृगपृच्छ्यश्वोनमः स्वाहा ॥ २७ ॥
 ॐ नमः श्वन्म्यः । श्वपतिन्म्यश्वोनमः स्वाहा । ॐ नामेमवा
 पचरुद्रायच स्वाहा ॥ ॐ नमः शूर्वायचपशुपतयेच स्वाहा ।
 ॐ नमोनीलग्रीशायचशितिकण्ठायच स्वाहा ॥ २८ ॥ ॐ
 नमः कमदिने । चन्द्रगुप्तकेशायच स्वाहा ॥ ॐ नमः सहस्रा
 क्षायचशतघन्वनेच स्वाहा ॥ ॐ नमोगिरिशयायचशिपि
 विष्टायच स्वाहा ॥ ॐ नमोमीढुष्टुमायचेपुमतेच स्वाहा ॥ २९ ॥
 नमा इस्वाय चध्वामनायच स्वाहा । ॐ नमोवृहतेचज्वर्षीपसेच
 स्वाहा ॥ नमोवृद्धायचसवृधेच स्वाहा ॥ ॐ नमोग्र्यायचप्रथ
 मायच स्वाहा ॥ ॐ नमः आशवं चार्जुनायच स्वाहा ॥ ३० ॥
 ॐ नमः शीघ्र्यायचशीर्ष्यायच स्वाहा ॥ ॐ नमः ऊर्म्या
 यचावस्वन्न्यायच स्वाहा । ॐ नमोनादेयायचद्वीप्यायच
 स्वाहा ॥ ३१ ॥ ॐ नमोज्ज्येष्ठायच कनिष्ठायच स्वाहा ॥
 ॐ नमः पूर्वजायचापरजायच स्वाहा ॥ ॐ नमोमद्गमाय
 चापगन्धायच स्वाहा ॥ ॐ नमोजघन्न्यायचबुध्यायच
 स्वाहा ॥ ३२ ॥ ॐ नमः सोम्याय चप्रतिसर्यायच
 स्वाहा । ॐ नमोयाम्यायचक्षेम्यायच स्वाहा ॥ ॐ नमः
 र्नोक्यायचावसान्यायच स्वाहा । ॐ नमऽउर्ध्वर्यायचाव
 न्यायच स्वाहा ॥ ३३ ॥ ॐ नमोवन्न्याय चरुद्रायच
 स्वाहा ॥ ॐ नमः श्रयायचप्रतिश्रयायच स्वाहा ॐ नमऽ

शुक्रेशायचाशुरधायच स्वाहा ॥ ॐ नमः शूरायचावभेदि
नेच स्वाहा ॥ ३४ ॥ ॐ नमो विन्मिने चक्रचिनेच
स्वाहा ॥ ॐ नमोवर्मिणेचव्वरुधिनेच स्वाहा ॥ ॐ नमः
श्रुतायचश्रुतमेनायच स्वाहा । ॐ नमोदुन्दुभ्यायचादन
न्यायनःस्वाहा । ३५ ॥ ॐ नमोदृष्ट्याय चप्रमृशायच
स्वाहा ॥ ॐ नमोनिपद्भिणेचपुधिमतेच स्वाहा ॥ ॐ नमस्ता
न्नेयैवापुधिनेच स्वाहा ॥ ॐ नमः स्वायुषायचमुषन्व
नेच स्वाहा ॥ ३६ ॥ ॐ नमः सुत्याय चपत्यायच स्वाहा ॥
ॐ नमः क्वाप्यायचनील्यायच स्वाहा । ॐ नमः वुल्याय
चपरस्यायच स्वाहा । ॐ नमोनादेयायचध्वशन्तायच
स्वाहा ॥ ३७ ॥ ॐ नमः कृष्याय चावट्यायच स्वाहा ॥
ॐ नमोधोद्भ्यायचवाग्ल्यायच स्वाहा ॥ ॐ नमोमेध्याय
चान्नायुष्यायच स्वाहा ॥ ॐ नमोत्र्यप्यायचान्नायुष्यायच
स्वाहा ॥ ३८ ॥ ॐ नमोश्वत्पाय चरेष्म्यायच स्वाहा ॥
ॐ नमोत्र्यास्य्याय चप्वान्नुषाय च स्वाहा ॥ ॐ नमः
पानायचदृष्ट्यायच स्वाहा ॥ ॐ नमस्ताम्नायचान्नायच
स्वाहा ॥ ३९ ॥ ॐ नमः शंगरे चवश्रुतयेच स्वाहा ॥
ॐ नमःशशायचमीमायच स्वाहा ॥ ॐ नमोश्रेयायचशु
ष्यायच स्वाहा ॥ ॐ नमोदन्नेचदनीयमेच स्वाहा ॥ ॐ
नमोशुषेचशोररिदन्नेच स्वाहा ॥ ॐ नमस्त्याय स्वाहा

॥ ४० ॥ ॐ नमः शम्भवाय चमयोभवाय च स्वाहा ॥ ॐ नमः
शङ्कराय चमयस्कराय च स्वाहा ॥ ॐ नमः शिवाय च शिवत
राय च स्वाहा ॥ ४१ ॥ ॐ नमः पार्थ्याय चापार्थ्याय च
स्वाहा ॥ ॐ नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च स्वाहा ॥ ॐ नम
स्तीर्थ्याय च कूळ्याय च स्वाहा ॥ ॐ नमः शष्प्याय च फेन्या
य च स्वाहा ॥ ४२ ॥ ॐ नमः सिकत्याय च प्रवाहाय च
स्वाहा ॥ ॐ नमः किर्ति० शिल्लाय च चण्डाय च स्वाहा ॥ ॐ
नमः कपर्दिने च पुलस्तये च स्वाहा ॥ ॐ नमः इरिण्याय च प्र
पत्थ्याय च स्वाहा ॥ ४३ ॥ ॐ नमो व्रज्याय च गोप्या
य च स्वाहा ॥ ॐ नमस्तल्प्याय च गोक्षाय च स्वाहा ॥ ॐ नमो
हृदय्याय च निवेप्याय च स्वाहा ॥ ॐ नमः काट्याय च महारे
प्याय च स्वाहा ॥ ४४ ॥ ॐ नमः शुष्क्याय च हस्त्याय च
स्वाहा ॥ ॐ नमः पा० सव्याय च रजस्याय च स्वाहा ॥ ॐ
नमोलोप्याय च लोप्याय च स्वाहा ॥ ॐ नमः उ० च्याय च सू
च्याय च स्वाहा ॥ ४५ ॥ ॐ नमः पर्णाय च पर्णशदाय च
स्वाहा ॥ ॐ नमः उ० गुरमास्याय चामिन्धते च स्वाहा ॥ ॐ
नमः आ० खिदते च प्रखिदते च स्वाहा ॥ ॐ नमः उ० पु० कृ० दृ० म्यो० ध
नु० कृ० दृ० म्यो० श० धो० नमः स्वाहा ॥ ॐ नमो वः किरिके० न्यो० दे० वा
ना० हृदये० न्यः स्वाहा ॥ ॐ नमो वि० चि० न्व० त्के० न्यो० दे० वा० ना
० हृदये० न्यः स्वाहा ॥ ॐ नमो वि० चि० ण० त्के० न्यो० स्वाहा ॥

ॐ नमः आनिर्हतेभ्यः स्वाहा ॥ ४६ ॥ रुद्रापेऽग्रन्वसस्प्य
 वेदांशुर्नाललोहित ॥ आसाम्प्रजानामेषाम्यशुनाम्नामेम्मारी
 कुमोचनः किञ्चनाममत् ॥ ४७ ॥ इमारुद्राय । तवसेकप
 दिन्दयद्वीगायप्रभगामहेमतीः ॥ यथाशुमसर्वादिपदेचतुस्प्यदे
 विरश्म्युष्टुड्यामेऽस्मिन्ननातुरम् ॥ ४८ ॥ यातेरुद्रशि
 वातनः शिवाव्विश्रादाभेषजी ॥ शिवास्तस्यभेषजीतयानो
 मुदजोवसे ॥ ४९ ॥ परिनारुद्रस्यहेतिर्वृणक्तुपरित्वेषस्य
 दुर्मतिगयायोः ॥ अस्त्यरागधवदुम्यस्तनुष्वमीद्वरतीका
 षतनयायमृद ॥ ५० ॥ मोदुष्टुमाशिवतम । शिवोनः सुम
 नामव । परमेष्टुवऽक्रापुषन्निघापकृत्तन्वसानऽक्रावर्षिनाक
 म्बिभ्रदागदि ॥ ५१ ॥ विकिरिद्रव्विलोहित । नमस्तेः
 अस्तुमगवः ॥ यास्तेमहस ठं० हेतयोन्न्यमस्मन्निरवपन्तताः
 ॥ ५२ ॥ सहस्राणिसहसशोचाव्हास्तवहेतयः ॥ तामामीशा
 नोमगवः पराचीनामुखाकृषि ॥ ५३ ॥ असह्यातासहसा
 नि ॥ येरुद्राऽभिभुम्याम् ॥ तेषां सहस्रपोजनैवधन्वा
 नितन्मसि ॥ ५४ ॥ अस्मिन्महत्पर्यवेन्तरिचेमवाऽअधि
 तेषां सहस्रपोजनैवधन्वानितन्मसि ॥ ५५ ॥
 नालग्रीवाः शितिकण्ठादिवर्ठं० रुद्राऽउपरिधताः ॥ तेषां

नोट—यहां से मत्येक मंत्र में भी कोई १ आहुति देते हैं क्योंकि
 इसका क्रम ८ प्रकार से है ।

सहस्रयोजनेवघन्वानितन्मसि ॥ ५६ ॥ नीलग्रीवाः शिनि
 व एठाः शर्वाऽश्रघः क्षमाचराः ॥ तेषां ५ सहस्रयोजनेवघन्वा
 नितन्मसि ॥ ५७ ॥ येष्टृक्षेपु । शर्षप्पङ्गरानीलग्रीवा
 व्विलोहिताः ॥ तेषां ५ सहस्रयोजनेवघन्वानितन्मसि
 ॥ ५८ ॥ येभूतानामधिपतयोर्विशखासः कपर्दिनः ॥ तेषां ५
 सहस्रयोजनेवघन्वानितन्मसि ॥ ५९ ॥ येपथाम्पथिरक्षयऽ
 ऐलवृदाऽश्रापुर्व्युघः । तेषां ५ सहस्रयोजनेवघन्वानितन्म
 सि ॥ ६० ॥ येतीर्थानि । प्रचरन्तिस्तृकाहस्तानिषंगिणः ॥
 तेषां ५ सहस्रयोजनेवघन्वानितन्मसि ॥ ६१ ॥ येक्षेपु ।
 व्विद्विद्यन्तिपात्रेर्षवतोजनान् ॥ तेषां ५ सहस्रयोजनेव
 घन्वानितन्मसि ॥ ६२ ॥ यऽएतवन्तश्चभूया ५ सश्च
 दिशोरुद्राच्चितस्थिरे ॥ तेषां ५ सहस्रयोजनेवघन्वानित
 न्मसि ॥ ६३ ॥ नमोस्तु । रुद्रेभ्योयेदिवियेषां च्वपेमि
 पवः ॥ तेभ्योदशप्राचीर्दशदक्षिणादशप्रतीचीर्दशोदीर्चाः
 शोर्वाः ॥ तेभ्योनमोऽश्रस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्दि
 ष्मोयश्चनोद्दोष्टितमेपाञ्जम्भेदधमः ॥ स्वाहा ६४ ॥ नमो
 स्तु । रुद्रेभ्योयेन्तरिक्षेयेषां च्वातऽहपवः ॥ तेभ्योदशप्रा
 चीर्दशदक्षिणादशप्रतीचीर्दशोदीर्चाः शोर्वाः ॥ तेभ्योनमोऽ
 श्रस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्दिष्मोयश्चनोद्दोष्टितमेपाञ्ज
 म्भेदधमः ॥ स्वाहा ६५ ॥ नमोस्तु । रुद्रेभ्योयेष्टृक्षेप्या

येषामन्नमिषवः ॥ तेभ्योदशपाचोर्दशद्विणादशप्रतीचोर्द
 शोदीचोर्दशोर्द्वीः ॥ तेभ्योनमोऽग्रस्तुतेनोवन्तुतेनोमृण्ड
 यन्तुतेपन्दिष्मो यश्चनो द्द्वेष्टितमेपाञ्जम्मेदक्षमः ॥ स्वाहा
 ॥ ६६ ॥ ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः
 स्वाहा ॥ इति रुद्रे पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ ✽

❀ पंचम अध्याय के बाद में इन मंत्रों का पाठ करना
 ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥ हरिः ॐ
 नमस्त० (इत्यारभ्य) मानस्तोके० (इतिपर्यन्ताः षोडश मन्त्राः)
 ॥ १६ ॥ स्वाहा ॥ ऐषते० ॥ १७ ॥ अत्ररुद्र० ॥ १८ ॥ नमस्ते०
 ॥ १९ ॥ याते० ॥ २० ॥ नतन्विदाययऽइमाजजानान्ग्यगुष्माक
 मन्तरम्बभूष ॥ नोहारेणप्रावृताजल्प्याचासुवृषऽउक्थशासररच
 रन्ति ॥ २१ ॥ विश्वकर्मार्हाजनिष्टदेवऽआदिदुर्गन्धर्वोऽअभव
 द्वितीयः ॥ तृतीयः पिताजनितौषधीनामपाङ्गन्मन्व्यदधात्पुरुधा
 ॥ २२ ॥ मीदृष्टम० ॥ २३ ॥ विश्वकिरिद्र० ॥ २४ ॥ महस्त्राणि०
 ॥ २५ ॥ अमङ्गयाना० ॥ २६ ॥ हव्यर्ठ० सोम० ॥ २७ ॥ एषते०
 ॥ २८ ॥ अत्ररुद्र० ॥ २९ ॥ मैषजमसि० ॥ ३० ॥ इयम्बर्क० ॥
 इयम्बर्क० ॥ ३१ ॥ एतसो० ॥ ३२ ॥ इयायुषं० ॥ ३३ ॥ शिवांना-
 मा० ॥ ३४ ॥ उग्ररश्च० ॥ ३५ ॥ अग्निर्ठ० हृदये० ॥ ३६ ॥
 वायंभ्रोहितेन० ॥ ३७ ॥ स्वस्तितऽइन्द्रो० ॥ ३८ ॥ पयः प्रधि-
 र्वा० ॥ ३९ ॥ विष्णोरराट० ॥ ४० ॥ अग्निर्देवता० ॥ ४१ ॥
 योः शान्ति० ॥ ४२ ॥ ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ
 स्वः स्वाहा ॥ (बाद में उक्थारश्चमे० अर्चव्यार्च० इन दो अध्याय
 का पाठ करना) ।

ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥
 हरिः ॐ ॥ ज्वय टं० सोमञ्चतेतव रनस्तनूपुविभ्रतः ॥
 प्रजावन्तः सचेमहि ॥ १ ॥ एषते । रुद्रभाग सहस्वस्वामि
 फयातञ्जु पस्वस्वादिपतेरुद्रभागश्चास्तुस्तेषुः ॥ २ ॥ अथ
 रुद्रमर्दमद्यवदेवन्त्र्यम्यकम् ॥ यथानोञ्चस्यसस्करघथानः
 श्रेयसस्करघथानोञ्चयवसाययात् ॥ ३ ॥ भेषजमसि । भेष
 जगवेश्वायपुरुषायभेषजम् । सुखम्भेषायभेष्यै ॥ ४ ॥ इयम्ब
 क्यजामहे । सुगन्धिष्णुष्टिवर्द्धनम् । उर्वारुकमिवबन्धना
 न्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् । इयम्बक्यजामहेसुगन्धिष्णुष्टिवै
 दनम् । उर्वारुकमिवबन्धनादितोमुक्षीयमामृतः ॥ ५ ॥
 एतत्ते । रुद्रावसन्तेनपरोमूजवतोतीहि ॥ अथततधन्वापि
 नाकावसः कुत्तिवासाऽर्वाह टं० सन्नः शिवोतीहि ॥ ६ ॥ व्यायुप
 जमदग्नेः कश्यपस्यव्यायुपम् ॥ यद्वेषुव्यायुपन्तत्रोऽश्वस्तु
 व्यायुपम् ॥ ७ ॥ शिवोनामासिस्वधितिस्तेपितानमस्तेऽ
 श्वस्तुमामाहिठं० सीः ॥ निवर्त्तयाम्यायुपेनाथापप्रजननायरा
 यम्पोषायसुप्रजास्त्वायसुवीर्याय स्वाहा ॥ ८ ॥ ॐ भूः
 स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥

इति रुद्रे षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥
 हरिः ॐ ॥ उग्रश्च । भीमश्चत्वान्तश्चधुनिश्च । सास

ह्रीं श्वाभियुग्वाचच्चिपः ॥ स्वाहा ॥ १ ॥ अग्निर्ठं हृदयेनाश
 निर्ठं हृदयाग्रेणपशुपतिङ्कृत्स्नहृदयेनभवंत्यफना ॥ शर्व
 म्मतस्त्राब्ज्यामीशानम्मन्युनामहादेवमन्तः पर्श्व्येनोग्रन्दे
 पंचनिष्टुनाच्चसिष्टुहनुः शिङ्गीनिकोश्याब्ज्याम् ॥ २ ॥
 उग्रं ज्योहितेन । मित्रं ० सौव्यस्येनरुद्रन्दौर्वत्येनेन्द्रम्रकी
 डेनमरुतोवलेनसाद्द्यान्प्रमुदा । भवस्पकण्ड्यर्ठं रुद्रस्या
 न्तः पार्श्व्यमहादेवस्ययकृच्छर्व्यस्यव्वनिष्टुः पशुपतेः पुरी
 तत् ॥ ३ ॥ लोमब्ज्यः स्वाहा । लोमब्ज्यः स्वाहात्वचेस्वाहा
 त्वचेस्वाहालोहितायस्वाहालोहितायस्वाहामेदोब्ज्यः स्वाहा
 मेदोब्ज्यः स्वाहामा २ सेब्ज्यः स्वाहामा २ सेब्ज्यः स्वाहास्ना
 वब्ज्यः स्वाहास्नावब्ज्यः स्वाहास्थब्ज्यः स्वाहा स्थब्ज्यः
 स्वाहा मज्जब्ज्यः स्वाहा मज्जब्ज्यः स्वाहा ॥ रेतसेस्वाहापाय
 वेस्वाहा ॥ ४ ॥ आयासायस्वाहा ! प्रायासायस्वाहा संय्या
 सायस्वाहा च्विपासायस्वाहोद्यांसायस्वाहा ॥ शुचेस्वाहाशोच
 तेस्वाहाशोचमानायस्वाहाशोकायस्वाहा ॥ ५ ॥ तपसेस्वाहा ।
 तप्पतेस्वाहातप्पमानायस्वाहातप्तायस्वाहाघम्मयिस्वाहा ॥
 निष्कृत्यैस्वाहाप्रायश्चित्त्यैस्वाहा भेषजायस्वाहा ॥ ६ ॥ यमा
 यस्वाहान्तकायस्वाहामृत्यवेस्वाहा ॥ ब्रह्मणेस्वाहाब्रह्महत्या
 येस्वाहाच्विश्वेभ्योदेवेभ्यःस्वाहाद्यावापृथिवीभ्यां २ स्वाहा ॥
 स्वाहा ॥ ७ ॥ ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः

स्वाहा ॥ इति रुद्रे सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥*

ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥
 हरिः ॐ ॥ व्वाजश्च । मेप्रसवश्चमेप्रयतिश्चमेप्रसिति
 रश्चमेधीतिश्चमे वक्रतुश्चमे स्वरश्चमे श्लोकरश्चमेश्चवश्चमे
 श्रुतिश्चमेज्ज्योतिश्चमेस्वश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १ ॥
 प्राणश्च । मेपानश्चमेव्यानश्चमेसुरश्चमेचित्तश्चमऽआधीतश्च
 मेवाक्चमेमनश्चमेचक्षुश्चमेरश्रोत्रश्चमेदक्षश्चमेवलश्चमेयज्ञेन
 कल्पन्ताम् ॥ २ ॥ ओजश्च । मेसहश्चमऽआत्वमाचमेतनू
 रश्चमेशर्मचमेव्यर्मचमेज्ञानिचमेस्थोनिचमेपरु ५ पिचमेशरी
 राणिचमऽआपुश्चमेजराचमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ३ ॥ ज्यै
 पृथश्च । मऽआधिपत्यश्चमे मन्युश्चमेभामश्च मेमश्चमेम्भ
 रश्चमेजेमाचमेमहिमाच मेव्वरिमाचमेप्रथिमाचमेव्वर्षिमाचमे
 द्वाधिमाचमेवृद्धश्चमेवृद्धिरश्च मेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ स्वाहा
 ॥ ४ ॥ (न० *) ॥ सत्यश्च । मेश्रद्धाचमेजगच्चमेघनश्चमेव्वि
 रश्चमेमहश्च मेकीडाचमेमोदश्चमेजातश्चमेजनिष्यमाणश्च
 मेसूक्तश्चमेसुकृतश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ५ ॥ श्रुतश्च ।

* जो कोई रुद्रा भिषेक या हवन में शत रुद्री का पाठ करे वह
 ६।७ अध्याय का पाठ न करे तथा ६।७ अध्याय का पाठ करने वाले
 शत रुद्री का पाठ न करे । हवन के लिये नमस्ते १२० पेज में है ।
 (न०) * जिस स्थान पर यह निशान हो वहां नमस्ते के
 ६६ मंत्र का पाठ करना । पाठ के लिये ६६ मंत्र ६४ पेज में है ।

मेघृतञ्चमेयञ्चमेनाययञ्चमे जीवातुश्चमेदीर्घायुत्वञ्चमेनामि
 ञ्चञ्चमेमयञ्चमे सुखञ्चमेशयनञ्चमेसुषाश्चमेसुदिनञ्चमेयज्ञेनक
 ल्पन्ताम् ॥ ६ ॥ यन्ताच । मेघर्ताचमेक्षेमश्चमेघृतिरश्चमे
 विरश्चञ्चमेमहरश्चमेसंख्विच मेद्वाञ्चञ्चमेष्टरश्चमेप्रसुरश्चमेसीर
 ञ्चमेलयश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ७ ॥ शञ्चमेमयश्चमेप्रिय
 ञ्चमेनुकामश्चमेकामश्चमेसौमनसश्चमेमगश्च मेद्द्रविण्चञ्चमेमद्द्र
 ञ्चमेथेयश्चमेव्वसीयश्चमेपशश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ स्वाहा ॥ ८ ॥
 (न०) ॥ ऊर्च । मे स्रुताचमेपयश्चमेरसश्चमेघृतञ्चमेमधु
 चमेसग्धिश्चमेसपीतिश्चमेकृपिश्चमेव्वृष्टिश्चमेलेञ्चञ्चमऽश्रौद्धिद्य
 ञ्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ९ ॥ रयिश्च । मेरायरश्चमेपुष्टञ्चमे
 पुष्टिश्चमेव्विभुचमेप्रभुचमेपूर्णश्चमेपुर्णतरश्चमेकुयवश्चमेचितश्च
 मेनञ्चमेचुञ्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १० ॥ व्वित्तश्च । मेव्वे
 यञ्चमेभूतञ्चमेमविण्यञ्च मेसुगश्चमेसुपत्थ्यश्चमऽष्टद्वश्चमऽष्ट
 द्विश्चमेकल्लमश्चमेकल्लप्तिश्चमेमतिरश्चमेमुमतिरश्चमेयज्ञेनकल्प
 न्ताम् ॥ ११ ॥ व्रोहयश्च । मेयवाश्चमेमापारचमेतिलाश्चमेसु
 द्वाश्चमेखल्ल्वारश्चमेप्रियङ्ग्वरश्चमेखवश्चमेरयामाकाश्चमेनीवा
 राश्चमेगोधूमाश्चमेमसुरारश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ स्वाहा ॥ १२ ॥
 (न०) ॥ अश्मोच । मेमृत्तिकाचमेगिरयश्चमेपर्वताश्चमे
 सिकताश्चमेव्वनस्पतयश्चमेहिरण्यञ्चमेयश्चमेरयामश्चमेलोहश्च
 मेसोसश्चमेत्रपुचमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १३ ॥ अग्निश्च ।

मऽआपश्चमेऽवीरुघश्च मऽओषधयश्चमेऽकृष्टपच्यश्चमेऽकृष्टपच्यया
 श्चमेऽग्राम्याश्चमेऽपशवऽआरण्याश्चमेऽवित्तश्चमेऽवित्तिश्चमेऽभूत
 श्चमेऽभूतिश्चमेऽयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १४ ॥ व्वसुच । मेऽवसति
 श्चमेऽकर्मचमेऽशक्तिश्चमेऽर्थश्चमेऽएमश्चमेऽइत्याचमेऽगतिश्चमेऽयज्ञे
 नकल्पन्ताम् ॥ १५ ॥ (न०) ॥ अग्निश्च । मऽइन्द्रश्चमे
 सोमश्चमेऽइन्द्रश्चमेऽसविताचमेऽइन्द्रश्चमेऽसरस्वतीचमेऽइन्द्र
 श्चमेऽपृषाचमेऽइन्द्रश्चमेऽबृहस्पतिश्चमेऽइन्द्रश्चमेऽयज्ञेनक
 ल्पन्ताम् ॥ १६ ॥ मित्रश्च । मऽइन्द्रश्चमेऽवृहस्पतिश्चमेऽइन्द्रश्चमेऽ
 इन्द्रश्चमेऽधाताचमेऽइन्द्रश्चमेऽरव्याचमेऽइन्द्रश्चमेऽमरुतश्चमेऽ
 इन्द्रश्चमेऽवित्थेचमेऽदेवाऽइन्द्रश्चमेऽयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १७ ॥
 पृथिवीच । मऽइन्द्रश्चमेऽन्तरिक्षश्चमेऽइन्द्रश्चमेऽधौश्चमेऽइन्द्र
 श्चमेऽसमाश्चमेऽइन्द्रश्चमेऽनक्षत्राणिचमेऽइन्द्रश्चमेऽदिशश्च
 मेऽइन्द्रश्चमेऽयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ स्वाहा ॥ १८ ॥ (न०) ॥
 अठे० शुश्च । मेऽशिमश्चमेऽदान्धश्चमेऽधिपतिश्चमेऽउपा ५
 शुश्चमेऽन्तर्यामिश्चमेऽएन्द्रवायवश्चमेऽमंत्रावरुणश्चमेऽआ
 श्विनश्चमेऽप्रतिप्रस्थानश्चमेऽशुक्लश्चमेऽमन्थीचमेऽयज्ञेनक
 ल्पन्ताम् ॥ १९ ॥ आप्रयणश्च । मेऽवश्चमेऽदेवश्चमेऽधुवश्च
 मेऽवश्चानरश्चमेऽएन्द्राग्नश्चमेऽमहावश्चमेऽदेवश्चमेऽमस्तुवतीया
 श्चमेऽनिष्केवच्यश्चमेऽसावित्रश्चमेऽसारस्वतश्चमेऽपास्कनी
 चतश्चमेऽहारियोजनश्चमेऽयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २० ॥ सुच

श्व । मेचमसाश्वमे वापञ्चानिचमेद्रोण हज्ज राश्वमेग्रावा
 शश्वमेधिषवणे चमे पूतभृच्चमऽप्राघवनीपश्वमेवेदिश्वमेवहि
 श्वमेवभृयश्वमेस्वगाकारश्वमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ स्वाहा
 ॥२१॥(न०॥) अग्निश्व । मेवर्मश्वमेवर्कश्वमेसूर्यश्चमेप्रा
 श्वचमेधमेघश्चमेपृथिवीचमेदितिश्च मेदितिश्चमेघौश्चमेङ्गु
 लपःशक्करयोदिशश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २२ ॥ व्रतश्च ।
 मऽश्रुतवश्वमे तपश्वमे संवत्सरश्वमे होराञ्चऽऊर्वाष्टीवेवृद्धं
 धन्तरेचमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ स्वाहा ॥ २३ ॥ (न०) ॥
 एकाच । मेतिस्रश्चमेतिस्रश्चमेपञ्च चमेपञ्च चमेसप्त चमेसप्त च
 मेनव चमेनव चमऽएकादश चमऽएकादश च मेत्रयोदश चमेत्र
 योदश चमेपञ्च दश चमेपञ्च दश च मेसप्तदश चमेसप्तदश चमेन
 वदश चमेनवदश चमऽएकविंशतिश्चमेपञ्चविंशतिश्चमेपञ्चविंशतिश्च
 मेत्रयोविंशतिश्चमेत्रयोविंशतिश्चमेपञ्चविंशतिश्चमेपञ्चविंशतिश्च
 श्वमेपञ्चविंशतिश्चमेसप्तविंशतिश्चमेसप्तविंशतिश्चमेसप्तविंशतिश्च
 श्वमेनवविंशतिश्चमेनवविंशतिश्चमेनवविंशतिश्चमेनवविंशतिश्चमेनव
 ऽएकत्रिंशतिश्चमेनवविंशतिश्चमेनवविंशतिश्चमेनवविंशतिश्चमेनव
 ॥ २४ ॥ (न०) ॥ चतस्रश्च । मेष्टौचमेष्टौचमेद्वादश चमे
 द्वादश चमेषोडश चमेषोडश च नोविंशतिश्चमेविंशतिश्चमेविंशतिश्च
 श्वमेवत्रुविंशतिश्चमेवत्रुविंशतिश्चमेवत्रुविंशतिश्चमेवत्रुविंशतिश्चमेव
 श्वमेष्टाविंशतिश्चमेष्टाविंशतिश्चमेष्टाविंशतिश्चमेष्टाविंशतिश्चमे

पट्टत्रिंशत् ० शचमेपट्टत्रिंशत् ० शचमेचत्वारिंशत् ० शचमेचत्वारिं
 शत् ० शचमेचतुश्चत्वारिंशत् ० शचमेचतुश्चत्वारिंशत् ० शचमेष्टाच
 त्वारिंशत् ० शचमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ स्वाहा ॥ २५ ॥
 (न०) ॥ इयविश्व । मेऽपवीचमेदित्यवाट्चमेदित्यौहीचमे
 पञ्चाविश्वमेपञ्चावोचमेत्रिवत्सश्चमेत्रिवत्साचमे तुर्यवाट्चमे तु
 र्योहीचमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २६ ॥ पष्टवाट्च । मेपष्टौही
 चमऽउक्षाचमेवशाचमऽअपमश्चमेव्येहश्चमे नहुवाँश्चमेधेनुश्चमे
 यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ स्वाहा ॥ २७ ॥ (न०) ॥ ध्वाजाय
 स्वाहा । प्रसवायस्वाहापिजायस्वाहाक्रतवेस्वाहाव्यसवेस्वाहा
 हर्षतयेस्वाहान्हेमुग्धायस्वाहामुग्धायर्व्वनठं ० शिनायस्वाहा
 ध्विनठं ० शिनऽआन्त्यायनायंस्वाहान्त्यायभौवनायस्वाहाभुवन
 स्यपतयेस्वाहाधिपतयेस्वाहाप्रजापतयेस्वाहा ॥ इयन्तेराणिम
 त्त्रापयन्तासियमनऽउज्ज्वैरवावृष्टयै त्वाप्रजानान्त्वाधिपत्याय
 ॥ २८ ॥ आयुर्त्यज्ञेन । कल्पताम्प्राणोयज्ञेनकल्पताञ्चक्षु
 र्यज्ञेनकल्पता ५ श्रोत्रंयज्ञेनकल्पताम्ब्रह्मयज्ञेनकल्पता
 मनोयज्ञेनकल्पतामात्यमायज्ञेनकल्पताम्ब्रह्मायज्ञेनकल्पता
 छयोतिर्यज्ञेनकल्पता ५ स्वर्ग्यज्ञेनकल्पताम्पृष्टंयज्ञेनकल्प

द्वन में मूषध के स्थान में ५ बोलना स के पूर्व में होने से ॥
 वेद में—अनुस्वार से श प स ह परे रहते अनुस्वारके स्थान
 में ५ आदेश होता है दीर्घ से परे ह्रस्व और इत्थ से परे दीर्घ ।

तांयज्ञोपज्ञेनकल्पताम् ॥ स्तोमश्चयजुश्चऽऽवचसामचवृह
 धरथन्तरश्च । स्वर्देवाऽऽगन्नामृताऽऽभूमप्प्रजापतेः प्रजाऽ
 अभूमव्वेत्स्वाहा ॥ स्वाहा ॥ २६ ॥ ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ
 भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥ इति रुद्रेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः स्वाहा ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥
 हरिः ॐ ॥ ऋचंवाचमप्रपद्येमनोयजुः प्रपद्येसामप्राणमप्रप
 द्येचतुः श्रोत्रंप्रपद्ये ॥ न्वागोजः—सहो जोमयिप्राणापानौ
 ॥ १ ॥ यन्मेछिद्रश्चतुषोहृदयस्यमनसोवातितृणमृहस्प
 तिर्मतद्घातु ॥ शन्नोभवतुभुवनम्ययस्पतिः ॥ २ ॥ भूर्भु
 वः स्वः— । तत्सवितुर्वरेण्यमभर्गोदेवस्यधीमहि ॥ धियोयो
 नः—प्रचोदयात् ॥ ३ ॥ कयानश्चित्रऽऽभुवदूतीसदावृधः
 सखा । कयाशचिष्टयावृता ॥ ४ ॥ करत्वा । सत्योमदाना
 म्मर्ठं हिष्टोमत्सदन्धसः ॥ दृढाचिदारुजेव्वसु ॥ ५ ॥ अभीपु
 णः । सखीनामविनाजरितृणाम् ॥ शतम्भवास्पृतिभिः— ॥ ६ ॥
 कयात्यन्नऽऽकृत्यामिप्रमन्दसेव्वृषन् ॥ कयास्तोतृन्म्यऽऽभर ॥
 ॥ ७ ॥ इन्द्रोविश्वस्यराजति ॥ शन्नोऽऽस्तुद्विद्वपदेशञ्चतु
 षपदे ॥ ८ ॥ शनोमिन्त्रः शंवरुणः शन्नोभवत्वर्द्यमा ॥
 शन्नऽऽन्द्रोवृहस्पतिः शन्नोव्विष्णुरुहवक्रमः ॥ ९ ॥ शन्नो
 व्रातः— । पवता ७ शन्नस्तपतुस्वर्यः— ॥ शन्नः कानवक्रद
 देवः पर्जन्योऽऽभिवर्षतु ॥ १० ॥ अहानिशम्भवन्तुनः शर्ठं

रात्रीः प्रतिधीयताम् ॥ शक्रऽङ्कऽद्राग्नीभवतामवोमिः शक्रऽ
 इन्द्राव्यरुणारातहृद्व्या ॥ शक्रऽइन्द्रावृषणाव्वाजसातौशमि
 न्द्रासोमासुवितायशंर्योः ॥ ११ ॥ शन्नोदेवीरमिष्टृयऽआपो
 भवन्तुपीतये ॥ शंर्योरमिस्रवन्तुनः ॥ १२ ॥ स्योनापृथिवि
 नोभवान्नुच्चरानिवेशनी ॥ यच्छानः शर्मसप्रथाः ॥ १३ ॥
 आपोहि । ग्रामयोभुवस्तानऽऊर्जेदघातन ॥ महेरणायचवसे
 ॥ १४ ॥ योवः—शिवतमोरसस्तस्यमाजयतेहनः— ॥ उशती
 रिवमातरः— ॥ १५ ॥ तस्माऽअरङ्गमामवोयस्यचयायजि
 न्बथ ॥ आपोजनयथाचनः ॥ १६ ॥ धौः शान्तिरन्तरिदृष्टं
 शान्तिः—पृथिवीशान्तिरोपः शान्तिरोपघयः शान्तिः— ॥
 वनस्पतयः शान्तिद्विश्वेदेवः शान्तिर्ब्रह्मशान्तिः सर्व्वर्द्धं
 शान्तिः शान्तिरेवशान्तिः सामाशान्तिरेधि ॥ १७ ॥ दृतेदृष्टं
 हमामिन्द्रस्यमाचक्षुषासर्वाणिभूतानिसमीक्षन्ताम् ॥ मिन्द्र
 स्याहश्चक्षुषासर्वाणिभूतानिसमीक्षे ॥ मिन्द्रस्यचक्षुषासमीक्षा
 महे ॥ १८ ॥ दृतेदृष्टं हमा । ज्योक्तेसन्दशिजीव्यासंज्योक्ते
 सन्दशिजीव्यासम् ॥ १९ ॥ नमस्तेहरसेरोचिपेनमस्तेऽअ
 स्त्वचिपे ॥ अन्न्यास्तेऽअस्मत्तयन्तुहेतयः—पावकोअस्म
 द्भ्यर्द्धं शिवोमव ॥ २० ॥ नमस्ते । अस्तुविद्युतेनमस्तेस्तन
 पित्तवे ॥ नमस्तेमगवन्नस्तुयतःस्वः—समीहसे ॥ २१ ॥
 यतोयतः समीहसेततोऽअमयङ्कुरु ॥ शन्नः—बृहप्रजाभ्यो

भयन्नः पशुभ्यः ॥ २२ ॥ सुमित्रियानऽआपऽओषधयः
 सन्तुदुग्मिन्त्रियास्तस्मै सन्तुयोस्मान्द्वेष्टि यश्चव्य यन्द्द
 म्मः ॥ २३ ॥ तच्चक्षुर्देवहितम्पुरस्ताच्छुक्क्रमुच्चरत् ॥ पश्ये
 मशरदः शतजीवेमशरदः शतर्षं शृणुयामशरदः शतम्प्र
 व्रवामशरदः शतमदीनाः स्यामशरदः शतम्भूयश्चशरद
 ः शतात् ॥ स्वाहा ॥ २४ ॥ ॐ भूः स्वाहा ॥ ॐ भुवः
 स्वाहा ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥ इति रुद्रे शान्त्यध्यायः ॥

अथरुद्रेस्वस्तिप्रार्थनामन्त्राऽध्यायः ॥ हरिः ॐ ॥ स्व
 स्तिन इन्द्रोवृद्धश्रवाः स्वस्तिनः पूषाध्विश्रवेदाः ॥ स्व
 स्तिनस्ताक्षर्योऽअरिष्टनेमिः स्वस्तिनोवृहस्पतिर्दधातु ॥ १ ॥
 ॐ पयः पृथिव्याम्पयऽओषधीषुपयोदिव्यन्तरिक्षेपयोधाः
 पयस्वतीः प्रदिशः सन्तुमह्यम् ॥ २ ॥ ॐ त्विष्णोरराट
 मसित्विष्णोः शनप्रेस्तथोत्विष्णोः स्यूरसित्विष्णोर्ध्रुवोसि ॥
 वैष्णवमसित्विष्णवेत्वा ॥ ३ ॥ ॐ अग्निर्दधताच्चातोदेव
 तामूर्योदेवता चन्द्रमादेवता व्वसवोदेवता रुद्रादेवतादित्या
 देवतामरुतोदेवता त्विश्रवेदेवादेवता वृहस्पतिर्देवतेन्द्रोदेवता
 उवर्णोदेवता ॥ ४ ॥ ॐ सद्योजातंप्रपद्यामिसद्योजातायर्द्धेन
 मोनमः ॥ मवेभवेनातिमवेमवस्वमांभवोद्भवायनमः ॥ ५ ॥
 धामदेवायनमोज्येष्टायनमः श्रेष्ठायनमोरुद्रायनमः कालाय
 नमः कलविकरणायनमोबलविकरणायनमोबलायनमोबलप्रम

थनाथायनमः सर्वभूतदमनायनमोमनोन्मनायनमः ॥ ६ ॥
 अघोरेभ्योथघोरेभ्योघोरघोरस्तरेभ्यः ॥ सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्योनम
 स्तेअस्तुरुद्ररूपेभ्यः ॥ ७ ॥ तत्पुरुषायविद्महेमहादेवायधी
 महि ॥ तन्नोरुद्रःप्रचोदयात् ॥ ८ ॥ ईशानः सर्वविद्यानामी
 श्वरः सर्वभूतानाम् ॥ ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपतिर्ब्रह्माश्वमे
 अस्तुसदाशिवोम् ॥ ९ ॥ ॐ शिवोनामास्रवाधिपतिरतोस्ता
 नमस्तेअस्तुमामाहिठं सीः ॥ निवत्तंयाम्प्यायुर्दन्नाद्यायप्रजन
 नायरायस्पोषायसुप्रजास्त्वायसुवीर्याय ॥ १० ॥ ॐ ध्वश्चा
 निदेवसवितर्दु रितानिपरासुव ॥ यद्भद्रन्तन्नऽआसुव ॥ ११ ॥
 ॐ धौः शान्तिरन्तरिक्षं शान्तिः पृथिवीशान्तिरापः शान्ति
 रोपधयः शान्तिः ॥ ध्वनस्पतयः शान्तिविश्वेदेवाः शान्ति
 ब्रह्मशान्तिः सर्व्वर्षं शान्तिः शान्तिरेवशान्तिः सामाशान्ति
 रधि ॥ १२ ॥ ॐ सर्व्वपांवाणव्वेदानां रसोयत्सामसर्व्वेषा
 मेवैनमेतद्वेदानां रसेनाभिपिञ्चति ॥ १३ ॥

ॐ आकृष्णे नरजसावर्त मानोनिवेशयन्नमृतंमर्त्यं च ॥
 हिरण्ययेन सवितारथेन देवोयातहुवनातपश्यन् ॥ १ ॥
 इमन्देवाऽअसपत्न र्ठं सुवद्भूवम्महते क्षत्रायमहते ज्यैष्ठ्याय
 महते जानराजायिन्द्रस्चेन्द्रियाय ॥ इमममुष्य पुत्रममुष्यं पुत्र
 मस्यैविशऽप्यवोमी राजासो मोस्माकं ब्राह्मणानां २ राजा ॥
 ॥ २ ॥ अग्निमूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्याऽअयम् ॥

अथा ५ रेता ५ सिजिन्वति ॥ ३ ॥ उद्बुध्यस्वाग्ने प्रतिया
 गृहित्व मिष्टापूर्तेस ठं० सृजेथामयश्च ॥ अस्मिन्सघस्थेऽ
 अघ्युत्तरस्मिन्विश्वे देवायजमानश्चसीदत ॥ ४ ॥ बृहस्पतेऽअ-
 तियदयोऽअर्हाद्युमद्विभातिकृतुमजनेषु ॥ यद्दीदयञ्चवसश्चत
 प्रजाततदस्मासुद्रविण्णधेहिचित्रम् ॥ ५ ॥ अन्नात्परिसु तोरंसं
 ब्रह्मणाव्यपिवत्त्वंपयः सोमं प्रजापतिः ॥ ऋतेनसत्यमिन्द्रि
 यंविपान ठं० शुक्रमन्त्रसऽइन्द्रयेन्द्रियमि दंययोमृतमधु ॥६॥
 शन्नो देवो रभिएयऽआपोभवन्तु पीतये ॥ शंयोरभिस्रवन्तुनः
 ॥ ७ ॥ कपानश्चित्रऽ आभुबदूतो सदाबृधः सखाकया ॥
 शचिएयावृती ॥ ८ ॥ केतुंक्लएवत्नकेतवेपेशोमर्याऽअपेशसे
 समुपद्भिरजायथाः ॥ ॐ ब्रह्मामुरारि खिपुरान्तकारी भानुश्श-
 शीभूमिसुतोबुधश्च ॥ गुरुश्चशुक्रश्शनि राहु केतवस्तर्वेग्रहः
 शान्ति करा भवन्तु ॥ इतिस्वस्ति प्रार्थनामंत्राऽध्यायः ॥
 ॐ शान्तिः शान्तिः सुशान्तिर्भवतु सर्वारिएशान्तिर्भवतु ॥
 अनेन रुद्रामिपेककर्मणा कृतेन श्रीभवानीशङ्करमहाह्रः
 प्रीयतां न मम ॥ ॐ सांघ सदाशिवार्पणमस्तु ॥
 अभिपेकान्ते ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीभवानीशङ्करदेवताभ्यो
 नमः आचमनं हस्तप्रक्षालनं च सम० ॥ वस्त्रम्-ॐ तस्मा-
 घज्ञात्सर्व्वद्दुतश्चः० ॐ भू० श्री० नमः वस्त्रं सम० ॥
 यज्ञोपवीतम्-ॐ तस्मादश्वा० ॐ भू० श्री० नमः यज्ञोपवीतं

सम० ॥ गन्धम्—ॐ तंयज्ञम्ब० ॐ भू० श्री० नमः गन्धं
मम० ॐ भू० श्री० नमः अक्षतान्सम० ॥ पुष्पाणि—ॐ
यत्पुरुषं० ॐ भू० श्री० नमः पुष्पाणि सम० ॥ बिल्वपत्रा-
र्पणम्—ॐ शिवोभवत्प्रजाब्ज्योमानुपीम्यस्त्वमङ्गिरः । मद्या
वापृथिवीऽअभिशोचीर्म्मान्तरिक्षमाच्चनस्पतीन् ॥ ॐ भू०
श्री० नमः बिल्वपत्राणि सम० ॥ ॐ भू० श्री० नमः
सौभाग्यद्रव्याणि सम० ॥ धूपम्—ॐ ब्राह्मणो० ॐ भू० श्री०
नमः धूपमात्रापयामि ॥ दीपम्—ॐ चन्द्रमामनसो० ॐ भू०
श्री० नमः घृतपूरितनोराजनदीपं दर्शयामि ॥ नैवेद्यम्—ॐ
नाभ्याऽश्रा० ॐ प्राणायस्वाहा ॐ अपानायस्वाहा ॐ व्या-
नायस्वाहा ॐ उदानायस्वाहा ॐ समानायस्वाहा ॐ भू०
श्री० नमः नैवेद्यं सम० ॥ ॐ भू० श्री० नमः मध्ये र
पानीयं उत्तरापोशनार्थं किञ्चिन्नैवेद्यं सम० हस्तप्रक्षालनं
मुखप्रक्षालनं आचमनीयं करोद्वर्तनार्थं चन्दनं च
सम० ॥ मुखवासाथं फलताम्बूलम्—ॐ यत्पुरुषेण० ॐ भू०
श्री० नमः ताम्बूलं सम० ॥ ॐ भू० श्री० नमः हिरण्य-
दक्षिणां सम० ॥ आर्तिक्षयम् ॥ ६४ पृष्ठ मे ॥ ततः शिवपार्षद-
पूजां कृत्वा विशेषार्घ्यः—रक्ष रक्ष महादेव रक्ष त्रैलोक्यरक्षक ।
भक्तानामभयं कर्ता श्राता भव भवार्णवात् ॥ वरद त्वं वरं
देहि वाञ्छितं वाञ्छितार्थद । अनेन सकलाद्येण फलदीऽस्तु

सदा मम ॥ ॐ भू० श्री० नमः विशेषाव्यं सम० ॥
 प्रार्थना-भूत्यालेपनभूपितः प्रविलसन्नेत्राग्निदीपाङ्कुरः कण्ठे
 पद्मगुप्पदामसुभगो गङ्गाजलैः पूरितः । ईषत्ताम्रजटाऽग्रप-
 ल्लवयुतो न्यस्तो जगन्मंडपे शम्भुर्मङ्गलकुम्भतामुपगतो भू-
 यात्सतां श्रेयसे ॥ ॐ भू० श्री० नमः प्रार्थना सम० ॥
 चमापनम्-श्रावाहनं न जानामि न जानामि तवार्चनम् ।
 पूजां चैव न जानामि चमस्व परमेश्वर ॥ अर्पणम्-अनेता-
 वाहनादि षोडशोपचारैः अन्योपचारैश्च यथाज्ञानेन यथामि-
 लितोपचारद्रव्यैः कृतेन पूजनाख्येनकर्मणा ॐ भूभुवः स्वः
 श्रीभवानीशङ्करदेवताः प्रीयन्तां न मम ॥ ॐ तत्सद्महा
 र्षमस्तु ॥

॥ श्री शिव महिमस्तोत्र प्रारम्भः ॥

महिम्नः पारं ते परम विदुषोयद्यत्तदृशी । स्तुतिर्ब्रह्मादी-
 नामपि तदवसन्नास्त्वयि गिरः ॥ अथावाचः सर्वैः स्वमति
 परिणामावधिगुणान् । ममाप्येष स्तोत्रे हरनिरपवादः परि-
 करः ॥ १ ॥ अतीतः पन्थानं तत्र च महिमा बाह्मनसयो-
 रतद्व्यावृत्तपापं चकितमभिघत्तेश्रुतिरपि । सकस्य स्तोतव्यः
 कतिविधगुणःकस्य विपयः पदेत्त्वर्चाचीने पतति न मनः कस्य
 न वचः ॥ २ ॥ मधुस्तीता वाचः परमममृतनिर्मितवतस्तच्च
 ब्रह्मन् किं वागपिसुरगुरोर्विस्मयपदम् । ममत्वेतां वाणी

गुणकथन पुरये न भवतः पुनामीत्यर्थेऽरिमन्पुरमथनवृद्धिव्य-
 वासिता ॥ ३ ॥ तवैश्वर्ययत्तज्जगदुदयरक्षाप्रलयकृच्चयीवरतु
 व्यस्तं तिसृषु गुणभिन्नासुतनुषु ॥ अभव्यानामस्मिन्वरद
 रमणीयामरमणीविहंतुं व्याक्रोशीं विदधतइहैकेजडधियः ॥ ४ ॥
 किमीहः किकायः सखलुाकमुपायास्त्रभुवनं किमाधारोघाता
 सृजतिविमुपादान इति च ॥ अतवर्देश्रये त्वय्यनवरुदुः स्थोह
 तधियः कुतर्कोऽप्यंकांश्चिन्मुखस्यांतमोहापजगतः ॥ ५ ॥
 अजन्मानोलोकाः किमवयववंतोऽपजगतामाधिष्ठ'तारंविभ
 वाविधिरनादृत्यमवात ॥ अनीशोवाकुर्याद्भुवनजनेकः परि
 करोयतोमंदास्त्वांप्रत्यमरवरसंशेरतइमे ॥ ६ ॥ शयीसांख्यं
 योगः पशुपतिमतं वैष्णवमिति प्रभिन्नेप्रस्थानेपमिदमदः
 पथ्यमितिच रुचीनांविचित्र्यादजुकुटिलनानापथजुषानृणामे
 कोगम्यस्त्वमसिपयसामर्णवइव ॥ ७ ॥ महोचः खट्वांगपर
 शुराजनंभस्मफाणनः कपालंचेतीयत्तववरदतंत्रोपकरणं ॥
 सुरास्तांतामृद्धिदधतितुभवद्भ्रूप्राणिहितांनहिस्वात्मारामं विप
 यमृगतृष्णाभ्रमयाति ॥ ८ ॥ ध्रुवंकाश्चत्सदंसुकलमपरस्त्वधु
 वामिदं परोध्रौव्याध्रौव्येजगातिगदतिव्यस्तविषये ॥ समस्ते-
 प्येतस्मिन्पुरमथनतैविस्मितइवस्तुवन्जिह्वेमिःवां नखलुननु
 घृष्टामुखरता ॥ ९ ॥ तवैश्वर्ययत्नाद्यदुपरिविरिचोहरिषः
 परिच्छेत्तुं यातावनलमनलस्कंधवपुपः ॥ ततोमन्निश्रद्धामर

गुरुगृणद्धर्मागिरिशयस्त्रयंतस्थेताभ्यांतवक्रिमनुवृत्तिर्नफलति
 ॥ १० ॥ अपत्नादापाद्यत्रिभुवनमवैरुपतिकरंदशास्योय
 द्वाहनभृतरणकंडूपत्रशान्शिरः पद्मश्रेणोरचितचरणांमो
 रुद्वल्लेः स्थिरापास्त्वद्भक्तोन्निपुरहरविस्फूर्जितमिदम् ॥ ११ ॥
 अमुप्यत्यत्सेवासमधिगतसारंभुजवनं चलात्कैलासेपित्वदधि
 चसतौविक्रमपतः ॥ अलम्पापातालेऽप्यलगचलितांगुष्ठशिर
 सि प्रतिष्ठात्वय्यासीद्भुवमुपचितोमुत्थतिखलः ॥ १२ ॥
 यद्विद्विमुप्राण्णोवरदपरमोचैरपिसतीमधश्चक्रे नाखः परिजनवि-
 धेयत्रिभुवनः ॥ नतचित्रंतस्मिन्वरिवसितरि त्वचरणयोर्न
 कस्याप्युन्नत्यैमवति शिरसस्त्यप्यवनतिः ॥ १३ ॥ अकांड
 ब्रह्मांडवचकितदेवासुरकृपा विधेयस्यासीद्यच्चिनयनविपसंह-
 तवतः ॥ सकल्माषः फणैतवनकुरुते न श्रियमहो विकारोऽपि
 श्लाघ्यो भुवनमयमंगव्यसनिनः ॥ १४ ॥ असिद्धार्थनिव
 क्वचिदपिसदेवासुरनरोनिवर्त्तते नित्यंजगतिजयिनोयस्यविशि
 खाः ॥ सपरयन्नोशत्त्वामितरसुरसाधास्त्रमभूत्स्मरः स्पर्त्त
 च्यात्मानहिवशिपुपथ्यः परिभवः ॥ १५ ॥ महीपादापाता
 इव्रतिसहसासंशयपदं पदं विष्णोर्भ्राम्पद्भुजपरिचरुण्यग्रह
 गणम् ॥ मृदुर्घोर्दोस्व्यंषात्यनिभृत जटाताडिततटाजगद्रचा
 यैत्वं नटासिननुवामैवविभृता ॥ १६ ॥ विषद्वथापी तारागण
 युखित्तेनोद्गमरुचिः प्रवाहोचारांयः पृपतलपुट्टः शिरसिते ॥

जगद्द्वीपाकारं जलधिवलयतेन कृतमित्यनेनैवोन्नेयं धृतमहिम
दिव्यं तव वपुः ॥ १७ ॥ रथः क्षीणीयं ताशतघृतिरगेंद्रो घनु
रथोरथांगे चन्द्राकौ रथचरणपाणिः शरइति ॥ दिग्घ्नो स्तेको-
यंत्रिपुरतृणमाडम्बरविधिर्विधेयैः क्रीडंत्यो नखलुपरतंत्राः प्रभु
धियः ॥ १८ ॥ हरिस्तेसाहस्रं कमलवलिमाघाय पदयोर्य-
देकोने तस्मिन्निजमुदहरन्नेत्रकमलम् ॥ गतो भवत्युद्रेकः परि-
श्रुतिमसौ चक्रवपुषा त्रयाणां रक्षायै त्रिपुरहरजागतिजगताम् ॥
॥ १९ ॥ कृतौ सुप्तोजाग्रचमसि फलयोगे क्रतुमतां क्व कर्म
प्रध्वस्तं फलति पुरुषाराधनमृते ॥ अतस्त्वां सम्प्रेक्ष्य क्रतुफल
दानप्रतिभुवंश्रुतौ श्रद्धांश्च द्वादशपरिकरः कर्मसुजनः । २० ॥
क्रियादक्षोदक्षः क्रतुपतिरधीश स्तनुभृतामृषोणामात्विज्यंशर-
णदसदस्याः सुरगणाः ॥ व्रतुद्रेपरत्वरः क्रतुफलविधानव्य-
सनिनो ध्रुवंकर्तुः श्रद्धाविधुरमभिचाराय हिमत्वाः ॥ २१ ॥
प्रजानाथं नाथप्रसममभिकं स्वांदुहितरं गतं रोहिद्धूतां रिमयि
पुमृष्यस्य वपुषा ॥ घनुष्पाणे र्यति दिवमपिसपत्राकृतममुं त्रसं
ततेऽद्यापित्यजतिनमृगव्याघरभसः ॥ २२ ॥ स्वलावण्याशं
साधृतघनुपमह्वीयतृणवत्पुरः प्लुष्टं दृष्ट्वा पुरमथनपुष्पायुधम
पि ॥ यदि स्र्णं देवीयमनिरतदेहार्धघटनादवैति त्वामद्वापव
वसदसुग्धायुवतयः ॥ २३ ॥ रमशानेष्वक्रीडाः स्मरहरप्रशा-
चाः सहचराश्चितामस्मात्तेपः स्रगपि नृकरोटीपरिकरः ॥

अमंगल्य शीलंतव भवतुनामैवमखिलंतथापिस्मर्त्तुणांवरदपर
 ममंगलमसि ॥ २४ ॥ मनः प्रत्यक्चित्तेसविधमवघायात्तम-
 रतः प्रहृष्यद्रोमाणः प्रमदसलिलोत्संगितदृशः ॥ यदालोक्या
 न्हादंहदइव निमज्यामृतमयेदधत्यंतस्तत्त्वं किमपि यमिन
 स्तत्किलभवान् ॥ २५ ॥ त्वमर्कस्त्वंसोमस्त्वमसिपवनस्त्वंहं
 तवहस्त्वमापस्त्वंव्योमत्वमुधरणिरात्मात्वमितिच । परिच्छि
 न्नामेरंत्वयिपरिणताविभ्रतिगिरंनवि दूमस्तत्तत्त्वंवयमिहतुपत्त्वं
 न मयसि ॥ २६ ॥ त्रयींतिस्रोवृत्तीस्त्रिभुवनंमथोत्रीनपि सुरा
 नकाराद्यैर्वर्णैस्त्रिभिरभिदधतीर्णविकृति । तुरीयंतेधामध्वनि
 मिरवरुन्धानमणुमिः समस्तव्यस्तं त्वांशरणदगृणात्यामिति
 पदम् ॥ २७ ॥ भवः शर्वरुद्रः पशुपतिरथोग्रः सहमदांस्तथा
 मोमेशानावितियदभिधानाष्टकमिदं ॥ अणुष्मिन्प्रत्येकंप्रवि
 चरतिदेवश्रुतिरपिप्रयायास्मैघाम्नेप्रणिहितनमस्योस्मिभवते ॥
 ॥ २८ ॥ नमोनेदिष्टायप्रियदवदविष्टायचनमोनमः क्षोदिष्टा
 यस्मरहरमदिष्टाय च नमः ॥ नमोवर्षिष्टाय त्रिनयनर्षिष्टाय
 चनमोनमः सर्वस्मैतेतदिदमितिशर्षायचनमः ॥ २९ ॥ पह
 लरजसेविश्वोत्पत्तौमवाय नमोनमः अथलतमसेतत्संहारेहराय
 नमोनमः ॥ जनमुखकृतेसत्त्वोत्पत्तौमृडापनमोनमः प्रमहसिप
 देनिस्त्रैगुण्येशिवायनमोनमः ॥ ३० ॥ कृशपरिणतिचेतः
 क्लेशवर्यंकचेदंक्चतव गुणसीमोर्लाघिनीशधर्द्धिः ॥ इति

चक्रितममं दीकृत्य मांभक्तिराघाद्वरदचारणयोस्तेवाक्यपुष्पोप
 हारम् ॥ ३१ ॥ अस्मिन्नगिरिसमंस्पात्कञ्जलंमिधुपात्रेसुरतरुवर
 शाखालेखनी पत्रमुर्वी ॥ लिखतिपदिगृहोत्वा शारदासर्वका
 लंतदपितवगुणानामोशपारंनयाति ॥ ३२ ॥ असुरसुरमुनी
 द्रंरचितस्येदुमौलेप्रथितगुणमहिम्नो निगुणस्येश्वरस्य ॥ सक
 लगुणवरिष्ठः पुष्पदंतामिधानोरुचिरमलपुवृत्तैः स्तोत्रमेतच्च
 कार ॥ ३३ ॥ अहरहरनवद्यंघूर्जटेः स्तोत्रमेतत्पठतिपरमभ-
 क्त्या शुद्धचित्तः पुमान्यः ॥ समवतिशिवलोके रुद्रतुल्यस्म
 दात्मा प्रचुरतरधनायुः पुत्रवान्कोर्तिमांश्च ॥ ३४ ॥ महेशान्ना
 परोदेवोमहिम्नोनापरास्तुतिः ॥ अवोरान्नापरोमंत्रोनास्तितस्यं
 गुरोः परम् ॥ ३५ ॥ दोक्षाशनं तपस्तोर्थज्ञानंपज्ञादिकाः
 क्रियाः ॥ महिम्नस्तवपाठस्य कर्त्तानार्हतिषोडशी ॥ ३६ ॥
 कुसुमदशननामासर्वगंधर्वराजः शिशुराशिधरमौलेर्देवदेदस्य
 दासः ॥ सखलुनिजमहिम्नोभ्रष्ट एवास्परोपास्तवनमिदम
 कार्पीदिव्यदिव्यमहिम्नः ॥ ३७ ॥ सुरवरमुनिपूज्यंस्वर्गमो
 र्कैकहेतुं पठतिपदिमनुष्यः प्रांजलिर्नान्यचेताः ॥ व्रजतिशि
 वसमीपंकिन्नरैः स्तूयमानः स्तवनमिदममोघं पुष्पदंतप्रणीतं ॥
 ॥ ३८ ॥ श्रीपुष्पदंतमुखर्पकजनिर्गतेन स्तोत्रेणक्लिन्नपहरेण
 हरप्रियेण ॥ कठस्थितेनपठितेनसमाहितेनसुप्रोणितोभवति
 भूतपतिर्महेशः ॥ ३९ ॥ इत्येवावाङ्मयोवृजा श्रीमच्छंकर

पादयोः ॥ अपितातेनमेदेवः प्रीयतांचसदाशिवः ॥ ४० ॥
इति श्रीपुष्पदंत गंधर्वराजविरचितं श्रीशिवमहिमाख्यस्तोत्रं
संपूर्णम् ॥ ॐ श्रीसांब सदाशिवार्पणमस्तु ॥ शुभमस्तु ॥

शिव पंचाक्षर स्तोत्रम् ॥

नागेन्द्रहाराय त्रिलोचनाय भस्माङ्गरागाय महेश्वराय ।
नित्याय शुद्धाय दिगम्बराय तस्मै “न” काराय नमः शिवाय
॥ १ ॥ मन्दाकिनीसलिलचन्दन चर्चिताय नन्दीश्वर प्रम-
थनाथमहेश्वराय मन्दारपुष्पवहुपुष्पसुपूजनाय तस्मै “म” का-
राय नमः शिवाय ॥ २ ॥ शिवाय गौरी धदनाञ्जवृन्दसूर्याय
दक्षाध्वरनाशकाय ॥ श्रीनीलकण्ठाय वृषध्वजाय तस्मै “शि”
काराय नमः शिवाय ॥ ३ ॥ वसिष्ठकुम्भोद्भवगौतमार्य मुनी-
न्द्रदेवाचितशेखराय ॥ चन्द्रार्केश्वानरलोचनाय तस्मै “व”
काराय नमः शिवाय । ४ ॥ यक्षस्वरूपाय जटाधराय पिना-
कहस्ताय सनातनाय ॥ दिव्याय देवाय दिगम्बराय तस्मै
“य” काराय नमः शिवाय ॥ ५ ॥ षष्ठाक्षरमिदं पुष्पयःपठे-
च्छिवसन्निधौ ॥ शिवलोक मवाप्नोति शिवेन सहमोदते ॥ ६ ॥
इति श्रीमच्छंकराचार्य विरचितं शिवपंचाक्षर स्तोत्रम् संपूर्णम् ।

शिव तारडव स्तोत्रम् ॥

जटाटवीगलजलप्रवाहपावितस्थले गलेऽवलम्ब्यलम्बि-
तां सुजङ्गतुङ्गमालिकाम् । डमड्डमड्ड मड्डमभितादवड्डम

र्वयंचकारचण्ड ताण्डवं तनोतुनः शिवः शिवम् ॥ १ ॥ जटा
 कटाहसम्भ्रम भ्रमन्नि लिम्पनिर्भरी विलांलवोचिवल्लरी विराज
 मानमूर्द्धनि । धगद्धगद्धगज्ज्वलन्लजाटपट्टपावके किशोरचन्द्र
 शेखरे रतिः प्रतिक्षणंमम ॥ २ ॥ धराधरेन्द्रनन्दिनी विलास
 बन्धु बन्धुरस्फुरद्दिगन्त सन्तति प्रमोदमान मानसे । कृपा
 कटाक्ष घोरणी निरुद्धदुर्धरापदिक्कचिद्दिगम्बरे मनोविनोदमे
 तुवस्तुनि ॥ ३ ॥ जटाभुजंग पिङ्गलस्फुरत्फणा मणिप्रभा
 कदम्ब कुंकुमद्रवप्रलितदिग्बधूमुखे । मदान्धसिन्धुरस्फुरत्त्व
 गुत्तरीपमेदुरे मनो विनोदमद्भुतं विमर्तुं भूतमर्तारि ॥ ४ ॥
 सहस्रलोचन प्रमृत्यशेषलेखशेखर प्रसूनधूलिघोरणी विधूसरा-
 ङ्घ्रिपोठभूः । भुजंगराजमालया निबद्धजाटजूटकः श्रियैचि
 रायजायतां चक्रोरबन्धुशेखरः ॥ ५ ॥ ललाटचत्वरज्वल
 द्धनञ्जयस्फुर्लिगमा निपीतपञ्चसायकं नमन्निलिम्पनायकम् ।
 सुधामयूखलेखया विराजमानशेखरं महाकपालिसम्भदे शिरो
 बटालमस्तुनः ॥ ६ ॥ कालभालपट्टिका धगद्धगद्धगज्ज्वल
 द्धनञ्जयाहुतीकृतप्रचण्डपञ्चसायके । धराधरेन्द्रनन्दिनी कुचाप्र
 चित्रपत्रक प्रकल्पनैर्काशिन्पिनं त्रिलोचने रतिर्मम ॥ ७ ॥ नवी-
 नमेघमण्डलीनिरुद्धदुर्धरस्फुरत्कुहनिशीथिनीतमः प्रबन्धवद्ध
 कन्धरः । निलिम्पनिर्भरीधरस्तनोतुकृत्तिसिन्धुरः कलानिधान
 बन्धुरः श्रियंजगद् धुरन्धुरः ॥ ८ ॥ प्रफुन्ननीलपङ्कजप्रपञ्च

कालिमप्रभावलम्बिकण्ठकन्दलोरुचिप्रबद्धकन्धरम् ॥ स्मर
 च्छिदं पुरच्छिदं भवच्छिदं मखच्छिदं गजच्छिदांषकच्छिदं
 तमन्तकच्छिदं मजे ॥९॥ अखर्व सर्व मंगला कलाकदम्बमञ्जरी
 रसपराह माधुरा विजम्भणा मधुव्रतम् ॥ स्मरान्तकं पुगान्तकं
 मवान्तकं मखान्तकं गजान्तकान्ध कान्तकं तमन्तकान्तकं
 मजे ॥ १० ॥ जपत्वद्भ्रविभ्रम भ्रमद्भ्रुजंग मथसद्विनिर्गम
 क्रमस्फुरत्करालमालहन्यवाट् ॥ धिमिद्धिमिद्धिमिद्ध्वनन्मृ
 दंगतुंग मंगलध्वनिक्रमप्रवर्तितप्रचण्ड ताण्डवः शिवः ॥
 ॥ ११ ॥ द्यपद्विचित्रतल्पयोर्भुजंग मौक्किरुस्रजोर्गिरिष्ठरत्न
 लोष्टयोः सुद्विषवत्तपोः ॥ तृणारविन्द्र चतुषोः प्रजामही
 महेन्द्रयोः सप्तपट्टचक्रः कदा सदाशिवं भजाम्यहम् ॥१२॥
 कदानिलिम्प निर्मरी निकुञ्जकोटरेवसन् विमुक्तदुर्मतिः सदा
 शिरः स्थमञ्जलिवहन् ॥ विलोललोललोचनो ललाममात्त
 लग्नकः शिवेति मन्त्र मुच्यन् कदासुखो भवाम्यहम् ॥१३॥
 श्मंदिनित्यमेवमुक्त मुत्तमोत्तमंस्तवं पठन्स्मरन्ब्रुवन्नरो विशुद्धि
 मेति सन्ततम् ॥ हरेगुरौ सुभक्तिमाश्रुयातिनान्यथा गति
 विमोहर्न हि देहिनां सुरांकरस्य चिन्तनम् ॥ १४ ॥ पूजाव-
 सानसमये दशवक्त्रगीतं यः शम्भु पूजनपरं पठतिप्रदोषे ॥
 तस्यस्थिरां रथगजन्द्र तुरंगपुत्रां लक्ष्मीं सदेव सुमुखीं प्रद-
 दातिशम्भुः ॥ १५ ॥
 ॥ इति श्री रावण कृतं शिवताण्डव स्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

शिवापराध क्षमापन स्तोत्रम् ॥

आदौकर्म प्रसंगात्कलयति कल्पमातृकुक्षौ स्थितं मां ।
 विण्मूत्रामेघ्यमध्ये कथयति नितरां जाठरो जातवेदाः ॥
 यद्यद्वै तत्रदुःखंन्यथयति नितरां शक्यतेकेनवक्त्रुं । चन्तव्यो
 मेऽपराधः शिव शिवभोश्रीमहादेव शंभो ॥ १ ॥ वान्ये
 दुःखातिरेको मललुलितवपुः स्तन्यपाने पिपासा । नोशक्नु
 श्चेन्द्रियेभ्यो भवगुणजनिता जन्तवोमां तुदन्ति ॥ नानारो-
 गादि दुःखाद्रुदनपरवशः शङ्करं नस्मरामि । चन्तव्योमेऽप-
 राधः शिवशिवभो श्रीमहादेवशंभो ॥ २ ॥ श्रौढोऽहं यौवन-
 स्यो विषयविषयैः पञ्चभिर्मर्मसन्धौ दष्टो नष्टो विवेकः सुत-
 धनयुवतिस्वादसौरुये निपणः शंभोचिन्ताविहीन मन
 हृदयमहो मानगर्वाधिरुद्धम् चन्तव्योमेऽपराधः शिवशिवभो
 श्रीमहादेवशंभो ॥ ३ ॥ व्राद्धवये चान्द्रयाणां विगतगतिमति
 श्चाधिदैवादितापैः पार्ष्णे रोगे विद्योगे स्त्वनवासितवपुः प्रौढिहीनं
 चदीनम् ॥ मिथ्या मोहाभिलाषैर्भ्रमति ममतनो धूर्जटेर्ष्यनि
 शून्यं चन्तव्योमेऽपराधः शिव शिवभो श्रीमहादेव शंभो ॥४॥
 नोशक्यं स्मार्तकर्म प्रतिपद गहनप्रत्यवायाकुलाख्यं श्रौते-
 वातीकथमे द्विजकुलविहिते ब्रह्ममार्गे सुसारे ॥ नास्थाधर्मे
 विचारः श्रवणमननयोः किंनिदिध्यासितव्यं चन्तव्योमेऽपरा-
 धः शिवशिवभो श्रीमहादेव शंभो ॥५॥ स्नात्वा प्रत्यूषकाले

स्नपनविधिविधौ नाहृतंगांगतोयं पूजार्थं वाऋदाचिद्वहुतर
 गहनो त्वण्डविल्वीदलानि ॥ नानीतापद्ममाला सरसि
 विकसिता गन्ध पुष्पे त्वदर्थं चन्तव्योमेऽपराधः शिव शिवभो
 श्रीमहादेव शम्भो ॥ ६ ॥ दुग्धर्मध्वाज्य युक्तैर्दधिसत सहितैः
 स्नापितं नैव लिङ्गं नोलिप्तं चन्दनाद्यैः कनकविरचितैः पूजितं
 न प्रसूनैः ॥ धूपैः कर्पूरदीपै विविधरसयुतैर्नैव भक्ष्योपहारैः
 चन्तव्योमेऽपराधः शिव शिवभो श्रीमहादेव शम्भो ॥ ७ ॥
 ध्यात्वा चित्ते शिवाख्यं प्रच्युत्तरधनं नैवदत्तं द्विजेभ्यो हृष्यं
 ते लक्षसंख्यैर्हुतवह वदने नापितं बीजमन्त्रैः ॥ नोत्संगांग
 तीरे प्रतजपनियमै रुद्रजाप्यैर्न वेदैः चन्तव्योमेऽपराधः शिव
 शिव भो श्रीमहादेव शम्भो ॥ ८ ॥ स्थित्वा स्थाने सरोजे
 प्रणवमयमरुत्कुण्डलेषु दममार्गे शान्ते स्वान्ते प्रलीने प्रकटित
 विभवेज्योतिरूपे पराख्ये ॥ लिङ्गज्ञे ब्रह्मवाक्ये सकलतनगतं
 शंकरं न स्मरामि चन्तव्योमेऽपराधः शिव शिव भो श्रीमहादेव
 शम्भो ॥ ९ ॥ नग्नोनिःसंगशुद्धं त्रिगुणविरहितो ध्वस्तमोहा
 न्धकारो नासाग्रेन्यस्तदृष्टि विदितभवगुणोर्नैवदृष्टः कदाचित् ॥
 तन्मन्यावस्थया त्वां विगतकलिमलं शङ्करं न स्मरामि चन्त-
 व्योमेऽपराधः शिव शिव भो श्रीमहादेव शम्भो ॥ १० ॥
 चन्द्रोद्भासितशेखरे स्मरहरे गंगाधरे शङ्करे सर्पभूर्पितकण्ठ
 कर्णविवरे नेत्रोत्थर्वधानरे ॥ दन्तित्वक्कृतसुन्दराम्बरधरे

त्रैलोक्यसारे हरे मोक्षार्थं ब्रह्मचित्तवृत्तिमखिलामन्यैस्तु किं
 कर्मभिः ॥ ११ ॥ किं धानेन धनेन धाजिकरिभिः प्राप्तेन
 राज्येन किं किंवा पुत्रकलत्रमित्रपशुभिर्देहेन गेहेन किम् ॥
 ज्ञात्वात्तत्त्वं शुभं गुरुं सपदिरेत्याज्यमनो दूरतः स्वात्मार्थं गुरु-
 वाचयतो मज मज श्रीपार्वतीवल्लभम् ॥ १२ ॥ आयुर्नश्यति
 पश्यतां प्रतिदिनं यातिक्षयं यौवनं प्रत्यायान्तिगताः पुनर्न
 दिवसाः कालोजगद्भ्रूचक्रः ॥ लक्ष्मीः तोय तरंगमग चपलो
 विद्युच्चलं जीवितं तस्मान्मां शरणागतं शरणदत्त्वं च स्वा-
 धुना ॥ १३ ॥ कर चरणकृतं वाक्कायजं कर्मजं वा श्रवणनय-
 नजं वा मानसं वापराधम् ॥ विहितमविहितं वा सर्वमेत्त्वं मत्प्र-
 लय जय करुणाद्ये श्री महादेव शम्भो ॥ १४ ॥

इति श्री शंकराचार्य विशिष्ये शिवापराध क्षमापन स्तोत्रं

॥ सम्पूर्णम् ॥

सातवारो पर सुसिद्ध प्रयोग

पोडशीदेवी तथा बटुक के ॥

श्वौ उरथाय शयनाद्गर्वामेनिगृहान्तके ॥ मूलमन्त्रं साधकस्तु
 जपेदपुत्रसंख्यया ॥ होमोजातो कर्तुः पुष्पैः पत्रैश्च घृतमि-
 श्रितैः ॥ शत्रुसैन्यादिदस्यूनां वादिनां स्तंभनं मयेत् ॥ सोमे
 मप्याह समये स्नात्वा हृष जलेन तु ॥ कृपान्तके मनुजप्या

साधकोऽयुत संख्यया ॥ होमयेद्दृष्टमिश्रंच माहिपंदघिशर्करा ॥
 मरमेनतिलकं कुर्याद्दिमोहयेद्भुवनत्रयम् ॥ भौमार्द्धं रात्रिसम-
 येचतुः पथगतरसुधीः ॥ अयुतांकंजपेन्मंत्री होमयेद्दृष्टपायसं ॥
 रक्तचन्दनमिश्रेण स्त्रीकेशश्च समन्वितं ॥ तथावचः सैंधवं च
 गुह्चीमरिचरतथा ॥ आज्याक्तेन हुनेन्मंत्री गुग्गुलेन समं-
 तदा ॥ शत्रुः कालसमानोपि मृत्युमेश्यातनान्यथा ॥
 बुधे निशावसानेतुगत्वा शून्यालयेजपेत् ॥ अयुतंमूलमंत्रंतुहो-
 मयेद्दृष्टेशर्कराम् ॥ कर्णिकारसहस्राणि विन्वयुक्तातिपार्यति ॥
 रम्भाद्यप्सरसां चापिभवेदाकर्षणंपरम् ॥ गुरौ सूर्योदयेगत्वा
 नदीतीरंचसाधकः ॥ मूलमंत्रंतु देवस्यजपेदयुतसंख्यया ॥
 होमः सपिंदघिचीरं मालती पुष्पसंयुतैः ॥ श्रीफलैः सहसादेवि
 वशयेदखिलंजगत् ॥ शुक्रे निशामुखे गत्वा वटमूलंजपेन्मनुं ॥
 अयुतं साधको भक्त्याहोमः कार्यरतुसपिपा ॥ दध्नाद्राचावि-
 मिश्रेण गोमूत्रेण च पायसैः ॥ शत्रोर्मत्सदृशस्यापि भवेदुच्चा-
 टनंपरम् ॥ शनीप्रभातसमयेकृत्वास्नानादिकंसुधी ॥ आगत्वा-
 र्चनशालायां जपेन्मंत्रायुतं शिवे ॥ होमयेत्सपिपांभोजसहस्रा-
 णिचतुर्दश ॥ ग्रहाणांदैवकोपानां यच्चानांराक्षसास्तथा ॥
 क्रूराणामपिदुष्टानां महाशान्तिःप्रजायते ॥ पौष्टिकम् ॥ होम-
 येत्सपिपाचौद्रं मिश्रंचन्दनवारिणा ॥ पायसंतत्रमिश्रंचमीनमां-
 ससमन्वितम् ॥ देवतानां मनुष्याणां रोगार्तानामहेश्वरि ॥

ब्रह्मादीनां व्रतादीनां महापुष्टिः प्रजायते ॥ अत्रमूलंगुहमुखा-
दवगंतव्यः ॥

अथ कार्त्तवीर्यार्जुन नित्यदीप विधिः ॥

शौचं । पादशौचं । आचमनं । अपामार्गं द्वादशाङ्गुलदन्त
धावनम् । ग्रातः स्नानं । सन्ध्या । शुद्ध कपिला गोमयं ।
अज्ञामे अन्यासां । अम्लं । दोषपात्रं रत्नयमितं ताम्रादि ।
त्रिघोतशुद्धतन्दुलाः । रक्तचन्दनं । रक्तगन्धं । रक्तपुष्पाणि
पोताम्बरं । ह्युरिका । पञ्चगव्यं गोमूत्रं गोमयं क्षीरं दधिसपिः
६ । १२ । १६ । ११ । ८ । बल्लैः विपरीतगणना । वस्त्रपुग्मं ।
श्री फलं । चन्दनं । मयु । अंगुलचतुष्टया स्थूतबुधनारलक्षणा
तीक्ष्णाप्रात्रिशूलांकिता सरलामध्ये ताम्रादिशलाका । त्रिघोतं
सूत्रं । अकृष्णकुम्भः । शरावं । पुष्पमाला । सर्वोषधी । शकरा ।
पंचरत्नानि । पंचपल्लवाः प्लक्षत्रोधिबट आम्रउदुम्बरजाः । शमी
सिद्धार्थः कुराः । उदकपूर्णकुम्भः । स्वादुफलानि । पंचामृतं
पयः दधिवृतमधुशर्कराः । अंगुलीयकं । कर्णभूपम् । अंगदं ।
उपवीत वस्त्रपुग्मं वरणार्थगुणोः । अष्टांगुलारेखा दक्षिणाप्रा
उत्तराधि, द्वितीया दक्षिणाप्रा प्रतोष्यवधि, तृतीया उत्तराप्रा
प्रताच्यग्रमेलयेत् तत्रिकोणमष्टांगुलं समूत्रेण गामयेनलेपयेत् ॥
बुधनेषाद्भागुलं उद्भाषेणमाद्भागुलं चतुरगुलं मायामंता-
प्रादिदीपपात्रं अम्लनसंशोध्यपश्चात्पंचगव्येनसंशोध्य । ह्युरी

गोत्र्या दक्षिणामिमुखी दीपपात्रादक्षिणतः स्थापयेत् । गुरोः
 वखांगुलीयादिनावरणंपूजा । श्रीफलंगृहीत्वा गुरोर्ग्रोनिवेद-
 येत् । तत्रमंत्रः । ॐ भवत्यासमागतोहं ते पादयोर्भक्तवत्सल ॥
 दीपकार्यं च भवतासंपाद्यं वै नमोनमः ॥ इत्युक्त्वादंडवत्
 भूमौ नमस्कुर्वात्पुनः पुनः । आचमनं । प्राणायामः । मासपक्ष-
 तिथीनुक्त्वासंवल्लयः । स्वकामनामुच्चार्यभुवि उदकांनिक्षिपेत् ।
 त्रिकोणमध्येपट्कोणं रक्तचंदन लिप्ततंदुलैः सप्तकोष्ठान्पूरयेत् ।
 मासबीजं करिंकार्यां पट्पत्रेबीजपट्कांदि क्षुबीजचतुष्कं शेषैर्वेष्ट-
 येत् । तस्योपरिदीपपात्रंपलत्रयंन्यसेत् । नित्यदीपपात्रेप्रत्यङ्-
 मुखं ४२ तंतुमितां वतिं स्थापयेत् । गोघृतेन पूर्यदीपं ज्वालयेत् ।
 तत्रमंत्रः ॥ ॐ हां हीं हूं हीं कार्तवीर्यार्जुन एहि एहि मम कार्ये
 सन्निधिं कुरु कुरु स्वाहा । कार्तवीर्य महावीर्य कार्यसिद्धि कुरु ।
 पात्रे शलाकांनिवेशयेत् । तंदीपपोडशोपचारैः संपूज्यमूलमंत्रे-
 षुअंगंपूजयेत् । ॐ अस्यश्रीकार्तवीर्यार्जुनं विंशत्यर्णमंत्रस्य
 दत्तात्रेयायश्चपयेनमः शिरसि । ॐ अनुष्टुप्पूज्यन्दसेनमः मुखे ।
 ॐ कीर्तवीर्यार्जुनदेवतादेनमो हृदि । ॐ बीजाय नमः गुह्ये । ॐ हीं
 शशयेनमः पादयोः । ॐ क्लीं क्लीं काय नमः सर्वांगे । ॐ प्रां चूं
 अंगुष्ठाम्यां नमः ॥ हृदयाय नमः ॥ ॐ वलीं श्रीं तर्जनीम्यां
 नमः, शिरसे स्वाहा । ॐ ध्यां हीं मध्यमाम्यां नमः, शिखायैव-
 पट् ॥ ॐ कें अंगनामिकाभ्यां नमः, कवचाय हूं ॥ ॐ हुं पट्

कनिष्ठिकाभ्यां नमः, नेत्रत्रयायवौषट् ॥ ॐ कार्तवीर्यार्जुनाय
 नमः, सर्वाङ्गे ॥ ॐ फ्रों ॐ हृदि। ॐ चीं ॐ उदरे। ॐ वलीं
 ॐ नाभौ। ॐ भ्रूं ॐ जठरे। ॐ श्रां ॐ गुह्ये ॥ ॐ ह्रीं ॐ
 दक्षपादे। ॐ क्रों ॐ वामपादे ॥ ॐ श्रीं ॐ आवृत्त्याऊर्ध्वोः।
 ॐ हुं ॐ आवृत्त्याजान्धोः। ॐ फट् ॐ आवृत्त्याजंघयोः ॥
 ॐ कार्तवीर्यार्जुनाय नमः सर्वाङ्गे। ॐ फ्रां ॐ मस्तके ॥ ॐ
 चीं ॐ ललाटे। ॐ वलीं ॐ भ्रुवोर्मध्ये। ॐ भ्रूं ॐ कर्णयोः।
 ॐ श्रां ॐ नेत्रयोः। ॐ ह्रीं ॐ नासिकयोः। ॐ क्रां ॐ
 मुखे। ॐ श्रीं ॐ कंठे। ॐ हुं ॐ दक्षबाहौ। ॐ फट् ॐ
 वामबाहौ। ॐ कार्तवीर्यार्जुनाय नमः सर्वाङ्गे ॥

ध्यानम् ।

अव्यात्सर्वं भयात्प्रभाकरनिभः प्रद्योतनोद्योदितः । स्वर्ण
 स्रक्परिवोतकंधरधरो रत्नांशुकोष्णोपवान् । नानाकल्पविभू-
 पितः करसहस्राद्वात्तवाणासनो, वाणात्तार्द्धं सहस्रबाहुरनिर्श-
 भूवन्लभोनःप्रभुः ॥ १ ॥ सप्तद्वोर्षकनाथः सवितृसमरुचिः
 सत्रदुष्टान्तको नः । पापाद्बजापताक्षो रथवरनिलयः स्थूल
 कायोतिमीमः ॥ चापात्तेषुः त्रिलोकींकरविधृतघनुनिस्वनै-
 स्रासयनः सःश्रीमान् कार्तवीर्यो निखिलनृपनतांश्र्यंशुक्रः
 क्षिप्रकायि ॥ २ ॥ दीपात्तूर्भागोष्ट गंवलिततताम्रपात्रयंत्र
 राजनिघाय तत्रपूजाकार्या ॥ मासपक्षतिथीनु कृत्वासंकल्पं

कुर्यात् । हस्तेचंदनाक्षतपुष्पयुक्तंजलं गृहीत्वाकरसंपुटंकृत्वा
 पश्चिमामिमुखो भूत्वामंत्रंशताक्षरं पठित्वा भूमौजलं निक्षि
 पेत् ॥ तत्रशताक्षरीमंत्रः ॥ अस्यशताक्षरीमंत्रस्य दत्तात्रेय-
 ऋषिः कार्तवीर्यर्जुनो देवताअनुष्टुप्छन्दः क्लींकीलकं रक्षा-
 र्थेविनियोगः । ॐ आं ह्रीं वषट् फ्रों च्रीं क्लीं कार्तवीर्यर्जुनाय
 माहिम्नतानाथाय सहस्रबाहवेसहस्रकतुदीक्षिताय दत्तात्रेयप्रि-
 याय आत्रेयाय अतुमुयागमेरत्नाय हूं आं इमंदीपं गृहाण
 मां रक्षरक्ष दुष्टान्नाशपर घातय२ शत्रून् जहिर ह्रीं ॐ फ्रों
 क्लीं ईं स्वाहा ॥ अनेन दीपवर्येण पश्चिमामिमुखेन मारक्ष२
 देवदत्त वरप्रदानाय हूं हूं ह्रीं क्लीं च्रीं स्वाहा इतिजलं भूमौ
 निक्षिपेत् ॥ तथंदंधनंपंकवंभंमं ॐ स्वाहा ॥ इतिपश्चिमामि
 मुखो भूत्वा करसंपुटं कृत्वासकृदुक्त्वा पुनःमंत्रं नवाणं
 जप्यात् ॥ तत्रमंत्रः ॥ ॐआं ह्रीं फ्रों च्रीं स्वाहा क्रों ॐ ॥ दीपाग्रे
 एकपादेन सहस्रंजपेत् । यंत्रराजात्पूर्व भागे कलशं संस्थाप्य
 सम्पगम्पर्चयेत् तत्रपूजामंत्राः ॥ ॐ इन्द्रायनमः । ॐअग्नये
 नमः । ॐ यमायनमः । ॐ निष्कृतयेनमः । ॐ वरुणाय-
 नमः । ॐ वायवे नमः । ॐ सोमायनमः । ॐ ईशानायनमः
 ॐ ब्रह्मणे नमः । ॐ अनंतायनमः । ॐ वज्रायनमः । ॐ श-
 क्रयेनमः । ॐ दंडायनमः । ॐ खड्गायनमः । ॐ पाशाय
 नमः । ॐ शंक्रुशायनमः । ॐ गदार्येनमः । ॐ शूलायनमः ।

ॐ पद्मायनमः । ॐ चक्रायनमः । ॐ चौरमदविभंजनाय
 नमः । ॐ मारीमद विभंजनायनमः । ॐ अरिमदविभंजनाय
 नमः । ॐ सुरारि मदविभंजनायनमः । इति पूर्वादिदिक्षु ।
 ॐ दुष्टनाशनायनमः । ॐ दुःखनाशनायनमः । ॐ दुरित-
 नाशनायनमः । ॐ आमयनाशनायनमः । इति विदिक्षु ॥
 अथदिक्षु ॥ ॐ क्षेमंकर्येनमः । ॐ वश्यंकर्येनमः । ॐ श्री
 कर्येनमः । ॐ यशस्कर्येनमः । विदिक्षु ॥ ४ ॐ आयु-
 ष्कर्येनमः । ॐ प्रज्ञाकर्येनमः । ॐ विद्याकर्येनमः । ॐ
 धनंकर्येनमः । विदिक्षु ४ ॥ ततः ॥ अष्टशतनामोत्थामूर्त-
 यः पूज्याः ॥ ॐ कार्तवीर्यार्जुनायनमः ॥ १ ॥ ॐ घन्विने
 नमः ॥ २ ॥ ॐ राजेन्द्रायनमः ॥ ३ ॥ ॐ ई हयेश्वरायनमः
 ॥ ४ ॥ ॐ दत्तात्रेयप्रियतमायनमः ॥ ५ ॥ ॐ सहस्रभुज-
 मंडितायनमः ६ ॥ ॐ चापिनेनमः ॥ ७ ॥ ॐ खाङ्गिने-
 नमः ॥ ८ ॥ ॐ रघिनेनमः ॥ ९ ॥ ॐ बाणिनेनमः ॥ १० ॥
 ॐ तूर्णनेनमः ॥ ११ ॥ ॐ वग्मिणेनमः ॥ १२ ॥ ॐ
 महावलायनमः ॥ १३ ॥ ॐ सुभगायनमः ॥ १४ ॥ ॐ सुमु-
 खायनमः ॥ १५ ॥ ॐ शांतायनमः ॥ १६ ॥ ॐ चक्रवर्ति-
 नेनमः ॥ १७ ॥ ॐ गुणाकरायनमः ॥ १८ ॥ ॐ दशास्य
 दपेहंत्रेनमः ॥ १९ ॥ ॐ रेवासालातृप्तायनमः ॥ २० ॥ ॐ
 सुदुर्जेषायनमः ॥ २१ ॥ ॐ मदाचौर दमनायनमः ॥ २२ ॥

ॐ राजराजेश्वरायनमः ॥ २३ ॥ ॐ प्रमथेनमः ॥ २४ ॥ ॐ
 सर्वज्ञायनमः ॥ २५ ॥ ॐ सर्वदायनमः ॥ २६ ॥ ॐ श्रीमते
 नमः ॥ २७ ॥ ॐ सर्वेशिष्टेष्टदायनमः ॥ २८ ॥ ॐ कृतिने
 नमः ॥ २९ ॥ ॐ राजचूडामणयेनमः ॥ ३० ॥ ॐ योगिनेनमः
 ॥ ३१ ॥ ॐ सप्तद्वीपाधिनायकायनमः ॥ ३२ ॥ ॐ विजयि
 नेनमः ॥ ३३ ॥ ॐ विमृशायनमः ॥ ३४ ॥ ॐ वाङ्मनेनमः
 ॥ ३५ ॥ ॐ महागतयेनमः ॥ ३६ ॥ ॐ श्रलोलुपायनमः
 ॥ ३७ ॥ ॐ यज्विनेनमः ॥ ३८ ॥ ॐ विप्रप्रियायनमः ॥ ३९ ॥
 ॐ विद्वसेनमः ॥ ४० ॥ ॐ वल्लभेयायनमः ॥ ४१ ॥ ॐ
 मनातनायनमः ॥ ४२ ॥ ॐ माहिष्मतोपतयेनमः ॥ ४३ ॥
 ॐ बोद्धेनेनमः ॥ ४४ ॥ ॐ महाकीर्तयेनमः ॥ ४५ ॥ ॐ
 महामुजायनमः ॥ ४६ ॥ ॐ गुकृमारायनमः ॥ ४७ ॥ ॐ
 महावीरायनमः ॥ ४८ ॥ ॐ मारुघ्नायनमः ॥ ४९ ॥ ॐ
 मदिरेक्षायनमः ॥ ५० ॥ ॐ शुशुघ्नायनमः ॥ ५१ ॥
 ॐ शाश्वतायनमः ॥ ५२ ॥ ॐ शूरायनमः ॥ ५३ ॥ ॐ
 गुंत्वमृतनेनमः ॥ ५४ ॥ ॐ योगिवल्लभायनमः ॥ ५५ ॥ ॐ
 मक्षमागवतायनमः ॥ ५६ ॥ ॐ घोमतेनमः ॥ ५७ ॥ ॐ
 ॐ महामयविनाशनायनमः ॥ ५८ ॥ ॐ अनाप्यविग्रहाय-
 नमः ॥ ५९ ॥ ॐ दिव्यमायव्यासजगत्त्रयायनमः ॥ ६० ॥
 ॐ सर्वेश्वररत्नाधारायनमः ॥ ६१ ॥ ॐ विरजमेनमः ॥ ६२ ॥

ॐ लोकवन्दितायनमः ॥ ६३ ॥ ॐ वीरायनमः ॥ ६४ ॥ ॐ
विमलसत्त्वाढ्यायनमः ॥ ६५ ॥ ॐ महाबलपराक्रमायनमः
॥ ६६ ॥ विजयायनमः ॥ ६७ ॥ ॐ श्रीमयायनमः ॥ ६८ ॥
ॐ मान्यायनमः ॥ ६९ ॥ ॐ जितारयेनमः ॥ ७० ॥ ॐ
मंत्रनायकायनमः ॥ ७१ ॥ ॐ खड्गभृतेनमः ॥ ७२ ॥ ॐ
कामदायनमः ॥ ७३ ॥ ॐ कान्तायनमः ॥ ७४ ॥ ॐ काल-
घ्नायनमः ॥ ७५ ॥ ॐ कमलैक्षणायनमः ॥ ७६ ॥ ॐ मद्र-
वाद्प्रियायनमः ॥ ७७ ॥ ॐ वेधायनमः ॥ ७८ ॥ ॐ विबु-
धायनमः ॥ ७९ ॥ ॐ वरदायनमः ॥ ८० ॥ ॐ वशिनेनमः
॥ ८१ ॥ ॐ जितेन्द्रियायनमः ॥ ८२ ॥ ॐ जितारातयेनमः
॥ ८३ ॥ ॐ स्वच्छन्दायनमः ॥ ८४ ॥ ॐ अनन्तविक्रमाय
नमः ॥ ८५ ॥ ॐ चक्रभृतेनमः ॥ ८६ ॥ ॐ परचक्रघ्नायनमः
॥ ८७ ॥ ॐ संग्रामविधिपूजितायनमः ॥ ८८ ॥ ॐ महाघ-
नायनमः ॥ ८९ ॥ ॐ निधिपतयेनमः ॥ ९० ॥ ॐ महायो-
गायनमः ॥ ९१ ॥ ॐ गुरुप्रियायनमः ॥ ९२ ॥ ॐ योधाढ्याय-
नमः ॥ ९३ ॥ ॐ सर्वरोगघ्नायनमः ॥ ९४ ॥ ॐ राजिताखि-
लभूतलायनमः ॥ ९५ ॥ ॐ दिव्यास्त्रविदेनमः ॥ ९६ ॥
ॐ अमेयात्मनेनमः ॥ ९७ ॥ ॐ महागोप्त्रेनमः ॥ ९८ ॥
ॐ महोज्ज्वलायनमः ॥ ९९ ॥ ॐ सर्वायुधधरायनमः ॥ १०० ॥
ॐ अभीष्टप्रदायनमः ॥ १०१ ॥ ॐ परपुरञ्जयायनमः ॥ १०२ ॥

ॐ योगसिद्धायनमः ॥ १०३॥ ॐ महाकायायनमः ॥ १०४॥
 ॐ महावृन्दशताधिपायनमः ॥ १०५ ॥ ॐ सर्वज्ञाननिधये-
 नमः ॥ १०६ ॥ ॐ सिद्धायनमः ॥ १०७ ॥ ॐ सर्वज्ञानकृतोद्य-
 मायनमः ॥ १०८ ॥ एवंविष्णु मार्गेणकुर्मसंपूज्यश्रोफलदत्त्वा
 मंत्रंपठेत् ॥ ॐ कार्तवीर्यसुराधोश भक्तानामभयंकर ॥ ममाभी-
 षाय सततंकुंभमेनं ममाश्रय ॥ ममविश्वतर्णमंत्रजपः ॥ ततः
 कवचंपठेत् ॥ विसर्जननकार्यं ॥ देवदानफलसिद्ध्यर्थं गुरवे
 दक्षिणां गोदानेशंखं ॥ गोदानेचमुवर्णस्य सहस्रपलमेवच ।
 पंचशतंतदर्धचतुर्धाद्धेनवापुनः । अशक्रस्यापिउक्तोयं पंच-
 मांशोयमेवच ॥ तदर्द्धेनतदर्द्धेनतदर्द्धेनवापुनः ॥ यथा-
 कथंचिद्देवेशिदीपोदेयो विज्ञानता ॥ संतुष्टेचगुरौदेविसंतुष्टो-
 गोपतिस्तदा ॥ असंतुष्टेगुरौदेविकार्यामिद्धिर्न जायते ॥ इति
 श्री उडुामरेश्वरस्तंत्रे श्री उमामहेश्वर संवादे कल्पोक्तनिरूपदीप
 दान विधिः ॥ यंत्रराजः ।

लिखेदष्टदलं पत्रं कणिकाकेसरोज्वलं वृत्तं वहिर्भू पुरा-
 ह्यं चन्द्राष्टकाविभूषितम् ॥ मूलबीजं कणिकायां साध्याच्चाकर्म
 संयुतं ॥ लिखेत्तमारचोन्नच सहतारगतंप्रिये ॥ सवाग्वांतु
 पूर्वोदिवसुपत्रो लिखेत्तत्रः ॥ सवर्मातानि बीजानि शिष्टाणानं-
 तरालके ॥ केसरेषु स्वराक्ष्मवर्णपुत्रान्समर्पयेत् । वृत्तंप्रवेष्टये-
 द्वर्णैः कादिभिश्चोष्मवज्रितैः ॥ भूमिकोशं चतुष्केषु भूतवर्णा-

न्समालिखेत् ॥ तत्तत्कार्यैवशाद्देवितांस्तां वर्णान्ममर्पयेत् ॥
 अस्यभूपुरकोणेष्विन्द्रं यत्रेपन्नगतेशुभे । संस्थाप्यविधिब-
 द्वाजः कलशं सम्यगर्चयेत् ॥ इन्द्रादीन्दशदिग्पालान्सायुधा-
 न्पूजयेच्छिवे । नित्यदीपंतुदेवेशगोघृतैर्नैवकारयेत् ॥ घृत-
 नियमोनास्ति नित्यदापेसुगचिते । चत्वारिंशद्बतिका-
 नित्यदोपेतुकारयेत् ॥ तदद्भ्यमपिचप्रोक्तं देवि विधातिहारिणी ॥

शिवरात्रि पूजा । १

त्रयोदशी में एक वार भोजन करके चौदस के दिन स्नानादि नित्य कर्म सध्या तर्पण आदि करने के उपरान्त संकल्प करे । देश काल को ध्यान कर शिवकी प्रसन्नता के लिये तथा शिवलोक प्राप्ति के लिये शिव चतुदशी में प्रथम यामादि पूजन करूगा । सायंकाल में नदी, तालाब, कूप, अथवा घर में हो स्नान करके भस्म का त्रिपुंड्र रुद्राक्ष माला धारण कर सायंकाल में शिव मंदिर व घर हो में हाथ पर धोकर आमन पर बैठ उत्तर मुंह करके आचमन करे । ॐ ह्रीं आत्मतत्त्वाय स्वाहा । ॐ ह्रीं विद्यातत्त्वाय स्वाहा । ॐ ह्रीं शिवतत्त्वाय स्वाहा । भूत शुद्धा आदि करके ४८ पृष्ठ में लिखा हुई गणेशादि का पूजन करके शिव

पंचाक्षर मंत्र से न्यास करे । ॐ अस्य श्री शिव पंचाक्षर
मंत्रस्य धाम देवऋषिः अनुष्टुप्छन्दः श्री सदाशिवो देवता
श्री सदाशिव ग्रीत्यर्थन्यासं पूजनेचविनियोगः ॥ ॐ वामदेव
ऋषयेनमःशिरसि । ॐ अनुष्टुप्छन्दसेनमो मुखे । ॐ सदाशिव
देवतायै नमोहृदि । ॐ नन्तत्पुरुषायनमः हृदये । ॐ मं अघो
रायनमः पादयोः ॥ ॐ शिसद्योजातायनमः गुह्ये ॥ ॐ वां
वामदेवाय नमः मूर्द्धिन् ॥ ॐ य ईशानायनमः मुखे ॥ ॐ
ॐ हृदयायनमः ॥ ॐ नंशिरसे स्वाहा ॥ ॐ मंशित्वायैव-
पट् ॥ ॐ शिकवचायह्रौ ॥ ॐ वां नेत्रत्रयायवौपट् ॥ ॐ यं
अस्त्रायफट् ॥ ध्यान करना ॥ ॐ व्यंक्कयजामहे मुग्धिं पुष्टि
वर्द्धनम् ॥ उर्वारुर्कर्मिवन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ॥
ध्यायोनत्यं महेशं रजतगिरिनिभं चारुचन्द्रावर्तसं रत्ना
कण्णोज्वलांगं पद्मशुभ्रगवगामीति हस्त प्रसन्नं ॥ पद्मासीनं
समन्तात्स्तुतममरगण्यं व्योम्नि कृत्नि वसानं विश्वाद्यं विश्ववर्-
धनिविलम्बयहरं पंचवक्त्रं त्रिनेत्रं ॥ इति ध्यात्वा ॥ स्थापित
मूर्ति में प्राण प्रतिष्ठा न करना पार्थिव में हमेशा प्राण
प्रतिष्ठा करना । प्राण प्रांष्टा—पृष्ट में है ॥

शिव पूजन विधि पृष्ठ में देखना ।

प्रथम प्रहरादि विषये विशेषः

तत्र प्रथम यामपूजां करिष्ये ॥ ॐ नमः शिवायेति सर्वे उपचार से पूजन करना ॥ दूसरे प्रहर में ॥ द्वितीययाम पूजां करिष्ये ॥ श्री शंकरायनमः इस मंत्र से सब उपचार से पूजन करना *मध्यरात्रि में निशीथ पूजां करिष्ये ॥

ॐ श्री सांवाशिवायनमः इस से सर्वोपचार पूजन करना ॥ तृतीय प्रहरयाम पूजां करिष्ये ॥ ॐ महेश्वरायनमः ॥ इस से सर्वोपचार पूजन करना चतुर्थयाम पूजां करिष्ये ॥ ॐ श्री रुद्रायनमः ॥ इससे सर्वोपचार पूजन करना ॥ प्रत्येक पूजन में इत्र व मुर्गाधित तैलका मर्दन पंचामृत स्नान शुद्धोदक गंधोदक अभिषेक करना वस्त्रोपवस्त्र यज्ञोपवीत गंध अक्षत पुष्प पुष्पमाला धूप दीपक नैवेद्य आचमन तांबूल पुगी दक्षिणा घृतग फल पुष्प, अक पुष्प विन्वपत्र विन्वफल आदि से करना पूजन के समय जो पदार्थ द्रव्याभाव में न हो उसके अभाव में अक्षत व उस पदार्थ का स्मरण मात्र करना पूजांते प्रार्थना ॥

नोट १-मध्यरात्रि अर्थात् पंचम पूजन करना यह किमी आश्चर्य के मत से है । शिव रात्रि में ४ याम पूजन का विधान है ।

नित्यं नैमित्तिकं काम्यं यत्कृतं तु मया सह ॥ तत्सर्वपरमे
शान मया तुभ्यं समर्पितम् ॥ चंदन अक्षत दुर्वा कुश फल
बल सहित प्रत्येक प्रहर में पूजा करना ॥

अर्घ्य दान मंत्र प्रहर भेद से

प्रथम प्रहरे—ॐ हौं ईशानाय नमः इस मंत्र से केवल
दुग्ध से स्नान करना ॥ अर्घ्य मन्त्रः ॥ शिवरात्रिघ्नतं देव पूजा
जपपरायणः । करोमि विधि बहुत्तंगृहाणा अर्घ्यमहेश्वर ।

द्वितीय प्रहरे - ॐ हौं अघोराय नमः ॥ अनेन दधनास्ना-
नम् । ॐ नमः शिवाय शान्ताय सर्वपापहराय च । शिवरात्रौ-
ददाम्यर्घ्यं प्रसीद उपयासह ।

तृतीय प्रहरे—ॐ हौं वामदेवाय नमः ॥ अनेन घृत स्नानम् ॥
ॐ दुःखदाग्निद्र्यशोकेन दग्धोर्ह पार्वतिप्रिये ॥ शिवरात्रौ ददा-
म्यर्घ्यं मुमाकान्तप्रसीद मे ।

चतुर्थ प्रहरे—ॐ सद्योजाताय नमः ॥ अनेन मधु स्नानम् ॥
मया कृतान्यनेकानि पापानि हरशंकर ॥ शिवरात्रौ ददाम्यर्घ्य-
मुमाकान्तगृहाण मे ।

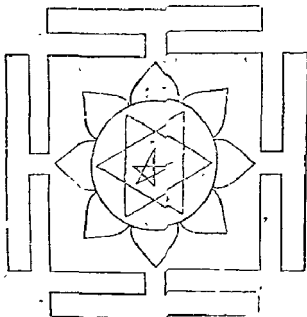
प्रथम प्रहरे ॥ नमः शिवाय शान्ताय सर्व पाप हराय च ॥
शिवरात्रौ मया दत्तं गृहाणा अर्घ्यं मम प्रभो ॥ द्वि० प्र० ॥ मया कृता-
न्यनेकानि पापानि हरशंकर ॥ गृहाणा अर्घ्यं मुमाकान्त शिव-
रात्रौ प्रसीद मे ॥ महानिशि (अर्द्धरात्रौ) ॥ शिवरात्रिघ्नतं देव

न्ययादेव व्रतमद्य समर्पितं ॥ प्रसन्नोभव मेश्रीमन् सद्गतिः
प्रतिपाद्यतां ॥ त्वदालोकनमात्रेण पवित्रोऽस्मिन् संशयः ॥
संसार बलेशदग्धस्यव्रतेनानेन शंकर ॥ प्रसीद सु सुखो नाथ
ज्ञान दृष्टि प्रदोभव ॥ * इति *

श्रीगणेशायनमः ॥ अथ होलिका पूजन विधिलिख्यते
देशकालौ संकीर्त्य । प्रधान संकल्पं कुर्यात् । होलिकापूजन
महंकरिष्ये । अक्षुषामयसंत्रप्तैः कृतात्वं होलिवालकैः । अतो
मां पाहि भातिभ्यो मातेवापत्यमात्मनः ॥ १ ॥ आयुर्देहियशो
देहिशिशूनांकुहाक्षणं । शत्रूणांचक्षयं देहि होलिके पूजिता-
मया ॥ २ ॥ परितोज्ज्वलधारकार्या । चंदनादिभिः पूजनं ।
रक्षोघ्नमंत्रैर्घान्यहोमः । ततोऽर्घ्यः । श्री होलिके नमस्तुभ्यं ।
हुंदातेजोविमर्दिनि । सर्वोपद्रवनाशाय गृहाणार्घ्यनमोस्तुते ।
॥ ३ ॥ प्रार्थना ॥ यन्मया शीतमोतेन निपिद्धाचरणं कृतं ।
तत्सर्वं क्षम्यतां देवियतः सर्वसहासिभो ॥ ४ ॥ प्रदक्षिणा
त्रयं । शिशिरस्यांति के देवि वसंतमदनप्रिये । आगतो कुरु
कल्याणं पापसंहर होलिके ॥ ५ ॥ शिशिरस्यांतकर्त्री त्वं वस-
तस्य विवद्विनी । अर्चितासि विधानेन बालकानां शिवं कुरु ॥ ६ ॥
अद्यारम्य च वर्षांत शिशूनां मम सद्गमनि । विघ्नं सर्वं मया
कृत्वा सर्वदा मंगलं कुरु ॥ ७ ॥ दक्षिणादानं । अद्यपूर्वाचस्ति
एवं ० तिथौ । कृतस्य होलिका पूजन कर्मणि विधे ० तामस्तु ।

प्रातर्विभूति वंदनमंत्रः । वंदितासिमुद्रेण ब्रह्मणा शंकरेण च ।
अतस्तेवंदनादेवि विभूतेमुक्तिदाभव ॥ ८ ॥ ततश्चाप्रंपुष्प
प्राशनं । चूतमण्डपसंतस्य कुंदस्य कृमुमंतथा । सचंदनं पि
वाग्यद्यसवकामार्थसिद्धये ॥ ९ ॥ ततःस्नात्वा ' विप्रैः सह
भुंजीत ॥ १० ॥ वलिर्वा मनकोदूर्वा - ब्रह्ममंत्रं हुताशिनी ।
अप्रतिष्ठाः सदापूज्याः बलेशदास्तू प्रतिष्ठिताः ॥ ११ ॥

❖ इति श्री होलिकां पूजनं समाप्तं ❖

कागज के अभाव से बहुत से प्रयोग नहीं लगाये जा सके हैं ।